

**T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI**

DIŞ İLİŞKİLER 2022 YILI RAPORU

Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ölkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

Prof. Dr. Vedat IŞIKHAN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

ÖNSÖZ

Bakanlık olarak 1967 yılından bu yana, merkez ve yurt dışı teşkilatımız ile vatandaşlarımıza çalışma ve sosyal güvenlik alanlarında hizmet vermeyi sürdürüyoruz. Çalışan ve üreten refah toplumu hedefi ile çalışmalarımıza yön verirken, 1960'lı yıllardan itibaren dünyanın çeşitli bölgelerine göç eden vatandaşlarımıza sahip çıkmaya devam ediyoruz.

Hâlihazırda yurt dışında yaşayan; 6 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde mukim olmak üzere yaklaşık 8 milyon vatandaşımız bulunmaktadır. Zaman içinde ülkemize kesin dönüş yapmış olan 3 milyon vatandaşlarımız ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 62. maddesi gereğince, haklarını korumak ve geliştirmekten sorumlu olduğumuz, takriben toplamda 11 milyon insanımız bulunmaktadır.

Ana yurtlarından ayrılarak yabancı topraklara yerleşmiş birinci kuşağın yerini dördüncü kuşağa bıraktığı günümüz şartları dâhilinde, ihtiyaçların ve sorunların değişime uğradığının da idraki içinde, Bakanlığımızın yetiştirdiği, yurt dışında görev yapan uzman personelimiz, vatandaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunmasına yönelik gerekli çalışmaları özveri ile yürütmeye devam etmektedir.

Alanında özgün bir kaynak olan "Dış İlişkiler Yıllık Raporu", 1979 yılından beri düzenli olarak yayımlanmakta, ilgili alanda araştırmalar yapan akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında yer almaktadır. Rapor, konu ile ilgili politikaların oluşturulmasında önemli bir bilgi desteği sağlamakla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi bakımından da yol gösterici olmaktadır.

Bu vesileyle "2022 Yılı Faaliyet Raporu"nın yurt dışındaki Türklerle ilgili inceleme, araştırma ve yayın yapmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara faydalı olmasını temenni eder, hazırlanmasında emeği geçen Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü ile yurt dışı teşkilatı personelimize teşekkür ederim.

Oğuz TUNCAY

Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdür V.

SUNUŞ

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 62. maddesi, yurt dışındaki vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde ve yurda geri döndükten sonra haklarının korunması ve geliştirilmesi yönünde devletimize gerekli tedbirleri alma görevi vermiştir. Bu doğrultuda, Türk işgücünün yabancı ülkelerde istihdamının başlamasıyla birlikte, 1967 yılından bu yana Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı, vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma ve sosyal güvenlik alanındaki hak ve çıkarlarının korunması amacıyla hizmet vermeyi sürdürmektedir. Bununla birlikte, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü olarak, yurda dönen vatandaşlarımıza yardımcı olurken, uluslararası platformda Bakanlığımız yetki ve sorumluluk alanına giren konularda ülkemizi temsil etmeye devam ediyoruz.

Genel Mdrlgmz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın günümüz koşullarına göre değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve onlara doğru bilgiyi ulaştırabilmek için yoğun çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca, yurt dışı teşkilatında görevli personelimizin sunduğu hizmetler sadece ofis ortamında değil, vatandaşlarımızın kurmuş oldukları sivil toplum kuruluşları ve istihdam edildikleri işletmelerin ziyaret edilmesi yoluyla daha geniş bir kesime ulaştırılmaktadır. Bu kapsamda, Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz, yürüttükleri çalışmalar ve verdikleri hizmetlerle 2022 yılında yaklaşık 180 bin vatandaşımıza ulaşmıştır.

Genel Mdrlgmz; vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık faaliyet raporunu 1979 yılından bu yana yayımlamaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşların, ayrıca akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında özgün bir kaynak olarak yer bulan “2022 Yılı Faaliyet Raporu”, tüm kullanıcılara faydalı olması temennisi ile hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
SUNUŞ	VI
DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	4
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI.....	6
İLGİLENDİREN GELİŞMELER	6
1. ALMANYA	7
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	7
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	10
1.3. SOSYAL GÜVENLİK	18
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	28
1.5. GÖÇ VE UYUM	30
2. AVUSTRALYA	32
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	32
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	35
2.3. SOSYAL GÜVENLİK	40
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	44
2.5. GÖÇ VE UYUM	46
3. AVUSTURYA	47
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	47
3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	50
3.3. SOSYAL GÜVENLİK	63
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	73
3.5. GÖÇ VE UYUM	75
4. AZERBAYCAN	78
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	78
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	82
4.3. SOSYAL GÜVENLİK	88
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	98
4.5. GÖÇ VE UYUM	99
5. BELÇİKA.....	100
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	100

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	103
5.3. SOSYAL GÜVENLİK	108
5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	115
5.5. GÖÇ VE UYUM	117
6. FRANSA.....	119
6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	119
6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	122
6.3. SOSYAL GÜVENLİK	126
6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	132
6.5. GÖÇ VE UYUM	134
7. HOLLANDA.....	136
7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	136
7.2. ÇALIŞMA HAYATI	141
7.3. SOSYAL GÜVENLİK	147
7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	164
7.5. GÖÇ VE UYUM	167
8. İNGİLTERE	169
8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	169
8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	171
8.3. SOSYAL GÜVENLİK	172
8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	177
8.5. GÖÇ VE UYUM	178
9. İSVİÇRE	179
9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	179
9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	185
9.3. SOSYAL GÜVENLİK	194
9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	205
9.5. GÖÇ VE UYUM	207
10. KUVEYT	212
10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	212
10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	214
10.3. SOSYAL GÜVENLİK	219
10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	223
10.5. GÖÇ VE UYUM	224

11. SUUDİ ARABİSTAN	225
11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	226
11.3. SOSYAL GÜVENLİK	229
11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ	230
11.5. GÖÇ VE UYUM	231
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER	232
12. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	233
13. AVRUPA KONSEYİ (AK)	242
14. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	248
15. G20 PLATFORMU	251
16. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI	254
17. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AİB)	258
III. ANLAŞMALAR.....	259
18. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	260
19. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	285
20. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI.....	288
IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT	
 DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	290

DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Kuruluş

Türkiye’den sanayileşmiş Avrupa ülkelerine yönelik 60’lı yılların başından itibaren başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 08.05.1967 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı kurulmuştur.

Yurt dışı teşkilatımızın vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde hizmete başlamasından kısa süre sonra 06.04.1972 tarihinde Çalışma Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olarak “Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Genel Müdürlüğümüzün adı 13.12.1983 tarihinde “Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ve 24.07.2003 tarihinde “Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

10.07.2018 tarihinde yayımlanan "1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Genel Müdürlüğün adı "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olmuştur.

10 Ocak 2019 tarihli “27 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Genel Müdürlüğümüzün adı, “Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü” olarak belirlenmiştir.

29 Kasım 2023 tarihli “157 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Bakanlığımız Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği ve Mali Yardımlar Dairesi Başkanlığı, “Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü” olarak birleştirilmiştir.

Merkez Teşkilatı Hizmetleri

Bakanlığımız, yaşadıkları ülkeden ayrılarak vatanına kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan doğan haklarını takip etmektedir. Genel Müdürlük olarak, yabancı bir ülkede çalışmış, okumuş veya çocuk büyütmüş vatandaşlarımızı bilgilendirmek ve haklarını korumaya yönelik gerekli işlemleri yapmak suretiyle hizmet vermeyi sürdürmekteyiz.

Yurt Dışı Vatandaş Hizmetleri

Bugün yurt dışında büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere beş buçuk milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte yedi milyona yakındır. Bunun yanı sıra yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye’ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren üç milyona yakın vatandaşımız bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında çalışan veya yurt dışı ile bağlantıları devam eden vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan haklarının

korunması ve geliştirilmesi konusunda her imkânı seferber etmektedir. Bu amaçla 29 ülkede 57 yurt dışı birimimiz ile vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz.

Dış İlişkiler

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda ülkemizi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Avrupa Konseyi (CoE) ve G-20 başta olmak üzere uluslararası platform ve kuruluşlar nezdinde temsil etmekte ve bu kuruluşların sözleşmelerine taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik çalışmaları yürütmektedir. Bununla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla ikili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmalarının yapılmasını sağlamakta ve Bakanlıklararası işbirliği anlaşmaları ile yabancı ülkelerin muadil Bakanlıkları ile yakın ilişkilere süreklilik kazandırmaktadır.

Şehitlerimiz

Ülkemizin birbirinden değerli birçok diplomatı 1973-1984 yılları arasında Ermeni terör örgütleri tarafından hunharca katledilmiştir. Dünya diplomasi tarihinde benzeri olmayan bu teröre yurt dışı teşkilatımızda görev yapan 3 diplomatımız şehit verilmiştir. Silahlı saldırı neticesinde Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Müşavir Yardımcısı olarak görev yapan Reşat MORALI ile Din Görevlisi olarak görev yapan Tecelli ARI 4 Mart 1981 tarihinde, Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Sosyal Yardımcı olarak görev yapan Erdoğan ÖZEN 20 Haziran 1984 tarihinde eli kanlı teröristler tarafından şehit edilmiştir. Ancak bilinmelidir ki, yurt dışında ülkesine ve milletine hizmet etmek için canları pahasına görev yapan personelimiz hiçbir terör örgütüne ve tehdide boyun eğmeyecektir.

Geleceğe Bakış

Ülkemize yerleşen veya misafir olarak ağırladığımız göçmenlere yönelik devlet olarak sergilediğimiz tutum ve uyguladığımız politika, tüm dünyaya örnek teşkil etmektedir. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren dünyanın çeşitli bölgelerine göç eden vatandaşlarımıza yapılan muamele ve onların bulundukları ülkelerdeki refahı da, bizi aynı derecede alakadar etmektedir. “Sizin derdiniz, bizim derdimiz” düşüncesiyle hareket ederek, yurt dışındaki vatandaşlarımıza sahip çıkmamız, misyonumuzun temelini oluşturmaktadır.

Genel Müdürlüğümüzün en önemli hedefi geçmişte olduğu gibi bugün de büyük bir sorumluluk bilinci ve fedakârlıkla çalışarak; vatandaşlarımıza sunduğu hizmetleri günün gereklerine uygun olarak çeşitlendirmek, vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan ve bulundukları ülkelerin ulusal mevzuatlarından doğan haklarını korumak ve geliştirmek, her alanda olduğu gibi Bakanlığımızın uluslararası alandaki etkinliğini artırmaktır.

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	41.494.288	7.005.400	776.900
Kadın	42.776.337	6.378.510	710.210
Toplam	84.270.625	13.383.910	1.487.110

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.2. Almanya'daki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Alman Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Alman Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2022	12.245	1.036.463	2.523.573
2021	11.630	1.024.218	2.482.578
2020	16.200	1.012.588	2.474.498
2019	16.235	996.388	2.468.783
2018	16.700	980.153	2.466.563

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir. 0-19 yaş grubundaki çocukların % 90'ı 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaşdır. Bu nedenle istatistiklerde Türk vatandaşı olarak gözükmemektedirler. T.C. Dışişleri Bakanlığı verilerine göre Almanya'daki Türk kökenlilerin sayısı 3 milyonun üzerindedir.

1.1.3. Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş grubu	Vatandaşlarımızın Sayısı
20 yaşının altında	74.595
20 – 45 yaşları arasında	609.215
45 – 65 yaşları arasında	549.130
65 yaşının üzerinde	254.170
Toplam	1.487.110

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Türk vatandaşlarının yaş ortalaması 47,3'tür.

1.1.4. Vatandaşlarımızın* Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Baden Württemberg	131.630	120.845	252.475
Bavyera	99.535	91.642	191.177
Berlin & Brandenburg	56.608	53.078	109.686
Bremen	11.820	12.015	23.835
Hamburg	23.327	21.005	44.332
Hessen	79.360	75.450	154.810
Meclenburg - Vorpommern	940	525	1.465
Aşağı Saksonya	45.225	42.905	88.130
Kuzey Ren Vestfalya	249.410	241.450	490.860
Palatina	30.225	27.540	57.765
Saarland	5.035	4.645	9.680
Saksonya	3.145	1.610	4.755
Saksonya Anhalt	1.620	1.170	2.790
Schleswig Holstein	14.690	13.075	27.765
Thüringen	1.515	1.054	2.569
Toplam	754.085	707.825	1.461.910

Kaynak: Federal. İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	13.900	5.380	7.250

Kaynak: Federal Almanya'daki T.C. Başkonsoloslukları

1.1.6. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye**	1.487.110
Polonya	880.780
İtalya	644.970
Romanya	883.670
Yunanistan	361.270
Hırvatistan	436.325
Bulgaristan	429.665
Rusya Federasyonu	290.615
Kosova	280.850
Bosna Hersek	233.775
Diğer	7.454.880
Toplam	13.383.910

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla olan ilk on ülke

(**) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen	Ayrılan
2022	72.194	26.055
2021	41.928	25.405
2020	30.438	22.224
2019	27.676	16.689
2018	40.561	24.071

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2022 Yılında İş Piyasası

Kovid-19 salgınından sonra Almanya istihdam piyasası tekrar dengeye oturmaya başlamıştı. Ancak Ukrayna'daki savaşın etkileri tüm olumlu gelişmelerin yavaşlamasına neden olmuştur. Yüksek enflasyon oranı, büyümenin önünde engel olarak kalmıştır. Sigortaya tabi çalışanların sayılarındaki artış, küçük veya kısmi çalışılan işlerdeki azalmaları telafi etmiştir. Yıllık ortalama çalışma saatleri artmış, iş hacmi genişlemiştir.

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 2022 yılında tüm çalışanların sayısı yıllık ortalama 589.000 (%1,3) kişi artarak 45,57 milyon kişiye yükselmiştir (2021 yılında ise 363.000 kişilik (%0,8) azalma kaydedilmiştir).

2022 yılında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, 643.000 (%1,9) kişi artarak, 34,45 milyon kişi olarak kayıtlara geçmiştir (2021 yılında 395.000 (%1,2) artış kaydedilmiştir).

Sigortaya tabi olarak çalışanlar, tüm çalışanların %75,6'sını teşkil etmektedir. 2021 yılında bu oran %75,3, 2019 yılında %73,8, 2011 yılında %68,9, 2001 yılında ise %69,7 olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında bağımsız çalışanların sayılarında düşüş kaydedilmiştir. Bağımsız çalışanların sayısı 2022 yılında, bir önceki yıla göre, ortalama 54.000 (%1,4) kişi azalarak 3,90 milyon düzeyine inmiştir. Bir yıl önceki döneme göre 108.000 (%2,7) kişilik azalma kaydedilmiştir. Kovid-19 pandemi krizinden sonra serbest çalışanların sayılarındaki azalma süreklilik kazanmıştır. Böylece 2022 yılında çalışanların %8,6'sını bağımsız çalışanlar oluşturmuştur. 2021 yılında bu oran %8,8, 2012 yılında %10,8, 2002 yılında ise %10,2 olarak gerçekleşmiştir.

Düşük ücretli işlerde çalışanların sayıları 2022 yılında az da olsa 13.000 (%0,3) kişi artarak 4,16 milyon kişi olarak kayıtlara geçmiştir (2021 yılına göre 109.000 kişilik (%2,6) azalma gerçekleşmiştir). Bunların tüm çalışanlar içindeki oranı ise %9,1'dir. Bu oran, 2021 yılında %9,2, 2012 yılında %12 olarak kaydedilmiştir.

Sigortaya tabi çalışırken ayrıca ek bir işte çalışanların sayısı 2021 yılına göre 185.000 (%6,2) kişi artarak 3,19 milyon kişi olarak kaydedilmiştir. Sigortaya tabi çalışanların %9,3'ü ek bir işte çalışmışlardır. 2021 yılında bu oran %8,9 olarak kaydedilmiş olup bu oran 2012 yılında %7,6 olarak kayıtlara geçmiştir.

2022 yılında kısa süreli çalışanların ortalama sayısı 430.000 kişi olarak kaydedilmiştir (2021 yılında 1,85 milyon kişi, 2020 yılında 2,94 milyon kişi). Böylece 2022 yılında çalışanların ortalama %1,2'si (2021 yılında %5,3) kısa çalışma ödeneği almıştır.

Bölgesel olarak ele alındığında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Haziran 2022 itibarıyla bir önceki yılın ortalaması üzerine çıkmıştır. En büyük artışlar Berlin (%4,5), en küçük artış Saksonya Anhalt Eyaletinde (%0,7) görülmüştür.

Sektörlere göre sigortaya tabi çalışanların sayısında artışlar kaydedilmiştir. Nitelikli hizmet sektöründe 101.000 (%3,8), otelcilik - lokantacılık sektöründe 81.000 (%8,2), bilişim/iletişim sektöründe 74.000 (%6,1) kişilik artışlar görülmüştür. Özellikle otelcilik ve lokantacılık sektöründe hala pandemi öncesi duruma gelinememiştir. Bu döneme göre 43.000 (%4,3) kişilik azalma kayıtlara geçmiştir.

2022 yılında sigortaya tabi çalışanların %72'si hizmet sektöründe istihdam edilmiştir (2021 yılında %71,7). İmalat sektöründe ise sigortaya tabi çalışanların %27,2'si (2021 yılında %27,6) istihdam edilmiştir. 2012 yılında bu oran hizmet sektörü için %69,4 ve imalat sektörü için %29,8 olarak kaydedilmiştir.

Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların sayısı da Mart 2022 tarihi itibarıyla bir yıl öncesine göre 406.672 (%9,2) kişi artarak 4.828.727 kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların tüm sigortalılar içindeki oranı %14,1 (2021 yılında %13,7) olarak gerçekleşmiştir.

Yine aynı dönemde 551.894 Türk vatandaşı sigortaya tabi olarak çalışmıştır. Bir yıl önceki döneme göre 18.886 (%3,5) kişilik artış olmuştur. Sigortaya tabi olarak çalışan Türk vatandaşlarının tüm sigortaya tabi çalışan sigortalılar içindeki oranı ise %1,6 olarak (2021 yılında %1,6) kaydedilmiştir.

2022 yılında ortalama 2.418.000 kişi işsiz olarak kayıtlara geçmiştir. İşsizlerin sayısı bir önceki yıla göre, 195.000 (%7) kişi azalmıştır. İşsiz sayılarından Ukrayna savaşı nedeniyle Almanya'ya gelen Ukraynalı sığınmacıların sayıları düşüldüğünde, işsiz sayılarının yıllık ortalama 297.000 (%10) kişi düştüğü görülmektedir.

2022 yılı işsizlik oranı ortalama %5,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2021 yılına göre %0,4 daha azdır. Batı Almanya'da oran %5, Doğu Almanya'da %6,7 olarak kaydedilmiştir. 2021 yılına göre Batı Almanya'da %0,4, Doğu Almanya'da %0,4 oranında azalma olmuştur.

Yabancı işsizlerin sayısı 2022 Aralık ayı itibarıyla bir ay öncesine göre 2.416 kişi artarak 893.807 kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı, bir yıl öncesine göre ise 188.610 (%26) kişi daha fazladır. Artış Ukraynadan gelen mültecilere bağlıdır.

2022 Aralık ayı itibarıyla işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir ay öncesine göre 370 azalarak 107.401 kişi olarak kaydedilmiştir. Bir yıl öncesine göre ise işsiz vatandaşlarımızın sayısı 5.681 (%5) azalmıştır.

İşsiz vatandaşlarımızın 60.627'si erkeklerden, 46.774'ü kadınlardan oluşmakta, bunlardan 3.611'i 25 yaşın altında, 85.357'si 25 ile 50 yaşları arasında, 18.430'u 55 yaşının üzerindedir.

2022 Aralık ayı itibarıyla yabancı işsizlerde işsizlik oranı %14,7 (2021 yılında %12), Türk vatandaşlarının işsizlik oranı ise %15,7 (2021 yılında %16,7) olarak kaydedilmiştir. Türk işsizlerin yabancı işsizler içindeki oranı ise %12 (2021 yılında %16) olarak kaydedilmiştir.

İstihdamın Güvence Altına Alınmasına İlişkin Kanun

31 Mart 2021 tarihine kadar kısa süreli çalışma ödeneği uygulamasına dâhil olmuş tüm çalışanlara Kovid-19 salgını nedeniyle ödenecek artırılmış kısa süreli çalışma ödeneği uygulaması, 31 Mart 2022 tarihinde sona ermiştir. Buna göre, kısa süreli çalışma ödeneği, 4'üncü aydan sonra bekâr sigortalılarda aylık net ücretin %70'i, evlilerde %77'si oranında, 7'nci aydan sonra ise aylıkların %80-87'i oranında ödenmiştir. Kısa süreli çalışma ödeneği kural olarak aylık ücretin %60-67'si oranında ödenmektedir.

Kısa süreli çalışma uygulaması sırasında işverenlerin ödemekle yükümlü oldukları sosyal sigorta primlerinin %50'si kendilerine iade edilmektedir.

İstihdam Tüzüğünde Değişiklik

Batı Balkan Ülkeleri Düzenlenmesi olarak adlandırılan uygulama, 2023 yılına kadar uzatılmıştır. Buna göre Arnavutluk, Bosna Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan vatandaşları mesleki kalifikasyonlarının denkliğine bakılmaksızın Almanya'ya gelerek çalışabileceklerdir. Bu ülkelere yıllık 25.000 kişilik işçi kontenjanı tanınmıştır.

Elektronik işsizlik bildirimi

1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla sigortalılar işsizlik bildirimini elektronik ortamda da yapabileceklerdir.

İkinci Basamak İşsizlik Parası

01.01.2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 2. basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutata yardım miktarı aylık 4 Avro artırılarak 449 Avro olarak belirlenmiştir. Aşağıda yardım basamaklarına göre mutata yardım miktarları belirtilmiştir.

1. basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri): 449 Avro
2. basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için): 404 Avro
3. basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaş altı yetişkin hak sahipleri): 360 Avro
4. basamak yardım miktarı (15-18 yaşındaki çocuklar): 376 Avro
5. basamak yardım miktarı (7-14 yaşındaki çocuklar): 311 Avro
6. basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar): 285 Avro

Öğrenim ilk yarıyılı için öğrencilere 104 Avro, ikinci yarıyıl için ise 52 Avro kırtasiye yardımı ödenmiştir.

Özel İstihdam Büroları

Özel istihdam büroları sınır ötesi işe yerleştirmelerde aracılık hizmeti verilen alışanlara, Almanya'daki iş hukuku hakkında ve ayrıca Almanya'da iş koşulları hakkında danışmanlık yapan merciler ve resmi kuruluşlara ilişkin bilgilendirme yapmakla yükümlü kılınmıştır.

Düşük ücretli işler olarak adlandırılan işlere yerleştirilen çalışanlardan özel istihdam büroları artık aracılık ücreti talep edemeyeceklerdir. Uzun süreli bir işsizlik durumundan sonra bir iş yerine yerleştirilen çalışanlar için İş Ajansları tarafından özel istihdam bürolarına ödenen aracılık ücreti 500 Avroya yükseltilmiştir.

İşsizlik Sigortası

Kovid-19 nedeniyle işyerlerinin kapatılmasının önlenmesi için işveren ve işçiler arasında varılan “İşyerinin Korunmasına İlişkin Güvence Mutabakatı” uyarınca bir işyerinde indirimli ücret uygulamasına geçilmiş olması halinde, işsizlik sigortası aylığının miktarının hesaplanması farklı şekilde yapılacaktır. Buna göre, söz konusu mutabakat sırasında bir çalışanın işten çıkarılması halinde, “1. basamak işsizlik parası”, özel durum sırasında alınan düşük ücret yerine, düzenli alınan ücret üzerinden hesaplanacaktır. Düzenleme 2022 yılının sonuna kadar uygulanmıştır.

İşsizlik Sigortası Primi

2022 yılında işsizlik sigortası prim oranı %2,4 olarak belirlenmiştir.

Asgari Ücret

1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 9,60 Avrodan 9,82 Avroya yükseltilmiştir.

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1. İşverene Bağlı Toplam Çalışan Sayıları*

30.06.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	18.478.208	15.966.879	34.445.087
Yabancı	3.110.887	1.873.241	4.984.128
Bunlardan Türk**	365.788	190.591	556.379
Türklerin** yabancılar içindeki oranı %	11,8	10,2	11,2

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Bu sayıların dışında Almanya'da 4,3 milyon kişi serbest olarak çalışmaktadır. 30.000 Türk (yalnız Türk vatandaşı olan) vatandaşının serbest olarak çalıştığı tahmin edilmektedir.

(**) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın* Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
20 yaş altı	2.342	1.877	4.219
20-25	23.103	18.781	41.884
25-30	42.377	29.098	71.475
30-35	47.281	23.369	70.650
35 -40	40.185	19.534	59.719
40-45	50.593	26.524	77.117
45-50	53.940	30.052	83.992
50-55	48.492	22.748	71.240
55-60	41.279	13.122	54.401
60-65	14.113	4.739	18.852
65 +	2.083	747	2.830
Genel Toplam	365.788	190.591	556.379

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2022 tarihi itibarıyla

Tarım, Orman, Balıkçılık	692
Maden ve Taş Toprak	571
İmalat Sanayi	150.328
Enerji	1.231
Su işleri, Kanalizasyon, Çöp Sektörü	4.121
İnşaat Sektörü	32.935
Ticaret, Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	79.797
Ulaştırma ve Depolama	52.518
Otelcilik, Lokantacılık	29.434
Bilişim ve İletişim	9.426
Kredi ve Sigortacılık	5.295
Emlak ve Konut Sektörü	2.415
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	19.224
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	79.524
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigortalar	13.134
Eğitim ve Öğretim	11.251
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	49.729
Sanat, Eğlence, Dinlence	3.123
Diğer Hizmet Sektörleri	11.073
Özel Ev Hizmetleri	368
Sınır Ötesi Organizasyonlar ve Kurumlar	140
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	50
Toplam	556.379

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

2022 yılı itibarıyla, Almanya’da 70.000’in üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir. Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sektör	Sayı	Oran
Parakende Ticaret	23.170	%33,1
Hizmet	17.850	%25,5
Gastronomi	16.450	%23,5
El Sanatları	6.370	%9,1
Toptan Ticaret	3.220	%4,6
İmalat Sanayi	1.820	%2,6
İnşaat	1.120	%1,6

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000'e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

1.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

	2022 yılı ortalaması			
	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	1.312.584	1.105.541	2.418.125	5,3
Yabancı	511.346	382.461	893.807	14,7
Türk*	62.218	48.765	110.983	15,7

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın* Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	2022 yılı ortalaması		
	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	2.509	1.706	4.215
25-35	13.803	8.860	22.663
35-45	16.688	14.657	31.345
45-55	17.932	16.226	34.158
55-65	11.037	7.206	18.243
65 +	247	110	357
Genel Toplam	62.216	48.765	110.981

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.2.2.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2022 yılı itibarıyla

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücretler (Avro)
Kredi ve Sigortacılık	5.536
Bilişim ve İletişim	5.509
Enerji	5.180
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	5.141
Mağden ve Taş Toprak Kazanımı	4.351
Eğitim ve Öğretim	4.634
İmalat Sanayi (Toplam)	4.277
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta	4.193
Hizmet Sektörü	4.117
Emlak ve Konut Sektörü	4.002
Sanat, Eğlence, Dinlence	3.625
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	4.068
İmalat ve Hizmet Sektörü	4.168
Diğer Hizmet Sektörleri	3.704
Ticaret	3.845
Su İşleri	3.780
İnşaat Sektörü	3.299
Ulaştırma ve Depolama	3.299
Diğer İktisadi Hizmet Sektörleri	3.106
Otelcilik, Lokantacılık	2.539

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı verilerine göre Almanya’da 2022 yılında yaklaşık 77.000 toplu sözleşme bağtlanmıştır. Ayrıca, Almanya’da 2022 yılında 450 genel geçerli toplu sözleşme ilan edilmiştir. Bu sözleşmelerin 250’si 2021 yılından kalan sözleşmelerin devamı niteliğinde olup 200’ü yeni genel geçerli toplu sözleşme olarak yürürlüğe girmiştir. Tüm toplu sözleşmeler sendikalı çalışanların %45’i ile doğrudan ilgilidir.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2022 yılında da emeklilik sigortası prim oranı %18,6, madenciler sigortası prim oranı %24,7 oranlarında değişmeden kalmıştır.

Emeklilik Yaşı

2012 yılından beri kademeli olarak yükseltilen emeklilik yaşı, 2022 yılında bir ay artırılarak 1955 ve 1956 yılında doğan sigortalılar için 65 yaş +10 ve +11 aya yükselmiştir. Uygulamaya göre, 1964 ve daha erken doğumlu sigortalılar için emeklilik yaşı ilk defa 67 olacaktır.

Maluliyet Aylıklarının İyileştirilmesi

2018 yılı itibarıyla getirilen yeni düzenlemeye göre, iş göremezlik aylığının miktarının belirlenmesinde ölçü olarak alınan sigortalının yaşı 2018 yılından 2024 yılına kadar kademeli olarak artırılarak 62 yaşından 65 yaşına kadar yükseltilmiştir. Ölçü alınan sigortalılık yaşı, 2019 yılından itibaren 2031 yılına kadar 67 yaşına yükseltilecektir. Erken yaşta iş göremezlik aylığı bağlanan sigortalılar kural emeklilik yaşına ulaşana kadar çalışmadıklarından, bu süreler hizmet cetvellerine işlenirken, prim ödenmiş süreler gibi işlem görecektir. Bu da tam emekli aylığı bağlanırken, bunların aylıklarının miktarını yükseltecektir. 2022 yılında bağlanan bir iş göremezlik aylığı için yaş sınırı 65 yaş ve artı 11 ayda sona ermektedir.

Sanatçıların Sosyal Güvenlik Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2022 yılında %4,2 olarak belirlenmiştir

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2022 yılında eski eyaletlerde aylık 258 Avrodan 270 Avroya, yeni eyaletlerde aylık 245 Avrodan 260 Avroya artırılmıştır.

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 2022 yılında da bir yıl öncesinde olduğu gibi 83,70 Avro olarak belirlenmiştir.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2022 yılında sağlık sigortası prim oranı %14,6 olarak belirlenmiştir.

Emeklilerin Kazanç Sınırları

2022 yılında yaşlılık aylığı alan sigortalıların kazanç sınırı 2021 yılında olduğu gibi yıllık 46.060 Avro olarak belirlenmiştir.

Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları (Avro)

2022 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
Yaşlılık Sigortası	84.600	7.050	81.000	6.750
Madenciler Yaşlılık Sigortası	103.800	8.650	100.200	8.350
İşsizlik Sigortası	84.600	7.050	81.000	6.750
Yasal Hastalık Sigortası	64.350	5.362,50	64.350	5.362,50
Bakım Sigortası	58.050	4.837,50	58.050	4.837,50

Nakdi Yardım Miktarları

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, nakdi yardım miktarlarını tüketici enflasyon oranlarına uyarlayarak 2022 yılı için %2,8 oranında artış belirlemiştir. Buna göre “iaşe yardım miktarı”, 263 Avrodan 270 Avroya (kahvaltı 56 Avro, öğlen ve akşam yemekleri 107 Avroya) artırılmıştır.

“İbate yardımları” (kira ve konut yardımları) ise %1,7 oranında artırılarak 237 Avrodan 241 Avroya yükseltilmiştir.

1.3.2. Sosyal Sigortalar

1.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2022 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık malullük ölüm	9,30	9,30	18,60
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,30	15,40	24,70
İşsizlik Sigortası	1,20	1,20	2,40
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,30	1,30
Hastalık	7,30	7,30	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,525	1,525	3,05
-Çocuksuz Sigortalılar	1,775	1,525	3,3
Yaşlılık Sigortası Kurumu Toplamı	19,325	20,625	39,95
Madenciler Sigortası Kurumu Toplamı	19,325	26,725	46,05

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(*) Kaza sigortası prim oranı işletme için geçerli olan tehlike konumuna göre belirlenmektedir. Tabloda ortalama oran verilmiştir.

1.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	14.860.126	258.178	169.048.793.376	2.363.877.768
Maluliyet	1.421.778	74.670	14.809.239.648	775.074.600
Geride Kalanlar				
-Dul	4.417.604	110.146	32.760.951.264	689.128.824
-Yetim	241.269	11.270	6.018.527.424	215.425.120
Toplam	20.940.777	454.264	222.637.511.712	4.043.506.312

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.3. Almanya’da İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	73.167	759.657.841
Yaşlılık	213.239	2.003.900.708
Dul	76.516	472.803.709
Yetim	10.457	23.350.063
Toplam	373.379	3.259.712.321

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.2.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	1.519	15.493.800
Yaşlılık	44.657	361.153.663
Dul	35.477	215.066.874
Yetim	1.031	2.032.225
Toplam	82.684	593.746.562

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.2.5. Diğer Ülkelerde İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	53	253.165
Yaşlılık	282	1.028.723
Dul	440	1.696.029
Yetim	85	129.865
Toplam	860	3.107.782

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.2.6. Türk Vatandaşlarına Yapılan Tüm Ödemelerin Toplamı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Alanların Sayısı	457.139
Ödenen Miktar (Avro)	3.858.804.900

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.2.7. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

1 Yıl İçinde Bağlanan İş Kazası ve Meslek Hastalığı Aylıkları

2021 yılı itibarıyla

	İş Kazası	İş Güzergâhında Kaza	Meslek Hastalığı
Alman	10.253	3.456	120.791
Yabancı	874	133	2.464
Türk	145	19	371
Toplam	10.340	3.589	123.255

1.3.2.8. Son 5 yılda Türk Vatandaşlarına Bağlanan Aylık Sayıları ve Türleri

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yıl	Yaşlılık	Maluliyet	Dul	Yetim	Toplam
2022	258.178	74.739	112.443	11.573	456.933
2021	253.969	73.910	108.779	11.617	448.275
2020	249.782	74.056	104.256	11.489	439.583
2019	245.104	73.318	101.781	11.800	432.003
2018	239.595	72.371	97.992	11.841	421.799

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3. Türkiye-Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Göre Bağlanan Aylıklar

1.3.3.1. Almanya’da İkamet Eden Vatandaşlarımıza Bağlanan Sözleşme Aylıkları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	13.239	131.305.991
Yaşlılık	66.400	555.377.568
Dul	32.694	218.404.725
Yetim	1.886	145.714
Toplam	114.219	905.233.998

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3.2. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Bağlanan Sözleşme Aylıkları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	1.692	17.843.358
Yaşlılık	44.925	367.251.093
Dul	35.537	216.391.984
Yetim	1.095	2.196.351
Toplam	83.249	603.682.786

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3.3. Diğer Ülkelerde İkamet Eden Vatandaşlarımıza Bağlanan Sözleşme Aylıkları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	7	52.798
Yaşlılık	79	624.684
Dul	91	479.935
Yetim	22	33.178
Toplam	199	1.190.595

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3.4. Türk Vatandaşlarına Yapılan Tüm Sözleşme Aylıklarının Toplamı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Alanların Sayısı	197.667
Ödenen Miktar (Avro)	1.510.107.379

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.3.5. Son 5 yılda Türk Vatandaşlarına Bağlanan Sözleşme Aylıkları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yıl	Toplam
2022	197.667
2021	193.599
2020	190.402
2019	187.720
2018	182.533

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.4. Türkiye’de İkamet Eden Sigortalılara (Vatandaşlığa ve Sözleşme Aylığına Bakılmaksızın) Bağlanan Aylıklar

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Toplam	Ödenen Miktar (Avro)
Maluliyet	1.893	19.857.419
Yaşlılık	47.326	388.951.571
Dul	37.127	226.667.876
Yetim	1.163	2.352.982
Toplam	87.509	637.829.848

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortası Kuzey Bavyera

1.3.5. Prim İadesi Alan Türk Vatandaşı Sayısı

2022 yılında 691 vatandaşımıza toplam 16.464.336 Avro tutarında prim iadesi yapılmıştır.

1.3.6. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Almanya’da zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışında, genelde büyük ölçekli firmalarda “işletme emekli sandıkları” bulunmaktadır. Bu sandıklar, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda hak sahiplerine (emekli/dul/yetim) bir yaşlılık aylığı bağlamaktadırlar.

İlgili kanunun 1b maddesinin 1. paragrafı 1. cümlesine göre; işvereni tarafından kendisine işletme emekliliği taahhüdünde bulunulan bir işçinin, istihdam ilişkisi emeklilik hakkı

doğmadan, ancak 21 yaşının tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 3 yıldır mevcut ise işletme emeklilik hakkı saklı kalmaktadır.

Bununla birlikte, kanunun 30f maddesi işletme emekliliği hakkının saklı kalmasına ilişkin şartları kademeli olarak hafifletmektedir. Buna göre; **İşletme emeklilik taahhüdünün 1 Ocak 2001 tarihinden önce verilmesi halinde, yukarıdaki yaş şartı 35'e ve işletme emeklilik taahhüdünün süresi en az 10 yıla çıkmaktadır.** Ayrıca, aynı firmada 12 yıllık çalışma durumunda ise taahhüt süresi 3 yıla düşmektedir. Aynı maddenin devamında ise;

- **İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2001 tarihi itibarıyla en az 5 yıldır mevcut ise işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 30,**
- **İşletme emeklilik taahhüdünün 01 Ocak 2001 tarihi ile 31 Aralık 2008 tarihi arasında verilmesi durumunda 1b maddesinin 1. Paragrafının 1. Cümlesi şu şekilde uygulanır; istihdam ilişkisi emeklilik hakkı doğmadan, ancak 30 yaşın tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 5 yıldır mevcut ise,**
- **İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla en az 5 yıldır mevcut ise, işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 25,**
- **İşletme emeklilik taahhüdünün, 01 Ocak 2009 tarihi ile 31 Aralık 2017 tarihleri arasında verilmesi durumunda 1b maddesinin 1. Paragrafının 1. Cümlesi şu şekilde uygulanır, istihdam ilişkisi emeklilik hakkı doğmadan, ancak 25 yaşın tamamlanmasından sonra sonlandırılırsa ve işten ayrılış tarihinde bu taahhüt en az 5 yıldır mevcut ise,**
- **İşletme emeklilik taahhüdü, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla en az 3 yıldır mevcut ise, işten ayrılış tarihinde tamamlanması gereken yaş 21 olarak düzenlenmektedir.**

1.3.7. Sosyal Yardımlar

1.3.7.1. Birinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2022 yılı itibarıyla

1'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	748.299	174.196	22.580
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	1.266	952	952

1.3.7.2. İkinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2022 yılı itibarıyla

2'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	3.814.919	1.118.611	295.000
Ödenen Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 2.120	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.7.3. İş Piyasası Dışına Çıkanların Aldıkları Sosyal Yardımlar

2022 yılı itibarıyla

Sosyal Yardım	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.552.407	1.100.000	47.700
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957	Bekâr 858 Evli (çocuksuz) 1.131 Evli (1 çocuklu) 1.714 Evli (2 çocuklu) 1.957

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.7.4. Yardım Miktarları

01.01.2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 2. basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutata yardım miktarı aylık 4 Avro artırılarak 449 Avro olarak belirlenmiştir.

Aşağıda yardım basamaklarına göre mutata yardım miktarları belirtilmiştir. Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır:

Açıklama	Yardım
1'inci basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	449 Avro
2'nci basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	404 Avro
3'üncü basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaşın altında yetişkin hak sahipleri)	360 Avro
4'üncü basamak yardım miktarı (14-18 yaşındaki çocuklar)	376 Avro
5'inci basamak yardım miktarı (6-14 yaşındaki çocuklar)	311 Avro
6'ncı basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar)	285 Avro

1.3.8. Aile Yardımları

1.3.8.1. Çocuk Parası Miktarları

2022 yılı itibarıyla

	Almanya'da, Çocuklar İçin/Avro	Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	219	5,11
2. Çocuk	219	12,78
3. Çocuk	225	30,68
4. ve sonraki her çocuk	250	30,68
5. ve sonraki her çocuk	250	35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.8.2. Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 2022 yılı için 8.388 Avro olarak belirlenmiştir.

1.3.8.3. Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2022 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

Net kazanç basamakları (Avro)	0-5 Yaş (Avro)	6-11 Yaş (Avro)	12-17 Yaş (Avro)	Reşit (Avro)
1. 900 Avroya kadar	396	455	533	569
2. 1.901-2.300	416	478	560	598
3. 2.301-2.700	436	501	587	626
4. 2.701-3.100	456	524	613	655
5. 3.101-3.500	476	546	640	683
6. 3.501-3.900	507	583	683	729
7. 3.901-4.300	539	619	725	774
8. 4.301-4.700	571	656	768	820
9. 4.701-5.100	602	692	811	865
10. 5.101-5.500	634	728	853	911
11. 5.501-6.200	666	765	896	956
12. 6.201-7.000	697	801	939	1.002
13. 7.001-8.000	729	838	981	1.047
14. 8.001-9.500	761	874	1.024	1.093
15. 9.501-11.000	792	910	1.066	1.138

1.3.8.4. Çocuk Nafaka Ödeneği

Eşlerinden ayrı çocuk yetiştiren ve eşlerinden nafaka alamayan çocuklar için devlet tarafından ödenen 2022 yılındaki çocuk nafaka ödeneği miktarları aşağıda belirtilmiştir:

6 yaşına kadar olan çocuklar için ödenek 177 Avro

6 -11 yaşları arasındaki çocuklar için 236 Avro

12-17 yaşları arasındaki çocuklar için 314 Avro

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Sayısal Veriler

1.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk*
	Genel	Yabancı	
Anasınıflar (Vorklassen)	27.190	6.752	41
Anaokulu (Schulkindergarten)	16.900	4.674	315
İlkokul (Grundschule)	2.910.345	376.766	16.247
Ortaokul (Hauptschulen)	334.550	92.802	3.699
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	530.344	59.100	2.142
Ortaokul (Realschulen)	774.670	82.780	5.860
Kapsamlı ortaokul (Gesamtschule)	865.190	133.473	8.342
FreieWaldorf okulları	42.122	1.012	44
Lise (Gymnasium)	1.490.444	88.812	7.532
Akşam okulları (Abendschulen)	850	550	472
Öğrenme engelli okulları (Förderschulen)	328.550	49.490	2.756
Akşam Liseleri (Abendgymnasien)	10.960	2.021	347
Kolejler (Kollegs)	12.130	2.890	205
Diğer	1.142.854	86.650	162
Toplam	8.487.099	987.772	48.164

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul türü	Çocuk Sayıları		Türk*
	Genel	Yabancı	
Kısmi meslek okulları	1.401.320	165.952	35.890
Meslek hazırlık sınıfları	85.300	41.770	2.012
Meslek okulları	457.710	66.440	16.780
Meslek teknik okulları	11.940	952	347
Meslek liseleri	174.112	12.560	3.855
Meslek ortaokulları	122.840	12.950	4.848
Mesleki uzmanlık okulları	178.230	11.670	2.002
Meslek akademileri	10.104	850	57
Sağlık meslek okulları	151.320	29.115	3.272
Diğer	17.540	9.430	2.786
Toplam	2.610.416	351.689	71.849

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Almanya’da bulunan Eğitim Ataşeliklerinin verilerine göre, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Türk Dili ve Kültürü derslerine devam eden Türk öğrencilerinin sayısı yaklaşık 50.000’dir.

1.4.1.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı*

Federal İstatistik Dairesi’nin verilerine göre, 2021-2022 eğitim öğretim yılında yükseköğrenime devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 440.564, Türk öğrencilerinin sayısı ise 36.575’dir (sadece Türk vatandaşı olanlar).

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Bölüm	Sayı
Sosyal Bilimler	4.353
Hukuk, İktisat ve İşletme	12.429
Matematik ve Fen Bilimleri	3.132
Mühendislik Bölümleri	15.316
Tıp ve Sağlık Bölümleri	1.083
Ziraat, Ormancılık, Beslenme ve Gıda	262
Toplam	36.575

Kaynak: Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)

Almanya’da kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkeden gelecek yabancı işgücüne Alman iş piyasasının açılmasını sağlayacak “Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa” (Fachkräfteeinwanderungsgesetz) 2020 yılında yürürlüğe girmiştir.

Yeni düzenleme ile üniversite mezunu olmayan kalifiye işgücünün Almanya’ya gelmesi ve burada iş aramasına imkân sağlanmaktadır. Üniversite mezunu olmayan ancak kalifiye bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının Almanya’ya gelerek çalışmalarına izin verecek düzenlemeye göre, yabancılardan Almanya’da tanınan bir meslek diploması sahibi olunması şartı yanında, Almanya’da iş arayacakları süre zarfında geçimlerinin sağlandığı şartını yerine getirmeleri istenecektir. Ayrıca çalışılacak mesleğe uygun Almanca dil bilgisi de koşul olarak istenmektedir.

Anılan Yasa çerçevesinde aşağıda sayıları belirtilen Türk vatandaşlarına Almanya’da çalışmaları amacıyla vize verilmiştir. Sayılar, yalnız vize türlerini kapsamaktadır.

Türk Vatandaşlarına Çalışma Amaçlı Verilen Vize Sayıları

Vize statüsü	Schengen vizesi	D Tipi Vize	Toplam
İş Yeri Arama		1	1
Yüksek Okul Mezunu Nitelikli İşgücü İş Arama		254	254
Meslek Eğitim Diplomalı Nitelikli İşgücü İş Arama		29	29
Au Pair/Yaz Tatili Çalışma/Gönüllü Hizmet		313	313
Meslek ve Meslekte İlerleme Eğitimi		152	152
Meslek Eğitim Yeri Arama		4	4
Mesleki İntibak Önlemlerine Katılım		272	272
AB Mavi Kart		3.114	3.114
Hizmet Sunumu/Vander Elst	1	13	14
Araştırma/Bilimsel Çalışma	2	512	514
ICT Kart(AB İçinde Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Çalışma Amacıyla Diğer AB Ülkelerine Gitmeleri)		70	70
Bakım Personeli		112	112
Staj	3	366	369
Dini ve Hayır Kurumları		233	233
Gemi Adamları	1	609	610
Bağımsız ve Serbest Çalışma		113	113
Diğer Meslek Alanları	271	5.885	6.156
Türk Mutfağı Aşçıları		54	54
Yüksek Öğrenime Hazırlık	1	6.577	6.578
Genel Toplam	279	18.683	18.962

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İşadamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	3
Federal Parlamento	21
Eyalet Parlamentoları	50
Yerel Yönetimler	100
Yabancılar Meclisleri	1.400
Toplam	1.574

Kaynak: Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

1.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması

Almanya’da İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2022 Aralık ayında 1.083’ü inşaat sektöründe, 910’u inşaat yan sanayiinde, 45’i ormancılık, madencilik, taş işlemesi ve 16’sı yalıtım alanında olmak üzere toplam 2.054 vatandaşımız istihdam edilmiştir. 2022 yılında ayda ortalama 2.735 Türk vatandaşı anılan Anlaşma çerçevesinde Almanya’da çalışmıştır. İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2022 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 5.870 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

2. AVUSTRALYA

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	13.422.656	3.119.024	47.060
Kadın	13.558.239	3.170.404	44.768
Toplam	26.980.895	6.289.428	91.828

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2022 tarihi itibarıyla %1,1 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Bu hesaplama, aşağıdaki tablolar için de geçerlidir.

Türkiye'de Doğan Türk Nüfus

31.12.2021 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Avustralya Vatandaşlığı Olanlar	Avustralya Vatandaşlığı Olmayanlar
Erkek	19.916	51,6	-	-
Kadın	18.656	48,4	-	-
Toplam	38.572	100	31.935 (%82,8)	6.425 (%16,7)

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu – 2021 Nüfus Sayımı

Türkiye'de Doğan Türk Nüfus İçerisinde Aile Nüfusu

31.12.2021 tarihi itibarıyla

Toplam Aile Nüfusu	20.323
Çocuklu Çiftler	11.054
Çocuksuz Çiftler	5.434
Tek Ebeveynli Aile Nüfusu	3.650
Diğer Aile Nüfusu	185

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu – 2021 Nüfus Sayımı

2.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek (Çifte Vat.)	Kadın (Çifte Vat.)	Toplam
0-15	8.751	8.420	17.171
16-25	9.063	8.085	17.116
26-50	18.939	18.429	37.368
51-64	7.992	7.596	15.588
65 +	2.315	2.238	4.551
Genel Toplam	47.060	44.768	91.828

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği.

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12. 2022 tarihi itibarıyla %1,1 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır.

Türkiye'de Doğan Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2021 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam	Yüzde
0-14	1.151	3
15-24	1.141	3
25-34	4.458	11,6
35-44	6.456	16,7
45-54	9.056	23,5
55-64	8.376	21,6
65 +	7.929	20,6
Genel Toplam	38.567	100
Yaş Ortalaması	52	

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu – 2021 Nüfus Sayımı

2.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma	Toplam Çifte Vatandaş
Yeni Güney Galler NSW	44.571
Viktorya VIC	38.674
Queensland QLD	3.426
Batı Avustralya WA	2.395
Güney Avustralya SA	2.263
Tazmanya TAS	336
Kuzey Bölgesi NT	96
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	67
Genel Toplam	91.828

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği.

Not: Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12. 2022 tarihi itibarıyla %1,1 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır.

2.1.4. Avustralya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi (000)	Avustralya dışında doğanların oranı (%)	Ortalama Yaş
İngiltere	980	3,8	58
Çin	651	2,5	38
Hindistan	721	2,8	35
Yeni Zelanda	565	2,2	44
Filipinler	310	1,2	40
Vietnam	270	1,1	47
Güney Afrika	200	0,8	44
İtalya	178	0,7	72
Malezya	177	0,7	41
Srilanka	147	0,6	41
Diğer Ülkelerde Doğanlar Toplamı	7.654	29,8	44
Avustralya Doğumlular	18.043	70,2	34

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu.

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

2.1.5. Avustralya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen Avustralyalılar	Ayrılan Avustralyalılar	Gelen Türkler	Ayrılan Türkler
2022	9.095	14.746	1.220	1.292
2021	8.917	14.457	1.196	1.217
2020	39.203	39.312	1.179	1.200
2019	38.623	38.730	1.158	1.182
2018	37.866	37.971	1.135	1.159

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	692	233	193

Kaynak: Melburn ve Sidney Başkonsolosluk kayıtları

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Sayısal Veriler

2.2.1.1. Toplam Çalışan ve İşsiz Sayıları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Çalışan Avustralyalı Sayısı	13.738.700
İşsiz Avustralyalı Sayısı	1.716.000

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.2.1.2. Türk İşgücü (15-64 Yaş Arası Nüfus*)

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Erkek	37.601
Kadın	35.378
Toplam	72.979

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2022'ye kadar hesaplanmış %1,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

2.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Erkek	29.092
Kadın	17.668
Toplam	46.760

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2022'e kadar hesaplanmış %1,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Türkiye Doğumlu İşgücünün Dağılımı

31.12.2021 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Çalışan	17.735	47,4
İşsiz	19.056	50,9
Belirtilmemiş	633	1,7

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

2.2.1.4. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	6.863	3.959	10.822
25-44	14.394	8.876	23.270
45-55	6.075	3.735	9.810
65 +	1.760	1.076	2.836
Toplam	29.092	17.646	46.738

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2022'e kadar hesaplanmış %1,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak veriler düzenlenmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine, Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır. Avustralya ve OECD yayınlarında belirtilen resmi rakamlardaki Türk sayıları ile Raporumuzda belirtilen Türk sayıları arasındaki fark bu açıklama gözetilerek değerlendirilmelidir.

2.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.520
İmalat Sanayi	9.433
İnşaat	2.834
Toptan ve Perakende Ticaret	6.583
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	3.938
Maden	2.442
Banka, Sigorta, Finans	4.071
Kamu Yönetimi, Savunma	814
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	3.384
Diğer	4.627
Bağımsız Çalışanlar	6.198
Toplam	45.844

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu.

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2022'ye kadar hesaplanmış %1,1 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Türkiye Doğumlu Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı

31.12.2021 tarihi itibarıyla

İşkollarına göre dağılım (15 yaş ve üzeri)	Türkiye’de doğanlar	%	Avustralya dışında doğanlar	%	Avustralya’da doğanlar	%	Toplam	%
Kariyer Uzmanları	3.248	20,0	1.060.914	27,2	1.818.658	22,5	2.882.820	24,0
Yöneticiler	2.478	15,3	504.524	12,9	1.133.858	14,0	1.640.860	13,7
Teknikerler ve sanayi çalışanları	2.339	14,4	446.641	11,5	1.099.040	13,6	1.548.020	12,9
Makina operatörleri ve şoförleri	1.964	12,1	263.396	6,8	486.282	6,0	751.642	6,3
İşçiler	1.779	11,0	394.251	10,1	682.656	8,4	1.078.686	9,0
Büro ve İdari İşçiler	1.529	9,4	442.152	11,3	1.077.967	13,3	1.521.648	12,7
Hizmet çalışanları	1.525	9,4	457.586	11,7	917.350	11,3	1.376.461	11,5
Satış personeli	988	6,1	250.222	6,4	732.006	9,0	983.216	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Türkiye Doğumluların En Çok Çalıştıkları Sektörler

31.12.2021 tarihi itibarıyla

Sektör	Sayı	%
Paket Yemek Servisi	690	4,3
Kafe ve Restoranlar	594	3,7
Bina ve Diğer Endüstriyel Temizlik Hizmetleri	392	2,4
Hastaneler (Psikiyatri Hastaneleri hariç)	374	2,3
Bilgisayar Sistemi Tasarımı ve İlgili Hizmetler	372	2,3

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

2.2.1.6. Türkiye Doğumluların İstihdam Durumu

31.12.2021 tarihi itibarıyla

15 Yaş ve Üzeri Türkiye Doğumlu İşgücü	Sayı	%
Tam zamanlı çalışan	9.255	52,2
Yarı zamanlı çalışan	5.328	30
İstihdam Dışı	1.621	9,1
İşsiz	1.532	8,6

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

2.2.1.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya’da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avustralya’da 01 Temmuz 2022 – 30 Haziran 2023 tarihi itibarıyla geçerli olan ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri:

- Haftalık brüt asgari ücret 772,60 AUD
- Bir saatlik brüt ücret 20,33AUD
- Aylık brüt asgari ücret 3.347,93 AUD

2.2.1.8. İşkolları İtibarıyla Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından açıklanan ve halen yürürlükte bulunan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda verilmiştir.

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İş Kolları	Avustralya Doları (AUD)	Avustralya Doları (AUD)
	Yıllık Brüt Ortalama Ücret	Aylık Brüt Ortalama Ücret
Madencilik	140.478,00	11.706,50
Pazarlama	80.657,20	6.721,43
Elektrik, Gaz, Su, Atık Servisi	104.748,80	8.729,06
İnşaat	91.062,24	7.588,53
Toptan Ticaret Sektörü	84.994,00	7.082,83
Perakende Ticaret Sektörü	69.004,00	5.750,33
Konaklama ve Yemek Sektörü	63.460,80	5.288,40
Nakliye, Posta ve Depolama	90.277,20	7.523,10
Bilişim Medya ve Telekomünikasyon	116.287,60	9.690,63
Finans ve Sigortacılık Sektörü	140.478,00	11.706,50
Profesyonel Bilimsel ve Teknik Servis	111.722,00	9.310,16
İdari ve Destek Sektörü	83.387,20	6.948,93
Eğitim ve Öğretim	105.258,80	9.021,56
Sağlık ve Sosyal Yardım Sektörü	79.872,00	6.656,00
Sanat ve Eğlence Sektörü	99.788,00	8.315,66
Diğer hizmetler	97.640,40	8.136,70
İş kolları Ortalaması	89.819,60	7.484,96

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun (ABS) tarafından açıklanan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre 2022 yılında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Sayısal Veriler

2.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

2.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Avustralyalı (Yabancı)	Türk	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	15.993.108	52.230	16.045.338

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Avustralya dışında 4 haftadan fazla ikamet edildiğinde ikamete dayalı sosyal yardımlar kesilmektedir.

2.3.1.3. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümeti Ödemeleri)

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Aile Vergi Yardımı Bölüm A	İki haftalık (AUD)
0-19 yaş arası her bir çocuk için	63,56
Aile Vergi Yardımı Bölüm B	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocuk için	168,28
5-18 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocuk için	117,46
Doğum Yardımı	
İlk doğan her çocuk için	2.380,42
Sonra doğan her çocuk başı için	1.191,05
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okula gitmeyen)	Aylık (AUD)
Onaylı bakım	2.165,8
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	889,20
Eşli olan ebeveynler	608,70
Yetim Aylığı	68,40
Yalnız yaşayanlar	936,80

Birlikte yaşayan çiftlerin her birine	706,20
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekâr, ailesi ile yaşayan	530,40
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	530,40
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	682,20
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	679,10
21-63/65 yaş arasındakiler	Yaşlılık aylığı kadar
Hastalık Yardımı	İşsizlik yardımı kadar
Ölüm Yardımı	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Ödeneği	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Yardımı Aylık	273,00
Eğitim Ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekâr	668,40
Bekâr, çocuklu	718,60
Evli, çocuksuz	718,60
Evli, çocuklu	718,60
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim ve çıraklık eğitimi alan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ile yaşayanlar	313,80
18 Yaş altında yalnız yaşayanlar	530,40
18 yaşın üstünde, ailesi ile yaşayanlar	367,00
18 yaşın üstünde yalnız yaşayanlar	530,40
İşsizlik yardımı	İki haftalık (Avustralya Doları)
Bekâr, çocuksuz	668,40
Bekâr, çocuklu	718,60
Bekâr, 60 yaş üstü	718,60
Eşli, eşlerin her birine	718,60

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

2.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Ciddi İş Kazası Oranları (Her 100.000 Çalışan İşçi İçin)

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İş kolu	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Tarım-Orman-Balıkçılık	18,8	17,0	17,2	13,1	13,1	10,04
Madencilik	15,5	15,7	15,7	2,1	2,1	2,3
İnşaat	15,9	15,3	15,2	2,7	3,1	2,1
Taşıma, Posta, Depolama	15,6	15,3	15,2	7,7	7,8	7,9
Toptan Ticaret	12,8	13,7	13,1	0,9	0,5	1,1
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler	11,2	10,9	11,6	0,1	0,1	0,1
İdari Destek Hizmetleri	10,0	11,0	11,0	1,3	1,4	1,2
İmalat Sanayi	1,9	2,1	2,1	2,2	2,2	1,8
Kamu Yönetimi Destek Hizmetleri	10,2	11,1	10,2	1,1	1,1	0,6
Sanat Rekreasyon Hizmetleri	10,2	8,9	9,3	0,5	0,5	2,1
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	8,8	7,8	7,6	2,0	2,0	2,1
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	6,9	6,8	7,1	0,2	0,2	0,4
Diğer Hizmetler	7,3	7,4	7,0	0,7	0,7	0,6
Perakende Ticaret	7,0	6,7	6,9		0,2	0,1
Konaklama ve Yemek Hizmetleri	7,0	6,6	6,8	0,3	0,3	0,2
Emlak Kiralama Hizmetleri	5,0	5,3	5,3	0,9	0,9	0,9
Bilgi Medyası ve Telekomünikasyon Hizmetleri	2,8	2,3	2,2	0,0	0,0	0,0
Profesyonel Bilim ve Teknik Hizmetler	1,9	2,1	2,1	0,4	0,4	0,1
Finans ve Sigorta Hizmetleri	1,4	1,6	1,5	0,0	0,0	0,0

Kaynak: Safe Work Avustralya

Not: İş kazaları istatistikleri etnik kökene göre tutulmadığından vatandaşlarımıza ait bilgiler bulunmamaktadır.

2.3.2. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Aile Yardımları (Family Tax Benefit A ve B)

Family Tax Benefit, çocuk yetiştirmenin giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır ve iki parçadan oluşmaktadır: Family Tax Benefit Part A ve Family Tax Benefit Part B.

- Family Tax Benefit Part A, her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Family Tax Benefit Part B, tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam-gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilir.

Family Tax Benefit Part A almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gerekir:

- 16 yaşın altında olmak.
- 16 veya 17 yaşlarında olup 12. sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdıkları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkân verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak, kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak veya kendisine bu koşuldan muafiyet tanınmış olması.
- Ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az yüzde 35 oranında bakıyor olması.

Family Tax Benefit için Gelir testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 56.137 AUD veya altındaysa ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Family Tax Benefit Part A ödemesi iki gelir testi uygulanarak belirlenir ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınır.

İlk test 56.137 AUD üzerindeki her dolar için, maksimum Family Tax Benefit Part A ödeme tutarını Family Tax Benefit Part A- temel ödeme tutarına ulaşıncaya kadar 20 Cent indirir.

İkinci test 99.864 AUD (bu tutar Family Tax Benefit alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3.796 AUD artırılır) üzerindeki her bir Dolar için Family Tax Benefit Part A temel tutarını ödemeler sıfıra düşünceye kadar 30 Cent indirir.

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Sayısal Veriler

2.4.1.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya’da Türkiye’den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 79 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yaklaşık 53 Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya’da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden yaklaşık 12.250 öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye’den gönderilen 1.390’a yakın öğrenci Avustralya’daki üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim görmektedirler. Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri; müfredatında seçimlik ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okullarında, hafta sonu Devlet Okullarının yanı sıra devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen hafta sonları dernek okullarında verilmektedir.

2.4.1.2. Avustralya’da Doğum Yerine ve Okul Türüne Göre Öğrenci Sayıları

2021 yılı itibarıyla								
Eğitim Kurumu Türü	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Okul Öncesi	99	0,3	23.476	0,3	459.920	2,7	484.185	1,9
İlköğretim	700	1,8	200.224	2,8	1.869.486	11	2.075.224	8,2
Ortaöğretim	529	1,4	247.522	3,5	1.377.355	8,1	1.629.624	6,4
Yükseköğretim Mesleki Eğitim	1.272	3,3	242.847	3,4	356.840	2,1	601.901	2,4
Yükseköğretim Üniversite/Diğer Lisans ve Lisansüstü	1.099	2,8	406.347	5,8	776.479	4,6	1.185.450	4,7
Yükseköğretim Toplam	2.375	6,2	650.568	9,2	1.134.506	6,7	1.789.994	7
Diğer	591	1,5	115.704	1,6	125.945	0,7	242.821	1
Türü Belirtilmemiş	568	1,5	88.710	1,3	224.585	1,3	1.456.618	5,7
Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Dâhil Olmayan Nüfus	33.711	87,4	5.717.505	81,2	11.828.632	69,5	17.744.325	69,8

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

2.4.1.3. Avustralya’da Doğum Yerine Göre En Yüksek Eğitim Düzeyi

2021 yılı itibarıyla

En Yüksek Eğitim Düzeyi	Türkiye Doğumlular	%	Avustralya Dışında Doğanlar	%	Avustralya Doğumlular	%	Toplam	%
Lisans ve Lisansüstü	8.400	22,4	2.505.433	37,5	2.943.161	22,7	5.464.631	26,3
İleri Diploma ve Diploma Düzeyi	2.844	7,6	714.077	10,7	1.222.353	9,4	1.946.738	9,4
Sertifika Seviyesi IV	661	1,8	159.326	2,4	556.932	4,3	719.425	3,5
Sertifika Seviyesi III	2.494	6,7	589.957	8,8	2.003.455	15,5	2.617.766	12,6
12 yıl	6.812	18,2	1.037.580	15,5	2.044.418	15,8	3.104.116	14,9
11 yıl	1.222	3,3	203.615	3	745.842	5,8	958.803	4,6
10 yıl	2.880	7,7	431.799	6,5	1.624.637	12,5	2.086.306	10
Sertifika Seviyesi II	43	0,1	3.685	0,1	9.838	0,1	13.687	0,1
Sertifika Seviyesi I	15	0	1.022	0	1.157	0	2.614	0
9 Yıl Veya Daha Az	7.394	19,8	459.998	6,9	1.001.243	7,7	1.490.444	7,2
Yetersiz Tarif Edilmiş	1.018	2,7	186.626	2,8	315.214	2,4	506.259	2,4
Eğitimsiz	2.136	5,7	140.060	2,1	32.635	0,3	175.844	0,8
Belirtilmemiş	1.502	4	253.286	3,8	442.198	3,4	1.694.773	8,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

2.5. GÖÇ VE UYUM

2.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	7
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	32
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	56
İşadamları Dernekleri	3
Spor Dernekleri	5
Diğerleri	-
Toplam	103

Kaynak: Melburn Başkonsolosluğu ve Avustralian Golden Turkish Business Directory

2.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Eyalet Parlamentoları	4
Yerel Yönetimler	3
Toplam	7

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk kayıtları

3. AVUSTURYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.484.815	878.764	61.568
Kadın	4.619.957	851.056	58.138
Toplam	9.104.772	1.729.820	119.706

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşı olanlar

Avusturya nüfusunun %19'unu (1.729.820) yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturyalı olmayan vatandaşların yarısından fazlası (888.745'i) AB ve EFTA vatandaşlarıdır. Bunların içinde en kalabalık grubu sayıları 225.012'yi bulan Alman vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturya'da toplam 841.075 kişi üçüncü ülke (AB ve EFTA dışı) vatandaşlarıdır. Bunların 121.916'sı Sırp vatandaşlarından ve 119.706'sı Türk vatandaşlarından oluşmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri; başkent Viyana (1.982.097), Graz (298.479), Linz (210.118), Innsbruck (131.358) ve Salzburg (156.619) şeklinde sıralanmaktadır.

3.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Federal Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Yüzölçümü/km2	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	301.250	33.620
Kärnten	9.538,01	568.984	72.968
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.718.373	205.081
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.522.825	234.517
Salzburg	7.156,03	568.346	111.993
Steiermark	16.401,04	1.265.198	172.055
Tirol	12.640,17	771.304	139.723
Vorarlberg	2.601,12	406.395	80.997
Viyana	414,65	1.982.097	678.866
Toplam	83.878,99	9.104.772	1.729.820

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.3. Avusturya'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Avusturya Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2022	1.087	287.700
2021	1.101	272.00
2020	846	270.000
2019	912	283.000
2018	828	268.800

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

3.1.4. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun* Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-4	431.473	96.225	4.792
5-9	447.655	97.435	5.951
10-14	435.916	91.128	5.956
15-29	1.541.619	379.597	23.051
30-44	1.866.278	524.733	38.993
45-59	1.970.352	347.008	25.369
60-74	1.544.467	156.013	12.351
75 +	867.012	37.681	3.243
Genel Toplam	9.104.772	1.729.820	119.706

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşı olanlar

Avusturya genelinde yaş ortalaması 43,2 dir. Avusturya vatandaşlarının yaş ortalaması 45,0 olup ülkedeki yabancı ülke vatandaşlarının yaş ortalaması 38,0 ve Türk vatandaşlarımızın yaş ortalaması 37,0'dır.

3.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Sayı
Burgenland	1.036
Kärnten	1.134
Aşağı Avusturya	16.413
Yukarı Avusturya	15.978
Salzburg	6.531
Steiermark	8.508
Tirol	11.415
Vorarlberg	12.796
Viyana	45.895
Toplam	119.706

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.6. Avusturya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	119.706
Almanya	225.012
Sırbistan	121.916
Bosna-Hersek	98.461
Romanya	147.490
Hırvatistan	101.803
Macaristan	99.679
Polonya	67.168
Slovakya	48.477
Rusya	35.586
İtalya	37.718
Bulgaristan	38.469
Kosova	27.608
Makedonya	25.908
Slovenya	23.585
Çek Cumhuriyeti	15.437
Diğer	495.797
Yabancı Toplam	1.729.820

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

*Milliyetlerine göre kadın ve erkek toplam sayı (yabancı ülke vatandaşı olanlar)

3.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Avusturya'dan Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2022	5.705	2.987

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

3.1.8. Avusturya'da Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	1.397	252	532

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

3.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı'nın, Avusturya iş piyasasında işgücü ihtiyacı duyulan mesleklerle ilgili 2022 yılı için yayınladığı liste aşağıda verilmiştir. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülke vatandaşları, mevcut puanlama sisteminde (toplam 75 puanda en az 50 puan) gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları şartıyla, “Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart” olarak adlandırılan çalışma ve ikamet vizesi almak üzere başvuru hakları mevcuttur.

Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde “mesleki kalifikasyon”, “mesleki deneyim” “yaş”, “dil bilgisi” ve “ücret” gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiş olup; Avusturya'da bir işyerinden bağlayıcı iş teklifi aldığını kanıtlaması ve işverenin Kanuna, Tüzüğe ve Toplu İş Sözleşmesine uygun bir asgari ücret ödemeye hazır olduğunu belgelemesi halinde Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot) verilmektedir.

2022 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi:

1. Kaplamacılar (SchwarzdeckerInnen)
2. Tarım Aletleri/Makineleri İmalat İşçileri (LandmaschinenbauerInnen)
3. Çatı Kaplamacıları, Çatı Aktarıcıları (DachdeckerInnen)
4. Yüksek Akım Alanında Yüksek Öğrenim Görmüş Teknisyenler (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Starkstromtechnik)
5. Eğitimli Yüksek Akım Teknisyeni (Dipl. Ing. für Starkstromtechnik)
6. Yol Beton Kaplamacılar (PflastererInnen)
7. Yüksek Akım Teknisyenleri (Sonstige Techniker/innen für Starkstromtechnik)
8. Beton İşçileri (BetonbauerInnen)
9. Bilgi İşlem Alanında Yüksek Öğrenim Görmüş Teknisyenler (Techniker mit höherer Ausbildung (Ing) für Datenverarbeitung)
10. Marangozlar (ZimmererInnen)
11. Yalıtımcılar (Spengler)
12. Yüksek Akım Alanında Teknisyenler (TechnikerInnen für Starkstromtechnik)
13. Veri İşlem Teknisyenleri (Dipl. Ing. für Datenverarbeitung)
14. Yüksek Öğrenimli Makine Teknisyenleri (TechnikerInnen mit höhere Ausbildung (Ing.) für Maschinenbau)
15. Marangoz (BautischlerInnen)
16. Doktor (Ärzt(e)innen)
17. Fayansçılar (Platten- und FliesenlegerInnen)
18. İnşaat Tesisatçıları (BauspenglerInnen)
19. Eğitimli Bakıcılar, Hemşireler (Dipl. Gesundheits- und KrankenpflegerInnen)
20. Boru Tesisatçıları, Montajcılar (RohrinstallateurInnen, RohrmonteurInnen)

21. Eğitimli Alçak Gerilim ve Telekomunikasyon Teknisyen (Dipl. Ing. für Schwachstrom- und Nachrichtentechnik)
22. Elektrik Tesisatçıları, Montajcılar (ElektroinstallateurInnen, ElektromonteurInnen)
23. Kaynakçılar, Kesici Oksijen Aleti Kullanıcıları (SchweißerInnen, SchneidbrennerInnen)
24. Muhasebeci (KalkulantInnen)
25. Tornacılar (DreherInnen)
26. Makine Mühendisi (Dipl. Ing. für Maschinenbau)
27. Frezeciler (FräserInnen)
28. Optisyen (AugenoptikerInnen)
29. Yüksek Eğitim Almış Teknisyenler (Techniker/innen mit höhere Ausbildung)
30. Yüksek Eğitimli İnşaat Teknikeri (TechnikerInnen mit höhere Ausbildung (Ing.) für Bauwesen)
31. Parkeci (BodenlegerInnen)
32. Doğramacı ve Mobilyacı (Bau- und MöbeltischlerInnen)
33. Çilingir (SchlosserInnen)
34. Duvar Ustası (MaurerInnen)
35. Diğer İnşaat Mühendisleri (Sonstige Tiefbauer/innen)
36. Makine İmalatı Teknisyenler (Techniker/innen für Maschinenbau)
37. Muhtemet (Lohn- und GehaltsverrechnerInnen)
38. Ahşap Makinist (Holzmaschinenarbeiter/innen)
39. Yüksek Eğitimli Teknisyen (TechnikerInnen mit höheren Ausbildung (Ing.))
40. Cilacı (LackiererInnen)
41. Oto Tamirci (Kraftfahrzeugmechaniker/innen)
42. Camcı (Glaser/in)
43. Tren Makinistleri (LokomotivführerInnen)
44. Bina, Saç ve İnşaat Tesisatçıları (Bau-, Blech-, Konstruktionsschlosser/in)
45. Diğer Kaba Mekanikler (Sonstige Grobmechaniker/in)
46. Digital İletişim Teknikeri (TechnikerInnen für Schwachstrom- und Nachrichtentechnik)
47. Yanma ve Gaz Teknolojisi Teknisyenleri (Sonstige Techniker/innen für Feuerungs- und Gastechnik)
48. Restoran Aşçıları (Gaststättenköch(e)innen)
49. Ressamlar, Dekoratorlar (Maler/innen, Anstreicher/innen)
50. Çömlekçiler (Hafner/innen, Töpfer/innen, Ofensetzer/innen)
51. Yüksek Eğitim Almış Kimya Teknisyenleri (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für technische Chemie, Chemotechniker)
52. Plastik İşlemciler (Kunststoffverarbeiter/innen)
53. Diğer Ekonomi Teknisyenleri (Sonstige Techniker/innen für Wirtschaftswesen)
54. Diğer İnşaat Teknisyenleri (Sonstige Techniker/innen für Bauwesen)
55. Takım, Kesme ve Kalıp İmalatçıları (Werkzeug-, Schnitt- und Stanzenmacher/innen)
56. Hırdavat ve Metal Eşya, Makine Sarıcıları (Händler/innen und Verkäufer/innen von Eisen- und Metallwaren, Maschinen, Haushalts- und Küchengeräte)
57. Mali Müşavirler (Wirtschaftstreuhänder/innen)
58. Diğer Teknisyenler (Sonstige Techniker/innen)
59. Kasaplar (Fleischer/innen)

60. Kaporta ve Radyatör Tesisatçıları (Karosserie-, Kühlerspengler/innen)
61. Makine Montajcıları (Maschinenschlosser/innen)
62. Diğer Tıbbi-Teknik Uzmanları (Sonstige medizinisch-technische Fachkräfte)
63. Diğer Veri İşlem Teknisyenleri (Sonstige Techniker/innen für Datenverarbeitung)
64. Taş Ustaları, Heykeltraşçılar (Steinmetzen(innen), Steinbildhauer/innen)
65. Mobilya Marangozcuları (Möbeltischler/innen)
66. Uzman Hasta Bakıcısı (PflegefachassistentenInnen)
67. Hasta Bakıcısı (PflegeassistentenInnen)

Kilit personel (Schlüsselkraft) konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırlarını da 01.01.2022 tarihinden itibaren; 30 yaşın altındakilere 2.835 Avro, 30 yaşın üstündekilere ise 3.402 Avro olarak belirlenmiştir. Bu sınır, yükseköğrenimlilere 2.551,50 Avro olarak uygulanmaktadır.

3.2.2. Sayısal Veriler

3.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Avusturya'nın çalışma yaşındaki (15-64 yaş) nüfusunun toplam sayısı 5.941.650 olup bu sayının 4.442.600'ü istihdam hayatına katılmış bulunmaktadır. Sivil işgücünün (15-64 yaş) istihdama katılım oranı %77,8 (erkeklerde: %82,1, kadınlarda: %73,4), işgücüne katılım oranı ise %74,0 (erkeklerde: %78,0, kadınlarda: %70,0) olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı ortalama verilerine göre; 4.764.209 (2.525.231'i erkek) olarak belirlenen çalışan nüfus sayısının 3.913.633'ü, ücret karşılığı bağımlı çalışanlar teşkil etmektedir. Bu grubun 926.984'ü yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 63.284'ü (40.193'ü erkek) Türk vatandaşıdır.

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (Bağımlı Çalışanlar)	2.097.630	1.816.003	3.913.633
Yabancı	550.531	376.453	926.984
Türk*	40.193	23.091	63.284
Bağımsız Çalışanlar	289.071	210.046	499.117
TOPLAM	2.977.425	2.425.593	5.403.018

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu

Not: İşsizler dahil değildir

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

Sigorta prim muafiyetli işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 336.661 olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2022 yılı için aylık 485,85 Avro olarak uygulanmaktadır. Ayrıca ücretsiz hizmet sözleşmelerinde de 14.798 kişi çalışmaktadır.

Göçmen kökenli nüfus içinde yer alıp da 25-65 yaş grubuna mensup olanların eğitim seviyeleri aşağıda gösterilmektedir:

25-64 Yaş Arası Nüfusun Eğitim Durumu

%	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'ten Önce Giren Ülkeler	AB'ye 2004'te Giren Ülkeler	AB'ye 2004'ten Sonra Giren Ülkeler
Zorunlu Eğt.	13,4	9,2	51,9	5,4	6,4	23,5
Mesleki Eğt.	47,3	53,6	30,4	29,6	34,8	32,4
Lise ve Dengi	17,6	17,0	9,5	16,6	27,6	24,5
Yüksek Öğr.	20,2	20,2	8,2	48,4	31,2	19,6

Kaynak: Göç ve Entegrasyon Raporu 2022

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teşvik amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, yüksek kalifiye elemanlar, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişiler ve kilit personelin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya'da yükseköğrenim görmüş yabancıların, belli koşullarda Avusturya'da çalışma ve oturma izni almalarına imkân sağlanmıştır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmaktadır.

Avusturya'da 2022 yılında işsiz sayısı 263.120'dir. 2021 yılında bu oran 331.741'dir. Diğer taraftan Avusturya'da Federal Hükümet, işsizlikle mücadele kapsamında; ileri yaş çalışanların iş piyasasında daha uzun kalabilmelerinin sağlanması, işletmelerin ileri yaş işgücü istihdam etmeye teşvik edilmesi, insan kaynaklarının iyileştirilmesi, uzun süreli işsizlikle mücadele edilmesi, gençlere eğitim yeri garanti edilmesi ve kadın istihdamının artırılması amacıyla değişik teşvik tedbirleri, program ve projeler hayata geçirilmiştir.

3.2.2.2. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda Avusturya'daki bağımlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak verilmektedir. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 45-54 arasındır. Bu grupta toplam 210.853 bağımlı çalışan bulunmaktadır. Yabancılar arasında ise bağımlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 35-44'tür.

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
15-24	445.831	107.399	11.745
25-34	920.921	248.808	15.303
35-44	945.080	263.855	17.313
45-54	968.740	210.853	13.199
55-64	615.494	91.996	5.643
65 +	17.566	4.072	82
Genel Toplam	3.913.632	926.983	63.285

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu

3.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %62,7'si ücret karşılığı bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %45,5'i işçi, %42,2'si ise hizmetli statüsündedir. Türk kökenlilerin %7,9'u kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır.

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı (Viyana)	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Tarım/Orman/Balıkçılık	2	70
Madencilik ve Taş Ocakları	2	32
İmalat	1.313	13.081
Enerji Tedariki	29	75
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	67	421
İnşaat	2.559	6.728
Ticaret/Mot.Araç Tamiri	3.926	10.430
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	1.755	5.151
Otel ve Lokantacılık	1.880	6.158
Bilgi ve İletişim	525	785
Mali ve Sigorta Sektörü	482	811
Arsa ve Konut Sektörü	203	382
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	843	1.479
Diğer Ekonomik Hizmt.	3.086	9.227
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	1.127	2.388
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	857	1.197
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	1.175	2.724
Sanat ve Eğlence Sektörü	102	319
Diğer Hizmetler	830	1.785
Ev İşleri	5	23
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda çalışanlar	3	3
Diğerleri	15	19
Toplam	20.786	63.284

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

3.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Aşağıdaki tablo Avusturya'daki bağımsız çalışanların genel sayısının cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	289.071	44.900	4.315
Kadın	210.046	76.027	920
Toplam	499.117	120.927	5.235

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu

Avusturya’da bağımsız çalışanların sektörlere göre ayrımı aşağıdaki gibidir:

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı Genel	Çalışan Sayısı Türk
Tarım/Orman/Balıkçılık	1.604	-
Madencilik ve Taş Ocakları	29	1
İmalat	42.577	291
Enerji Tedariki	59	1
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	190	3
İnşaat	43.691	1.415
Ticaret /Mot.Araç Tamiri	41.696	662
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	4.789	191
Otel ve Lokantacılık	70.989	1.571
Bilgi ve İletişim	11.857	59
Mali ve Sigorta Sektörü	5.739	27
Arsa ve Konut Sektörü	773	3
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	48.156	180
Diğer Ekonomik Hizmt.	18.021	185
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	-	-
Eğitim ve Öğretim Hizm.	1.887	5
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	78.880	12
Sanat ve Eğlence Sektörü	13.308	52
Diğer Hizmetler	24.671	245
Ev İşleri	4	-
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda Çalışanlar	-	-
Diğerleri	90.200	333
Toplam	499.117	5.235

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

3.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avusturya’da İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Avro)

	Kadın	Erkek	Genel
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçiler	1.837	2.932	2.584
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler	2.688	4.286	3.257
ORTALAMA	2.356	3.317	2.898

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yıllığı 2020

Not: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan “İstatistik Yıllığı” esas alınarak hazırlanmış olup giydirilmiş (izin ve noel parası dâhil) brüt ücretleri ifade etmektedir.

Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığınca Ev Hizmetlerinde Çalışanlar için 2022 Yılı Asgari Ücret Listesi:

1. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Hariç)

	a)	b)	c)
Hizmet yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.468	1.495	1.521
6.-10. Yıl	1.478	1.504	1.529
11. yıldan sonra	1.484	1.517	1.543

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

2. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmeti Dâhil)

	a)	b)	c)
Hizmet yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.534	1.603	1.697
6.-10. Yıl	1.587	1.735	1.847
11. yıldan sonra	1.837	2.048	2.188

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

3. Aşçılık Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.621	1.778	1.893
6.-10. Yıl	1.732	1.938	2.073
11. yıldan sonra	2.064	2.300	2.461

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

4. Ev Ekonomisi Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.643	1.814	1.931
6.-10. Yıl	1.780	1.977	2.116
11. yıldan sonra	2.103	2.346	2.512

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

5. Bebek ve Çocuk Bakım Hizmetleri

	a)	b)	c)
Hizmet yılı	Avro	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.545	1.613	1.707
6.-10. Yıl	1.597	1.745	1.857
11. yıldan sonra	1.847	2.058	2.199

b) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

c) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

6. Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.663
6.-10. Yıl	1.793
11. yıldan sonra	2.119

7. Diplomalı Hasta Bakıcıları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.964
6.-10. Yıl	2.152
11. yıldan sonra	2.554

8. Yeterlilik Belgesine Sahip Çocuk Pedagogları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. Yıl	1.964
6.-10. Yıl	2.150
11. yıldan sonra	2.552

9. Hayvan Bakıcıları

	a)	b)
Hizmet yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.581	1.676
6.-10. Yıl	1.689	1.815
11. yıldan sonra	1.959	2.142

10. İdari Memurlar, Özel Sekreterler

	a)	b)
Hizmet yılı	Avro	Avro
1. - 5. Yıl	1.814	1.964
6.-10. Yıl	1.977	2.152
11. yıldan sonra	2.346	2.554

3.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar (kanatlar) veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

ÖGB içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG), Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

1. Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP)
2. Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD)
3. Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB)
4. İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH)
5. Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida)
6. Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF)
7. Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, branş esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB) ve dolayısıyla bağlı sendikaları 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu sözleşmenin diğer ortağı ise, işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır. Avusturya'da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup yıllık 450'nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağlı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilirdikleri ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin %1'i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesinden ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB'ye yönlendirilmektedir.

ÖGB, Avrupa Sendikalar Birliği ile Enternasyonal Sendikalar Birliği'nin üyesi olup Avrupa Birliği nezdinde de bir temsilciliği bulunmaktadır.

Sosyal politika kapsamında çalışanlar açısından önem arz eden her tür yasa taslağına detaylı görüş hazırlayarak katkı veren ve bu surette ücretlilerin çıkarlarını gözetmeye çalışan Avusturya Sendikalar Birliği, üyelerine çalışma hayatının her alanında ve sosyal güvenlikle ilgili konularda doğrudan danışma hizmeti sunmakta, ayrıca istihdam ettiği hukukçular kanalıyla, hiçbir ücret talep etmeksizin üyelerinin iş ve sosyal mahkemelerde savunmasını üstlenmektedir. Konfederasyon, yayımladığı ve ücretsiz dağıttığı aylık dergi vasıtasıyla üyelerine bilgi ve enformasyon akışını gerçekleştirmekte, bünyesinde oluşturduğu Sendika Okulu (Gewerkschaftsschule) ile işçi temsilcilerinin eğitimini üstlenmekte, aktüel siyasi konularda hazırladığı düzenli seminerlerle üyelerinin kanaat oluşumuna katkı sağlamakta, işlettiği tatil köylerinde üyelerine ucuz dinlenme imkanı sunmakta, düzenlediği kimlik kartları ile (ÖGB-Card) ülke genelindeki tüm kültürel faaliyetler için indirimli tarifieden (% 10-25 oranında) bilet temin etmektedir.

ÖGB 23 kişilik bir Yönetim Kurulu'na ve 5 kişilik Danışma Meclisine sahiptir.

2018 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 19. Genel Kurul'da ÖGB başkanlığı görevine Wolfgang KATZIAN atanmıştır. 28.10.1956 doğumlu Başkan KATZIAN 1977 yılından itibaren sendikal faaliyet içindedir.

3.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2022 Yılı Ortalama Verileri

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	146.991	6,5	116.130	6,0	263.121	6,3
Yabancı	51.390	8,5	41.348	9,9	92.739	9,1
Türk	5.566	12,2	4.852	17,4	10.418	14,1

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu

Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %6,3 olarak tespit edilmiş olup 2022 yılı ortalama verilerine göre 263.121 olan genel işsiz sayısı (116.130'u kadın), bir önceki yıla oranla %1,2 düşüş göstermiştir.

2022 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 170.382 (74.781'i kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 92.739 (41.348'i kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 10.419 (4.852'si kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 66.779 şeklinde ifade edilmektedir.

İşsizlik oranı; son 12 aylık süre içinde, Avusturya vatandaşları arasında %1,4 oranında azalmış olup yabancı ülke vatandaşlarında ise %2,8, Türk vatandaşları arasında %14,1 oranında düşüş kaydetmiş bulunmaktadır.

Genel ve yabancı işsiz sayısı ve işsizlik oranlarının Federal eyaletlere göre dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

2022 Yılı Ortalaması

Eyaletler	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	7.497	-17,5	1.447	-13,9	97	-10,6
Kärnten	16.997	-18,9	3.688	-18,8	88	-11,3
Aşağı Avusturya	40.987	-21,2	9.426	-18,5	1.444	-16,6
Yukarı Avusturya	28.740	-20,1	9.065	-17,5	1.041	-19,2
Salzburg	10.230	-32,4	3.743	-34,7	337	-31,7
Steiermark	30.127	-19,0	8.818	-16,1	988	-13,4
Tirol	14.724	-36,4	4.755	-39,8	658	-36,2
Vorarlberg	8.975	-22,8	3.277	-23,6	716	-19,5
Viyana	104.848	-17,2	48.520	-14,3	5.048	-16,9
Toplam	263.125	-20,7	92.739	-18,5	10.417	-19,0

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2022 İstatistik Dökümü

Başkent Viyana’da kayıtlı işsiz sayısı 104.848 olarak belirlenmiştir. Bu Eyaletin genel işsiz sayısı 2021 yılına oranla %17,2 düşüş, yabancı işsiz sayısında ise %14,3 oranında düşüş göstermiştir. Viyana’daki toplam işsiz sayısının 48.520’si yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 5.048’i Türk vatandaşdır. Viyana’da kayıtlı işsiz vatandaş sayımız da son bir yıl içinde %16,9 oranında azalmıştır. 2022 yılında Aşağı Avusturya’da 1.444, Steiermark’da 988, Burgenland’da ise 97 vatandaşımız işsiz bulunmaktadır. Yukarı Avusturya’daki işsiz Türk vatandaşı sayısı ise 1.041 olarak verilmektedir.

2022 yılında ortalama toplam 69.524 kişi (36.262’si kadın) işgücü yaratma ve mesleki eğitim tedbirlerine katılmıştır. Bu sayı genel işsizlik sayısına dâhil değildir. Yine aynı dönemde işsiz geçirilen ortalama gün adedi 127 olarak kaydedilmiş bulunmaktadır. Keza, toplam 125.503 açık işyeri bildirilmiş olup 9.694 meslek eğitim yeri de henüz doldurulmamıştır. Buna karşılık meslek eğitim yeri bulamayan gençlerin sayısı 6.279 olarak bildirilmektedir.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz bulunan, 41.348’i kadın toplam 92.738 yabancı işsizin 10.419’u (4.852’si kadın) Türk vatandaşdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre %19,0’lık bir azalma tespit edilmiştir.

Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı; çalışma hayatını düzenlemekte, iş güvenliği ve işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almakta ve denetlemekte, işsizlikle mücadele, genç işsizliği ve işsizlikten korunma tedbirleri konusunda politika belirlemekte ve bu politikaların uygulanmasını sağlamaktadır. Bakanlık, tam istihdam koşullarını oluşturma ve tam istihdamı yakalamayı, kadınları iş piyasasına sokma ve iş piyasasında tutmayı, genç işsizlerin iş piyasasıyla uyumlarını kolaylaştırmayı, niteliklilik ve fırsat eşitliği sağlamayı, işsizlerin motivasyonunu ve iş piyasasına giriş şanslarını artırmayı, iş ortamı ve çalışma

hayatını daha saydam hale getirmeyi, uzun işsizlik süresiyle özel olarak mücadele etmeyi, yaşam boyu eğitim ilkesinin sosyal taraflarca uygulanması ve benimsenmesini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Diğer taraftan bakanlık son dönemde İşgücü piyasasına yönelik politikalarını;

- Gençler arasındaki uzun süreli işsizlik sürelerinin azaltılması,
- Yaşlı işsizlerin 6 aylık işsizlik dönemi içerisinde istihdamının sağlanması,
- İş piyasası dışındaki kişilerin istihdamının sağlanması,
- Mesleki eğitimlerin verimliliğinin artırılması,
- Bekleme süresindeki kişilerin iş piyasasına dâhil edilmesi ve kalifikasyonlarının artırılması,
- Kadınların ve göçmenlerin kalifikasyonlarına göre istihdamının sağlanması,
- Açık pozisyonda bulunan işlerin doldurulması

olarak belirlemiştir.

İş piyasasına dâhil olmuş Türk işçileri; mesleki niteliklilik ve Almanca dil bilgisi yetersizliği, işsizlik parası veya sosyal yardımların verdiği rahatlıkla iş piyasasına uyum sağlamaktan kaçınmaları, genel olarak Türk işçilerinin çalıştıkları sektörlerin sezon koşulları veya ekonomik kriz ortamından fazlaca etkileniyor olması, istihdam teşvik tedbirlerine yeterince rağbet edilmemesi, işverenlerin özellikle orta yaş üstü işsiz istihdamını tercih etmemeleri, büyük işletmelerin vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını daha çok anlaşma yaptıkları özel şirketler kanalıyla karşılamaya başlaması ve işverenlerin, tercihen Avusturya veya AB üye ülke vatandaşlarını istihdam etme eğiliminde olması gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Yukarıda sayılan etkenler vatandaşlarımızın işsiz kalmalarına veya işsizlik sürelerinin diğer gruplara göre uzun sürmesine neden olduğu gibi bunun yanında iş piyasasına ilk girişlerde de olumsuz olarak etki etmektedir.

İş piyasasının beklentilerindeki yeni trendler rekabeti artırmış ve Avusturya'daki vatandaşlarımız açısından tehdit unsuru olmuştur. Bu nedenle Avusturya'daki vatandaşlarımızın yeni mesleki niteliklilik kazandıracak uygulamara katılımları varsa da dil problemlerini çözmeleri işsiz kalan veya işsizlik tehdidi altında olanlar açısından büyük önem arz etmektedir.

Avusturya, yabancı işgücü istihdamını, yasal çerçeveye dayandığı "Kota" sınırlaması ile sevk ve idare etmektedir. Yabancılar İstihdam Kanunu'nun 12 nci maddesi, Federal Çalışma Bakanlığı'nı, yabancılara uygulanacak sınırlamaları, süre, sayı veya faaliyet alanı açısından belirlemeye veya bunu değiştirmeye yetkili kılmaktadır. Anılan Yasanın 12 (a) Maddesi uyarınca, Avusturya'da çalışan veya işsiz yabancıların toplam sayısının, ülkenin toplam sivil işgücünün (yerli, yabancı dâhil) %8'ini aşmaması gerekmektedir. Bu oran, Avusturya'nın AB üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerinin gerekli kılması halinde 1 puan artırılabilir. Yabancı işçi kotası, aile birleştirmesi yolu ile Avusturya'ya yeni gelecek üçüncü ülke vatandaşlarına uygulanan senelik kotanın belirlenmesinde de etkili olmaktadır.

3.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tablo, genel ve Türk işsizlerin sayısının yaş ve cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

2022 Yılı Ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Türk
15-19	2.243	1.882	4.125	108
20-24	12.687	8.706	21.393	689
25-49	78.871	70.459	149.329	7.165
50->	53.190	35.083	88.274	2.456
Toplam	146.991	116.130	263.121	10.418

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2022 Ortalama İstatistik Dökümü

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Bakım parası (2022 yılı için ödenen) miktarları:

1. basamak bakım grubu için aylık 165,40 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 305,00 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 475,20 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 712,70 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 968,10 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.351,80 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 1.776,50 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

3.3.2. Sosyal Sigortalar

Sosyal Güvenlik Kurumları

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortasını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu/İş Piyasası Servisi (AMS-Arbeitsmarktservice) tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Hastalık sigortası, her federal eyalette bulunan 9 bölge, 5 işletme ve 4 kurumsal olmak üzere toplam 19 hastalık kasası tarafından yürütülmektedir. 2022 yılı ortalama verilerine göre toplam 8.942.791 kişi hastalık sigortalarına aylık prim ödemektedir. Gelirlerin %83'ünü prim kesintilerinden sağlayan hastalık sigortası, 8,9 milyon'luk toplam nüfusun %99,9'unu (%78,5'i Prim Ödeyen, %21,5'i Aile Ferdi) kapsamında bulundurmaktadır. Sigorta kapsamında yapılan ve toplam bedeli 23.063 milyon Avro olan yardım ve harcamaların tutarı, ulusal gelirin yaklaşık %7,1'ine karşılık gelmektedir.

Emeklilik sigortası 6 yetkili kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

Emeklilik sigortası kurumlarının 52,582 milyon Avro olan toplam gelirinin 41,399 milyon Avrosu prim kesintilerinden sağlanmaktadır. 2022 yılının toplam gideri olarak verilen 44,904 milyon Avronun 43,248 milyon Avrosu sigorta aylıklarına harcanmıştır.

2022 yılında Emeklilik sigorta kurumları toplam 2.502.792 hak sahibine sigorta aylığı ödemiştir. Bu sayının 1.889.734'ü yaşlılık aylığı, 125.869'u maluliyet aylığı, 487.189'u da dul/yetim aylıkları oluşturmaktadır.

Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 61,6 iken bu yaş kadınlarda 59,7 olarak belirlenmiştir.

2022 yılında emeklilik sigorta kurumlarına 195.213 aylık başvurusu tespit edilmiştir. Bu başvurulardan 105.062'si yaşlılık aylığı, 49.138'i mağluliyet aylığı, 34.274'ü dul aylığı ve 6.739'u ise yetim aylığı talebiyle gerçekleşmiş olup toplam 146.323 başvuru olumlu sonuçlanmıştır. Bu kapsamda 95.547 sigortalıya yaşlılık, 13.588 kişiye de maluliyet aylığı bağlanmış, 31.738 hak sahibine dul ve 5.450 hak sahibine yetim aylığı ödenmeye başlanmıştır.

Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 4 olup bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu, Kamu Çalışanları Kaza Sigortası Kurumu ve Çiftçiler Kaza Sigortası Kurumu şeklinde sıralanmaktadır.

2022 yılında toplam 6.739.667 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 88.043 hak sahibine aylık ödenmektedir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (76.006) ilk sırada gelirken, 10.356 dul ve 1.677 yetim aylığı verilmektedir. Kaza sigortasının 1.874 milyon Avro tutan toplam gelirin 1.825 milyon Avrosu prim kesintilerinden elde edilmektedir. Toplam harcama tutarının (1.800 milyon Avro) yaklaşık 1.568 milyon Avroluk kısmı kaza aylıklarının finansmanı için kullanılmıştır. Kaza Sigortası tarafından 2022 yılında toplam 98.558 iş kazası finanse edilmiştir.

SOSYAL SİGORTA KURUMLARI ÇATI DERNEĞİ (Dachverband der Sozialversicherungsträger)		
Kaza Sigortası	Sağlık Sigortası	Emeklilik Sigortası
Genel Kaza Sigortası Kurumu (AUVA) (4 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Avusturya Sağlık Kasası (ÖGK) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)	Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) (9 Adet Bölge Sağlık Sandığı)
Kamu Görevlileri, Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu (SVS) (9 Eyalette)		

3.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçi		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,20	1,20
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,20	0,20
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,12	21,23	39,35
Kötü Hava Ödeneği Katkısı (1)	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)	-	1,53	1,53
Gece Ağır İşte Çalışan Katkısı	-	3,80	3,80
Sosyal ve Eğitim Fonu Katkısı	-	0,35	0,35

(1): İnşaat sektörü çalışanları için

(2): "İşletme İçi Emeklilik Sigortası" uygulanan işyerlerinde çalışanlar için

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,20	1,20
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,12	21,13	39,25
Gece Ağır İşte Çalışan Katkısı	-	3,80	3,80
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)	-	1,53	1,53
Sosyal ve Eğitim Fonu Katkısı	-	0,35	0,35

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Devlet Memurları		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,10	0,10
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Çiftçiler Odası Üyelik Aidatı	0,75	-	0,75
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	19,10	20,155	39,255

(1): Sadece belirli Kamu Görevlileri için

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Bağımsız Çalışanlar
Emeklilik Sigortası	22,80
Hastalık Sigortası	6,80
TOPLAM	29,60

Kaynak: Avusturya Sosyal Sigortalar Kitapçığı 2022

*Kaza Sigortası için aylık 10,64 Avro kesinti yapılmaktadır.

*Yeni işyeri kurandan emeklilik sigortası kesinti payı 18,50'dir.

3.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Bağımlı Çalışan		
- Yaşlılık	1.889.734	8.386
- Maluliyet	125.869	1.768
- Ölüm(Dul, Yetim)	487.189	3.162
TOPLAM	2.502.792	13.316

Kaynak: Avusturya Sosyal Sigortalar Kitapçığı, 2022

*Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya'da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

3.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2022 Yılı

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye	Türkiye’ye Havale (Avro)
Yaşlılık	11.052	89.288.620,00
Maluliyet	453	6.431.376,05
Dul Aylığı/Yetim Aylığı	7.875	34.194.263,22
TOPLAM	19.380	129.914.259,27

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

3.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Verileri

2022 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	90.073	8.485	98.558
Yabancı	30.793	1.305	32.098
Türk	2.765	49	2.814

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu

01.01.2022 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Yol Kazası	İş Kazası Türk	Yol Kazası Türk
Viyana	13.588	3.182	768	86
Aşağı Avusturya	11.047	1.231	376	25
Burgenland	1.531	138	22	1
Steiermark	11.785	1.552	153	23
Kärnten	6.714	773	36	-
Yukarı Avusturya	15.300	1.908	419	37
Salzburg	6.453	805	212	18
Tirol	6.106	538	315	14
Vorarlberg	2.852	306	224	24
Yabancı Ülkede	920	128	11	1
Toplam	76.296	10.561	2.536	229

Bakım Sigortası (Pflegeversicherung)

Bakım parasına temel olarak ikamet yerinin Avusturya olması durumunda hak kazanılabilmektedir. 2022 yılında toplam 468.942 kişi bakım sigortasından faydalanmıştır.

Bir AB-Ülkesinde, EWR-Ülkesinde veya İsviçre'de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelerden yapılan benzer ödemeler veya AB-ülkelerinden, ERW-ülkelerinden veya İsviçre'den ödenen bakım paraları mahsup edilmelidir. Böyle bir ödemenin başlaması ve söz konusu değişikliklerin hemen, ayrıca bakım parası hakkına yönelik değişikliklerin (örneğin hastanede yatma ve yurt dışında bulunma) dört hafta içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Bakım parası senelik 12 defa ödenmekte olup basamak gruplarına göre 2022 yılında ödenen miktarlar şu şekildedir;

1. basamak bakım grubu için aylık 165,40 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
2. basamak bakım grubu için aylık 305,00 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
3. basamak bakım grubu için aylık 475,20 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
4. basamak bakım grubu için aylık 712,70 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
5. basamak bakım grubu için aylık 968,10 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
6. basamak bakım grubu için aylık 1.351,80 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
7. basamak bakım grubu için aylık 1.776,50 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

3.3.3. Aile Yardımları

3.3.3.1. Aile Yardımı (Çocuk Parası)/Familienbeihilfe

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektedir. 2022 yılı itibarıyla toplam 1.940.635 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Sahası dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya oturma kayıt belgesi (Anmeldebesccheinigung) sahibi olması,

- Avrupa Birliği vatandaşlığı,
- Yaşamın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları

Aile Yardımı Miktarları/Avro

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yaş	1.Çocuk	2.Çocuk	3.Çocuk	4.Çocuk	5.Çocuk	6.Çocuk
0-3	114,00	128,20	166,20	220,00	274,00	328,20
3-10	121,90	136,10	174,10	227,90	281,90	336,10
10-19	141,50	155,70	193,70	247,50	301,50	355,70
19-26	165,10	179,30	217,30	271,10	325,10	379,30

Kaynak: Federal Ekonomi Bakanlığı

Not: Avusturya, Türkiye’de yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

- 7. ve sonrası her çocuk için 52 Avro fazla ödeme yapılır.
- Engelli çocuklar için 155,90 Avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.
- 6-15 yaş grubuna giren çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus olmak üzere „okul başlangıç desteği“ adı altında çocuk başına 100 Avro ilave ödeme yapılmaktadır. Bu yardım için yazılı başvuru şartı aranmaz.
- Çocuk Parası, öğrenim hayatına devam edilmesi halinde kaideden 25, istisnai durumlarda da 26 yaşın tamamlanmasına kadar ödenebilmektedir.

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına (Volljährigkeit = Reşit) kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin Avro’nun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı/Antragslose Familienbeihilfe yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya’da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi’nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası’nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı’na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı’ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

3.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Anneliği koruma altındadırlar. Lohusalık Parası bu zaman sırasında anne adayı için maddi bir destek olup, ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık Parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık Parası için başvurulabilir. Lohusalık Parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir. (Lohusalık Parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana ebeveyn Doğum izni ("Elternkarenz") denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir. Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk Bakım Parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk Bakım Parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 2022 yılında toplam 101.616 kişi Çocuk Bakım Parası yardımından faydalanmıştır.

Şartlar:

- Çocuk Bakım Parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile Yardım Parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuk Avusturya'da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,
- Anne-Çocuk Cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 18 bin Avro sınırını veya son kazancın %60'ını aşmaması gerekmektedir.

Çocuk Bakım Parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, Çocuk Bakım Parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır

3.3.3.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi talep edilmektedir.

İşsizlik Parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş bulunan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirin %55’i oranında olup 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 5.850 Avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımında bulunmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik parasının %92-95’i oranında değişmekte olup hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

2022 yılında ortalama toplam 108.935 kişi (46.886’sı kadın) işsizlik parası almıştır, 124.292 kişi (54.480’i kadın) ise muhtaçlık ödeneğinden faydalanmıştır.

Gelir Vergisi İndirimi (Familienbonus)

2019 yılından itibaren yürürlüğe giren sistemle, aileler üzerindeki gelir vergisi yükü hafifletilmeye çalışılmıştır. Bu sistemde her bir çocuk için kişinin ödemesi gereken gelir vergisinden (matrahından değil) doğrudan bir indirim yapılmaktadır. Bu sistemde yapılacak indirim miktarı en fazla, kişinin ödemiş olduğu gelir vergisi ile sınırlı olmaktadır.

Bu sistemde ailelerin gelir vergisi borcundan, Ocak 2019'dan Haziran 2022'ye kadar aylık 125 (yılda 1.500 Avro) Avro, Temmuz 2022 tarihinden itibaren aylık 166,68 Avro (yılda 1.750 Avro) ve 2023 yılından itibaren ise 2.000 Avro doğrudan düşülecektir. Bu yardım kural olarak her bir çocuğu 18 yaşına kadar yapılmaktadır.

Aylık Dışı Özel Yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelere yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

3.3.4. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı „İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı“ ödenmektedir. 2022 yılı için belirlenen ve Avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının sınırları aktüel olarak şöyledir:

Tek Yaşayan	Eşler	Çocuk
977,94	1.466,92	264,04

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 264,04 Avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup Federal Eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte ayrıca ödenmesi hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini veya servetini (5.867,64 Avro'ya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Sayısal Veriler

2022 yılında Avusturya nüfusunun 435.176'sı "05-09", 424.628'i "10-14", 439.205'i ise "15-19" yaş grubunda bulunmaktadır. Avusturya genelinde ilk ve orta dereceli okullarda toplam 1.109.081 öğrenci bulunmakta olup bunlardan 198.585'i yabancı ülke vatandaşıdır ve bunların 14.857'si Türk vatandaşıdır.

3.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türleri	Genel	Yabancı	Türk*
İlkokul	347.952	70.553	5.298
Ortaokul	205.831	44.646	4.099
Özel Pedagoji Okulu	14.464	4.162	437
Politeknik Okulu	14.722	3.714	257
Genel Liseler	216.586	30.799	1.128
Meslek Okulları	115.802	17.789	1.644
Orta Dereceli Meslek Lisesi	50.300	8.969	775
Yüksek Dereceli Meslek Lisesi	143.424	17.953	1.219
Toplam	1.109.081	198.585	14.857

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşları.

3.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Eyaletler	Genel	Yabancı	Türk*
Burgenland	2.547	212	7
Kärnten	7.331	759	18
Aşağı Avusturya	17.412	1.540	163
Yukarı Avusturya	22.678	2.712	239
Salzburg	7.981	1.272	104
Steiermark	15.275	1.724	126
Tirol	10.408	1.402	114
Vorarlberg	6.756	1.049	191
Viyana	17.697	4.907	519
Genel Toplam	108.085	15.577	1.481

Kaynak: Avusturya İstatistik Kurumu, https://www.dnet.at/Amis/Datenbank/DB_Lehrlingsstatistik.aspx

* Türk vatandaşları.

2022 yılında Avusturya genelinde toplam 108.085 genç meslek eğitimine devam etmiştir.

Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sektörlere Göre Dağılımı**2022 yılı itibarıyla**

SEKTÖRLER	Çırak	Yabancı	Türk Gençleri*
	2022	2022	2022
Esnaf-Sanatkar	46.913	5.914	635
Sanayi	16.428	1.737	181
Ticaret	15.193	2.501	288
Banka-Sigorta	1.218	160	11
Taşıma-Ulaştırma	2.856	450	37
Turizm-Eğlence	6.949	1.447	63
Bilgi İletişim	2.764	325	23
Ticaret Odası Dışı	9.536	1.054	78
İşletmeler Üstü	6.228	1.989	165
GENEL	108.085	15.577	1.481

Kaynak: Ekonomi Eğitimi Araştırma Enstitüsü

* Türk vatandaşları.

2022 yılında Avusturya genelinde yaklaşık 69.524 işletmede meslek eğitimi verilmiştir. İstatistiklere göre, her yıl 10.000 kadar genç herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırmaktadır.

3.5. GÖÇ VE UYUM

3.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya, bir göç ülkesi olmadığını her vesile ile iddia ediyor ve gündemde tutuyor olsa da, iş gücü piyasalarında yaşanan gelişmeler, yabancı işgücünün kontrollü bir şekilde ülkeye gelmesine imkân sağlandığını göstermektedir. Özellikle, yerli iş gücü ile doldurulamayan nitelikli işgücü açığı, AB ve üçüncü ülke vatandaşları ile kapatılmak istenmektedir. Bu gaye ile oluşturulan yasal zeminde, her yıl açıklanan meslek dallarındaki personel ihtiyacı için ülkemizden de başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular, başvuru sahibinin yaşı, yabancı dil bilgisi seviyesi, mesleki eğitimi ve meslek deneyimi kapsamında ve belli bir puanlama sistemi esas alınarak değerlendirilmektedir. Göçmen adayının, niteliğine uygun bir işyeri bulduğunu belgelemesi ve toplam 75 puandan en az 50 puan alacak niteliğe sahip olması zorunludur. Aynı şekilde, çok üst düzey kalifikasyona sahip yabancı iş gücünün istihdamında da benzeri puanlama sistemi uygulanmakta, ancak başvuru sahibinden 100 toplam puandan en az 70 puan alması beklenmektedir. Bu kapsamda çalıştırılacak kişilere ödenecek asgari brüt ücret sınırı da ilgili Bakanlık tarafından belirlenmektedir.

Öte yandan; Avusturya’da yükseköğrenimlerini tamamlayan üçüncü ülke vatandaşlarına, tahsillerini bitirdikleri tarihten itibaren 12 ay içinde eğitim alanlarına uygun bir iş bulmaları halinde, oturma ve çalışma izni verilmesi yasal zorunluluktur. Bu kesimden bir kişiyi istihdam edecek işverenlerin en az 2.551,50 Avro (2022 yılı için) tutarında bir aylık brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

Avusturya’da yükseköğrenim gören üçüncü ülke vatandaşları da Yabancı İşçi İstihdam Yasası hükümlerine tabi olup bunlar da çalışma izni almak suretiyle, belli saat ve kazanç sınırında çalışma hakkına sahiptir. Bu tür istihdam ilişkisi için düzenlenecek çalışma izni, iş piyasası incelemesine tabi olmayıp, işverenlerin başvurusu ile gerçekleşmektedir. Haftalık çalışma saatinin daha uzun süre öngörülmesi halinde, yerel makamlar (AMS), iş piyasasındaki gelişmeleri ve ihtiyaçları esas alarak karar vermektedir.

Avusturya’da mukim bir işletme veya işveren, İş Piyasası Servisi’nin (AMS) aranılan niteliklere sahip kilit personel ihtiyacına cevap verememesi halinde, aylık 3.402 Avro (2022 yılı için) brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi şartıyla, üçüncü ülkelerde kilit personel getirebilmektedir. Bu statüde istihdamı düşünülen personel için de puanlama sistemi uygulanmakta olup 75 tam puandan en az 50 puana ulaşılması gerekmektedir.

Son dönemde Avrupa’daki olaylar bahane gösterilerek bazı Türk dernekleri ve kuruluşlarına yönelik gerçekleştirilen saldırılar da bulunmaktadır. Bu saldırılar Avusturya’daki bir kısım aşırı grupların faaliyetlerinin daha yakından izlenmesi gerektiğine dikkat çekecek niteliktedir.

Avusturya’da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmalarını hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. ZARA’nın 2022 Yılı

İrkçılık Raporunda, rapor döneminde 1.479 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerin çoğunun internet ortamı, kamusal alan ve hizmet sektöründe belirlendiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

Kayıt Altına Alınan Eylemler

Kategoriler	2022 YILI
İnternet Üzerinden Yayın	999
Kamusal Alan	167
Hizmet Sektörü ve Hizmet Sunumu	134
Devlet Makamları ve Kurumları	85
Polis Teşkilatı	59
Siyasi Hayat ve Basın/Yayın Kuruluşları	35

Kaynak: ZARA–Sivil Cesaret ve İrkçılık Karşıtı–İrkçılık Raporu 2022

https://assets.zara.or.at/media/rassismusreport/ZARA-Rassismus_Report_2022.pdf

3.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

3.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2022 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Çatı Dernekleri	14
Ticari/İşadamı Dernekleri	4
Hemşeri-Yöre Dernekleri	16
Diğer (Tematik) Dernekler	24
Toplam	58

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

3.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis	2
Federal Meclis	-
Eyalet Meclisi	-
Toplam	2

Kaynak: Avusturya Parlamentosu (www.parlament.gv.at)

Avusturya, eyalet sistemine dayalı demokratik bir cumhuriyettir. Egemenlik millete aittir. Siyasi yapısında, “Ulusal Meclis” (Nationalrat) ve “Federal Meclis” (Bundesrat) olarak adlandırılan çift kanatlı parlamento esaslı benimsenmiştir. Yasama yetkisini kullanan Ulusal Meclis’in 183 üyesi, her 5 yılda bir yapılan genel seçimlerle belirlenmektedir. Kanunları veto etme yetkisine sahip Federal Meclis, eyalet parlamentolarınca seçilen 60 üyeden oluşmaktadır. Bu Meclis’in üye sayısı, yasal bir sınırlamaya tabi tutulmayıp, 10 yılda bir yapılan “Genel

Nüfus Sayımı” verileri ışığında tespit edilmektedir. Dokuz Federal Eyalet, nüfus büyüklüklerine göre değişen sayıda kendilerine tahsis edilmiş (3-12) temsilcilerini, kendi seçim dönemleri süresince seçerek görevlendirmektedir.

Şu an Ulusal Meclis Başkanı Mag. Wolfgang Sobotka’dır, ikinci Başkan Doris Bures ve üçüncü Başkan ise İng. Norbert Hofer’dır.

Federal Meclis Başkanı ise Mag. Claudia Arpa’dır ve Başkan Yardımcısı Doris Hahn’dır.

Ulusal Mecliste Avusturya’nın Tirol eyaletinden SPÖ Partisinden Mag. Selma YILDIRIM ve Aşağı Avusturya eyaletinden Yeşiller Partisinden Süleyman Zorba yer almaktadır.

Bölge Temsilciliğinde Viyana’nın farklı bölgeleri olmak üzere toplam 28 Türk faaliyet göstermektedir.

2022 yılı itibarıyla

Avusturya’da bulunan Türk Cami Birlikleri ve Sayıları		
Sayı	Kurum İsmi	Cami Sayısı
1	ATİB Union	63
2	İslam Federasyonu (Milli Görüş)	53
3	İslam Kültür Merkezleri (Süleyman Efendi Cemaati)	51
4	Türk Federasyonu (Ülkücüler)	19
5	Sofiler (Menzil)	11
	Toplam Cami Sayısı	197

Kaynak: T.C. Viyana Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşavirliği

4. AZERBAIJAN

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	*Diğer Yabancılar	*Türk
Erkek	5.043.318 (%49,8)	40.211	10.820
Kadın	5.083.827 (%50,2)	28.985	2.432
Toplam	10.127.145	69.196	13.252

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

*31.12.2022 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı

4.1.2. Azerbaycan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Azerbaycan Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı
2022	-	965
2021	1	430
2020	-	1.370
2019	-	4.800
2018	-	928

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

*31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	380	361	741
16-25	2.146	881	3.027
26-50	6.555	1.074	7.629
51-64	1.561	95	1.656
65 +	178	21	199
Genel Toplam	10.820	2.432	13.252

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

*31.12.2022 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı

4.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı
31.12.2022 tarihi itibarıyla

Rayon / İl	Erkek	Kadın	Toplam
Abşeron	439	88	527
Ağcabedi	10	1	11
Ağdam	3	0	3
Ağdaş	9	1	10
Ağstafa	3	0	3
Ağsu	7	1	8
Astara	4	1	5
Bakü şəhri	5.461	1.719	7.180
Balaken	10	3	13
Berde	11	7	18
Beylegan	5	1	6
Bilesuvar	7	0	7
Cebrayıl	14	0	14
Celilabad	7	0	7
Daşkəsən	117	0	117
Füzuli	767	16	783
Gədəbəy	18	1	19
Gəncə şəhri	390	83	473
Goranboy	6	0	6
Göyçay	15	7	22
Göygöl	821	5	826
Hacıgəbul	9	0	9
İmişli	28	4	32
İsmayıllı	3	1	4
Kelbəcər	284	3	287
Kürdəmir	8	0	8
Lenkeran	25	3	28
Lerik	0	1	1
Masallı	7	2	9
Mingəçevir	13	1	14
Naftalan	2	0	2
Naxçıvan Özerk	13	4	17
NÖC Culfa	1	0	1
NÖC Kəngərli	1	1	2
NÖC Naxçıvan	899	397	1.296
NÖC Ordubad	1	1	2
NÖC Şahbuz	0	1	1
NÖC Şərur	5	1	6
Neftçala	3	1	4
Oğuz	0	1	1
Gah	6	0	6
Gəzax	8	4	12
Gebele	21	3	24
Guba	12	2	14
Gubadlı	42	0	42
Gusar	4	1	5

Saatlı	5	0	5
Sabirabad	7	1	8
Şabran	141	5	146
Salyan	8	0	8
Şamahı	3	2	5
Samuh	5	0	5
Şeki şəhri	7	0	7
Şemkir	30	3	33
Şirvan şəhri	11	4	15
Siyezen	17	1	18
Sumgayıt şəhri	206	25	231
Şuşa	434	8	442
Terter	3	0	3
Tovuz	29	3	32
Ucar	1	0	1
Haçmaz	29	7	36
Hızı	3	0	3
Hocavend	320	4	324
Yevlah	12	0	12
Zagatala	14	2	16
Zengilan	16	0	16
Zerdab	0	1	1
Genel Toplam	10.820	2.432	13.252

Kaynak: Azərbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azərbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.1.5. Azərbaycan'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

***31.12.2022 tarihi itibarıyla**

Ülkeler	Geçici Oturma İzni	Daimi Oturma İzni	Toplam
Rusya	16.726	3.370	20.096
Gürcistan	11.193	4.052	15.245
Türkiye	12.128	1.124	13.252
İran	3.155	530	3.685
Ukrayna	2.107	515	2.622
Kazakistan	1.169	453	1.622
Pakistan	1.486	82	1.568
Britanya	1.161	48	1.209
Hindistan	1.127	34	1.161
Türkmenistan	683	453	1.136
Diğer	6.627	973	7.600
Toplam Yabancı	57.562	11.634	69.196

Kaynak: Azərbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azərbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

**31.12.2022 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı*

4.1.6. Daimi ikamet için Azerbaycan’a Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıllar <i>(Son Beş Yıl)</i>	Gelen	Ayrılan
2022	273	120
2021	206	58
2020	112	36
2019	197	89
2018	359	84

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

4.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	283	30	202

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Bölümü

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İşsizlik Sigortası Ödemelerinin Bağlanmasına İlişkin Koşullar

İşsizlik Sigortası Kanununda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından 17.01.2022 tarihinde onaylanan değişiklikler, işsizlerin sosyal güvencesinin güçlendirilmesine yönelik bir destektir. Yeni değişiklik, işsizlik sigortası ödemelerinin belirlenmesine ilişkin koşulları yumuşatmıştır.

Değişikliğe göre, belirli süreli iş sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle işten çıkarılanlar için gereken hizmet süresi 35 aydan 30 aya indirilmiştir. Sigorta ödemelerinin bağlanması için sağlıklı kişilerin işsiz olarak tescil edildiği tarihten sonra 3 aylık bekleme süresi kaldırılmıştır. Sigorta ödemesi, sigorta olayının gerçekleştiği tarihten itibaren hesaplanacak ve işini kaybeden kişi başvuru ayından itibaren işsizlik sigortası almaya hak kazanacaktır.

İşsizlik sigortası 3 durumda ödenir:

- İşveren tasfiye edildiğinde;
- Personel (kadro) azaltıldığında;
- Belirli süreli iş sözleşmesinin sona ermesi üzerine.

İşsizlik sigortasına uygunluğu kontrol etmek için öncelikle "İstihdam" alt sisteminde (DOST Merkezlerine veya bölgesel istihdam şubelerine başvurarak) kayıttan geçilmesi talep edilmektedir.

Kişiye uygun iş bulmak mümkün olmadığında, kendisine işsiz statüsü verilir ve kişi işsiz olarak kaydedildikten sonra sigorta ödemesinin bağlanması veya reddedilmesine karar verilerek kendisine bilgi verilir.

Mesleki eğitime katılan işsizlere, öğrenimleri boyunca aylık asgari ücret tutarında maaş ödenir.

"Çalışma ve İstihdam" Alt Sistemi

Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Korunması Bakanlığı tarafından, Azerbaycan'da çalışma ve istihdam reformunun yeni ve önemli bir aşamasına geçişi sağlayan "Çalışma ve İstihdam" alt sistemi (AMAS) kullanıma açılmıştır. AMAS'ın tüm işverenler ve işe alınanlar için tek bir çalışma ilişkileri platformu ve işgücü piyasasındaki tüm katılımcılar için yeni bir ciddi destek mekanizması oluşturacaktır. Bu alt sistem, iş sözleşmelerinin kağıt üzerinde değil, elektronik ortamda yapılmasını, dijital personel kayıt sistemine geçişi, çalışma ilişkilerinde kağıt üzerinde yapılan diğer işlemlerinin dijitalleştirilmesini sağlamaktadır.

AMAS, alt sistem, personel alımı, açık pozisyonların sunulması ve açık pozisyon için talepler, çeşitli kararlar, e-istihdam sözleşmeleri, sözleşme işlemleri, sözleşmelerin e-imzalanması olanaklarını sağlamaktadır. AMAS ayrıca kayıt dışı istihdam için e-izleme sisteminin geliştirilmesine de izin vermektedir. Alt sistem, risk bazlı e-denetim (fiziksel denetimlerin azaltılması), e-istihdam borsası ve e-mesleki eğitim, esnek istihdam organizasyonu vb. olanak sağlamaktadır.

“Azerbaycan Cumhuriyetinin 2022-2026 Yıllarında Sosyal-Ekonomik Kalkınma Stratejisi”

Azerbaycan Cumhurbaşkanının 22 Temmuz 2022 tarihli kararıyla “Azerbaycan Cumhuriyetinin 2022-2026 Yıllarında Sosyal-Ekonomik Kalkınma Stratejisi” onaylanmıştır.

Söz konusu Strateji’nin “Dinamik, Kapsayıcı ve Sosyal Adalete Dayanan Bir Toplum İçin Stratejik Çerçeve” başlığı altında aşağıdaki hususlar yer almaktadır;

- Ücretler artırılabacak ve herkes için iyi bir yaşam standardı sağlanacaktır.
- Özel sektörde yeni işler yaratılacak, istihdam düzeyi artacaktır.
- Tüm vatandaşlar için adil ve kapsamlı bir sosyal koruma sistemi oluşturulacaktır.
- Kadınların ekonomik fırsatlara erişimi iyileştirilecektir.
- Şehirler ve köyler arasındaki yaşam standartlarındaki farklılıklar azaltılacaktır.

150'ye Yakın Mesleki Ve Yeterlilik Standardı Onaylanmıştır

2022 yılının Haziran ayında Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı tarafından 150'ye yakın mesleki ve yeterlilik standardı hazırlanarak onaylanmıştır.

Bu standartlar, çalışanın gerçekleştirmesi gereken işin içeriği ve çalışma koşulları için bir dizi asgari gerekliliktir. Mesleki standartlar, personel eğitiminin işgücü piyasasının gereksinimlerine uygun olarak düzenlenmesinde, işgücünün kalitesinin artırılmasında ve uluslararası standartlara uygun hale getirilmesinde temel rol oynamaktadır.

Son 3 yılda toplamda 1000'den fazla mesleki ve yeterlilik standardı hazırlanarak onaylanmıştır. Mesleki ve yeterlilik standartlarının geliştirilmesi sürecinde işverenler, meslek odaları ve sendikalarla aktif işbirliği yapılmakta ve önerileri incelenmektedir. Onaylanan standartlar, Bakanlığın e-sosial.az portalında yer alan "Mesleki ve Yeterlilik Standartları Tescili" bölümünde yer almaktadır.

2022 Ocak-Ekim Döneminde 94 Bin Kişi Aktif İstihdam Uygulamaları Kapsamına Alınmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na bağlı Devlet İstihdam Ajansı tarafından Ocak-Ekim 2022 döneminde 93,8 bin işsiz ve iş arayan kişi aktif istihdam uygulamaları kapsamına alınmıştır. Bunlardan, 34,6 bin kişiye uygun iş bulunarak istihdamı sağlanmış, 15,5 bin kişi kendi küçük işletmelerini kurmaları için istihdam programına dâhil edilmiştir. Söz konusu dönemde 3,8 bin işsiz için mesleki eğitim kursları organize edilmiş, 39,9 bin kişiye mesleki danışmanlık hizmet verilmiştir.

4.2.2. Sayısal Veriler

4.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			*Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
*Genel Çalışabilir Nüfus			5.358.400			
*Genel Çalışan Nüfus			5.056.200			
*Genel Ücretli/Sözleşmeli İşçi Sayısı	901.053	733.995	1.635.048			
Toplam Yabancı Çalışan Sayısı	11.019	3.204	14.223	7.056	870	7.926
Türk Çalışan Sayısı	5.175	248	5.423	4.364	142	4.506

Kaynak: *Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

**Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

*** Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	*Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			**Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	176	15	191	346	14	360
26-50	4.062	219	4.281	3.368	121	3.489
51-64	869	12	881	625	7	632
65 +	68	2	70	25	0	25
Genel Toplam	5.175	248	5.423	4.364	142	4.506

Kaynak: *Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

** Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

4.2.2.3. Çalışan Türk Vatandaşlarının İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	*Çalışma İzinli Sayısı	İşkolu Adı	**Ücretli / Sözleşmeli Sayısı
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık	102	Sanayi Araç ve Gereçlerinin Operatör ve Montajcıları	632
Madencilik Sanayi	87	Sanayide Kalifiye İşçiler ve Bir-Birine Yakın Mesleklerin Ameleleri	830
İmalat Sanayi	254	Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık	11
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar vb. Teçhizat	12	Profesyonel Uzmanlar	1.217
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma	6	Yöneticiler	1.977
İnşaat	3.383	İdari (Ofis) Çalışanları	55
Toptan ve Perakende Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri	146	Kalifiye Olmayan İşçiler	35
Nakliyat ve Depo İşletmesi	20	Uzmanlar ve Yardımcılar	439
Sosyal İşe	154	Hizmet Sektörü ve Ticaret Müessesesi İşcil.	287
Enformasyon ve İletişim	19		
Maliye ve Sigorta Faaliyeti	34		
Gayrimenkul İle İlgili İşlemler	13		
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet	13		
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin Verilmesi	26		
Eğitim	30		
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	124		
Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet	58		
Diğer Alanlardaki Hizmetler	25		
Ev İş Faaliyeti; Bireysel Tüketim İçin Evde Üretilen Mal ve Hizmetlere İlişkin Faaliyet	-		
Devlet Yönetimi, Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik	-		
Toplam	4.506	Toplam	5.483

Kaynak: *Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti

**Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Asgari Aylık Ücret AZN	Genel Ortalama Aylık Ücret AZN
Genel Asgari Ücret	300	
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık		515,1
Madencilik Sanayi		3.284,5
İmalat Sanayi		766,3
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar vb. Teçhizat		897,8
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma		647,2
İnşaat		1.000,4
Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri		575,2
Nakliyat ve Depo İşletmesi		1.119,7
Turistlerin Yerleştirilmesi ve Sosyal İaşe		660,3
Enformasyon ve İletişim		1.348,3
Maliye ve Sigorta Faaliyeti		2.070,8
Gayrimenkul İle İlgili İşlemler		761,1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet		1.417,7
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin Verilmesi		488,8
Devlet Yönetimi, Savunma, Sosyal Güvenlik		1.214,6
Eğitim		630,2
Sağlık ve Sosyal Hizmetler		694,9
Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet		639,4
Diğer Alanlardaki Hizmetler		902,3
Ortalama		839,4

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

4.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
A.C. Vatandaşları	179.155		61.682		240.837	
Toplam Yabancı	26		22		48	
T.C. vatandaşı	2		0		2	

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	0	0	0
26-50	1	0	1
51-64	1	0	1
65 +	0	0	0
Genel Toplam	0	0	2

Kaynak: Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emekli Aylıkları

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 8 Şubat 2022 tarihli kararıyla, 2021 yılı ortalama aylık, nominal ücretin yıllık büyüme hızına göre emekli aylıkları endekslenerek %3,4 artırılmıştır. Söz konusu artış 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 1,1 milyon kişiyi (emeklilerin %92'sini) kapsamaktadır.

Ayrıca, söz konusu kararla, sigortalıların hesaplarında toplanan sigorta primleri, 2021 yılı enflasyon oranına uygun olarak 1 Ocak 2022 tarihinden geçerli olmak üzere %6,7 oranında artırılmıştır.

1 Ocak 2022 tarihine kadar emekli aylığı bağlanmış kişilere her üç ayda bir 50 AZN olmakla toplamda 200 AZN maddi yardım ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Azerbaycan Sosyal Güvenlik Verileri

1 Ocak 2022 itibarıyla, Devlet Sosyal Müdafaa Fonu'na 1.200.500 emekli (1 Ocak 2021 itibarıyla 1.228.800) kayıtlı olmuş, bu da ülke nüfusunun %12'sini oluşturmaktadır. Emeklilerin %58,9'u yaşlılık, %28,9'u malullük, %12,2'si aile reisinin kaybı için aylık almaktadır. Bağlanan aylıkların ortalama tutarı geçen yılın aynı dönemine göre %9,8 artarak 331,8 manat olmuş ve ortalama aylık ücretin %45,3'ü tutarında olmuştur.

Azerbaycan Cumhuriyeti "Emekli aylıkları hakkında" Kanununda yapılan ilgili değişikliğe göre, 1 Ocak 2022'den itibaren asgari emekli aylığı miktarı %20 artırılarak 240 manat olarak belirlenmiştir.

Ülkedeki emeklilerin sosyal güvenliğini daha da güçlendirmek amacıyla, ilgili kararnamelerle 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren aylık ortalama nominal ücretin yıllık artış oranına göre her türlü emekli aylığının sigortalı kısmı endekslenmiş ve artırılmıştır. 2022'de emeklilere (memur, kolluk gücü, savcılık vb. emekliler hariç) yıllık 200 Manat maddi yardım; memur, kolluk gücü, savcılık vb. emeklilere ise 2022'de emekli maaşının yüzde 10'u tutarında aylık maddi yardım bağlanmıştır.

Halkın sosyal korunmasını sağlamak için farklı kategorilerdeki insanlara çeşitli türlerde aylık sosyal yardım/ödenek bağlanmaktadır. 1 Ocak 2022 itibarıyla yaş yardımı alanların sayısı 113.600 (1 Ocak 2021 itibarıyla 100.200) kişi ve 18 yaşın üzerindeki engellilerin sayısı 150.300 kişi, aile reisinin kaybı için ödenek alanların sayısı 54.300 kişi, 18 yaşın altındaki sınırlı sağlık olanaklarından yararlanan çocuk sayısı 55.800 kişi, diğer çeşit yardım/ödenek alanların sayısı 22.900 olmuştur.

Aynı zamanda, yetim ve ebeveyn bakımından yoksun çocukların 216'sının hamisine, yararlanıcısı çocuklar olmak üzere 6.800 aileye, beşten fazla çocuğu olan 2.400 kadına aylık ödenek bağlanırken; iş kazası veya meslek hastalıkları mağduru 319 kişiye de tazminat ödenmiştir.

1 Ocak 2022 itibarıyla, 44.700 dar gelirli aileye mensup 194.000 yardıma muhtaç vatandaş aylık ortalama 64,29 Manat devlet sosyal yardımı almış olup; farklı kategorilerden olan 299.300 kişiye Cumhurbaşkanı aylığı bağlanmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Emekli Aylıkları Hakkında Kanununda Yapılan Değişiklikler

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde 13 Mayıs 2022 tarihinde kabul edilmiş “Azerbaycan Cumhuriyeti Emekli Aylıkları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun” Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 28 Haziran 2022 tarihli kararıyla onaylanmıştır.

Söz konusu değişiklikler, emeklilerin sosyal güvencesinin güçlendirilmesi, emeklilik sisteminin insancıl yaklaşımlara dayalı geliştirilerek kapsamının genişletilmesi ve bu sisteme erişilebilirliğin artırılması yönünde ilerlemeler sağlamaktadır.

Emekli Aylıkları Hakkında Kanunda 11 Madde'de 50'ye yakın değişiklik yapılmıştır.

Bunlardan biri zararlı ve ağır işlerde çalışan kişilerin emekliye ayrılmalarına yönelik yeni kolaylıklardır. Söz konusu kişiler emekli yaşına geldiklerinde;

Erkekler:

- Değişiklik öncesi: 12 yıl 6 ayı zararlı işlerden olmak üzere 25 yıl çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) ve kişisel sigorta hesabında 48.960 AZN emeklilik sermayesi (toplam ödenen prim miktarı) talep ediliyordu;
- Değişiklik sonrası: 12 yıl 6 ayı zararlı işlerden olmak üzere 25 yıl çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) veya 12 yıl 6 ay zararlı işlerden olan çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) ve kişisel sigorta hesabında 34.560 AZN emeklilik sermayesi (toplam ödenen prim miktarı) talep edilecektir.

Kadınlar:

- Değişiklik öncesi: 10 yılı zararlı işlerden olmak üzere 20 yıl çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) ve kişisel sigorta hesabında 56.160 AZN emeklilik sermayesi (toplam ödenen prim miktarı) talep ediliyordu;
- Değişiklik sonrası: 10 yılı zararlı işlerden olmak üzere 25 yıl çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) veya 10 yıl zararlı işlerden olan çalışma süresi (prim ödeme gün sayısı) ve kişisel sigorta hesabında 34.560 AZN emeklilik sermayesi (toplam ödenen prim miktarı) talep edilecektir.

Söz konusu kişilerden emekliye ayrılmaları için talep edilen emeklilik sermayesi (toplam ödenen prim miktarı) %30-38,5 azaltılmaktadır. Bu değişiklik, her yıl ortalama ek olarak 1.000 kişinin emekliliğe hak kazanmasını sağlamaktadır.

Öte yandan, özel şartlarla emeklilik maaşı bağlananlar için beklenen emekli maaşı ödeme süresi erkeklerde 204'ten, kadınlarda ise 234'ten 144'e düşürülmüştür. Bu itibarla, hesaplanan emekli maaşı ortalama %42-62 kadar artmaktadır.

Yeni değişiklik, aile reisini kaybetmiş ailelerin sosyal korumasını güçlendirmeye yönelik yeni adımların atılmasına da olanak tanımaktadır:

- Bir aile üyesinin ölüm aylığı, hak ettiği ödenek tutarından az ise, ölüm aylığı yerine bu ödeneği almaya hak kazanır.
- Bu sırada (aynı zamanda emeklilik payını almadığı diğer durumlarda) onun emeklilik payı eşit olarak bölünecek ve diğer aile üyelerinin emekli maaşına eklenecektir.
- Ölen kişinin aylığı, aile fertlerine ölüm aylığı olarak bağlandığında önceki yıllara göre endekslenir ve artırılır. Örneğin 285 Manat maaşı olan ve 2019 yılında vefat eden aile reisinin eşine 2022 yılında ölüm aylığı bağlanırsa, 285 Manat yerine 382,8 Manat maaş bağlanacaktır.
- Ölen emeklinin aylığının miktarı, emekli olduktan sonra vefatına kadar biriktirdiği emeklilik sermayesi dikkate alınarak, aile üyesine ilgili aylık bağlanması sırasında yeniden hesaplanma imkânı sağlayacaktır. Örneğin 2017 yılında 245 Manat yaşlılık aylığı bağlanan bir kişi çalışmaya devam etmiş ve 2019 yılında vefat etmiştir. Bu iki yıllık süre için birikmiş emeklilik sermayesi dikkate alınarak, aile reisinin kaybı için bağlanan emekli aylığının artırılması mümkün olacaktır.

Emekli Aylıkları Hakkında Kanununda yapılan bir diğer değişiklik, erken emeklilik hakkı olan çok çocuklu (5 ve daha fazla çocuğu olan) kadınlara, engelli çocuğu olan anne ve babalara, çocuklarını tek başına yetiştiren baba ve vasilere insancıl, kolaylaştırıcı bir yaklaşımı öngörmektedir.

Şöyle ki, erken emeklilik hakkı olan bu kategorideki kişilere başvuru yapılmadan, belge sunulmadan, e-sistem üzerinden proaktif olarak emekli aylığı bağlanacaktır. Bunlardan, kişisel sigorta hesabında (01.01.2006 - 01.07.2018 tarihleri arasında) herhangi bir miktarda emeklilik sermayesi bulunanlar, 25 yıllık hizmet süresi hediye edilerek otomatik emekliliğe hak kazanacaktır. Bu değişiklik, her yıl ortalama ek olarak 960 kişinin emekli maaşı almaya hak kazanmasını sağlayacaktır. Ayrıca yeni değişiklikle:

- 5 veya daha fazla çocuğu evlat edinen ve onları 8 yaşına kadar yetiştiren kadınlara,
- 8 yaşına kadar 5 ve daha fazla çocuk yetiştiren kadın vasilere,
- Engelli çocuklarını 8 yaşına kadar yetiştiren annelerin yanı sıra babalara da 5 yıl erken emekli olma hakkı verilmektedir.

Ortalama Emekli Aylıkları %12 Artmıştır

2022 yılı Ocak-Ekim aylarında ortalama aylık emekli maaşı tutarı geçen yılın aynı dönemine göre %12 artarak 371 Manata ulaşmıştır.

Aynı zamanda, yaşa göre emekli aylığının aylık ortalama tutarı %11 artarak 399 Manat olmuştur.

2022 yılının Ekim ayında emekli maaşlarının ödenmesine yönlendirilen fon miktarı yüzde 7 yani 270 milyon Manat artarak 4 milyar 114 milyon Manat olmuştur.

İhtiyaç Ölçütünün Düzeyi

Azerbaycan Milli Meclisinde 09 Aralık 2022 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2023 Yılı İçin İhtiyaç Ölçütünün Düzeyine İlişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhurbaşkanı’nca 30 Aralık 2022 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının bağlanması amacıyla 2023 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 246 AZN (2022 yılı 200 AZN olmuştur) olarak belirlenmiştir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Milli Meclisinde 09 Aralık 2022 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2023 Yılı İçin Asgari Geçim Düzeyine İlişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” Azerbaycan Cumhurbaşkanı’nca 30 Aralık 2022 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; 2023 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 246 AZN (2022 yılı 210 AZN olmuştur), çalışabilir nüfus için 261 AZN, emekliler için 199 AZN, çocuklar için 220 AZN olarak belirlenmiştir.

Sosyal Yardımlar

Aylık Yardımlar	2021'de AZN	01.01.2022'den itibaren AZN
Yaşa Göre Yardım	130	180
Malullük Yardımı		
I. Derece Malullere	150	220
II. Derece Malullere	130	180
III. Derece Malullere	110	120
Savaş Malullerine Yardım		
I. Derece Malullere	150	220
II. Derece Malullere	130	180
III. Derece Malullere	110	120
Askeri Görev Malullerine Yardım		
I. Derece Malullere	150	220
II. Derece Malullere	130	180
III. Derece Malullere	110	120
<i>I. Derece Malullere Azərbaycan Cumhurbaşkanı Aylığı</i>	100	130
<i>I Derece Malullere Bakanlara Azərbaycan Cumhurbaşkanı Aylığı</i>	50	80
Ayrıca, Savaş Malullerine Azərbaycan Cumhurbaşkanı Aylığı:		
I. Derece Malullere	400	400
II. Derece Malullere	350	350
III. Derece Malullere	300	300
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Yardım	150	200
<i>18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Bakanlar İçin Ayrıca Azərbaycan. Cumhurbaşkanı Aylığı</i>	50	80
Aile Reisini Kaybetmeye Göre Yardım	80	100
Velilerini Kaybetmiş ve Veli Himayesinden Mahrum Kalmış Çocukların Kayımlarına	100	120
Sürekli Askeri Görevlilerin Çocukları İçin	100	120
Beşten Çok Çocuğu Olan Annelere Her Çocuk İçin	55	70
Bir Yaştan Küçük Çocuğu Olan Düşük Gelirli Ailelere Her Çocuk İçin	55	70
Evlat Edinilen Her Çocuğa	160	200
Evlat Edinilen Her Engelli Çocuğa	480	600
Bir Defalık Yardımlar		
Doğum Yardımı	200	300
Defin Yardımı	300	350

4.3.2. Sosyal Sigortalar

4.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %		İşveren Payı %		Devlet Katkısı %	Toplam %
	Kamu ve Petrol Sektörü	Özel ve Petrol Dışı Sektör	Kamu ve Petrol Sektörü	Özel ve Petrol Dışı Sektör		
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	10	22	15	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-		-		-	-
*İş Kazası/Meslek Hastalığı	-		-	-	-	
Sağlık/Hastalık/Analık	2	2	2	2	-	4
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-		-	-
İşsizlik	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1
Bakım	-		-		-	-
Toplam Prim Oranı	5,5	12,5	24,5	17,5		30

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, maksimum %2 olup özel sigorta şirketinde sigorta yapılır.

“Vergi Kanunu” ve “Sosyal Sigorta Hakkında Kanun”da 20.12.2018 tarihinde yapılan ve 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe giren geniş kapsamlı değişiklikler sonrası yeni oran düzenlemesi:

	Tüm Sektörler İçin 01.01.2019’dan Önceki Uygulama	01.01.2019’dan İtibaren 7 Yılığına Özel Sektör ve Petrol Dışı Sektör İçin Uygulama
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşveren Payı	%22	200 AZN altında aylık ücret için: %22 200 AZN üstü aylık ücret için: 44 AZN + 200 AZN üstü miktarın %15’i
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşçi Payı	%3	200 AZN altında aylık ücret için: %3 200 AZN üstü aylık ücret için: 6 AZN + 200 AZN üstü miktarın %10’u
İşsizlik Sigortası İşveren Payı	%0,5	%0,5
İşsizlik Sigortası İşçi Payı	%0,5	%0,5
Zorunlu Sağlık Sigortası işveren payı	%2	%2
Zorunlu Sağlık Sigortası işçi payı	%2	%2
Aylık Ücretten Gelir Vergisi	01.01.2019’dan önce 173 AZN’ye kadar muaf, 01.01.2019’dan sonra 200 AZN’ye kadar muaf (Şehit çocuklarına 200+400 muaf) 200-2500 AZN arası ücretin %14’ü 2500 AZN üstü: 322 AZN + 2500 AZN üstü miktarın %25’i	8.000 AZN altındakiler için tam muafiyet 8.000 AZN üstündeki aylık ücret için %14 gelir vergisi ödenecek

4.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık aylığı	568.372	7
Maluliyet aylığı	226.956	0
Geride Kalanlar (Dul, Yetim) aylığı	87.528	1
İş Kazası/Meslek Hastalığı ödeneği	46.628	3
Sağlık/Hastalık/Analık	18.964	3
Aile Yardımları/Çocuk ödeneği	22.575	1
İşsizlik		
Bakım		
Toplam	971.023	15

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Aylık/Ödenek Alan T.C. Vatandaşı Sayısı
Yaşlılık aylığı	7
Maluliyet	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	1
Toplam	8

Kaynak: A.C. Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
A.C. Vatandaşı	260	-	260
Toplam Yabancı	21	-	21
Türk	21	-	21

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.5. Aile Yardımları

4.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

<u>Aylık Yardımlar</u>	01.01.2022'den itibaren AZN	01.01.2023'ten itibaren AZN
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Yardım	200	200
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Bakanlar İçin Ayrıca Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aylığı	80	100
Aile Reisini Kaybetmeye Göre Yardım	100	120
Velilerini Kaybetmiş ve Veli Himayesinden Mahrum Kalmış Çocukların Kayımlarına	120	120
Sürekli Askeri Görevlilerin Çocukları İçin	120	120
Beşten Çok Çocuğu Olan Annelere Her Çocuk İçin	70	105
Bir Yaştan Küçük Çocuğu Olan Düşük Gelirli Ailelere Her Çocuk İçin	70	100
Evlat Edinilen Her Çocuğa	200	200
Evlat Edinilen Her Engelli Çocuğa	600	600
<u>Bir Defalık Yardımlar</u>		
Doğum Yardımı	300	500
Defin Yardımı	350	500

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

4.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

Sosyal Yardımlar

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	A.C. vatandaşı	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	65.464	81	-
Aile Başı Ortalama Yard. Mik.	390,83 AZN		

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı.

4.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Azerbaycan'da ikinci ayak emeklilik sistemi bulunmamakta ve zorunlu devlet sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Ancak, özel sigorta şirketlerinin uyguladığı isteğe bağlı hayat sigortası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, asker, kolluk gücü vb. kamu görevlileri için emeklilik şartları ve aylık hesaplama usulleri farklılık göstermektedir.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Sayısal Veriler

4.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	*Genel (2022/2023)	**Türk (2022/2023)
Anaokulu	125.000	81
İlkokul	1.700.000	776
Ortaokul		631
Lise		452
Genel Toplam	1.825.000	1.940

Kaynak: * Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

**T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı (Örgün Eğitim Dışında Kalan Meslek Edindirmeye Yönelik Her Türlü Eğitim)

Eğitim Yılı	Azerbaycan Eğitim Bakanlığı Nezdinde Meslek İhtisas Eğitim Müesseselerinin Sayısı	Öğrenci Sayısı
2018/2019	111	23.965
2019/2020	110	23.193
2020/2021	103	22.012
2021/2022	99	22.749
2022/2023	99	25.926

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

4.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2022-2023 Eğitim/Öğretim Yılı	
Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	2.497
Yüksek Lisans	33
Doktora	32
Tıpta Uzmanlık	3
Toplam	2.565

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

4.5. GÖÇ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti'nin Azerbaycan'da Bulunan Yabancı Ülke Vatandaşlarının İkamet İzinlerine İlişkin Duyurular

Azerbaycan'da ikamet veya oturma hakkı olmaksızın oturan yabancılar ve vatansız kişiler, oturma haklarını yasallaştırmak için Devlet Göç Servisi'ne başvurmalıdır. Azerbaycan Cumhuriyeti'nde uygulanan özel karantina rejiminin gerekleri dikkate alındığında, göçmenlik mevzuatı gereklerine aykırı olarak yaşayan yabancılar için, uzun süreli kalma veya ikamet hakkı tanıyan belgeler olmadan oturan yabancılara idari sınır dışı etme işleminin uygulaması sınırlandırılmıştır.

Bu bağlamda, ülkede uzun dönem ikamet veya oturma izni olmaksızın yaşayan yabancılar, ikametlerini yasallaştırmak için Devlet Göç Servisi'ne başvuruda bulunmaya davet edilmektedir. İkametin yasallaştırılması, aşı yaptırma ve sağlık hizmetlerine erişim, ülkede hukuki işlemler yapılması ve gelecekte daha katı idari yaptırımların olmaması açısından gereklidir.

Ülkede ikametlerini yasallaştırmak için yabancıların veya temsilcilerinin bölge göç bürolarına başvurmaları gerekmektedir.

4.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

4.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	1*
İşadamları Dernekleri	3**
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	4

Kaynak: : T.C. Bakü Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

* www.gyf.org.az

** www.atib.az, www.tuib.az, www.musiad.az

5. BELÇİKA

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	5.708.902	749.657	18.843
Kadın	5.875.106	734.018	14.214
Toplam	11.584.008	1.483.675	33.057

Kaynak: Belçika İstatistik Enstitüsü (Statbel)

* Sadece Türk vatandaşı olanlar. (Çifte vatandaşlarla birlikte Türk nüfusu 284.656'dır-Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları)

İstatistik Kurumu'nun (Statbel) verilerine göre, 01.01.2022 itibarıyla:

- Nüfusun %50,7'si kadınlardan; %49,3'ü de erkeklerden oluşmaktadır.
- Nüfus, yıllık %0,54 (62.770 kişi) artmıştır.
- 2022 yılında Belçika'ya giriş yapanların sayısı (233.629 kişi), Belçika'dan çıkış yapanların sayısından (117.085 kişi), daha fazla (113.549) kişi olmuştur.
- Belçika'ya giriş yapanlar arasında ilk sırada bir müddet Belçika dışında yaşadıkdan sonra dönen Belçikalılar yer almaktadır. Romenler, Fransızlar, Hollandalılar ve İtalyanlar takip etmektedir.
- 2022 yılının en belirgin özelliği Ukrayna savaşı olmuştur. Yıllık nüfus demografik artışı 50.000 civarındayken, 2022 yılında 104.000'i bulmuştur.

5.1.2. Belçika Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuşunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2022	1.797
2021	911
2020	882
2019	1.073
2018	985

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Vatandaş/Cinsiyet	Anvers Başkonsoloslugu Görev Bölgesi	Brüksel Başkonsoloslugu Görev Bölgesi	TOPLAM
Kadın	67.979	67.448	135.427
Erkek	75.720	73.509	149.229
Toplam	143.699	140.957	284.656

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.1.4. Vatandaşlarımızın* Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2021 tarihi itibarıyla

Bölge Adı	Toplam
Flaman Bölgesi	16.943
Valon Bölgesi	8.936
Brüksel-Başkent Bölgesi	8.434
Genel Toplam	34.313

Kaynak: İstatistik Kurumu

* Sadece Türk vatandaşı olanlar.

5.1.5. Belçika'daki Yabancılar İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yabancı Nüfus			
Ülke	Belçika'da Doğan	Belçika Dışı Doğan	Toplam
Belçika	7.587.114	127.119	7.714.233
Sınır Ülke Vatandaşları	379.895	395.510	772.405
Ab 27 Ülke Vatandaşları	562.900	529.596	1.092.496
AB Dışından Gelen Ülke Vatandaşlar	958.149	1.046.725	2.004.874
Toplam	9.488.058	2.095.950	11.584.008

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

*Ülke bazlı veriler yerine bölgesel olarak ayrılmıştır; Belçika, Sınır Ülkeler (Fransa, Hollanda, Lüksemburg, Almanya, İngiltere), AB27 ülkeler (Sınır Ülkeler hariç), AB27 Ülke dışı (Ör: Türkiye, Sırbistan, Ukranya gibi)

- Yabancı nüfus, toplam nüfusun %13,4'üne tekabül etmektedir.
- Belçika'daki Belçika kökenli kişi sayısı 2003'de 80,5% iken, 2023'de bu oran 65,5% gerilemiştir.
- İtalya, Fas ve Türk vatandaşlarının sayısında düşüş devam etmektedir. Bu düşüşe başlıca neden olarak Belçika vatandaşlığına geçiş gösterilmektedir. Vatandaşlarımızın oranı, 2008 itibarıyla %4,1 iken, 2020 yılı itibarıyla %2,6'ya düşmüştür.
- Belçika vatandaşlığını alan vatandaşlarımızın sayısı, aynı dönem itibarıyla 895'dir.
- Belçika vatandaşlığını alanların toplam sayısı 01.01.2020 tarihi itibarıyla 1.426.651'dir.
- Belçika, çifte vatandaşlık uygulamasını 9 Haziran 2007 tarihinde başlatmıştır.

- İstatistik Kurumu’nun 01/01/2022 tarihinden itibaren, 2022 yılında 48.482 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır.

Belçika vatandaşlığını alanlar bakımından ilk sırada Fas, Suriye ve Romanya vatandaşları gelmiştir.

5.1.6. Belçika Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuşunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2022	1.797
2021	895
2020	882
2019	1.073
2018	985

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

5.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

01.01.2023 tarihi itibarıyla

Konsolosluk	Doğan	Ölen	Evlenen
Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.298	289	417
Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.087	107	338
Toplam	2.385	396	755

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Vergi Sistemine Bağlı Olarak Net Ücretler

Çalışanların gelirlerini artırmak ve satın alma güçlerini korumak amacıyla birkaç aşamadan oluşan ve ilki 2016 yılında uygulamaya konan ve 2019 yılında son (üçüncü) aşaması yürürlüğe giren vergi sistemindeki “Le tax shift” düzenlemesi ile çalışanların net ücretlerinde Ocak 2020 tarihinden itibaren artış olmamıştır.

Büro İşçilerinin Yıllık Endeksi 0,80

Büro işçilerinin tabi olduğu “Alt Ortak Komisyon 200” (CP200) kararları gereğince, sözleşmeye taraf büro çalışanlarının ücretleri, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren, %3,58 oranında artırılmıştır

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 yaş) Aktif (çalışanlar+işsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2022 itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başkent Bölgesi	Toplam Nüfus	413.679	413.959	827.638
	Çalışan Aktif Nüfus	264.526	229.352	493.878
	İşsiz Nüfus	30.952	32.108	63.060
	Pasif Nüfus	118.201	152.499	270.700
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	2.116.602	2.084.067	4.200.669
	Çalışan Aktif Nüfus	1.562.246	1.428.365	2.990.611
	İşsiz Nüfus	48.703	38.799	87.502
	Pasif Nüfus	505.653	616.903	1.122.556
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.164.833	1.164.618	2.329.451
	Çalışan Aktif Nüfus	752.632	649.173	1.401.805
	İşsiz Nüfus	73.354	54.991	128.345
	Pasif Nüfus	338.847	460.453	799.301
Belçika Toplamı	Toplam Nüfus	3.695.114	3.662.644	7.357.758
	Çalışan Aktif Nüfus	2.579.404	2.306.890	4.886.295
	İşsiz Nüfus	153.009	125.898	278.907
	Pasif Nüfus	962.701	1.229.855	2.192.556

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Milliyet, Cinsiyet ve Bölgelere Göre İş Arayanların Sayıları

2022 yılı itibarıyla

Milliyeti	İş Arayanlar		
	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	181.180	156.968	341.148
AB Vatandaşı Yabancılar Toplamı	22.217	22.230	44.447
Belçikalılar dâhil AB Vatandaşları Toplamı	206.397	179.198	385.595
Türkler	1.636	1.167	2.803
AB Hariç Yabancılar Topl.	30.218	26.061	56.279
Yabancılar Genel Toplamı	52.435	48.291	100.726
Genel Toplam	236.615	205.259	441.874

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

5.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Belçika’da bağımsız çalışanların toplam sayısı 2022 yılında, 811.281’si erkek; 446.075’si kadın olmak üzere 1.257.356 olarak kayda geçmiştir.

Bağımsız çalışanların statülerine göre ayırdığımızda; “Ana faaliyette bulunan statüsünde” olanların sayısı 1.200.729 kişi, “Ek faaliyette bulunan statüsünde” olarak bağımsız çalışanların sayısı ise 56.627 olmuştur.

Belçika’da yabancıların “bağımsız çalışan ve yardımcı eş” statüsünde çalışanların toplam sayısı, 2021 yılında 160.839 iken, 1 Ocak 2022 itibarıyla 164.219 kişiye ulaşmıştır. Yabancılar arasında ilk sırada Romenler, Hollandalılar ve Fransızlar gelmektedir.

Meslekler itibarıyla, bir önceki yıla göre, bağımsız mesleklerde, sanayide, birincil sektörde, tarım sektöründe ve hizmet sektöründe artış; ticaret ve balıkçılık sektörlerinde ise düşüş kaydedilmiştir.

Belçika’da bağımsız çalışan statüsünde bulunan Türk vatandaşlarının toplam sayısı 2021 yılında 3.542 kişi iken 2022 yılında 3.530 kişi olarak gerçekleşmiştir.

5.2.2.3. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

Belçika’da asgari ücret kanunla değil, sosyal tarafların müzakereleri neticesinde toplu sözleşmelerle belirlenmektedir. Bununla birlikte, işletme toplu sözleşmesi veya iş sözleşmesi ile daha yüksek bir ücret de öngörülebilmektedir.

Buna göre, 01.01.2022 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret (tam gün çalışma halinde) aşağıdaki gibidir.

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.691,40 Avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.736,28 Avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.756,23 Avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %45 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2021 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Ödeyen İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Garson	2.475
Kuaför	2.476
Hizmetçi	2.539
Satış Elemanı	2.575
Temizlikçi	2.690

En Yüksek Ücret Ödeyen İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Genel Müdür	10.778
Müdür	8.050
Bilim İnsanı (Matematik ve Statistik)	7.869
Bilim İnsanı (Fizik ve Kimya)	7.278
Çeşitli ulaşım malzemeleri imalatı	7.103

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Belçika İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 27.09.2023 tarihli verilerine göre 2021 yılı itibarıyla:

- Belçika'da, tam gün çalışma karşılığında, aylık ortalama brüt ücret 3.886 Avrodur. (2022 yılına ait veriler, 2024 yılı sonunda açıklanacaktır)
- Gençler ile yaşlılar arasındaki ücret farkı hala önemini korumaktadır.
- Brüksel ve çevresinde çalışanlar diğerlerine göre daha fazla kazanmaktadır.
- Yüksek lisans yapanlar, Belçika ortalamasına göre, %47 daha fazla kazanmaktadır.

5.2.2.4. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Belçika'da işçi ve işveren örgütlerinin ve toplu iş sözleşmelerin çalışma hayatı üzerindeki rolü son derece önemlidir. Çalışma şartlarına ve ücrete ilişkin konuların önemli bir kısmı, 5 Aralık 1968 Tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlara ilişkin Kanun hükümleri çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri (TİS/CCT) ile belirlenmektedir.

Toplu iş sözleşmeleri; sektörler arası (Ulusal Çalışma Konseyi nezdinde) düzeyde, sektör düzeyinde (170 Ortak Komisyon ve Alt Ortak Komisyon nezdinde) ve işletme düzeyinde olmak üzere üç düzeyde ve iki yılda bir imzalanmaktadır.

Toplu iş sözleşmelerin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup, son yıllarda her yıl ortalama, 2.600 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır.

İmzalanan toplu iş sözleşmesi sayısı, 2022'in ilk ayları itibarıyla, 168.825'i geçmiştir.

Sendikal Örgütlenme

Belçika'da üç ana sendika kuruluşu vardır:

Belçika Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu (CSC),
Belçika'daki Çalışma Genel Federasyonu (FGTB)
Belçika Liberal Sendikaları Genel Konfederasyonu (CGSLB)

Sendikalar; işletme düzeyinde, sektör düzeyinde, sektörler arası ulusal düzeyde ve Federatif kurumlar düzeyinde çeşitli faaliyetlere iştirak etmektedir.

İşletme düzeyinde, İşyeri Sendika Temsilciliklerine, İşyeri Önleme ve Koruma Komitesine, İşletme Konseyine, Avrupa İşletme Komitesine iştirak etmektedir.

Sektör düzeyinde, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Toplu Sözleşme Ortak Komisyonlardaki görüşmelere katılmaktadır (CCT).

Sektörler arası ulusal düzeyde, sendikalar Ulusal Çalışma Konseyi (CNT), Merkez Ekonomik Konseyi (CCE) Sosyal Taraf Gruplarında aktif rol oynamaktadır.

Federatif kurumlar düzeyinde ise, sendikalar Bölge Ekonomik ve Sosyal Konseyin faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Sendikalar üyelerine çok sayıda hizmet vermektedir. Bunlardan bazıları, hukuki danışmanlık, işsizlik paralarının ödenmesi, eğitim, kültürel ve sosyal etkinliklerdir. Hristiyan ve sosyalist sendikalar daha etkin konumdadır. Sendikalara üyelik anlamında resmi sayılar bulunmamaktadır. Ancak büyük işletmelerde ve kamu görevlerinde çalışanların büyük bir kısmı sendikalıdır. Orta ve küçük boy işletmelerde üyelik oranı daha düşüktür. Ortalama bir rakam vermek gerekirse üyelik oranı %70'dir.

Sendikalar, devlet tarafından verilmiş bir yetki ile sendikacılığı teşvik a(macıyla, işsizlik yardımlarını ödemektedir. Sendikalar aynı zamanda, hastalık kasalarını "Sağlık Sigorta Kurumu"nu) yönetmekte ve bu sayede önemli sayılabilecek gelir elde etmektedir. Sendikalarla siyasi partiler arasında da sıkı bir ilişki vardır, çok sayıda siyasetçi de sendika kökenlidir.

5.2.2.5. İşsiz Sayısı

31.12.2022 itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	187.649	159.129	346.778
Yabancı	58.063	59.629	117.692
Türk	1.717	1.429	3.146

Kaynak: Ulusal İstihdam

5.3. SOSYAL GÜVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Muayene ve Tedavi Tarifeleri Artırılmıştır

Aile hekimlerine muayene ve tedavi ücretleri, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren, 27,06 Avrodan 27,25 Avroya yükseltilmiştir. Aynı şekilde, evde verilen muayene ve tedavi hizmet tarifeleri ile uzman hekimlerin muayene ve tedavi tarifelerinde de artış olmuştur.

Ambulans Tarifesi

“Acil Tıbbi Yardım” reformu kapsamında, hastayı almak ve hastaneye nakletmek için özel veya kamuya ait ambulansın geliş yerine ve mesafesine bakılmaksızın, hastalara daha şeffaf ve daha adil bir tarife güvencesi sağlamak amacıyla, her bir ambulans hizmeti 69,53 Avroluk tutar uygulamasına geçilmiştir.

İflas Eden İşletmeler

2022 yılında, 9.265 işletme iflas etmiş olup 1 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren İflas Yasası ile kar amacı gütmeyen kuruluşlara (dernekler) ve serbest meslek kuruluşlarına iflas edebilme yetkisinin verilmesi gösterilmektedir. Aynı şekilde, ticaret mahkemelerine hayali ve benzeri şirketleri denetleme ve kapatma konusunda yeni yetkiler verilmesi de bir gerekçe olarak gösterilmektedir. İflaslara bağlı olarak 22.400 istihdam kaybı yaşanmıştır.

5.3.2. Sosyal Sigortalar

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,50	8,86	16,36
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,80	7,35
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,46	2,33
İş Kazası Sigortası	-	0,30	0,30
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	1,5	1,5
2016 Teşvikleri		-5,04	-5,04
Toplam	13,07	19,88 (*)	32,95

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB)

Not: Sigorta primleri, prensip olarak, her üç ayda bir güncellenmektedir.

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %45'lere çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları, yıllık tatil kesinti oranı hariç, aynıdır.

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	2.019.537	2.115.610.855,98
Dul Aylığı	429.580	399.809.418,29
Dulluk Ödenegi (*)	1.613	1.861.388,62
Yakacak Yardımı	31.875	2.632.855,21
Emeklilik Primi (Bonus)	215.030	28.024.342,89
Toplam	2.179.266	2.547.938.860,99

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır.

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Serbest çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	511.753	276.532.927,91
Dul Aylığı	99.367	77.126.784,30
Dul Ödeneği	346	196.794,75
Emeklilik Primi (Bonus)	346 82.874	15.204.837,22
Toplam	583.474	369.061.344,18
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.278.063	2.917.000.205,17
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.318.265	2.988.614.622,81

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır.

(**) Sigorta kurumlarınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal yardımlar)

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yardım Türleri	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA)	109.662	63.541.521,28
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	196.641	4.021.688,40
Yaşlılık Ödeneği	172.863	3.583.242,56
Dul Ödeneği	33.838	438.445,84
Sakatlık Avantajı	331	165.782,11
Tamamlayıcı Yardım	291	132.564,98
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	25	4.052,47
Üçüncü Kişilere Yardım	148	29.164,66
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	67.618	3.003.687,61
Koşulsuz Emekli Aylığı	45.566	2.181.159,28
Koşulsuz Dul Aylığı	23.999	822.528,33
Garanti Gelir Yardımı	1.742	881.738,24

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) – 2022 Yılı İstatistikleri

Erken emeklilik sisteminden faydalananların sayısı ise toplam 10.001 olup 4.334’ü erkek, 5.667’si kadın sigortalıdır. Yapılan ödeme tutarı ise aylık toplam 4.589.475,31 Avro olmuştur.

Belçika dışında ikamet eden ve aylık alanların toplam sayısı 201.358 olup 56.377’si Belçika vatandaşıdır. Yapılan ödeme tutarı ise toplam 100.945.514,35 Avrodur.

5.3.2.3. Aile Yardımları

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan, bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika’da ikamet eden her aileye sahip olduğu üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı 18

olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar, bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustos'una kadar aile yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır. Belçika'da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocukları da, belli şartlar dâhilinde, çocuk paralarından faydalanabilmektedir. Vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları, 1966 tarihli Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde, son olarak 01.01.2012 tarihinde belirlenen barem esas alınarak belirlenmektedir. Öte yandan, 2014 tarihli Anlaşmanın 1 Eylül 2018 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte, çocuk paraları, Türkiye'de ikamet eden çocukları için yeni bareme göre belirlenmektedir. Bu tutarlar, Belçika ile Sosyal Güvenlik Sözleşmesi imzalamış olan ülkelerden Fas ve Tunus için de aynı şekilde geçerlidir.

5.3.2.4. Çocuk Parası Miktarları (*)

01.01.2022 itibarıyla

	Brüksel Bölgelerinde İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Brüksel/Valon Bölgelerinde ve Alman Toplumunda(**) İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Flaman Bölgesinde (***) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye'de (****) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)
1. Çocuk	156,06	161,26	169,79	30,04
2. Çocuk	166,46	161,26	169,79	31,92
3. Çocuk	176,87	171,67	169,79	33,80
4. Çocuk	-	-	-	35,68

Kaynak: Federal Aile Yardımları Sandığı (FAMIFED)

Not: 4. çocuktan sonra ödeme yapılmamaktadır

(*) Her bölge, aile yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

(**) Alman Toplumunda, ilk defa 2022 tarihinden itibaren faydalanacak her çocuk için 161,26 €

(***) Flaman Bölgesinde 01/01/2022 tarihinden sonra doğan her bir çocuk için 169,79 €

(****) Türkiye'de ikamet eden çocuklar için yardım miktarları, Anlaşma hükümleri çerçevesinde güncellenerek tespit edilmektedir.

5.3.2.5. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)–GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d'intégration) ve Garanti Aile Yardımları'ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı'ndan (L'Allocation Pour L'aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır. Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika'da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmamak şartı aranmaktadır. Bu bağlamda, başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika'da ikamet etmesi ve kendisinin ile beraberindekilerin gelirinin (aylık geliri, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir. Yardım tutarları 01.01.2022 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.368,05 Avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 912,03 Avrodur.

Engellilere Yönelik Yardım

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır. Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika'da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben özürlü olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde düşük gelire sahip olmak şartı aranmaktadır. Yetişkin olmayan özörlölere (65 yaşından küçükler), Geliri İkame Yardımı ve/veya Uyum Yardımı olmak üzere iki tip yardım yapılmaktadır. Yetişkin özörlölere (65 yaşından büyükler) ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L'Allocation pour l'aide aux personnes âgées) adlı üçüncü bir yardım yapılabilmesi söz konusudur.

Geliri İkame Yardımı'nın (Allocation de remplacement de revenus) tutarı ailenin durumuna göre değişmektedir. Gelirin azami yıllık tutarı, 01.01.2022 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 1.538,38 Avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 1.138,33 Avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 758,89 Avrodur.

Uyum Yardımı'nın (Allocation D'integration) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.08.2022 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.349,69
2. Kategori	4.464,24
3. Kategori	7.099,78
4. Kategori	10.317,87
5. Kategori	11.697,44

Geliri İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı'nın (L'Allocation pour l'aide aux personnes âgées) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.08.2022 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.173,18
2. Kategori	4.478,3
3. Kategori	5.444,89
4. Kategori	6.411,2
5. Kategori	7.875,26

5.3.2.6. Sosyal Yardımlar

Uyum Geliri (Le revenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılayamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından “sosyal uyum hakkı” çerçevesinde yapılan ayni veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etmek, yetişkin olmak, işsizlik ödeneği dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmamak veya yeterli bir gelire sahip olmamak, sağlığı çalışmaya uygun olmamak ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olmak şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir. 01.01.2022 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

- Birlikte yaşayanlar için aylık 1.702,30 Avro,
- Yalnız yaşayanlar için 714,89 Avro,
- Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık 1.449,15 Avrodur.

Bu bağlamda sağlanan yardımlar, ayni ve nakdi olmak üzere mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardım gibi çok farklı şekillerde yapılabilmektedir.

Başvuru evrakları, ilgilinin ikamet ettiği yerdeki Kamu Sosyal Yardım Merkezine bizzat elden teslim edilebileceği gibi, posta ile de gönderilebilmektedir.

Garanti Aile Yardımları (Les Prestations Familiales Garanties)

Bu yardım, Belçika veya her hangi bir ÷lke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardım tür÷d÷r. Yardıma hak kazanan kişiler, aile yardımlarının tamamından (Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit) yararlanabilir. Bu yardımlar, sadece Federal Aile Yardımları Sandıkları (FAMIFED) tarafından ödenmektedir.

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Sayısal Veriler

5.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2020/2021 Eğitim-Öğretim Yılı	
Eğitim/Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı
Anaokulu	430.349
İlkokul	805.254
Ortaokul-lise	864.943
Sağlık Lisesi (Hemşire)	7.372
Yüksekokul	251.186
Üniversite	255.862*

Kaynak: Brüksel İstatistik ve Analiz Enstitüsü (IBSA.brussels)

(*)2019-2020 Eğitim/Öğretim Yılı

5.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından mesleki eğitim ve çıraklıkla ilgili son 12 ay içerisinde yetişkinler tarafından izlenen kurslarla ilgili 7 Aralık 2021 tarihinde yayımlanan verilere göre, 2020 yılı itibarıyla:

- ✓ Belçika’da, son 12 ay içerisinde formel veya değil en az bir kursa katılanlar arasında 25-64 yaş grubundakilerin payı %21,5’e yükselmiştir.
- ✓ Kursa katılanların sayısı, çıraklık kursunun türü ne olursa olsun, yaş arttıkça düşmektedir.
- ✓ Eğitim seviyesi yükseldikçe, meslek veya çıraklık kursuna iştirak de artmaktadır.
- ✓ İşsizler, yetişkin nüfusun geri kalanına göre, meslek kurslarına daha fazla iştirak etmektedir.
- ✓ Formel olmayan her dört kurstan yaklaşık üçü iş ile ilgilidir (%71,9).
- ✓ Gerek formel meslek kurslarına gerek formel olmayan çıraklık kurslarına en fazla iştirak Brüksel-Başkent Bölgesinde olmuştur.
- ✓ En çok takip edilen ilk üç mesleki eğitim kursu (%34,3) iş-ticaret ve finans bölümü, Eğitim/Öğretmen bölümü (%30,4) ve bilgi ve iletişim bölümleri olmuştur (%28,5).

5.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine ülkemizden gelmiş olan ve askerlik tehir işlemi için müracaat eden erkek yüksek lisans/doktora öğrencisi sayısı 42'dir.

5.4.1.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2022/2023 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.453
----------------	-------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

(*) Sayı Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup 2020/2021 Eğitim/Öğretim yılı itibarıyla Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.

5.5. GÖÇ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılar Mevzuatı

Belçika vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik ile Belçika vatandaşı olma şartları 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla önemli ölçüde zorlaştırılmıştır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin Belçika’da ikamet etmeleri ve başvuru için aranılan ikamet süresince yasal ikamet belgesine sahip olmaları şartı getirilmiştir.

Belçika vatandaşlık yasası, Belçika vatandaşlığını alanların mensubu oldukları ülkenin vatandaşlığından çıkmalarını öngörmemektedir. Aynı şekilde, başka ülke vatandaşlığına geçen Belçikalıların vatandaşlıkları da muhafaza edilmektedir.

Aile birleşimi kapsamında Belçika’ya gelen üçüncü ülke vatandaşlarına ilk üç yıl için verilen geçici ikamet belgesinin süresi 5 yıla, aile birleşimi kapsamında Belçika’ya gelecek olan üçüncü ülke vatandaşlarının başvuru dosyalarının sonuçlandırılma süresi de 6 aydan 9 aya çıkartılmıştır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımız, aile birleşimi kapsamında yabancılardan alınan harçlardan, ülkemiz ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan 12/09/1963 tarihli Anlaşma hükümleri gereğince muaf tutulmaktadır. Belçika’nın göç politikası, son yıllarda, önemli ölçüde mülteciler ve aile birleşimi üzerinden belirlenmektedir.

İstihdam

İstihdam Bakanlığından yapılan açıklamada, Belçika istihdam piyasasına erişimin özellikle yaşlı kişiler, mesleki nitelik bakımından düşük vasıflı kişiler ve uzun süreli işsiz kişiler için zor olduğu ve Belçikalıların yabancılara göre çok daha avantajlı durumda oldukları belirtilmektedir. İstihdam açısından, aidiyet kökeni, işgücü piyasasındaki eşitsizlikleri gösteren en belirgin faktör olmaya devam etmiş ve bu olumsuz durumdan en fazla Afrika kökenliler etkilenmiştir.

2022 tarihi itibarıyla toplam 48.521 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar arasında Fas, Romanya, Suriye, Irak ve Afgan vatandaşları ilk sırada gelmiştir. 2022 yılında 233.629 göçmen Belçika’ya gelmiş, 117.085 kişi de Belçika’dan ayrılmıştır. Aradaki fark, 116.544 olup Belçika’da ikamet eden nüfusa katkısı %0,98 olmuştur.

Belçika Yabancılar Ofisi’nin 2022 Raporu yayımlanmıştır. Buna göre, 2022 yılında 28.084 kişi sığınma talebinde başvurusunda bulunmuştur. Sığınma talebinde bulunanların milliyetlere göre dağılımında, 2022 yılında Kongo Cumhuriyeti (9.419), Fas (4.046) ve Hindistan (3.650) vatandaşları ilk sırada gelmektedir. Sığınma talebinde bulunan Türk vatandaşlarının sayısı ise 2021’de 1.489 iken 2022 yılında 2.552 olarak gerçekleşmiştir. Ekonomik göç sebebiyle gelenlerin sayısı da 2021’de 660 kişiye iken, 2022’de 1.243 kişiye yükselmiştir. Belçika’ya göç

eden Türk araştırmacıların (lisans-yüksek lisans mezunu nitelikli personel) (beyin göçü) sayısı da 14'ten 30'a yükselmiştir.

5.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

5.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Anvers Başkonsolosluğu görev bölgesinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla 119; Brüksel Başkonsolosluğu görev bölgesinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı ise 124'dür.

5.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım (*)

Federal Parlamento	2
Eyalet Parlamentoları	6
Toplam	8

Kaynak: Federal ve Eyalet Parlamentoları

(*) 26.05.2019 tarihi seçim sonuçları

6. FRANSA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk**
Erkek	32.920 377	3.395 500	132.660
Kadın	35.122 214	3.605 000	129.007
Toplam	68.042 591 *	7.000 000 *	261.667**

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

*INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, Kasım 2022 sonu yayını. Göçmen nüfusun toplam nüfus içindeki oranı% 10,3 olarak belirlenmiştir.

** Sadece Türk vatandaşı olanlar. Göçmen nüfus içinde Türk nüfusunun oranı %3,6'dır. Ayrıca, Başkonsolosluk kayıtlarına göre vatandaşlarımızın (çiftte vatandaşlar dâhil) sayısı 773.740'dır.

6.1.2. Fransa'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Göreve gelen Fransız Hükümetlerinin uyguladığı göç ve uyum politikalarına bağlı olarak her yıl yaklaşık 80 bin yabancı Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız makamlarınca yayımlanan istatistiklere göre, 2022 yılı sonu itibarıyla 114.483 kişi Fransız vatandaşlığına geçmiştir. 1998-2015 yılları arasında Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı 166.811'dir. Fransız vatandaşlığını doğumla alan çocukların sayısı bu sayıya dâhil edilmemiştir. Son yıllarda, yılda ortalama 6.000 vatandaşımız Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız uyruğuna kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. Fransa İçişleri Bakanlığı, 2019 yılı itibarıyla Fransız vatandaşlığına geçenlerin sayısını milliyete göre yayınlamamaktadır. En son yayınlanan verilere göre, Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı ve Fransız vatandaşlığını kazanma şekli aşağıdaki tabloda verilmiştir. Başkonsolosluk kayıtlarına göre çiftte vatandaşlar dâhil Fransa'daki vatandaşlarımızın sayısı 773.740'dır.

Yıllar	Fransız Vatandaşlığını Kazanma Şekli				Toplam
	Yasal Düzenleme / İdari Karar	Evlilik	Beyan	Diğer/Tasnif Dışı	
2011	3.458	578	4.238	3	8.277
2012	1.965	535	4.416	4	5.920
2013	1.736	268	3.865	4	5.873
2014	1.626	311	3.894	4	5.835
2015	1.456	344	3.790	5	5.595

Kaynak: Fransa İçişleri Bakanlığı

6.1.3. Vatandaşlarımızın* Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

	0-15	15-24	25-54	55+	Toplam
Erkek	3.850	10.569	93.700	27.381	132.660
Kadın	3.742	10.900	87.845	23.680	129.007
Toplam	7.592	21.469	181.545	51.061	261.667

Kaynak: INSEE, 2015 yılı verileri, 07.07.2022 ve 10.08.2022 tarihli yayınları

* Sadece Türk vatandaşı olanlar

6.1.4. Vatandaşlarımızın* Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

Bölge (Başkonsolosluklar Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	300.000
Lyon	157.000
Strazburg	151.376
Marsilya	65.000
Nant	60.000
Bordo	40.000
TOPLAM	773.376

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler

* Sadece Türk vatandaşı olanlar

6.1.5. Fransa'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

2022 yılı itibarıyla

	%	Bin
Avrupa	40,3	3.310
AB	30,8	1.897
İspanya	3,5	243,2
İtalya	4,1	287,8
Portekiz	8,6	598,5
Birleşik Krallık	2,1	144,9
Afrika	40,3	3.310
Cezayir	12,7	887,1
Fas	12,0	834,6
Tunus	4,5	316,1
Asya	13,6	945
Türkiye*	3,6	250
Çin	1,6	108,5
Amerika, Okyanusya	5,8	404
Toplam	100,00	7.969

Kaynak: INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 2022 tarihli yayın

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

6.1.6. Fransa'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Fransa İçişleri Bakanlığının 2022 verilerine göre, 2021 yılında Türklere düzenlenen vize sayısı 43.671'dir. 2022 yılında Fransa'nın Türkiye temsilciliklerinde düzenlenen vize sayısında 2021 yılına kıyasla %136,6 oranında artış kaydedilmiştir. 2022 yılında Fransa'ya en çok mülteci başvurusu yapan ülkeler sıralamasında Afganistan ve Bangladeş'ten sonra Türkiye üçüncü sırada, Gürcistan ise dördüncü sırada yer almıştır.

Yıllar	Gelen
2022	103.310
2021	43.671
2020	37.017
2019	137.063
2018	125. 351
2017	134. 059
2016	132. 008
2015	134. 478
2014	99.520
2013	104. 283

6.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı*

31.12.2022* tarihi itibarıyla

T.C. Başkonsoloslukları	Doğan	Ölen	Evlenen
Paris	2.738	449	943
Strazburg	1.266	299	344
Liyon	1 313	202	342
Marsilya	430	63	153
Bordo	362	27	94
Toplam	6.109	1.040	1.876

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları

*2020 yılına ait veriler

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa'da 24 Nisan 2022 tarihinde gerçekleşen Cumhurbaşkanlığı seçimi sonucunda ikinci turda %58 oy alarak tekrar Cumhurbaşkanı Sayın Emmanuel MACRON seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Macron, eski Çalışma Bakanı Elizabeth BORNE'ı 16 Mayıs 2022'de Başbakanlığa atamış ve Hükümeti kurmakla görevlendirmiştir.

Cumhuriyetçi, Sosyalist ve bağımsız siyasetçilerden oluşan ve 20 Mayıs 2022 tarihinde göreve başlayan yeni Hükümet'te Çalışma Bakanı olarak Sayın Olivier DUSSOPT atanmıştır.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları*

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Ülke Geneli	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Aktif Nüfus	14.933.000	70,7	15.643.000	76,6	30.576.000	73,6
Bağımlı Çalışan Nüfus	12.932.000	65,6	13.948.000	74,5	26.880.000	64,7
Göçmen	927.800	48,8	1.195.400	63,8	2.123.200	56,6

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu

(*)INSEE 2022 verileri

6.2.2.2. Çalışan Türklerin İstihdam Oranları ve İşsizlik Oranları

2019 yılı itibarıyla

	İstihdam Oranı(%)	İşsizlik Oranı*(%)
Kadın	32,0	39,7
Erkek	81,3	20,8
TOPLAM	57,8	25,8

Kaynak: İş Bulma Kurumu (Pole Emploi)

(*)Çifte vatandaşlarımızla beraber işsizlik oranının düşüş göstererek %18-20 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

6.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Oranı %
Tarım, Balıkçılık ve Ormancılık	2
Sanayi	13
İnşaat	39
Hizmet Sektörü	46
-Ticaret; Otomobil ve Motosiklet Tamiri	9

-Taşımacılık, Depolama	2
-Konaklama, Lokantacılık	15
-Bilişim, İletişim	0
-Banka, Finans ve Sigorta	1
-Emlak İşleri	0
-Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
-İdari ve Destek Hizmetleri	10
-İdari Kamu Yönetimi	1
-Eğitim	2
-Sağlık, Sosyal İşler	1
-Temizlik İşleri	2
-Diğer Hizmet Sektörleri	2
Toplam	100

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, İstihdam Araştırmaları

6.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Kurumunun son yıllarda yayınlanan verilerine göre, kendi hesabına çalışan vatandaşlarımızın oranı %16-17 arasında değişmektedir.

Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı inşaat sektöründe taşeronluk yapmaktadır. Vatandaşlarımız tarafından kurulan şirketlerin kendi aralarında rekabet ettikleri ve rekabet stratejisi olarak fiyat düşürdükleri, bunun sonucu olarak da kârın ve kalitenin düştüğü gözlemlenmektedir. Söz konusu sorun, beraberinde sigortasız ya da eksik primle işçi çalıştırma ve vergi kaçırma gibi kanuni olmayan bir takım yollara başvurulmasına da neden olmaktadır.

Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.), terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de, oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir.

6.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler (Avro)

1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla Fransa genelinde (Alsace-Moselle Bölgesi hariç) uygulanacak asgari ücret miktarı aşağıda gösterilmiştir:

01.08.2022 tarihi itibarıyla

Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
11,07	8,76	1678,95	1.329,05

Kaynak: Fransa İş Kurumu

Fransa’da 2022 yılında uygulanan aylık brüt asgari ücret (haftalık 35 saat ya da ayda 151 saat üzerinden) 1.678,95 Avro olmuştur. Asgari ücret 2021 yılında 1.589,47 Avro olarak

uygulanmaktaydı. Sözkonusu artış %0,9 oranında ve aylık 13,65 Avroluk (brüt) bir fazla ödemeye tekabül etmektedir.

Net asgari ücret miktarı ise işletmeye ya da faaliyet gösterilen sektördeki bazı primlere göre farklılık göstermektedir. Saatlik net asgari ücret 8,37 Avroya çıkarılmıştır. Aylık net asgari ücret miktarı 2022 yılı için 1.269 Avro civarındadır (aylık 157,67 saatlik bir çalışma için).

Ayrıca, Fransa'da uygulanmakta olan asgari ücretin miktarı 2010 yılından beri Ocak ayında arttırılmakta ancak, enflasyon oranının %2 oranını geçmesi halinde Ocak ayını beklemeksizin enflasyon oranının açıklanmasını müteakiben asgari ücretin yükseltilmesi gerekmektedir.

Buna göre, Fransız Ulusal İnceleme ve İstatistik Kurumunun (INSEE) 2022 yılı Nisan verilerine göre Fransa'da enflasyon oranı 2,65 oranında arttığı, bu sebeple 01 Mayıs 2022 tarihi itibarıyla Fransa genelinde asgari ücret miktarları güncellenmiştir.

Ancak, Fransız Ulusal İnceleme ve İstatistik Kurumunun (INSEE) 2022 yılı Temmuz verilerine göre Fransa'da enflasyon oranı 2,01 oranında arttığı, bu sebeple 01 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla Fransa genelinde asgari ücret miktarları tekrar revize edilmiştir.

İşkolları İtibarıyla Ortalama Ücretler

Mesleki Faaliyet Sınıfı	
Yıl	2020 (Brüt ücret)
Yönetici Kadroları	5.790
Ara Meslekler	3.233
Büro çalışanları	2.300
İşçiler	2.381
Cinsiyet	
Kadın	2.992
Erkek	3.519
Faaliyet Sektörü	
Sanayi	3.691
İnşaat	2.949
3. sektörler	3.246

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü DARES,2022

6.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (DARES) 2022 yılı verilerine göre, 2021 yılında 76.820 toplu sözleşme imzalanmış, bunlardan 28.490'ı 50'den az çalışanı olan işletmeleri kapsamaktadır.

6.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	1.157.000	1.039.000	2.195.000	7,2
Göçmen	---	---	---	11,7
Türk	---	---	---	11,8

Kaynak: Fransız İstatistik Kurumu (Insee) 2023 yılı verileri

2022 Yılında Fransa’da İşsizlik

- **2022 Yılı 1. Dönemi**

Fransa’da, iş arayanlar listesine **A** kategorisinden kayıtlı (*kısmi çalışması olmayan işsizler*) olan işsizlerin sayısı **2022 yılı 1. dönem** sonu itibarıyla 2.962.800 olarak tespit edilmiş olup geçen bir yıl itibarıyla bu kategoride olup iş arayanların oranında ortalama %16,5’lik bir azalma ve dönem sonu itibarıyla %5,3’lik (-164.700) bir azalma olmuştur.

B ve C kategorisinden kayıtlı olanların sayısı ise **dönem** sonu itibarıyla 2.281.400 olarak tespit edilmiştir. Bir önceki döneme göre B kategorisinden kayıtlı (*ay içinde 78 saatten az çalışan işsizler*) olanların oranında %2,1’lik bir artış kaydedilmiş, C kategorisinden (*ay içinde en az 78 saat çalışan işsizler*) kayıtlı olanların oranında ise bir değişiklik kaydedilmemiştir.

Fransa’da A, B ve C kategorilerinde olanların toplam sayısı 5.244.200 olarak tespit edilmiş olup dönem sonu itibarıyla %2,8 oranında bir azalma (-150.000), son bir yıla kıyasla da %8,4 oranında bir azalma görülmüştür.

- **2022 yılı 4. dönemi**

Fransa’da, iş arayanlar listesine **A** kategorisinden kayıtlı (*kısmi çalışması olmayan işsizler*) olan işsizlerin sayısı **2022 yılı 4. dönem** sonu itibarıyla 3.049.800 olarak tespit edilmiş olup geçen bir yıl itibarıyla bu kategoride olup iş arayanların oranında ortalama %9,4’lik bir azalma ve dönem sonu itibarıyla %3,8’lik (-112.100) bir azalma olmuştur.

B ve C kategorisinden kayıtlı olanların sayısı ise **dönem** sonu itibarıyla 2.279.300 olarak tespit edilmiştir. Bir önceki döneme göre B kategorisinden kayıtlı (*ay içinde 78 saatten az çalışan işsizler*) olanların oranında %5,2’lik bir artış kaydedilmiş, C kategorisinden (*ay içinde en az 78 saat çalışan işsizler*) kayıtlı olanların oranında ise %2,3’lük bir artış kaydedilmiştir.

Fransa’da A, B ve C kategorilerinde olanların toplam sayısı 5.113.400 olarak tespit edilmiş olup dönem sonu itibarıyla %0,8 oranında bir azalma (-30.600), son bir yıla kıyasla da %5,2 oranında bir azalma görülmüştür.

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

-

6.3.2. Sosyal Sigortalar

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.04.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Yaşlılık (Net maaş üzerinden)	0,40	1,90		2,30
Yaşlılık (Tavan ücret üzerinden)	6,90	8,55		15,45
İş Kazası/Meslek Hastalığı	0,00	1,07		1,07
Sağlık/Hastalık/Analık	0,00	7,30		7,30
Aile Yardımları/Çocuk Parası	0,00	3,45		3,45
İşsizlik	0,00	4,05		4,05
Ek Sağlık Sigortası (Alsace-Moselle bölgesi için)	1,30	0,00		1,50
Lojman Yardımı	0,00	0,10		0,10
Ek Emeklilik	3,15	4,72		7,87
Toplam Prim Oranı	11,75	31,14		42,89

Kaynak: URSSAF adlı Sigorta Primleri Tahsilat Kurumu Kayıtları

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık	15.049.171	-
Maluliyet		
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)		
İş Kazası	776.970 (2021)	
Meslek Hastalığı	64.011 (2021)	
Sağlık/Hastalık/Analık	67,8 Milyon	
Aile Yardımları/Çocuk Parası	13,6 Milyon	
İşsizlik	3.049.800	
Bakım	-	

Kaynak: Fransa Emeklilik Kurumu, Fransa İş Kurumu, Fransa Ulusal Hastalık Sigortası, 2023 Yılı Yayını

Zorunlu temel sosyal güvenlik ve yaşlılık dayanışma fonu (FSV) programlarının bakiyesi 2022'de -19,6 milyar Avrodur. Bu, 2021'e (-24,3 milyar Avro) kıyasla 4,6 milyar Avroluk bir iyileşme anlamına gelmektedir. Açık, 2020'deki tarihi zirveden (-39,7 milyar Avro) bu yana yarı yarıya azalmıştır.

6.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri 2022 yılı itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	10.822	26.762.832
Maluliyet (hak sahibi + geride kalan eş)	52	350.972
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	6.033	14.019.854
Rente (Hak Sahibi+Geride Kalan Eş)	511	2.112.338
Ek Emekli Aylığı	6.956	99.069.190
Ek Dul Aylığı	3.003	2.528.679

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS), Kasım 2022 Raporu

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler 31.12.2022 tarihi itibarıyla

	İş kazası geçirdiği tanımlanan kişi sayısı	İş kazası sonucu ölen kişi sayısı	Meslek Hastalığı teşhisi konulan kişi sayısı	Meslek Hastalığı sonucu ölen kişi sayısı	Trafik İş Kazası sayısı	Trafik İş Kazası sonucu ölen kişi sayısı
Ülke Geneli	776.970	645	64.011	279	120.217	240

Kaynak: Ulusal Hastalık Sigortası Kasası.- CPAM. Kasım 2022 yayını

6.3.2.5. Aile Yardımları

6.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

Çocuk paraları, ailelerin gelir durumu veya mesleki bir faaliyet icra edilip edilmediğine bakılmaksızın en az 2 çocuklu (deniz aşırı topraklarda 1. çocuktan itibaren) ailelere verilmektedir. 2022 yılı için yardım miktarları %1,8 oranında arttırılmış olup 31 Mart 2023 tarihine kadar geçerli çocuk parası miktarları aşağıda belirtilmiştir:

01.04.2022 yılı itibarıyla

Çocuk Sayısı	Aile Yıllık gelir miktarı (Avro)	Yardım Miktarı (Aylık/Avro)
1. Çocuk için	---	Ödenmemektedir
2. Çocuk için	70.074 az olan	134,46
	70.074 ve 93.399 arası	66,04
	93.399 üzeri	33,62
3. Çocuk için	75.913 az olan	306,72
	75.913 ve 99.238	153,36
	99.238 üzeri	76,69
4. Çocuk için	81.752 az olan	478,27
	81.752 ve 105.077 arası	239,50
	105.077 üzeri	119,76
+ Her 1 Çocuk İçin (14 Yaşına Kadar):	+ 5.839	172,27
		86,14
		43,07
14 Yaşından Büyük Çocuklar İçin +	---	67,23
		33,62
		16,81

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

6.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

Aktif Dayanışma Geliri (Revenu de Solidarité Active)

00

01.07.2022 tarihi itibarıyla

Aile	Bakmakla yükümlü olan 25 yaşından küçük kişi sayısı			
	0	1	2	3
Ev kirası yardımı almayan ve bekâr yaşayan	607,50 €	848,02 €	1.017,63 €	1.243,76€
Ev kirası yardımı alan bekâr ve bekâr yaşayan	534,82 €	712,34 €	849,72 €	1.075,86 €

Ev kirası yardımı almayan ve Karı Koca yaşayan	911,63 €	1.093,96 €	1.276,29 €	1.519,39 €
Ev kirası yardımı alan ve Karı Koca yaşayan	765,77 €	913,43 €	1.095,79 €	1.338,89 €

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Ek Aile Ödeneği (Complément familial)

Ek Aile Ödeneği, gelir durumuna bağlı olarak, her biri 3 yaşından büyük en az 3 çocuğun bakımını üstlenmiş olan eşlere veya tek ebeveyne verilmektedir. Tavan miktarı iki yıl önceki gelire göre belirlenen ve 31 Mart 2023 tarihine kadar geçerli Ek Aile Ödeneği miktarı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

01.04.2022 tarihi itibarıyla

Çocuk sayısı	Gelir Tavanları (Yıllık)			
	Gelir Seviyesi Altında Olanlar		Gelir Aralığında Olanlar	
	Tek Gelirli Aileler	Çift Gelirli Aileler Veya Tek Yaşayanlar	Tek Gelirli Aileler	Çift Gelirli Aileler Veya Tek Yaşayanlar
3 Çocuk İçin	19.562 €	23.929 €	19.562 € - 39.118 €	23.929 € - 47.853 €
4 Çocuk İçin	22.822 €	27.189 €	22.822 € - 45.638 €	27.189 € - 54.373 €
+ Her Bir Çocuk İçin	+ 3.260 €	+ 3.260 €	+ 3.260 € - + 6.520 €	+ 3.260 € - + 6.520 €
Ödenen Miktar	262,53 €		175,01 € <i>Gelir tavanı biraz yüksek olması halinde bu miktar daha azalabilir.</i>	

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF)

Küçük Çocuk Karşılama Yardımı (Prestation d'Accueil du Jeune Enfant)

2004 Sosyal Güvenlik Bütçe Kanunu ile 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren "Küçük Çocuk Karşılama Yardımı – PAJE" adı altında bir aile yardımı ihdas edilmiş olup, 1 Nisan 2023 tarihine kadar bu yardımın miktarları şöyledir:

- Doğum primi : 963,34 Avro
- Evlat edinme primi : 1.930,68 Avro
- Aylık temel ücret : 175,01 Avro
- Aylık Kısmi temel ücret : 87,51 Avro

Bu yardımlar gelir şartına bağlı olarak, hamileliğin 7. ayında ve evlatlık edinilen 20 yaşından küçük çocuklar için verilmektedir.

Eğitim Yardımı

Okul yardımı yılda bir kez Ağustos ayı sonunda, gelir şartına bağlı olarak, okula giden çocuğun okul masraflarının karşılanması amacıyla verilmektedir. 2022-2023 öğretim yılı için okul yardımı 6-10 yaş arası çocuklar için 376,98 Avro, 11-14 yaş arasındaki çocuklar için yardım miktarı 397,78 Avro, 15-18 yaş arasındaki çocuklar için yardım miktarı 411,56 Avro olarak belirlenmiştir.

Eğitim Yardımı gelir durumuna bağlı olarak verilmektedir. Yıllık gelir tavanı:

- 1 çocuklu aile için 23.370 Avro
- 2 çocuklu aile için 31.225 Avro
- 3 çocuklu aile için 37.068 Avro olarak tespit edilmiş olup ilave her çocuk için de çocuk başına bu tavan 5.855 Avro artırılmaktadır.

Yetişkin Engelli Yardımı (AAH)

Tıbbi raporla en az %80 oranında özürlü olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (Eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) "Allocation aux Adultes Handicapés" adı altında yetişkin özürlü yardım alma hakları vardır. Ayrıca, 01.04.2015 tarihli Kararname ile bu yardım özürlülük oranı %50 ile %79 arasında olanları da kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Özürlüler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl ödenmektedir.

AHH miktarı 01.04.2022 tarihinden itibaren aylık 919,86 Avro olarak belirlenmiştir. Yıllık tavan miktarı, tek başına yaşayanlar için 11.038 Avro, evliler için 19.979 Avrodur. Ayrıca bu tavana, bakmakla mükellef bulunan her çocuk için 5.519 Avro eklenir.

6.3.2.6. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık Yardımı (ASPA)

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malul ve emeklilere gelir şartına bağlı olarak Yaşlılık Dayanışma Yardımı (ASPA) ve Malullük Ek Yardım (ASI) hakkı tanımaktadır. Gelirin belirli bir düzeyin altında olması yanında hak sahibinin daimi ikamet yerinin Fransa'da olması aranan şartlardır. ASPA yardımından 65 yaşından itibaren (malullük söz konusu ise 60 yaş) Fransa'da düzenli ikamet eden kişiler yararlanabilmektedir. Yardıma hak kazanabilmek için tek yaşayan kişinin yıllık gelirinin 9.998,40 Avro, iki kişi olarak yaşayan kişilerin yıllık gelirlerinin 15.522,54 Avroyu geçmemesi gerekmektedir. 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla, tek kişi yaşayan kişiye aylık 906,81 Avro, iki kişi olarak yaşayanlara 1.407,82 Avro ödenmektedir. Malullük Ek Yardımı (ASI) ve ASPA'dan yararlanabilmek için gerekli yaş şartını dolduramayan, meslekte kazanma gücünün 2/3 'ünü kaybeden malullere asgari yaş şartı aranmaksızın verilmektedir. Bu yardımdan faydalanan kişinin mal varlığının 39.000 Avroyu geçmesi halinde faydalanma süresi kadar miras üzerinden kesinti yapılır.

01.07.2022 tarihi itibarıyla

	Tek yaşayan kişi	Aile
Yardım Miktarı	Aldığı emekli maaşı 961,08 Avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım	Aldığı emekli maaşı 1.492,08 Avroya tamamlanacak şekilde ilave nakdi yardım

6.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Fransa’da sektörler itibarıyla ve aktif çalışılan süreler dikkate alınarak ödenmekte olan ek emeklilik aylığı ya da tamamlayıcı emeklilik aylığı 1972 yılından beri uygulanmaktadır. Emeklilik şartları aynı normal emeklilik aylığında olduğu gibidir. Ayrıca sigortalının vefatı halinde dul eşe bakmakla yükümlü olduğu en az 2 çocuğunun bulunması halinde hemen, çocuk yoksa 55 yaşından itibaren dul aylığı bağlanmaktadır. Ödenecek emekli maaşı ya da dul maaşı sigortalının aktif çalıştığı süreler zarfında kazandığı puanların toplamı esas alınarak ve emeklilik tarihinde her puan için belirlenen tutar üzerinden hesaplanmaktadır.

6.3.4. Sosyal Yardımlar

2022 yılı itibarıyla

Sosyal Yardımlar	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	13,66 Milyon
Kapsanan Kişi Sayısı	33,7 Milyon
Yardım Miktarı	95,5 Milyar Avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Ulusal Sandığı, CNAF, 2022 Yıllık Raporu

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa’da 1978 yılından itibaren sürdürülmekte olan ELCO (köken dil ve kültürünün öğretilmesi) anlaşması EILE (yabancı dillerin uluslararası öğretimi) anlaşmasına dönüştürülmüştür. 2018 yılında başlatılan görüşmeler 2020 yılı Ağustos ayında bitirilmiş ve anlaşma metni şubat ayında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde onaylanarak resmi gazetede yayınlanmıştır.

Bu anlaşmanın getirdikleri yenilikler aşağıdaki gibidir:

- Öğretmenlerin Fransızcaya hâkim olmaları (B2 seviyesinde sertifika),
- Öğretmenlerin daha sık denetlemeye tabi tutulmaları (iki tarafın muhataplarınca),
- Öğretmenlerin okuldaki pedagojik ekibin bir parçası olmaları,
- Ders içeriklerinin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına (Le Cadre européen commun de référence pour les langues- Apprendre, Enseigner, Évaluer (CECRL) uygun hale getirilmesi,
- Öğrenci edinimlerinin değerlendirilip velilere iletilmesi,
- Derslerin okulun tüm öğrencilerine açık hale getirilmesi.

Öte yandan, Türkçe dersleri sadece ilköğretim 2.sınıfından ilköğretim 5. sınıfına kadar verilecektir. Ortaokul düzeyinde Türkçe dersleri verilmeyecektir.

6.4.2. Sayısal Veriler

6.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

1995 yılından bu yana, Fransız okullarının istatistiki bilgilerinde etnik kökenin dikkate alınmasının yasaklanması sebebiyle, anaokulu, ilköğretim, ortaokul ve liselerde okuyan Türk uyruklu öğrenci sayılarına erişmek mümkün olmamaktadır.

2021-2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel
Anasınıfı	6.481.500
İlkokul	
Ortaokul	3.407.500
Lise	2.247.300
Meslek Lisesi/Çıraklık	643.750
Genel Toplam	12.780.050

Kaynak: Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Yıllık İstatistiki Raporları

6.4.2.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Fransız makamlarınca 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, 2.000 civarında Türk öğrencinin kendi imkânlarıyla Fransa'da yüksek eğitim kurumlarına kayıt yaptırdığı tahmin edilmektedir.

6.4.2.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2021-2022 Eğitim/Öğretim Yılı	
Öğrenci Sayısı	3.550

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

6.5. GÖÇ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2022 yılında Fransız vatandaşlığı alan yabancıların sayısı 114.483 olarak kayda geçmiştir. 2022 yılında en çok mülteci başvurusu yapılan ülkeler arasında Türkiye, Afganistan ve Bangladeş'den sonra 3'üncü ülke konumundadır. 2022 yılında Türkiye'den 9.952 kişi Fransa'ya mülteci statüsüyle oturum izni almak üzere başvuru yapmıştır.

2022 yılı itibarıyla

Kabul Şartı	2019	2020	2021 (Tahmini)	2022 (Tahmini)
A. Ekonomik	38.050	26.768	36.560	51.673
B. Aile	52.393	75.945	88.225	95.507
C. Öğrenci	101.819	73.030	85.080	101.250
D. Diğer	31.738	14.220	18.610	27.195
E. İnsani	12.246	32.965	43.200	136.724

Kaynak: İçişleri Bakanlığı İnternet Sitesi

6.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa'da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları aşağıda verilmiştir.

2022 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	27
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	263
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	208
İşadamları Dernekleri	13
Spor Dernekleri	16
Diğerleri	39
Toplam	566

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları

6.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

2022 Fransa Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turu 10 Nisan 2022 tarihinde Fransa'da gerçekleşmiştir. Seçimin önde gelen iki adayından biri olan Emmanuel Macron %27,84 diğer aday olan Marine Le Pen %23,15 oy almıştır. İlk turda yüzde elli seviyesinden daha fazla oy alan aday olmadığı için seçim ikinci tura kalmıştır. Seçimin ikinci turu 24 Nisan 2022 tarihinde yapılmıştır ve Emmanuel Macron %58,5 oyla yeniden seçilirken, Marine Le Pen oyların %41,4'nü almıştır.

İlk turu 15 Mart 2020 tarihinde yapılan yerel seçimlerin, 22 Mart'ta yapılması gereken 2. turu Kovid-19 salgını nedeniyle 28 Haziran tarihine ertelenmişti. İkinci turu 28 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlerde, Fransa'da ilk kez iki Türk kökenli aday Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.

Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi olan ve Merkez Sağ Cumhuriyetçi Partiden aday olan Agnes EVREN başkent Paris'in 15. Bölge belediye başkanı olurken, bağımsız yarışan Metin YAVUZ Paris'in banliyösü Valenton belediye başkanlığını kazanmıştır. Agnes Evren %53, Metin YAVUZ %52,37 oranında oyla rakiplerini geride bırakarak, Fransa'da belediye başkanlığını kazanan ilk Türk kökenli siyasetçiler olmayı başarmışlardır. Paris Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerine favori olarak giren Anne Hidalgo oyların %50'sini alarak, yeniden Paris Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un partisi Cumhuriyet Yürüyüşü Hareketinin (LREM) adayları Bordeaux, Lyon, Strazburg ve Marsilya gibi büyükşehirlerde seçimi kaybederken, Yeşiller Partisi seçimi kazanmıştır.

7. HOLLANDA

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2022 yılı itibarıyla

	Genel	Göçmen Kökenliler	Türkiye Kökenliler
Erkek	8.745.468	2.192.177	221.580
Kadın	8.845.204	2.246.723	208.398
Toplam	17.590.672	4.438.900	429.978

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.2. Hollanda'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Nesiller	Erkek	Kadın	Toplam
0-5	Toplam	9.915	867	19.222
	Birinci Nesil	935	8.440	1.802
	İkinci Nesil	8.980	9.307	17.420
5-10	Toplam	1.722	1.632	24.788
	Birinci Nesil	10.982	10.452	3.354
	İkinci Nesil	12.704	12.084	21.434
10-15	Toplam	13.467	12.103	26.362
	Birinci Nesil	909	879	1.788
	İkinci Nesil	12.558	12.016	24.574
15-20	Toplam	15.965	15.242	31.207
	Birinci Nesil	1.127	1.117	2.244
	İkinci Nesil	14.838	14.125	28.963
20-25	Toplam	37.066	17.959	19.107
	Birinci Nesil	4.705	2.308	2.397
	İkinci Nesil	32.361	15.651	16.710
25-30	Toplam	20.453	18.765	39.218
	Birinci Nesil	4.128	3.900	8.028
	İkinci Nesil	16.325	14.865	31.190
30-35	Toplam	6.871	5.873	39.862
	Birinci Nesil	14.403	12.715	12.744
	İkinci Nesil	21.274	18.588	27.118
35-40	Toplam	19.056	17.669	36.725
	Birinci Nesil	9.297	8.981	18.278
	İkinci Nesil	9.759	8.688	18.447
	Toplam	19.929	18.639	38.568

40-45	Birinci Nesil	11.828	11.215	23.043
	İkinci Nesil	8.101	7.424	15.525
45-50	Toplam	17.758	18.004	3.562
	Birinci Nesil	14.258	14.872	29.130
	İkinci Nesil	3.500	3.132	6.632
50-55	Toplam	17.145	15.522	32.667
	Birinci Nesil	16.176	14.707	30.883
	İkinci Nesil	969	815	1.784
55-60	Toplam	14.852	12.713	27.565
	Birinci Nesil	14.746	12.610	27.356
	İkinci Nesil	106	103	209
60-65	Toplam	8.216	6.855	15.071
	Birinci Nesil	8.206	6.847	15.053
	İkinci Nesil	10	8	18
65-70	Toplam	3.987	4.661	8.648
	Birinci Nesil	3.983	4.652	8.635
	İkinci Nesil	4	9	13
70-75	Toplam	2.712	4.112	6.824
	Birinci Nesil	2.705	4.103	6.808
	İkinci Nesil	7	9	16
75-80	Toplam	2.470	2.964	5.434
	Birinci Nesil	2.460	2.961	5.421
	İkinci Nesil	10	3	13
80-85	Toplam	2.018	1.644	3.662
	Birinci Nesil	2.014	1.641	3.655
	İkinci Nesil	4	3	7
85-90	Toplam	486	591	1.077
	Birinci Nesil	485	589	1.074
	İkinci Nesil	1	2	3
90-95	Toplam	61	152	213
	Birinci Nesil	0	151	212
	İkinci Nesil	61	1	1
95 ve üzeri	Toplam	5	32	37
	Birinci Nesil	0	31	36
	İkinci Nesil	5	1	1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Not: Göçmen kökenli nüfus ile kendisi ya da ebeveynlerinin Hollanda dışında bir ülke ile doğum sebebiyle bağı olan kişiler kastedilmektedir. Birinci nesil göçmen, Hollanda'da ikamet eden fakat hem kendisi, hem de ebeveynlerinden en az birisi Hollanda dışında doğmuş olan kişileri, ikinci nesil göçmen ise kendisi Hollanda'da doğan fakat ebeveynlerinden en az birisi Hollanda dışında doğan kişileri ifade etmektedir. Dolayısıyla, 143 Hollanda'da ikamet eden göçmen kökenli nüfusun doğrudan herhangi bir ülkenin vatandaşlığı ile ilişkisinin olmadığına dikkat edilmelidir. Başka bir deyişle, Türkiye kökenli nüfus doğrudan Hollanda'da yaşayan Türk vatandaşı sayısını ifade etmemektedir. Bu bağlamda, örneğin Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu tarafından

ebeveynlerinin Türkiye bağı nedeniyle Türkiye kökenli olarak kabul edilen bir kişinin Hollanda'da doğan çocukları, Türkiye kökenli olarak kabul edilmemektedir. Batı kökenli göçmen nüfus terimi ile Avrupa (Türkiye dışında), Kuzey Amerika ve Okyanusya kıtalarındaki ülkeler ile Endonezya ve Japonya kökenli kişiler kastedilmektedir. Başka bir deyişle, ülkemizden Hollanda'ya göç eden kişiler CBS tarafından Batı harici grupta değerlendirilmektedir.

7.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2022 tarihi itibarıyla

	0-15	15-30	30-45	45-65	65 ve üzeri
Erkek	3.794	7.717	28.024	53.425	11.723
Kadın	3.593	7.370	26.094	49.078	14.135
Toplam	7.387	15.087	54.118	102.503	25.858

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

01.01.2022 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Groningen	387	1.314	2.701
Friesland	587	515	1.102
Drenthe	569	482	1.051
Overijssel	8.021	8.044	16.065
Flevoland	1.892	1.635	3.527
Gelderland	9.660	9.506	19.166
Utrecht	7.453	7.252	14.705
Noord-Holland	23.346	22.089	45.435
Zuid-Holland	34.173	32.481	66.654
Zeeland	869	852	1.721
Noord Brabant	13.338	12.973	26.311
Limburg	3.388	3.127	6.515
Amersfoort	1.462	1.460	2.922
Amsterdam	12.121	11.387	23.508
Apeldoorn	1.017	965	1.982
Arnhem	1.954	2.021	3.975
Breda	728	736	1.464
Dordrecht	1.474	1.466	2.940
Eindhoven	3.180	3.057	6.237
Enschede	2.033	1.985	4.018
's- Gravenhage	11.389	10.126	21.515
Groningen	490	478	968
Haarlem	1.616	1.653	3.269
Heerlen	195	146	341
's-Hertogenbosch	662	667	1.329
Leeuwarden	157	133	290
Leiden	586	636	1.222
Maastricht	490	545	1.035
Nijmegen	1.396	1.371	2.767
Rotterdam	10.981	11.084	22.065
Sittard-Geleen	178	154	332
Tilburg	1.925	1.904	3.829
Utrecht (belediye)	3.451	3.456	6.907
Zwolle	629	589	1.218
Hollanda Toplamı	161.797	156.289	318.086

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.1.5. Hollanda'daki Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

01.01.2021 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Amerika	733.401
Surinam	358.266
Almanya	345.746
Türkiye	318.086
Belçika	122.197
İngiltere	97.614
Eski Yugoslavya Ülkeleri	91.951
İtalya	61.367
İspanya	50.466
Genel Toplam	2.179.094

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*)Sadece ülke vatandaşlığına göre sayılar verilmiştir

7.1.6. Türkiye'den Hollanda'ya Gelen ve Hollanda'dan Ayrılan Kişi Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Görev Bölgesi	Yıl	Gelen	Ayrılan
Groningen	2022	28.640	41.033
Friesland	2022	27.324	33.374
Drenthe	2022	22.656	22.139
Overijssel	2022	42.600	62.628
Flevoland	2022	20.897	24.415
Gelderland	2022	94.288	98.897
Utrecht	2022	71.342	66.864
Limburg	2022	46.919	52.791

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tabloda belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

7.1.7. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 yılı itibarıyla

	Doğan	Ölen	Evlenen
T.C.Deventer Amsterdam, Rotterdam Başkonsoloslugu Görev Bölgesi	3.556	1.243	1.070

Kaynak: T.C. Amsterdam, Deventer ve Rotterdam Başkonsoloslukları kayıtları

7.2. ÇALIŞMA HAYATI

7.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

STAP (İşgücü Piyasasındaki Pozisyonu Güçlendirme Destekleri) Bütçesi 36.000 Kişiye Ulaştı

Hollanda Hükümeti, kamu finansmanı ile geniş bir kitleye ulaşabilmek için eğitimi erişilebilir kılmak istemektedir. Bu sebeple, STAP bütçesi 1 Mart'ta uygulamaya konmuştur. STAP aracılığıyla, Hollanda işgücü piyasasında olan yetişkinler, eğitim için ödeme yapmak üzere yılda en fazla 1.000 Avro'luk mali yardım talep edebilirler. Avans verilmesi zorunluluğu ortadan kalktığı için eğitim maliyetleri açısından önceki vergi indirimine daha kolay başvurulabilmektedir. Bu durum, STAP desteklerini daha düşük gelirli insanlar ve yaşlılar için erişilebilir hale getirmektedir.

STAP bütçesi için başvuran 44.000'e yakın kişinin, STAP yardımıyla bir eğitim veya kursa başlayabileceğini göstermektedir. STAP ile 36 milyon Avro eğitim için tahsis edilmiştir (2022 için toplam bütçe 160 milyon Avro). Yaklaşık 600 eğitmenin dâhil olduğu 80.000'den fazla eğitim kursu bulunmaktadır.

7.2.2. Sayısal Veriler

7.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları ve Oranları

2022 yılı 3'üncü çeyrek itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
	Sayı	Sayı	Sayı
Ülke Geneli	4.512.000	5.060.000	9.572.000
Göçmen Kökenli	1.140.000	1.262.000	2.402.000
Türk Kökenli	110.000	142.000	252.000
Genel Toplam	5.762.000	6.464.000	12.226.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.2.2. Çalışanların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam
15-20	692.000
20-25	886.000
25-30	986.000
30-35	995.000
35-40	921.000
40-45	885.000
45-50	940.000

50-55	1.080.000
55-60	1.006.000
60-65	731.000
65-70	213.000
70-75	77.000
Toplam	9.412.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Not: 67 yaşından sonra çalışanlar gönüllü olarak çalışmaktadır ve yaşlılık aylığı almaktadır.

7.2.2.3. Çalışanların İşkollarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

İşkolları	2022 Yılı Çalışan Sayısı
İnşaat	352.000
Tarım, Orman, Balıkçılık	112.000
Maden	8.000
Enerji	34.000
Ticaret	1.460.000
Gastronomi	453.000
Ulaştırma ve Depolama	400.000
Sağlık	1.494.000
Eğitim	585.000
Spor, Kültür, Rekreasyon	147.000
Kamu İdaresi ve diğer hizmetler	572.000
Diğer	128.000
Finansal Hizmetler	286.000
Uzmanlaşmış İş Hizmetleri	565.000
Bilgi ve İletişim	321.000
Kiralama ve Ticari Mülkiyet	70.000
Kiralama ve Diğer İş Hizmetleri	1.066.000
Sanayi	778.000
Su ve Atık Yönetimi	38.000
Toplam	8.869.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türk Kökenlilerle İlgili Bilgiler

2020 yılı itibarıyla

2020 yılı	Sayı
Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın Şirket Sayısı	8.550

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies)

Hollanda Geneline Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızın Şirket Sayısının İş Kollarına Göre Dağılımı:

2020 yılı itibarıyla

Sektör	Bağımsız Çalışanların Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık	110
Sanayi	230
Ticaret	1.960
Diğer Hizmetler	390
Toplam	2.690

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu Küçük İşletmeciler (CBS MKB-Central Bureau of Statistics Midden Small Companies)

2021 yılı itibarıyla

Bağımsız Çalışanların* İstihdam Ettikleri Kişi Sayısı	
Kadın	97.200
Erkek	222.000
Toplam	319.200

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

* Tabloda belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

7.2.2.5. Hollanda Geneline Ortalama ve Asgari Ücretler

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler (Minimumloon):

15-21 yaş arasında ve üzerinde olan kişilere 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları Avro olarak aşağıda belirtilmiştir:

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 yaş ve üstü	1.725,00	398,10	79,62
20	1.380,00	318,50	63,70
19	1.035,00	238,85	47,77
18	862,50	199,05	39,81
17	681,40	157,25	31,45
16	595,15	137,35	27,47
15	517,50	119,45	23,89

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	11,06	10,48	9,96
20	8,85	8,39	7,97
19	6,64	6,29	5,98
18	5,53	5,24	4,98
17	4,37	4,14	3,94
16	3,82	3,62	3,44
15	3,32	3,15	2,99

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Asgari Ücretler:

15-21 yaş ve üzerinde olan kişilere 1 Temmuz 2021 tarihinden itibaren ödenen asgari ücretin brüt miktarları Avro olarak aşağıda belirtilmiştir:

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 yaş ve üstü	1.756,20	405,30	81,06
20	1.404,95	324,25	64,85
19	1.053,70	243,20	48,64
18	878,10	202,65	40,53
17	693,70	160,10	32,02
16	605,90	139,85	27,97
15	526,85	121,60	24,32

Yaş	Haftalık 36 Saat Çalışma İle	Haftalık 38 Saat Çalışma İle	Haftalık 40 Saat Çalışma İle
21 yaş ve üstü	11,26	10,67	10,14
20 yaş	9,01	8,54	8,11
19 yaş	6,76	6,40	6,08
18 yaş	5,63	5,34	5,07
17 yaş	4,45	4,22	4,01
16 yaş	3,89	3,69	3,50
15 yaş	3,38	3,20	3,04

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

2022 yılı itibarıyla

İşkolları	Grev	
	Etkilenen Çalışan Sayısı	İşyeri Sayısı
İnşaat	0,0	0
Tarım, Orman, Balıkçılık	0,0	0
Maden	0,0	0
İmalat Sanayi	12	1,5
Enerji	0,0	0
Ticaret	19	7,5
Ulaştırma ve Depolama	13	6,5
Finansal Hizmetler	0,0	0
Ev Hizmetleri	0,0	0
Diğer	0,0	0
Tüm Faaliyet Alanları toplamı	44	15.5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları (15-75 yaş, bin kişi)

2013 Yılı/2014 Yılı 4. Çeyrek /Aralık 2022 tarihi itibarıyla

	Toplam	
	Sayı	%
Ülke Geneli*	352.000 (Aralık 2022)	3,5 (Aralık 2022)
Türk Kökenli	13.000 (2020 yılı)	6,1 (2020 yılı)

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2022 yılı itibarıyla

Hollanda'da Yaşayan Hollandalı'ların İşsizlik Oranı (Toplam)	Hollanda'da Yaşayan Hollandalı'ların İşsizlik Oranı (Erkek)	Hollanda'da Yaşayan Hollandalı'ların İşsizlik Oranı (Kadın)
%3,5	%3,3	%3,8

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

İstihdam ve İşsizlik ile İlgili Veriler

Hollanda İstatistik Kurumu'nun son yayınladığı verilere göre Ocak 2022 tarihinden Aralık 2022 tarihine kadar Hollanda'da istihdam ve işsizlik ile ilgili veriler aşağıda belirtilmiştir:

Aylık İstihdam Sayısı, İşsizlik Sayısı ve İşsizlik Oranları, 15-75 Yaş Arası, X 1.000 Kişi

Ay	İstihdam sayısı	İşsiz sayısı	İşsizlik oranı, % *
2022 Ocak	9.415.000	354.000	3,6
2022 Şubat	9.430.000	336.000	3,4
2022 Mart	9.490.000	327.000	3,3
2022 Nisan	9.528.000	316.000	3,2
2022 Mayıs	9.551.000	323.000	3,3
2022 Haziran	9.543.000	339.000	3,4
2022 Temmuz	9.547.000	353.000	3,6
2022 Ağustos	9.542.000	378.000	3,8
2022 Eylül	9.562.000	382.000	3,8
2022 Ekim	9.605.000	365.000	3,7
2022 Kasım	9.650.000	364.000	3,6
2022 Aralık	9.697.000	352.000	3,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Sosyal Sigortalar

7.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları ve Sayıları

2022 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Toplam
Yaşlılık	17,90	17,90	35,80
Maluliyet	7,05	7,05	14,10
Ölüm(Dul, Yetim)	0,10	0,10	0,20
Hastalık	0,68	0,68	1,36
Meslek Hastalığı	5,45	6,70	12,15
İşsizlik	9,40	9,40	18,80
Analık	0,50	0,50	1,00
Bakım Sigortası	9,65	9,65	19,30

Kaynak: www.belastingdienst.nl

Aktif ve Pasif Sigortalı Sayısı (2013-2022)

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı		Aktif Sigortalı Oranı	
	Genel	Türk*	Genel	Türk*	Genel	Türk*
2013	8.433.000	163.000	3.223.000		66,7	57,6
2014	8.382.000	165.000	3.304.000		66,2	57,4
2015	8.458.000	167.000	3.371.000		66,7	56,4
2016	8.570.000	179.000	3.398.000		67,1	61,1
2017	8.744.000	180.000	3.422.000		67,9	60,6
2018	8.939.000	195.000	3.445.000		69,1	64,5
2019	9.117.000	206.000	3.452.000		70,0	67,2
2020	9.116.000	206.000	3.515.000		69,6	65,1
2021	9.255.000	223.000	3.578.000		70,4	63,9
2022, 3'üncü çeyrek	9.573.000	252.000	3.588.000		72,3	70,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Not: Tabloda belirtilen sayılara göre Türk vatandaşlarının içinde bulunduğu sayılar verilmiştir.

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan “Mavi Kart” hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

7.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2022 tarihi ve 2022 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek
	Genel	Genel
Bağımlı Çalışan		
Yaşlılık	3.588.200	43,986 milyon Avro
Maluliyet	821.400	16,121 milyon Avro
Ölüm (Dul, Yetim)	22.600	
İşsizlik	149.200	2,705 milyon Avro
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi		
Maluliyet	6.500	

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

7.3.1.3. Sosyal Sigorta Ödemeleri İle İlgili Veriler

Aralık 2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Rejimleri	Yararlananların Sayısı
Bağımlı Çalışan	Yaşlılık (AOW) 3.588.200 kişi
	Maluliyet (WAO/WIA/Wajong) 821.400 kişi
	Ölüm (Dul, Yetim) ANW 22.600 kişi
Bağımsız Çalışan/Serbest Meslek Sahibi	Maluliyet (WAZ) 6.500 kişi

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Alınan Aylıkların/Ödeneklerin Sayıları

Eylül-Aralık 2022 tarihleri itibarıyla

	Maluliyet Aylığı	İşsizlik Aylığı	55 Yaş Ve Üstü Olan Kişilere Verilen İşsizlik Aylığı	Yaşlılık Aylığı	Dul Ve Yetim Aylığı	Çocuk Parası	Sosyal Yardım Ödenegi
2022 Eylül	827.400	152.000	9.400	3.568,300	23.700	1.868,100	387.800
2022 Ekim	827.800	149.500	9.300	3.575,900	23.400	-	387.200
2022 Kasım	828.100	144.900	9.200	3.581,800	23.100	-	387.600
2022 Aralık	827.900	149.200	9.200	3.588,200	22.600	1.869,800	388.100

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

İşsizlik Aylığı, Sosyal Yardım Ödenegi ve Maluliyet Aylığı Alan Kişilerin Hollandalı ve Yabancı Ayrımına Göre Toplam Sayısı

01.01.2022 tarihi itibarıyla

	İşsizlik Aylığı	Sosyal Yardım Ödenegi	Maluliyet Aylığı	Kısmi Maluliyet Aylığı	Tam Maluliyet Aylığı	Girişimcilere Verilen Maluliyet Aylığı	Gençlere Verilen Maluliyet Aylığı
Hollandalı	118.440	160.420	138.610	149.630	110.380	5.710	173.240
Göçmen Kökenli*	54.530	305.660	48.450	73.540	36.880	720	49.220

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

* Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics) tarafından Hollandalı ve yabancı ayrımına göre istatistik mevcut olup uyruğa göre veri bulunmamaktadır.

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları (Avro):

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.316,77	1.316,77
Vergi ve Primler	0,00	251,83
Sağlık Sigortası Primi	72,42	72,42
Net Tutar	1.244,35	992,52

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği (Inkomensondersteuning AOW) dâhildir. Tatil parası ayda brüt 70,54 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Evli Olanlar veya Eşi ile Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Her İki Eş De 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	901,07	901,07
Vergi ve primler	0,00	172,50
Sağlık sigortası prim	49,55	49,55
Net tutar	851,52	679,02

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 50,39 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.775,76	1.775,76
Vergi ve primler	71,50	339,83
Sağlık sigortası primi	97,66	97,66
Net tutar	1.606,60	1.338,27

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği (Inkomensondersteuning AOW) dâhildir. Tatil parası ayda brüt 100,78 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	901,07	901,07
Vergi ve primler	0,00	172,50
Sağlık sigortası prim	49,55	49,55
Net tutar	851,52	679,02

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği (Inkomensondersteuning AOW) dâhildir. Tatil parası ayda brüt 50,39 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödeneğin Alındığı ve Ek Ödeneğin %10 Oranında Azaldığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.688,29	1.688,29
Vergi ve primler	55,08	323,42
Sağlık sigortası primi	92,85	92,85
Net tutar	1.540,36	1.272,02

* Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği (Inkomensondersteuning AOW) dâhildir. Tatil parası ayda brüt 95,74 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir. 01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.018,06 Avrodan (Brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.

Miktarlar hakkında açıklama:

- Brüt: Brüt miktara 26,38 Avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- Vergi ve primler (Ücret tevkifatı): Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- Zvw katkı payı: Bu brüt yaşlılık aylığının %5,50 oranındadır.
- Net: Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

Yalnız Yaşayanlar İçin Geçerli Olan Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.334,94	1.334,94
Vergi ve primler	0,00	255,33
Sağlık sigortası primi	73,42	73,42
Net tutar	1.261,52	1.006,19

**Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği (Inkomensondersteuning AOW) dâhildir. Tatil parası ayda brüt 69,30 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Evli Olanlar veya Eşi İle Birlikte Yaşayanlar İçin Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:**Her İki Eş De 65 Yaşını Doldurmuş İse (Kişi Başına Aylık Ödenen/Avro)**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	914,15	914,15
Vergi ve primler	0,00	175,08
Sağlık sigortası prim	50,27	50,27
Net tutar	863,88	688,80

**Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 49,51 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük ise ve Yaşlılık Aylığı Almıyor ise (Ek Ödenek Alındığı Durumda)

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.801,92	1.801,92
Vergi ve primler	77,33	345,00
Sağlık sigortası primi	99,10	99,10
Net tutar	1.625,49	1.357,82

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 99,02 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse ve Yaşlılık Aylığı Almıyor İse Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları (Ek Ödenek Alınmadığı Durumda):

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	914,15	914,15
Vergi ve primler	0,00	175,08
Sağlık sigortası primi	50,27	50,27
Net tutar	863,88	688,80

*Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 49,51 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Eşlerden Biri 65 Yaşından Küçük İse (Ek Ödeneğin Alındığı ve Ek Ödeneğin %10 Oranında Azaldığı Durumda) Alınan Geçerli Yaşlılık Aylığı Miktarları:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.713,14	1.713,14
Vergi ve primler	59,42	327,75
Sağlık sigortası primi	94,22	94,22
Net tutar	1.559,50	1.291,17

* Brüt miktara 26,38 Avro tutarındaki KOB yardımı-Gelir Desteği dâhildir. Tatil parası ayda brüt 94,07 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir. 01.08.2011 tarihinden itibaren eşlere verilen ödenek %10 oranı ile azalmıştır. Bu sadece aile gelirleri ayda 3.072,65 Avrodan (Brüt) fazla olan kişiler için geçerlidir.

Miktarlar hakkında açıklama

- Brüt: Brüt miktara 26,38 Avroluk KOB yardımı Gelir Desteği dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- Vergi ve primler (Ücret tevkifatı): Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- Zvw katkı payı: Bu brüt yaşlılık aylığının (AOW Uitkering) %5,50 oranındadır.
- Net: Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

Yaşlılık aylığı tutarı yalnız yaşayanlar, yalnız yaşayan anne/babalar, evliler ve birlikte yaşayan eşler için farklı miktarlar üzerinden belirlenmektedir.

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:**01.01.2022 tarihi itibarıyla**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.281,51	1.281,51
Vergi ve primler	233,08	473,75
Net tutar	1.048,43	807,76

*Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 86,49 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	535,40	535,40
Vergi ve primler	0,00	196,83
Net tutar	535,40	338,57

*Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 41,40 Avrodur ve Mayıs ayında denir.

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	811,74	811,74
Vergi ve primler	59,58	300,25
Net tutar	752,16	511,49

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 61,78 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	422,26	422,26
Vergi ve primler	0,00	155,08
Net tutar	422,26	267,18

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 27,68 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	624,43	624,43
Vergi ve primler	0,00	230,17
Net tutar	624,43	394,26

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 41,52 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim Ödeneği, 16 İle 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	826,61	826,61
Vergi ve primler	64,58	305,25
Net tutar	762,03	521,36

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 55,35 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar hakkında açıklama

- Brüt: Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- Vergi ve primler (Ücret tevkifatı): Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- Net: Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Geride Kalanlar Ödeneği:**01.07.2022 tarihi itibarıyla**

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	1.298,73	1.298,73
Vergi ve primler	239,75	201,83
Net tutar	1058,98	342,93

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 85,93 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

1 Temmuz 1996 Tarihinden Önce AWW Dul Aylığı Alan Geride Kalanlar İçin, Geride Kalanlar Ödeneği:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	544,76	544,76
Vergi ve primler	0,00	201,83
Net tutar	544,76	342,93

**Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 42,15 Avrodur ve Mayıs ayında denir.*

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği:

Şu durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisinin bakımını sağlayan ve o kişiyle beraber yaşayan kişi veya yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan ve bakıcısıyla beraber yaşayan kişi olunması.

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	822,54	822,54
Vergi ve primler	62,92	303,58
Net tutar	759,62	518,96

**Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 61,38 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Yetim Ödeneği, 9 Yaş ve Daha Küçük Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt*	427,77	427,77
Vergi ve primler	0,00	158,42
Net tutar	427,77	269,35

**Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 27,50 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Yetim Ödeneği, 10 ile 15 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	632,70	632,70
Vergi ve primler	0,00	233,50
Net tutar	632,70	399,20

**Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 41,25 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.*

Yetim Ödeneği, 16 ile 20 Yaşları Arasında Yetimler İçin:

	Vergi İndirimi Dâhil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	837,63	837,63
Vergi ve primler	69,58	310,25
Net tutar	768,05	527,38

* Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir. Tatil parası ayda brüt 55,00 Avrodur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar hakkında açıklama

- Brüt: Brüt miktara 17,90 Avroluk tutarındaki ANW yardımı dâhildir, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.
- Vergi ve primler (Ücret tevkifatı): Miktarlar, vergi indirimi dâhil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.
- Net: Hak sahiplerine her ay havale edilen tutardır.

Hollanda'da İkamet Eden ve Geride Kalanlar Ödeneği Alanların Toplam Sayısı

2022 yılı itibarıyla

YIL	Toplam Sayı
2022	23.800

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları

Hollanda'da 2022 yılının birinci çeyreğinde 9412.000 kişi çalışmakta, her yıl ortalama 167.000 kişi sakatlanarak en az 1 gün işe devam edememektedir. 2022 yılında ölümcül iş kazalarının sayısı ise 51'dir ve 2021 yılında ölümcül iş kazalarının sayısı 60'tır. 2022 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimine 3.700 iş kazası bildirilmiştir.

2022 yılında Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından 2.418 iş kazası araştırılmış ve 2.295 iş kazaları Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Birimi tarafından kapatılmıştır.

Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı**2022 yılı itibarıyla**

Sektör	Sektörel Bazda Çalışanların Geçirdikleri İş Kazalarının Oranı
İnşaat	3,3
Tarım, Orman, Balıkçılık	2,7
Enerji ve Sanayi	3,0
Ticaret, Gastronomi ve Ulaştırma	3,6
Kültür, Rekreasyon ve diğer hizmetler	2,5
Kamu İdaresi ve Sağlık	2,3
Finansal Hizmetler	0,7
Bilgi ve İletişim	0,7
Kiralama ve Ticari Mülkiyet	1,4
İş Dünyası Hizmetleri	2,0
Ekonomik faaliyetler	2,6
Toplam	24,8

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Müfettiş Biriminin Denetim Maliyeti**2022 yılı itibarıyla**

	2022
Maliyet	172 milyon Avro

Kaynak: Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı

7.3.2. Aile Yardımları**Çocuk Parası Miktarları****01.01.2022 - 30.06.2022 Tarihleri Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:**

0 – 5 yaş	230,69 Avro
6 – 11 yaş	280,13 Avro
12 – 17 yaş	329,56 Avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu

01.07.2022 - 31.12.2022 Tarihler Arası Geçerli Olan Çocuk Parası Miktarları:

0 – 5 yaş	249,31 Avro
6 – 11 yaş	302,74 Avro
12 – 17 yaş	356,16 Avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu/Sociale Verzekeringsbank

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2022 yılı itibarıyla

Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı *	3.319.000
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	1.870.000
Ödenen Toplam Çocuk Parası	3.900.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

* Türkiye’de ikamet eden çocukların sayıları dahildir.

Çocuk Parası Ödeneği Sayısı

Yıl	Çocuk Parası Ödeneği Sayısı
2016	1.910.800
2017	1.903.800
2018	1.900.900
2019	1.892.800
2020	1.884.600
2021	1.875.200
2022	1.870.100

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.3.2.1. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	77,46 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	56,68 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	42,41 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	30,81 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	25,84 Avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Brüt Ek Ödenekler Miktarları:

	Ek Ödenekler Miktarı
Evli ya da Birlikte Yaşayanlar	80,74 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 21 Yaşında Olanlar	58,22 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 20 Yaşında Olanlar	44,36 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 19 Yaşında Olanlar	32,25 Avro
Tek Başına Yaşayanlar ve 18 Yaşında Olanlar	26,79 Avro

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

7.3.2.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük parası 228,76 Avrodur.

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Hastalık Aylığı, İşsizlik Aylığı ve Maluliyet Aylığı İçin Geçerli Olan Brüt Günlük Parası:

İşsizlik aylığının, hastalık aylığının ve maluliyet aylığının maksimum günlük parası 232,90 Avrodur.

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil arası Dâhil Değildir)
21 yaş ve üzerinde olan kişiler	79,31
20 yaş	63,45
19 yaş	47,59
18 yaş	39,66

	Aylık Brüt Miktar	Yıllık Brüt Miktar
20 yaş	10,52	126,24
19 yaş	17,54	210,48
18 yaş	18,26	219,12

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

01.07.2022_Tarihinden İtibaren Engelli Gençlere Verilen Maluliyet Aylığının Geçerli Günlük Brüt Miktarları:

	Brüt Miktar (Tatil Parası Dâhil Değildir)
21 Yaş ve Üzerinde Olan Kişiler	80,74
20 yaş	64,60
19 yaş	48,45
18 yaş	40,37
	Aylık Brüt Miktar
20 yaş	10,71
19 yaş	17,86
18 yaş	18,59

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik ve İstihdam Bakanlığı

Not: 21 yaş altındaki engelli gençlere verilen maluliyet aylıkları Sağlık Sigortası kanunundan dolayı gelirlerindeki azalmayı dengelemeleri için, maluliyet aylıkları içerisinde bir ödenek olarak verilmektedir.

7.3.3. Sosyal Yardımlar

İşsizlik Aylığı Alanların Sayıları

Aralık 2022 tarihi itibarıyla

Erkek	68.550
Kadın	64.170
Toplam	132.720
27 Yaştan Küçük	9.680
27-45 Yaş Arası	48.840
45 Yaş– Emeklilik Yaşına Kadar	74.110

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı

2022 yılı itibarıyla

Yıl	Senelik Ödenen İşsizlik Aylığı Miktarı
2022	3,653 milyon Avro

Kaynak: Hollanda İşçi Sigortalar Kurumu (UWV-Uitvoeringsorganisatie Werknemersverzekeringen)

Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Aralık 2022 tarihi itibarıyla

	Faydalanan		
	Hollanda’lı	Batılı	Batılı Olmayan
Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı	145.670	35.780	215.280

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tabloda belirtilen Batı’lı olmayan kısmında Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayı yansıtılmaktadır.

Sosyal Yardım ödeneği, kişinin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ihtiyaç duyduğu en az gelir düzeyinde ödenen bir ödenektir. Hiçbir geliri olmayan veya kişinin aldığı gelir asgari ücret düzeyinden düşük ise o zaman o kişi Sosyal Yardım ödeneğine müracaat etme hakkına sahiptir. Eğer kişinin geliri asgari ücret düzeyinden düşük ise, belediyenin Sosyal İşler Dairesi tarafından asgari ücret düzeyine kadar sosyal yardım ödeneği ile kişinin geliri tamamlanmaktadır. Sosyal Yardım ödeneğini hak edebilmek için sadece alınan gelirin asgari gelir düzeyinden düşük olması yetmemektedir. Aynı zamanda kişinin servetinin, mal varlığının belli bir ekonomik tutardan fazla olmaması gerekmektedir.

01.01.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

2022 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	13.010,00 Avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	6.505,00 Avro

Not: Gelir ya da tasarruf; para, hisse senedi, otomobil veya karavan gibi menkul ve gayrimenkul değerleri de kapsamaktadır. Ev sahibi olanlar için daha farklı bir değerlendirme yapılmaktadır. Evin ipotek borcunun evin değerinden düşüldükten sonraki kısmı en fazla 54.900,00 Avro olmalıdır. Hesaplanan değer bu miktarın altında ise Sosyal Yardım alınma hakkı vardır. Hesaplanan değer bu tutar üzerinde olması halinde de bazı istisnai durumlar için Sosyal Yardım hakkı olmaktadır. Bunun için belediyelerin Sosyal İşler Dairesi ile görüşülmelidir.

21-65 Yaş Arası**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	1.481,60 Avro
Aylık Tatil Parası	77,98 Avro
Toplam	1.559,58 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.037,12 Avro
Aylık Tatil Parası	54,59 Avro
Toplam	1.091,71 Avro

65 Yaş ve Üzeri**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	1.560,41 Avro
Aylık Tatil Parası	82,13 Avro
Toplam	1.642,54 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.152,41 Avro
Aylık tatil parası	60,65 Avro
Toplam	1.213,06 Avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	510,81 Avro
Aylık Tatil Parası	26,88 Avro
Toplam	537,69 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	328,40 Avro
Aylık Tatil Parası	17,28 Avro
Toplam	345,68 Avro

01.07.2022 Tarihinden İtibaren Geçerli Geçim Yardımı Miktarları:

2022 yılı	En Fazla Gelir/Mal Varlığı Sınırı
Aile İçin	13.010,00 Avro
Yalnız Yaşayan Kişi İçin	6.505,00 Avro

Not: Gelir ya da tasarruf; para, hisse senedi, otomobil veya karavan gibi menkul ve gayrimenkul değerleri de kapsamaktadır. Ev sahibi olanlar için daha farklı bir değerlendirme yapılmaktadır. Evin ipotek borcunun evin değerinden düşüldükten sonraki kısmı en fazla 54.900,00 Avro olmalıdır. Hesaplanan değer bu miktarın altında ise Sosyal Yardım alınma hakkı vardır. Hesaplanan değer bu tutar üzerinde olması halinde de bazı istisnai durumlar için Sosyal Yardım hakkı olmaktadır. Bunun için belediyelerin Sosyal İşler Dairesi ile görüşülmelidir.

21-65 Yaş Arası

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.495,33 Avro
Aylık tatil parası	78,70 Avro
Toplam	1.574,03 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara Ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.046,73 Avro
Aylık tatil parası	55,09 Avro
Toplam	1.101,82 Avro

65 Yaşı ve Üzeri

Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.560,41 Avro
Aylık tatil parası	83,02 Avro
Toplam	1.660,36 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara Ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	1.164,39 Avro
Aylık tatil parası	61,28 Avro
Toplam	1.225,67 Avro

Kurumlarda (Bakımevleri vs.) Kalan Kişiler:**Evli Olanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği**

Aylık	515,56 Avro
Aylık tatil parası	27,13 Avro
Toplam	542,69 Avro

Tek Ebeveyn Olanlara Ve Yalnız Yaşayanlara Ödenen Sosyal Yardım Ödeneği

Aylık	331,45 Avro
Aylık tatil parası	17,44 Avro
Toplam	348,89 Avro

Hollanda’da Sosyal Yardım Ödeneği Alan Kişilerin Genel Sayısı

Ocak 2022	3.977.000
Şubat 2022	3.967.000
Mart 2022	3.960.000
Nisan 2022	3.950.000
Mayıs 2022	3.937.000
Haziran 2022	3.924.000
Temmuz 2022	3.910.000
Ağustos 2022	3.893.000
Eylül 2022	3.878.000
Ekim 2022	3.872.000
Kasım 2022	3.876.000
Aralık 2022	3.881.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

7.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	Eğitim Yılı	Sayı
İlköğretim	2016-2017	1.072.580
	2017-2018	1.055.090
	2018-2019	1.042.950
	2019-2020	1.030.880
	2020-2021	1.019.250
	2021-2022	1.002.640
	2022-2023	985.070

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tablo'da belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

Okul Türü	Eğitim Yılı	Türk Öğrenci Sayısı
İlköğretim	2016-2017	42.040
	2017-2018	40.510
	2018-2019	39.570
	2019-2020	38.910
	2020-2021	38.480
	2021-2022	38.290
	2022-2023	38.360

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Okul Türü	Eğitim Yılı	Türk Öğrenci Sayısı
Ortaöğretim	2015-2016	20.574
	2016-2017	20.595
	2017-2018	20.660
	2018-2019	20.656
	2019-2020	20.454
	2020-2021	20.231
	2021-2022	19.592
	2022-2023	18.609
VAVO	2015-2016	663
	2016-2017	695
	2017-2018	678
	2018-2019	729
	2019-2020	621
	2020-2021	355
	2021-2022	568
	2022-2023	601

Yükseköğretim	2015-2016	12.122
	2016-2017	12.256
	2017-2018	12.481
	2018-2019	12.815
	2019-2020	12.993
	2020-2021	13.837
	2021-2022	13.894
	2022-2023	13.843
Üniversite	2015-2016	4.185
	2016-2017	4.328
	2017-2018	4.628
	2018-2019	5.004
	2019-2020	5.453
	2020-2021	6.221
	2021-2022	6.774
	2022-2023	7.203

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Meslek Lisesine Devam Edenler İle İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören Türkler

Eğitim Yılı	Türk
2016-2017	21.130
2017-2018	21.190
2018-2019	21.240
2019-2020	21.000
2020-2021	20.830
2021-2022	20.110
2022-2023	19.140

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Edenlerin Sayısı

Eğitim Yılı	Genel
2016-2017	712.110
2017-2018	730.150
2018-2019	747.840
2019-2020	767.580
2020-2021	817.270
2021-2022	832.570
2022-2023	817.950

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

Not: Tabloda belirtilen sayılar Türk vatandaşlarının da dâhil olduğu toplam sayıyı yansıtmaktadır.

Eğitim Yılı	Türk Öğrenci Sayısı
2016-2017	490
2017-2018	650
2018-2019	890
2019-2020	1.160
2020-2021	1.440
2021-2022	1.850
2022-2023	2.290

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.5. GÖÇ VE UYUM

7.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Entegrasyon zorunluluğu yeniden başlatılmıştır

Wi2021 (Sivil Entegrasyon Yasası) Yasası, 1 Ocak 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ancak, göçmenler hala 2013'ten itibaren yürürlükte olan eski yasa kapsamına alınabilmektedir. Bu durum, entegrasyon şartına tabi oldukları tarihe bağlıdır. Tarih, 1 Ocak 2022'den önce ise, Wi2013 kapsamına girilmektedir. Her iki yasanın uygulama usulleri farklıdır. Eski Wi2013 yasası kapsamında, yeni gelenlerin entegrasyonlarını şahsen sağlamaları gerekmekte iken, Wi2021 kapsamında entegre olacak olan yeni göçmenler, entegrasyon sürecinde belediyeden rehberlik alacaktır.

Yıllara Göre Hollanda'ya Yerleşen ve Türkiye'ye Dönen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Hollanda'ya Gelip Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Immigratie)	Hollanda'yı Terk Edip Türkiye'ye Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Emigratie)
2016	4.514	3.801
2017	5.928	3.704
2018	6.809	3.551
2019	8.267	3.347
2020	6.742	3.325
2021	9.498	3.052
2022	15.096	3.056

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

2022 Yılında Hollanda'ya Yerleşen ve Türkiye'ye Dönen Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 Yılı	Hollanda'ya Gelip Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Immigratie)	Hollanda'yı Terk Edip Türkiye'ye Yerleşen Vatandaşlarımızın Sayısı (Emigratie)
Ocak	1.073	385
Şubat	1.426	313
Mart	1.352	316
Nisan	1.191	292
Mayıs	1.109	361
Haziran	1.272	365
Temmuz	1.504	442
Ağustos	2.064	409
Eylül	1.721	418
Ekim	1.319	387
Kasım	1.252	355
Aralık	1.039	348

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS-Central Bureau of Statistics)

7.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

7.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere tahminen 200’ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

1985 yılında kurulmuş olan “Hollanda’da Türkler için Danışma Kurulu (IOT)”, Hollanda düzeyinde örgütlenmiş bazı üye dernek ve federasyonları çatısı altında birleştirmiştir.

2022 yılı itibarıyla

Başkonsolosluklarda Kayıtlı Dernek Sayıları	Sayı
Cami Dernekleri	55
Diğer Dernekler	45
Toplam	100

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

7.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

2021/2022/2023 yılları itibarıyla

Hollanda Temsilciler Meclisi	6
Eyalet Meclis Üyeleri	1
Belediye Meclis Üyeleri	40*
Toplam	47

Kaynak: Deventer Başkonsolosluğu Kayıtları

*16.03.2022 tarihinde yapılan yerel seçimler neticesinde Deventer Başkonsolosluğu görev bölgesinde 40 vatandaşımız Belediye Meclisine seçilmiştir.

2021 yılı itibarıyla Hollanda Temsilciler Meclisi’nde Türk kökenli 6 milletvekili görev yapmaktadır.

Dilan YEŞİLGÖZ	VVD
Songül MUTLUER	PvDA
Tunahan KUZU	Denk
Hülya Kat	D66
Mahir Önder Alkaya	SP
Nilüfer GÜNDOĞAN	Gündoğan

8. İNGİLTERE

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2021 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı*	Türk
Erkek	29.177.200	3.629.827	67.425
Kadın	30.420.100	3.875.183	62.415
Toplam	56.075.912	7.505.010	91.115

Kaynak: 2021 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

*2021 yılında yapılan nüfus sayımının ayrıntılı sonuçları açıklanmadığından yabancı sayısına ilişkin bilgi olarak 2011 nüfus sayımı verileri kullanılmıştır.

Birleşik Krallık'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup en son sayım 2021 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 59.597.300 olarak açıklanmıştır.

İskoçya için ayrı bir nüfus sayımı yapılmakta olup açıklanan verilere göre nüfus 5.466.000'dir. Kuzey İrlanda'nın nüfusu ise 1.903.171'dir. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2021 yılı itibarıyla 66.966.471'dir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluluğuna kayıtlı 233.391 vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere'de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere'deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

8.1.2. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Vatandaşlığa Geçiş (Evlilik ve İkamet)	2.482
Tescille (Çocuk ve Diğer)	506
Toplam	2.988

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

(<https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-system-statistics-year-ending-march-2023>)

8.1.3. İngiltere’ye Gelen Vatandaşlarımızın Sayısı

İngiltere’ye Giriş Vizesi Verilen Vatandaşlarımızın Kategorilere Göre Sayısı

Yıl	İş	Öğrenim	Aile	Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler(eş, çocuk, anne-baba vb.)	Diğer*	Toplam
2019	4.898	10.360	1.135	3.486	85.366	105.245
2020	5.883	3.313	915	4.479	25.179	39.769
2021	5.688	3.427	767	5.086	13.596	28.564
2022	4.658	3.964	1.178	877	871*/78.643	90.191

Kaynak: İçişleri Bakanlığı – Ulusal İstatistikler

*2022 yılına kadar “Diğer ve Ziyaretçi” ayrımı yapılmamış olup 2022 yılında “Diğer ve Ziyaretçi” ayrımı yapılarak istatistik tutulduğundan bu açıklama yapılmıştır.

İngiltere’den Sınır Dışı Edilen ve Gönüllü Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gönüllü Ayrılan	Zorla Geri Gönderilen	Girişte Reddedilip Gönderilen	Toplam
2019	287	47	180	514
2020	79	15	90	184
2021	12	166	94	272
2022	196	16	161	373

Kaynak: Kaynak: Ulusal İstatistikler

8.1.4. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
1.212	2.023	260

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu

8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

8.2.1. Sayısal Veriler

Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

İngiltere'deki işsiz sayısı 2022 yılı itibarıyla 16 yaş üzeri yaklaşık olarak 1.500.000 kişi olup işsizlik oranı %4 olarak gerçekleşmiştir.

8.2.1.1. Asgari ve Ortalama Ücretler

2022 yılı son çeyrek itibarıyla, tam zamanlı çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 583-624 Sterlin aralığında kaydedilmiştir. Asgari ücret saat bazlı olup 2022-2023 mali yılı resmi rakamlarına göre brüt asgari saatlik ücret 9,5 Sterlin'dir. Haftalık 40 saatlik çalışma üzerinden hesaplandığında, Haftalık Asgari Ücret 380 Sterlin, Aylık Asgari Ücret 1.646,66 Sterlin ve Yıllık Asgari Ücret 19.760 Sterlin olarak hesaplanmaktadır. Bu rakamlara kişinin durumuna göre çeşitli yardımlar eklenebilmektedir.

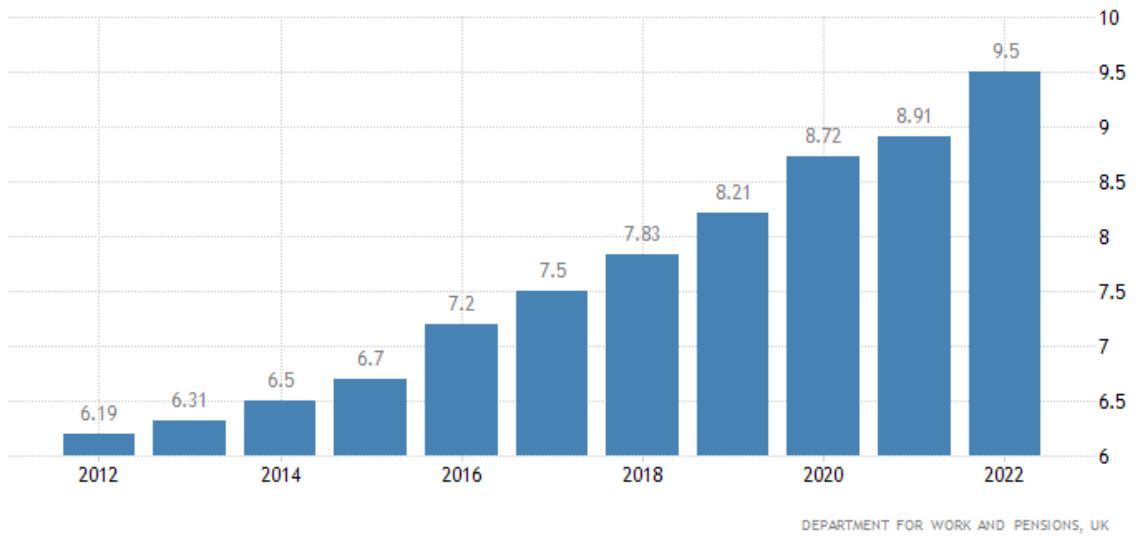
Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

06.04.2022 tarihi itibarıyla

	25 ve üzeri	21-24 Yaş	18-20 Yaş	18 Yaş Altı	Çırak
2021-2022	8,91	8,36	6,56	4,62	4,30
2022-2023	9,50	9,18	6,83	4,81	4,81

Kaynak: <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>

Yıllar İtibarıyla Saatlik Asgari Ücret (2010-2022)

Kaynak: <https://tradingeconomics.com/united-kingdom/minimum-wages>

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Sayısal Veriler

8.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup, Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonelerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2022 itibarıyla haftada 190 Sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2022 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 190 Sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim (haftalık 15,40 Sterlin) ödemelerine imkân veren bir sistem mevcut olup hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilir.

8.3.1.2. İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2022 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 123	Prim kesintisi yok
123-190 (242 ikinci altı ay)	Çalışandan prim kesintisi yok, ancak ödenek hakkı var
175-966	İşveren çalışan için sigorta primi ödemeye başlar
190-966 (242-966 ikinci altı ay)	Çalışan sigorta primi ödemeye başlar; kazancın %13,8’i
> 967 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %13,8’i

Kaynak: <https://www.gov.uk/guidance/rates-and-thresholds-for-employers-2022-to-2023>

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 123 Sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 123-190 Sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

8.3.1.3. İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2022 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 175	Prim kesintisi yok
175-966	13,8
> 967	13,8

Kaynak: <https://www.gov.uk/guidance/rates-and-thresholds-for-employers-2022-to-2023>

Kendi namına çalışanlardan ise yıllık kazançları 11.908 Sterlinden fazla olması halinde, haftada 3,15 Sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı (Class 2) ödenmektedir. Bu limiti aşmayanların Class 2 primleri yatırılmış kabul edilip 1 yıllık prim olarak sigorta cetvellerine işlenecektir. Buna ilaveten, yıllık karları 11.908 Sterlin ile 50.270 Sterlin arasında olan kişiler %9,73 oranında kazanca bağlı bir prim ile 50.270 Sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir %2,73 primi Class 4 başlığı altında ödemek zorundadırlar.

8.3.1.4. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere’de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması, tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmekte olup bu yardım en fazla 182 gün ödenebilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 Sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir.

2022 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 - 24	61,05 (üst sınır)
25 ve üzeri	77,00 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2022-to-2023>

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	61,05 (üst sınır)
Bekâr (≥ 25 yaş)	77,00 (üst sınır)
Çiftler (≥ 18 yaş)	121,05 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (≥ 18 yaş)	77,00 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	61,05 (üst sınır)

Kaynak: <https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2022-to-2023>

8.3.1.5. Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Ödenekleri

Ödenek türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2021/2022	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2022/2023
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	59,20 - 117,40	61,05 - 121,05
İş Göremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits): İstihdam ve destek ödeneği (Employment and Support Allowance): İş göremezlik ödeneği (Incapacity Benefit): İleri derecede maluliyet ödeneği (Severe Disablement Allowance):	59,20 - 117,40 86,55 - 114,70 81,25	61,05 - 121,05 89,25 - 118,25 83,75
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	23,70 - 89,60	24,45 - 92,40
Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit – Monthly)	257,33 - 1.108,04	265,31 - 1.108,04
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	23,70 - 89,60	24,45 - 92,40
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	36,58 - 182,90	37,72 - 188,60
Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	60,00 - 89,60	61,85 - 92,40
Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	67,60	69,70
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	59,20 - 117,40	61,05 - 121,05
Kira Yardımı (Housing Benefit)	59,20 - 117,40	61,05 - 121,05
Kamu Temel Emeklilik Aylığı –Tam Maaş - Haftalık	179,60	185,15

(State Basic Pension – Full Rate – Weekly)		
Emeklilik Kredisi (Pension Credit)	177,10 - 270,30	182,60 - 278,70
Dulluk Yardımları (Kadın eş için) (Widow's Benefits)		
Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance)	122,55	126,35
Dulluk Aylığı (Widow's Pension)	122,55	126,35
Ölüm Yardımları (kadın/erkek eş için) (Bereavement Benefits)		
Dulluk Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Payment) – 06/04/2017 öncesi	2.500 - 3.500 Sterlin	2.500 - 3.500 Sterlin
Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance)	122,55	126,35
Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)	122,55	126,35
Dulluk Destek Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Support Payment) – 06/04/2017 sonrası	2.500 - 3.500 Sterlin 100 - 350	2.500 - 3.500 Sterlin 100 - 350
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	151,97	156,66
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	151,97	156,66
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	151,97	156,66
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	151,97	156,66
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sick Pay)	96,35	99,35

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/benefit-and-pension-rates-2022-to-2023>

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1036433/benefit-and-pension-rates-2022-2023.pdf)

Not: Resmi rakamlara bakıldığında bazı ödeneklerde bir önceki yılın rakamlarının aynı kaldığı görülmüştür. Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.
- İngiltere'de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

8.3.1.6. Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2021'den itibaren (Sterlin)	Nisan 2022'den itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	21.15	21.80
Diğer çocuklar	14.00	14.45

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance/tax-credits-child-benefit-and-guardians-allowance>

Çocuk ödeneği (Child Benefit) en büyük çocuk için haftalık 21,80 Sterlin, diğer her bir çocuk için ise 14,45 Sterlin'dir. Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit) kademeli olarak yerini almış olsa da, Çocuk Vergi Kredis (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardım olarak uygulanmaya devam etmektedir. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya engelli çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2022-2023 vergi yılı için) yıllık 545-3.545 Sterlin arasında değişen bu ödenekten yararlanabilmektedirler.

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

8.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre 2022 yılı için;

- İngiltere’de Türkçe ve Türk Dili eğitimi gören öğrenci sayısı: 1.990
- İngiliz okullarında Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısı: 386
- Türk Dernek Okullarındaki öğrenci sayısı: 1.604
- Özel sektör olarak kendi imkânlarıyla gelen öğrenci sayısı: 1.042
- MEB resmi burslu statüde İngiltere, Galler ve İrlanda Cumhuriyetinde (zorunlu görev karşılığı) öğrenim gören öğrenci sayısı: 1.391

Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okulları gösteren istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “After-School Club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

8.5. GÖÇ VE UYUM

8.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Ölçek Büyütme Vizesi (Scale-up Worker Visa)

Yeni Ölçek Büyütme Vizesi (<https://www.gov.uk/scale-up-worker-visa>) ile yüksek büyümeye sahip şirketler müstesna yetenekleri Birleşik Krallığa çekebileceklerdir. Ciddi başarı sergileyen firmalar yurt dışından yetenekli bireylere sponsor olarak iş verebilecek ve böylece Birleşik Krallığın ekonomisinin güçlenmesine katkıda bulunacaklardır.

Brexit sonrası çalışma vizelerinin çoğu yabancı işçi çalıştırma ruhsatı olan Sponsor Sertifikası sahibi şirketler üzerinden gitmek durumundadır. Bu vize diğer kategorilerden farkı yetenekli bireylere 2 yıllık oturum hakkı vermekte ve ilk 6 ay sonrasında tekrar sponsor bulunması ya da izin alınmasını gerektirmemektedir. Aynı maaş skalasının yakalanması vize için yeterli olacaktır. Böylece dünyanın dört biryanında yetkin bireylerin işe alınmasını sağlanarak hükümetin şirketlere getirdiği puan tabanlı göç sistemi daha da iyileşmekte ve firmalara işe alımlarda daha fazla esneklik getirilerek Birleşik Krallığın yüksek yetenekli iş gücü havuzunu daha da güçlendirmek hedeflenmiştir.

Son 3 yılda peş peşe istihdam ya da ciroda %20 üzerinde büyüme sağlayan ve söz konusu 3 yılın başında en az 10 kişi istihdam etmiş şirketler bu vize kategorisinden yararlanabilecektir.

Hedeflenen meslekler arasında bilim insanları, mühendisler, programcılar, yazılım geliştiriciler, ar-ge profesyonelleri, ekonomistler, mimarlar, teknisyenler, finans ve yatırım danışmaları yer almaktadır.

Ankara Anlaşması Uzatma Başvuruları Değerlendirme Kılavuzu Güncellendi

İngiltere İçişleri Bakanlığı, vize görevlilerinin Ankara Anlaşması uzatma başvurularını değerlendirmede dikkate almaları gereken detayları içeren kılavuzu güncelledi. (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1114837/Appendix_ECAA_extension_of_stay_guidance.pdf). Kılavuzda başvuru sahibinin yerine getirmesi gereken şartlardan, çok sayıda farklı konulardaki durumlara kadar birçok konuya açıklık getirilerek vize görevlilerinin doğru karar verebilmelerine yardımcı olmak amaçlanmıştır. Aynı zamanda vatandaşlarımız için de başvuru evraklarını eksiksiz hazırlayabilmeleri için önemli bir kaynak oluşmuştur.

8.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı Başkonsolosluk kayıtlarına göre 2022 yılı itibarıyla 41’dir. Bu derneklerden biri üst kuruluş, biri dini amaçlı dernek ve ikisi taraftar derneği olup bunlar dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

9. İSVİÇRE

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2022 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk	Çifte Vatandaşlar
Erkek	4.302.600	1.166.937	36.627	(*)
Kadın	4.367.700	1.043.851	32.700	(*)
Toplam	8.670.300	2.210.788	69.327(***)	66.041 (**)

Kaynak: T.C Bern Büyükelçiliği, İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı (SEM)

<https://www.sem.admin.ch/dam/sem/de/data/publiservice/statistik/auslaenderstatistik/2023/01/2-10-Best-Tot-Kat-d-2023-01.xlsx.download.xlsx/2-10-Best-Tot-Kat-d-2023-01.xlsx>

(*) İsviçre vatandaşlığına sahip Türk vatandaşlarının sayısal anlamda kadın/erkek olarak sınıflandırıldığı istatistiki bilgi bulunmamaktadır.

(**) 66.041 çifte vatandaş sayısı 1991-2022 yılları arasındaki süreci kapsamaktadır. 1991 yılına kadar çifte vatandaşlığa geçmiş olanlar ile ilgili veri bulunmamaktadır. Türk vatandaşlarının İsviçre vatandaşlığına geçmeleri sonucunda çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımızın ayrıntılı demografik verilerini elde etmek mümkün olamamaktadır.

(***) Türk vatandaşı, çifte vatandaş, 1991 yılı öncesinde çifte vatandaşlığa geçmiş bulunanlar, mülteci, kâğıtsız ve iltica başvurusunda bulunmuş kişi statülerindeki toplam vatandaş sayısının 140/150.000 civarında olduğu değerlendirilmektedir.

2022 Yılında İsviçre Vatandaşlığına Geçenlerin Sayıları

2022 yılı sonu itibarıyla

Tabiyet	Vatandaşlığa Geçenlerin Toplamı	İsviçre'de İkamet Edenler	İsviçre Dışında İkamet Edenler	Vatandaşlığa Kabul Türü		
				Standart Vatandaşlık	Kolaylaştırılmış Vatandaşlık	Yeniden Vatandaşlığa Alınanlar
Türkler	1.657	1.657	0	1.416	241	0
Toplam	41.890	41.321	569	35.351	6.511	28

Kaynak: Federal Göç Müsteşarlığı (SEM)

<https://www.sem.admin.ch/dam/sem/de/data/publiservice/statistik/auslaenderstatistik/einbuengerungen/einbuengerungen-nationen-d.xlsx.download.xlsx/einbuengerungen-nationen-d.xlsx> /

İsviçre Federal İstatistik Dairesinin (BFS) vatandaşlarımızın sayısına ait son kesin verileri 2022 yılı sonu itibarıyla 69.327 kişi olarak yayınlamıştır. 1991'den beri çifte vatandaşlığa geçmiş olanların sayısı ise 66.041 olup bu verilere göre İsviçre'de yaşayan vatandaşlarımızın sayısı toplam 135.368 civarındadır.

Diğer yandan, Konsolosluk Net üzerinden elde edilen çifte vatandaşlar dâhil vatandaş sayısı ise 179.459'dur. Konsolosluk yetkililerinden alınan bilgilere göre kayıtlardaki fazlalık özellikle

Türkiye'ye dönüş yapan ancak bunu beyan etmeyenlerin sistemde hala İsviçre'de ikamet etmekte olduğu şeklinde gözükmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu farklı veriler değerlendirildiğinde, İsviçre’de yaşayan Türk vatandaşı, çifte vatandaş, 1991 yılı öncesinde çifte vatandaşlığa geçmiş bulunan vatandaşlarımız, mülteci konumundakiler, kâğıtsız ve iltica başvurusunda bulunmuş geçici kabul konumundaki kişi statülerindeki toplam vatandaş sayısının 2022 yılı sonu itibarıyla 145.000-155.000 civarında olduğu değerlendirilmektedir.

9.1.2 Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam*
0-5	705	1.663	2.368
6-15	3.778	3.706	7.484
16-17	616	580	1.196
18-64	27.264	23.142	50.406
65 +	3.467	3.747	7.214

Kaynak: <https://www.sem.admin.ch/dam/sem/de/data/publiservice/statistik/auslaenderstatistik/2022/03/2-21-Best-Stae-Alter-d-2022-03.xlsx.download.xlsx/2-21-Best-Stae-Alter-d-2022-03.xlsx>, Konsolosluk.net

(*)Bu rakamlar ülkede geçici, mevsimsel, farklı statü ve konumlarda ikamete sahip vatandaşlarımızı da içerdiğinden genel rakamlara oranla değişiklikler arz etmektedir.

T.C. Bern Büyükelçiliği tarafından derlenen, Konsolosluk.net ve Federal İstatistik Kurumu verileri çerçevesinde; İsviçre’de yaşayan vatandaşlarımızın yaşlarına göre dağılımını gösteren yukarıdaki tablo incelendiğinde, buradaki Türk nüfusun genç ve işgücünü oluşturan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. 0-17 yaş grubu, vatandaşlarımızın toplam nüfusunun %18,8’ini, işgücünü oluşturan 18-64 yaş grubu %73,48’ini oluşturmaktadır. 65 yaşın üstündeki vatandaşlarımızın oranı ise sadece %7,71’dir. İsviçre vatandaşlığı bulunmayan Türk nüfusunun %30,86’sı İsviçre’de doğmuştur ve ikinci-üçüncü kuşak göçmenleri oluşturmaktadırlar. İsviçre’de yaşayan vatandaşlarımızın yaklaşık %52,85’ini erkekler oluşturmaktadır.

9.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

Vatandaşlarımızın yaklaşık %85’i İsviçre’nin Almanca, %10’u Fransızca, %5’i ise İtalyanca konuşulan kantonlarında yaşamaktadırlar. En fazla vatandaşımızın yaşadığı Kantonlar sırasıyla Zürih, Basel, Aargau, Bern, Solothurn ve St. Gallen’dir.

İsviçre’deki vatandaşlarımızın çoğunluğunu uzun süreli (5 yıl) oturma iznine ya da yerleşim hakkına sahip “C” sınıfı ikamet belgesi sahibi vatandaşlarımız oluşturmaktadır.

EFTA ve 15 AB ülkesinin vatandaşlarının 5 yıl, diğer ülke vatandaşlarının ise 10 yıl İsviçre’de ikamet ettikten sonra hak kazanabildikleri “C” sınıfı ikamet (yerleşme) izni vatandaşlık alınmasından bir önceki adım olarak bilinmektedir.

İsviçre'deki Türk Nüfusunun İdari Yapılanmaya (Kantonlara) Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

ZH	Zürich	12.843
BE	Bern / Berne	7.491
LU	Luzern	2.232
UR	Uri	225
SZ	Schwyz	983
OW	Obwalden	114
NW	Nidwalden	158
GL	Glarus	401
ZG	Zug	1.187
FR	Fribourg / Freiburg	2.076
SO	Solothurn	4.373
BS	Basel-Stadt	6.902
BL	Basel-Landschaft	6.349
SH	Schaffhausen	1.020
AR	Appenzell Ausserrhoden	405
AI	Appenzell Innerrhoden	53
SG	St. Gallen	4.888
GR	Graubünden / Grigioni / Grischun	635
AG	Aargau	9.908
TG	Thurgau	2.560
TI	Ticino	1.867
VD	Vaud	4.872
VS	Valais / Wallis	812
NE	Neuchâtel	1.341
GE	Genève	3.983
JU	Jura	328

Kaynak: <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>

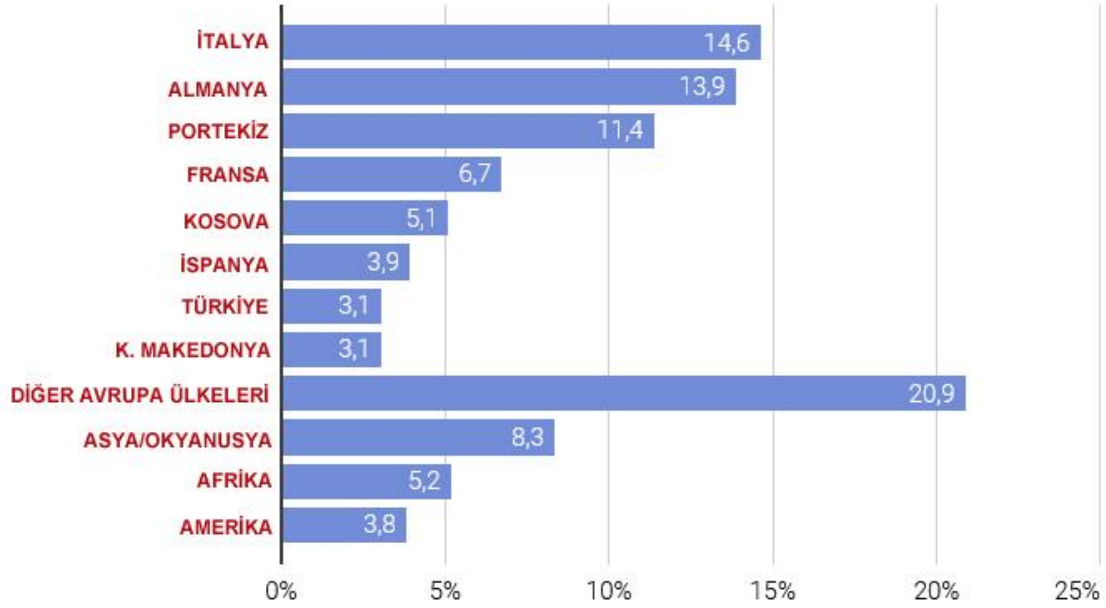
Not: Sadece ikamet iznine sahip olanlar. Çifte vatandaşlar, iltica etmiş olanlar vb. hariç

9.1.4. İsviçre'deki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

2022 yılı sonu itibarıyla İsviçre'de 2.275.544 yabancı yaşamaktadır. Yabancı nüfus ülke nüfusunun yaklaşık %26'sını teşkil etmektedir. İsviçre'deki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir. Bunlardan %49'u 27 AB/EFTA ülkesi vatandaşıdır.

2022 yılında 41.321 yabancı vatandaşlığa kabul edilmiştir. Bu kişilerin 8.946'sı Almanya'dan, 4.648'i İtalya'dan ve 3.661'i Fransa'dan gelmiştir. Aralık 2022 sonunda, 1.488.237 AB/EFTA vatandaşı ve 753.617 üçüncü ülke vatandaşı İsviçre'de kalıcı olarak yaşamaktaydı. İtalyanlar 335.755 kişi ile İsviçre'deki en büyük yabancı nüfus grubu olmaya devam etmektedir. İkinci en büyük yabancı grubu Alman vatandaşlarıdır (317.544 kişi) ve onları Portekiz (257.829 kişi) ve Fransız (157.769 kişi) vatandaşları takip etmektedir.

İsviçre'de İkamet Eden Yabancıların Oranları 31.12.2022 tarihi itibarıyla

Quelle: BFS – STATPOP

© BFS 2022

Kaynak: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung/migration-integration/auslaendische-bevoelkerung.html>

İsviçre'de İkamet Eden Yabancıların Başlıcalarının Tabiyetlerine ve Cinsiyetlerine Göre Sayıları

ÜLKE	TOPLAM	KADIN
Arnavutluk	2.955	1.808
Belçika	14.771	6.672
Bosna hersek	27.539	13.662
Bulgaristan	16.155	6.841
Danimarka	4.397	2.024
Almanya	317.544	142.984
Finlandiya	4.041	2.202
Fransa	157.769	71.084
Yunanistan	18.908	8.468
İrlanda	5.649	2.359
İtalya	335.755	142.374
Kosova	115.890	56.768
Hırvatistan	30.665	14.919
Letonya	3.212	1.999
Litvanya	3.484	2.138
Kuzey Makedonya	69.033	35.429
D.Karabağ	2.440	1.236
Hollanda	22.188	9.826
Avusturya	46.144	21.735
Polonya	42.157	20.273
Portekiz	257.829	115.344

Romanya	30.592	16.385
Rusya	15.610	10.479
İsveç	8.622	4.063
Sırbistan	57.633	29.149
Slovak. C.	20.567	10.209
Slovenya	8.974	3.816
İspanya	92.385	42.535
Çek C.	10.101	5.256
Türkiye	69.182	32.631
Ukrayna	7.138	5.328
Macaristan	27.856	13.533
İngiltere	39.966	17.045
Mısır	2.498	863
Cezayir	3.970	1.697
Etiyopya	3.356	1.782
Eritre	33.910	15.325
Kamerun	4.355	2.632
Kongo	5.378	2.662
Fas	7.964	4.616
Nijerya	2.336	885
Somali	6.153	2.677
Tunus	7.939	3.416
Brezilya	23.196	16.128
Şili	3.320	1.557
Dominik C.	5.656	3.484
Ekvator	2.734	1.586
Kanada	6.202	3.326
Kolombiya	5.511	3.439
Meksika	3.573	2.131
Peru	2.979	1.877
Abd	18.443	9.496
Afganistan	12.877	4.653
Çin	19.511	11.003
Hindistan	16.794	7.703
Irak	6.493	2.833
İran	5.237	2.524
Japonya	5.569	3.974
Lübnan	2.657	1.233
Pakistan	2.734	1.316
Filipinler	5.921	4.406
Srilanka	26.815	13.010
Suriye	18.528	8.503
Tayland	9.883	8.112
Vietnam	4.353	2.783
Avustralya	2.858	1.393

Kaynak: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung/migration-integration/auslaendische-bevoelkerung.html>

9.1.5. İsviçre'ye Gelen ve İsviçre'den Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Son 8 yıllık veriler değerlendirildiğinde söz konusu dönemde İsviçre'ye yerleşen ve İsviçre'den kesin dönüş yapan vatandaşlarımızın sayısının yaklaşık aynı oranlarda ilerleme gösterdiği, İsviçre'ye yerleşen vatandaşlarımızın sayısının ise aynı dönemde kesin dönüş yapanlara oranla fazla olduğu görülmektedir.

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İsviçre'den Türkiye'ye Kesin Dönüş Yapan Türk Vatandaşları		İsviçre'ye Yerleşen Türk Vatandaşları	
2015	1.265	2015	1.627
2016	1.150	2016	1.638
2017	1.163	2017	1.819
2018	1.187	2018	1.840
2019	1.194	2019	1.837
2020	1.179	2020	1.822
2021	1.181	2021	1.857
2022	1.176	2022	1.840

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS) <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>

Not: İsviçre'ye geçici olarak gelip dönen Türk vatandaşları ve İsviçre'de iltica yolu ile ikamet izni almış Türk vatandaşları dâhil değildir.

9.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğum	Ölüm	Evlenme
Bern	266	89	33
Zürih	728	215	286
Cenevre	341	39	101

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

9.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2019 yılında yürürlüğe giren, 2020 yılında kapsamı genişletilen, Korona virüsünün yayılmasının ekonomik sonuçlarını hem işveren hem de çalışanlar açısından hafifletmek için önlem paketleri 2021 yılında da yürürlükte kalmaya devam etmiş, 2022 yılında ise normalleşme süreci başlamıştır.

İsviçre Federal Ekonomi Müsteşarlığınca yapılan açıklamaya göre İsviçre işgücü piyasası Korona pandemisi sırasında çok sağlam olduğunu kanıtlamıştır. İşsizlik sigortası önlemleri, özellikle kısa süreli çalışma ve işverenlere verilen destekler buna olumlu katkıda bulunmuştur.

Ukrayna-Rusya krizinin gölgesinde artan ekonomik belirsizliklere rağmen, İsviçre işgücü piyasası 2022 yılında şimdiye kadar son derece güçlü, pozitif bir seyir izlemiştir. Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı 2022 baharından bu yana son 20 yılın en düşük seviyesi olan %2,1 civarında seyretmiştir. Aynı zamanda açık iş kadrosu sayısı da rekor seviyelere ulaşmıştır. Bu çerçevede, kalifiye eleman bulmanın şirketler için bir zorluk haline geldiği görülmektedir

İsviçre Federal Hükümeti 25 Mayıs 2022 tarihli kabine toplantısında emeklilere her yıl bir maaş fazla ödeme yapılmasını öngören «Emeklilere 13. Ay Maaşı» konulu halk oylamasına ret görüşü bildirilmesini kararlaştırmıştır. Gerekçe olarak yeterli finans kaynağı bulunmaması gösterilmiştir.

İstihdamdan sorumlu Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) tarafından 07.07.2022 tarihinde yapılan açıklamada, Kovid pandemi krizinin istihdam pazarında açtığı yaraların büyük ölçüde sarıldığı, kriz sonrası ortaya çıkan işgücü açığının ise mevzuatta yapılan değişiklikler kapsamında yurt dışından temin edilen yabancı işgücü ile kapatıldığı (Schengen ülkeleri) duyurulmuştur.

9.2.2. Sayısal Veriler

9.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2022 yılı sonu itibarıyla toplam nüfusu 8.789.726 olan İsviçre'de 15-65 yaş arası aktif nüfus 5.831.138'dir. Çalışan nüfus ise 5.092.135 olarak kaydedilmiştir.

İsviçre'de istihdam piyasasına dışarıdan (AB ülkeleri vatandaşları ağırlıklı) katılan genelde vasıflı işgücü potansiyeli, bu ülkede yaşayan ve yeterli mesleki eğitim almamış göçmen işçiler arasında işsizliğin artmasına neden olmaktadır.

9.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın*Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

15-24	7.021
25-44	27.100
45-64	17.564
65 ve üzeri	4.190
Toplam	55.875

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS), <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>, Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO)

(*) Çifte vatandaş statüsündeki Türkler hariç

9.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

01.09.2002 tarihinden beri bu başlık altında istatistiki veri yayımlanmamaktadır. Ancak genel gözlemlere göre çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımında, üretim, sağlık, hizmet, gıda ve ulaştırma-haberleşme sektörleri ilk sıraları teşkil etmektedir. Meslek eğitilmiş işgücü ve az sayıdaki üst düzey tekniker ve yönetici miktarında az da olsa artış vardır. Özellikle İsviçre vatandaşlığına geçmiş ikinci ve üçüncü nesil Türk vatandaşlarının devlet, bankacılık, sigorta-pazarlamacılık sektörleri ile akademik kariyere yöneldikleri görülmektedir.

9.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

T.C. Bern Büyükelçiliği Ekonomi Müşavirliğinden 2022 yılı sonunda elde edilen bir araştırma sonucuna göre, İsviçre'de Türk vatandaşlarının toplamda 2.100 civarında farklı büyüklüklerde işyerine sahip olduğu görülmekte olup bu işyerlerinin sektörler/iş kolları itibarıyla listesi aşağıda yer almaktadır.

İsviçre'de Türk İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları					
Sıra	Faaliyet Alanı	Sayı	Sıra	Faaliyet Alanı	Sayı
1	Oto Tamir, Galeri, Yedek Parça	120	28	Kuaför, Kuaför Malzemesi	139
2	Avukatlar	16	29	Kuru Temizleme	10
3	Ayakkabı, Anahtar	27	30	Kuyumcu, Saat	36
4	Baklava, Tatlı	6	31	Makine	4
5	Baskı, Reklam	18	32	Market, Bakkal	94
6	Bilgisayar, İnternet	8	33	Mimar, Mühendis	11
7	Kafe, Bar	71	34	Mobilya, Halı	20
8	Danışmanlık	8	35	Muhasebe Hizmetleri	23
9	Dernekler	67	36	Otel, Pansiyon	18
10	Diş Hekimi, Klinik	29	37	Restoran, Büfe	740
11	Doktor Muayenehanesi	60	38	Sağlık	16
12	Döner İmalatı	11	39	Seyahat Acentesi	50
13	Düğün Salonu	5	40	Sigorta	26
14	Eğitim, Dershane	5	41	Spor Klubü	10
15	Elektrik, Elektronik	11	42	Sürücü Kursu	11
16	Emlak	5	43	Taksi	20
17	Fırın	7	44	Telekomünikasyon	17

18	Fotoğraf, Video	12	45	Temizlik Malzemeleri	20
19	Gastronomi	41	46	Tercümanlık	27
20	Gıda Töptancıısı	12	47	Terzi	30
21	Güvenlik Sistemi	4	48	Tekstil, Giyim	35
22	İçecek	10	49	Transport, Nakliye	27
23	İnşaat, İnşaat Malzemesi	73	50	Turizm	5
24	İhracat- İthalat	13	TOPLAM		2.096
25	Büfe	30			
26	Kozmetik, Bakım	26			
27	Kredi, Finans	12			

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

9.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

a) İsviçre Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) verilerine göre 2022 Aralık ayı sonu itibarıyla İş Bulma Kurumu'na kayıtlı işsizlerin sayısı 96.941 kişidir (Bir önceki aya oranla 5.614 kişi daha fazla). Aralık ayı işsizlik oranı ise %2,1 olarak gerçekleşmiştir. 2021 Aralık ayına kıyasla, 2022 Aralık ayında işsizlik rakamlarında %20,4 oranında bir azalma yaşanmıştır.

2022 yılında, bir önceki yılın olumlu işgücü piyasası gelişimi devam etmiştir. Bunun sonucunda işsizlik rakamları uzun dönemli düşük seviyelere gerilemiştir. Mevsimsel olarak düzeltilmiş işsizlik oranı yıl boyunca %2,3' ten %1,9' a gerilemiştir.

Yıllık ortalama işsizlik oranı 2022 yılı için 99.577 kişi ile bir önceki yıla kıyasla 38.037 kişi daha düşüktür (-%27,6). 2021 yılına kıyasla (-%27,6) daha düşük olan işsizlik oranı, 2022 raporlama yılı için %2,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu da, 2021 yılına kıyasla (%3,0) %0,8 puanlık bir düşüşe karşılık gelmektedir. Bu oran, 20 yılı aşkın bir süredir görülen en düşük işsizlik oranıdır. En son 2001 yılında %1,7 ile daha düşük bir işsizlik oranı rapor edilmiştir.

2022'de iş arayanların ortalama sayısı 175.549'dur ve bu rakam da Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

b) İstihdam ve İşsizlikle İlgili Sayısal Veriler

2022 yılı itibarıyla

İşsizlik	Aralık 2022	Kasım 2022	Aralık 21
İşsizlerin Sayısı	96.941	91.327	121.728
İşsizlik Oranı	%2,1	%2,0	%2,6
Genç İşsizler	8.773	8.633	10.569
Genç İşsizlerin Oranı	%2,0	%1,9	%2,4
50-64 Yaş Arası İşsizler	29.223	28.038	37.754
50-64 Yaş Arası İşsizlik Oranı	%2,1	%2,0	%2,7
Uzun Süreli İşsizler	14.129	15.269	29.870
İş Arayanların Sayısı	167.904	164.496	209.676
Münhal İş /Açık İşyeri Sayısı	48.473	56.446	47.531

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO), www.seco.admin.ch

Not: Federal Ekonomi Müsteşarlığı'nın (SECO) yanı sıra, 1991 yılından beri işsizlik alanında Federal İstatistik Dairesi BFS'in de İsviçre işgücü araştırma ve değerlendirme sonuçlarının yer aldığı ikinci bir istatistik verisi bulunmaktadır. Bu istatistik Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO ve EUROSTAT ilkelerini ve uluslararası karşılaştırmaları esas almaktadır. Her iki istatistik birbirinden uyguladıkları anket metotları cihetiyle farklılık gösterebilmektedir.

İşsiz Sayılarının Aylar ve Yıllara Göre Dağılımı

2022 Aralık ayı itibarıyla

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıl Ort.
2019	123.962	119.473	112.341	107.298	101.370	97.220	97.578	99.552	99.098	101.684	106.330	117.277	106.339
2020	121.018	117.822	135.624	153.413	155.998	150.289	143.870	151.111	148.870	149.118	153.270	163.545	145.720
2021	169.753	167.953	157.968	151.279	142.966	131.821	128.279	126.355	120.294	116.733	116.244	121.728	137.614
2022	122.268	117.970	109.500	104.391	98.004	92.511	91.474	91.372	89.526	89.636	91.327	96.941	99.577

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO), www.seco.admin.ch

Yıllara Göre İşsizlik Oranları

2022 Aralık ayı itibarıyla

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıl Ort.
2017	3,7	3,6	3,4	3,3	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,3	3,2
2018	3,3	3,2	2,9	2,7	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,7	2,6
2019	2,8	2,7	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1	2,1	2,1	2,2	2,3	2,5	2,4
2020	2,6	2,5	2,9	3,3	3,4	3,2	3,2	3,3	3,2	3,2	3,3	3,5	3,1
2021	3,7	3,6	3,4	3,3	3,1	3,1	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,6	3,1
2022	2,6	2,5	2,4	2,3	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) www.seco.admin.ch

Detaylandırılmış İşsizlik Verileri

2022 Aralık ayı itibarıyla

İşsiz Sayıları						İşsizlik Oranları				
Yıllık Ortalama		Ekim	Kasım	Aralık		Yıllık Ortalama		Ekim	Kasım	Aralık
2020	2021	2022	2022	2022		2020	2021	2022	2022	2022
137.614	99.577	89.636	91.327	96.941	Toplam	3,0	2,2	1,9	2,0	2,1
71.221	50.828	46.372	46.177	46.931	İsviçreliler	2,1	1,5	1,4	1,4	1,4
66.393	48.749	43.264	45.150	50.010	Yabancılar	5,2	3,8	3,4	3,5	3,9
54.619	39.991	35.325	37.058	41.410	Avrupalılar	5,0	3,6	3,2	3,4	3,8
40.347	28.819	25.309	26.969	30.629	AB27	4,6	3,3	2,9	3,0	3,5
331	266	254	248	236	Belçika	4,1	3,3	3,2	3,1	2,9
695	593	481	530	651	Bulgaristan	8,5	7,3	5,9	6,5	8,0
70	53	53	52	58	Danimarka	3,1	2,4	2,4	2,3	2,6
6.916	4.529	4.026	4.033	4.351	Almanya	3,3	2,2	1,9	1,9	2,1
4.680	3.551	3.346	3.429	3.465	Fransa	5,4	4,1	3,9	4,0	4,0
546	375	325	331	343	Yunanistan	5,5	3,8	3,3	3,3	3,4
8.780	6.294	5.405	5.797	6.618	İtalya	4,8	3,5	3,0	3,2	3,6
358	253	244	232	228	Hollanda	3,0	2,1	2,1	2,0	1,9
921	661	607	640	652	Avusturya	3,4	2,4	2,2	2,3	2,4
1.425	1.072	911	1.017	1.191	Polonya	6,3	4,7	4,0	4,5	5,3
8.065	5.605	4.643	5.329	6.842	Portekiz	4,6	3,2	2,6	3,0	3,9
886	730	696	756	839	Romanya	6,6	5,4	5,2	5,6	6,3
176	131	123	130	137	İsveç	4,1	3,1	2,9	3,0	3,2
2.719	2.034	1.853	2.011	2.399	İspanya	5,1	3,8	3,5	3,8	4,5
989	679	580	617	676	Macaristan	5,7	3,9	3,3	3,5	3,9
911	621	537	594	649	Slovak C.	6,2	4,3	3,7	4,1	4,4
280	190	182	178	188	Çek C.	4,3	2,9	2,8	2,8	2,9
796	571	486	513	522	Hırvatistan	4,9	3,5	3,0	3,2	3,2
14.205	11.128	9.970	10.046	10.740	AB harici Avrupalılar	6,8	5,3	4,7	4,8	5,1
911	636	614	592	585	İngiltere	3,7	2,6	2,5	2,4	2,4
2.369	1.802	1.619	1.603	1.691	TÜRKİYE	7,3	5,6	5,0	5,0	5,2
2.155	1.486	1.289	1.314	1.410	Sırbistan	6,4	4,4	3,8	3,9	4,2
974	710	597	582	606	Bosna Hersek	5,8	4,3	3,6	3,5	3,6
2.335	1.724	1.437	1.478	1.604	Makedonya	7,5	5,6	4,6	4,8	5,2
4.574	3.315	2.789	2.819	3.215	Kosova	8,2	5,9	5,0	5,1	5,8
362	263	233	241	240	Rusya	4,6	3,3	2,9	3,0	3,0
244	988	1.221	1.232	1.181	Ukrayna	5,5	22,3	27,5	27,8	26,6
282	204	171	185	208	Diğer	7,8	5,7	4,8	5,2	5,8
11.774	8.755	7.935	8.089	8.599	Diğer kıtalar	6,6	4,9	4,4	4,5	4,8
4.547	3.483	3 149	3.206	3.493	Afrika	9,3	7,1	6,5	6,6	7,2
2.649	2.002	1 825	1.866	1.967	Amerika	5,3	4,0	3,7	3,7	4,0
468	335	301	317	327	Kuzey Amerika	2,8	2,0	1,8	1,9	2,0
477	347	319	330	353	Orta Amerika	6,9	5,0	4,6	4,8	5,1
1.704	1.320	1 205	1.219	1.287	Güney Amerika	6,5	5,0	4,6	4,6	4,9
4.468	3.194	2 897	2.958	3.074	Asya	5,8	4,1	3,7	3,8	4,0
68	45	36	37	33	Avustralya/Okyanusya	3,0	2,0	1,6	1,6	1,4

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) www.seco.admin.ch

9.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Türk Vat.	Aylar	Oca 2022	Şub 2022	Mart 2022	Nis 2022	Mayıs 2022	Haz 2022	Tem 2022	Ağu 2022	Eyl 2022	Eki 2022	Kas 2022	Ara 2022
	Yaş	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz	İşsiz
Kadın	15-24	59	73	65	65	61	53	53	63	59	52	54	48
	25-49	519	525	486	468	453	433	425	442	430	427	399	402
	50-64	205	203	195	185	172	166	163	172	165	153	147	165
	Kadınların Toplamı	783	801	746	718	686	652	641	677	654	632	600	615
Erkek	15-24	96	99	82	81	75	88	93	93	83	74	67	69
	25-49	920	904	857	784	757	724	681	649	653	671	676	732
	50-64	320	320	313	311	295	288	276	254	246	240	260	275
	65+	4		2	1	1		3			2		
	Erkeklerin Toplamı	1.340	1.323	1.254	1.177	1.128	1.100	1.053	996	982	987	1.003	1.076
	İşsiz Türk Vatandaş. Aylara Göre Dağılımı	2.123	2.124	2.000	1.895	1.814	1.752	1.694	1.673	1.636	1.619	1.603	1.691

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO)

9.2.2.7 Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Federal kapsamda, ülkedeki tüm işveren ve çalışanları bağlayan sabit bir asgari ücret belirleme uygulaması bulunmamaktadır. Ortalama aylıklar değişik meslek gruplarına göre farklılık göstermekte ve baz alınan meblağlar meslek odaları tavsiyeleri, toplu iş sözleşmeleri ve genel sosyo-ekonomik konjonktürün gelişiminin takip edilmesi yolu ile referans mahiyetinde belirlenmektedir. Ortalama aylık referans ücretleri ayrıca Kantonlara, mevsimsel koşullara ve istihdam piyasasındaki arz-talep durumuna göre değişiklikler göstermektedir. Bu nedenle, İsviçre Federal İstatistik Kurumu'nun yayınladığı ülke çapındaki verilerin ortalamaları esas alınmaktadır.

a-) İsviçre'de hali hazırda 26 kantonun sadece 5'inde asgari ücret uygulamasına geçilmiştir.

Kanton	Yürürlüğe Giriş Tarihi	Tutar
Neuenburg	2017	CHF 20,77 Saat ücreti CHF 3.780 Aylık (42 saat)
Jura	2018	CHF 20.60 Saat ücreti CHF 3749 Aylık (42 Saat)
Genf	2020	CHF 24,00 Saat ücreti CHF 4368 Aylık (42 Std.)
Tessin	2021	CHF 19,00–23,00 Saat ücreti CHF 3458 Aylık (42 Saat)
Basel-Stadt (Fiili Başlangıç)	2021 (1.1.2023)	CHF 21,00 Saat ücreti CHF 3.822 Aylık (42 Saat)

Ayrıca, Zürih Kantonunun Zürih şehir merkezi, Kloten ve Winterthur belediyelerinde 2020 yılında başlatılan asgari saat ücreti halen 23,00 Frank'tır.

Asgari ücret uygulaması olmaksızın, çalışanların ücretlerinin belirlenmesinde genel olarak haftalık çalışma süresi 40–43 saat olarak esas alınmaktadır.

b) Sendikalar toplu iş sözleşmelerinde saat ücretinin asgari seviyesini 22,00 Frank olarak belirlemişlerdir. Örnek teşkil etmek üzere Sanayi/Üretim sektöründe toplu sözleşme ile çalışan işçiler için sendikalar tarafından öngörülen ortalama asgari saat ücretleri ise şöyledir:

Vasıfsız İşçi	Saat ücreti CHF 24,10	Aylık ücret CHF 3.850	40 saat
Vasıfli Kalifiye İşçi	Saat ücreti CHF 25,95	Aylık ücret CHF 5.166	40 saat
Meslek Eğitilmiş Uzman Personel	Saat ücreti CHF 38,45	Aylık ücret CHF 6.612	40 saat
Vardiya Şefi, Usta	Saat ücreti CHF 38,15	Aylık ücret CHF 6.663	40 saat
Yüksek Eğitilmiş Orta/Üst Kademe İdari Pers.	Saat ücreti CHF 54,20	Aylık ücret CHF 6.663	40 saat

Sektörlere Göre Ortalama Aylık Ücretler (CHF)

2022 yılı itibarıyla

	Genel Ortalama Ücretler	Kadınlar	Erkekler
Tarım/Ormancılık Genel Ortalaması	6.665	6.211	6.963
Madencilik Sektörü Genel Ortalaması	6.311	6.368	6.310
Maden Çıkartma ve İşleme	6.286	6.248	6.291
Üretim Sektörü Genel	6.535	5.614	6.824
Gıda/Yem	5.190	4.636	5.673
Tekstil/Konfeksiyon	5.362	4.876	5.675
Kimyevi Maddeler Üretimi	7.735	6.995	7.973
Farmakoloji	10.040	9.656	10.299
Metal Üretim/İşleme	6.185	5.749	6.228
Makine/Teçhizat Üretimi	7.141	6.258	7.297
Taşıt Aracı Üretimi/Yedek Parça Sanayii	6.275	5.647	6.320
Mobilya Üretim Sektörü	6.159	5.719	6.236
Enerji Üretim Sektörü	8.335	7.610	8.467
İnşaat Sektörü	6.299	6.057	6.317
Üst Yapı	6.503	6.442	6.505
Alt Yapı	6.768	6.690	6.768
Hizmet Sektörü Genel Ortalaması	6.758	6.291	7.269
Toptan	7.145	6.715	7.381
Perakende	4.997	4.813	5.489

Taşımacılık/Dağıtım Sektörü Genel Ortalaması	6.172	5.862	6.261
Kara Taşımacılığı	6.310	6.141	6.343
Hava Taşımacılığı	6.890	4.838	7.864
Posta ve Kurye Hizmetleri	5.936	5.837	5.970
Yeme/İçme ve Konaklama Sektörleri Genel Ortalaması	4.482	4.368	4.635
Konaklama	4.488	4.382	4.643
Yeme/İçme	4.479	4.351	4.620
Bilgi/İletişim/Bilişim Sektörleri Genel Ortalaması	9.000	7.444	9.532
Yayınevleri/Basın-Yayın	7.523	6.824	8.130
Telekomünikasyon	9.200	7.255	9.884
Bilgisayar / Bilişim Sektörü	10392	7947	12144
Mali Müşavirlik ve Sigortacılık Hizmetleri Genel Ortalaması	9.630	7.843	11.006
Mali Müşavirlik Muhasebe Hizmetleri	10.211	8.329	11.481
Sigorta Kurumları	8.734	7.389	10.163
Serbest Meslek Teknik Hizmetler Sektörü Genel Ortalaması	7.882	6.981	8.584
Danışmanlık/Denetleme	7.872	6.909	9.785
Şirket Yöneticileri/Danışmanları	9.896	8.364	11.315
Mimarlık/Mühendislik Hizmetleri	7.408	6.551	7.815
Reklamcılık/Pazar Araştırmacıları	6.728	6.229	7.365
Teknikerler	6.620	6.065	7.136
Veterinerlik Hizmetleri	6.159	5.552	9.302
Diğer Ekonomik Hizmet Sağlayıcılar Ortalaması	5.468	4.818	5.716
İşgücü Kiralama	5.657	5.201	5.724
Turizm Seyahat Hizmetleri	5.907	5.714	6.528
Güvenlik Şirketleri	5.055	4.975	5.088
Bina/Bahçe Bakımı /Peysaj	5.135	4.160	5.700
Kamusal Hizmetler	8.505	7.838	9.077
Eğitim/Öğretim	8.494	8.245	8.957
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Genel Ortalaması	6.466	6.262	7.173
Sağlık Hizmetleri	6.821	6.576	7.710
Bakımevleri/Hasta Bakıcılık/Yurtlar	5.869	5.698	6.407
Sosyal Hizmetler	6.303	6.083	6.919
Sanatsal Faaliyet Gösteren İşletmeler Genel Ortalaması	6.404	6.119	6.665
Kütüphaneler/Müzeler	7.167	6.925	7.495
Spor/Dinlenme Hizmetleri	6.071	5.555	6.379
Diğer Hizmetler Genel Ortalaması	6.485	5.935	7.309
Vakıflar/Dernekler/Dini Kuruluşlar	7.352	7.015	7.933

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS)

9.2.2.8. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

2022 yılı itibarıyla

Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında 2022 Yılı Ücret Artış Oranları	
Efektif aylıklar	+0,4
Asgari aylıklar	+0,2
Toplu İş Sözleşme Sayısı	
Sendika federasyonları ile genel sektörel sözleşmeler	196
Firmalar ile yapılan münferit sözleşmeler	361
Toplu İş Uyuşmazlıkları	
Grev sayısı	3
Grev katılımcı sayısı	790
Sendika Üyesi Çalışanların Sayısı	666.176

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS)

Toplu İş Sözleşmeleri Kapsamına Giren İşçi Sayısı *

2022 yılı itibarıyla

TİS kapsamında yer alan çalışan sayısı	Aylık üzerinde anlaşmaya varılmış çalışan sayısı	Mutabık kalınan nominal efektif ücret ayarlamaları		Kabul edilen nominal asgari ücret ayarlamaları	
		Çalışan sayısı	Ücret ayarlamaları (artış) %	Buna tabi çalışan sayısı	Ücret ayarlamaları (artış) %
1.898.358	1.739.294	550.977	0,8	1.664.611	0,6

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS)

*İsviçre’de TİS yenilenme tarihi yılın Temmuz ayından bir sonraki yılın Haziran/Temmuz ayına kadar olan süre için uygulanır. 1 Temmuz 2022 ile 30 Haziran 2023 tarihleri arasında Federal Konsey, sözleşme taraflarının talebi üzerine 40 sözleşmede TİS’lerin federal düzeyde genel olarak bağlayıcı olduğunu ilan etmiştir. Aynı dönemde, TİS’ler kanton düzeyinde 25 usulde genel olarak bağlayıcı ilan edilmiş ve Ekonomik İşler, Eğitim ve Araştırma Dairesi (EAER) tarafından onaylanmıştır. 7 usulde (2’si federal ve 5’i kanton düzeyinde), yeni müzakere edilen TİS’lerin genel olarak bağlayıcı olduğu ilan edilmiştir. 58 sözleşme için (38’i federal ve 20’si kanton düzeyinde), bunların uzatılması, eski haline getirilmesi veya değiştirilmesi yönünde kararlar alınmıştır.

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

9.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

a) İsviçre Federal Hükümeti savcılarının emeklilik yaşını 65'ten 68'e yükseltmiştir. Bu değişiklik 01 Ocak 2022 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

b) İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumunca 11 Ocak 2022 tarihinde yapılan açıklamada 40 yaş üzerindeki çalışmayan nüfusun tekrar çalışma hayatına kazandırılması ve yaşlı işsizlerin istihdam şanslarının artırılması için her kantonda danışma merkezlerinin kurulacağı, bu merkezlerin finansmanının %80'inin kantonlar, %20'sinin ise federal devlet tarafından karşılanacağı duyurulmuştur.

c) İsviçre Federal Hükümeti 25 Mayıs 2022 tarihli kabine toplantısında emeklilere her yıl bir maaş fazla ödeme yapılmasını öngören « Emeklilere 13. Ay Maaşı » konulu halk oylamasına ret görüşü bildirilmesini kararlaştırmıştır. Gerekçe olarak yeterli finans kaynağı bulunmaması gösterilmiştir.

d) Federal Şans Oyunları Komisyonu tarafından 22 Haziran 2022 tarihinde yapılan basın açıklamasında, 2021 yılında şans oyunlarından elde edilen gelirin 249 milyon Franklık bölümünün, İsviçre Yaşlılık ve Geride Kalan Hak Sahipleri Sigortası'na (AHV) devredildiği duyurulmuştur.

e) İsviçre'de Eylül ayı sonunda yapılan bir referandumda halk, kadınların emeklilik yaşının 64'ten 65'e yükseltilmesine karar vermiştir. İsviçreli, %51'lik bir çoğunlukla emeklilik yaşının erkeklerle eşitlenmesinden yana oy kullanmıştır.

9.3.1.1. Sosyal Sigortalar

İsviçre'de çalışma ve sosyal güvenlik alanlarındaki faaliyetler, Federal İçişleri, Ekonomi ve Maliye Bakanlıkları'nın görev alanında bulunmaktadır. Çalışma ve sosyal güvenlik faaliyetlerinin üç ayrı bakanlık tarafından yürütülmesi ve ülkenin Konfederatif Kantonal bir devlet olduğu göz önüne alındığında, teşkilatlanma ve koordinasyon sistemi ülkemize nazaran farklılıklar arz etmektedir.

İsviçre'de sosyal güvenlik sistemi 3 sütundan oluşmaktadır:

- Sosyal Sigortalar Kurumu (Yaşlılık, Geride kalanlar ve Maluliyet Sigortaları-AHV/IV)
- Mesleki Sorumluluk Sigortası (İşveren ve çalışan'ın prim katkıları ile) Pansiyon Kasa
- Özel bireysel emeklilik sigortası

Genel Sağlık Sigortası özel sağlık sigorta şirketlerinin uhdesinde olup zorunlu sağlık sigortasının çerçeve hükümleri Bakanlık tarafından belirlenmiştir. Primler serbest piyasa koşullarında belirlenir.

İsviçre'de çalışan kişilerin aylıklarından Yaşlılık ve Geride Kalanlar (AHV), Maluliyet (IV) sigorta primlerinin kesilmesi zorunludur. Bazı durumlarda İsviçreli işveren için İsviçre dışında çalışan kişilerin aylıklarından da söz konusu primlerin kesilmesi söz konusudur.

Çalışan kişiler 17. yaşlarının sona ermesini takip eden ilk 1 Ocak tarihinden başlamak suretiyle prim ödeme zorunluluğundadır. Örneğin 15 Ağustos 2016 tarihinde 17 yaşına basan bir işçi 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren prim ödemeye başlamak durumundadır. Emeklilik yaşı gelmeden çalışmaya son verenlerin "çalışmayanlara mahsus" prim ödeme yükümlülüğü devam eder. Çalışmayan kişilerin sigorta primi ödeme yükümlülükleri 20. yaşını bitirdikleri yılın 1 Ocak tarihinden itibaren başlar. Başka bir deyim ile kişiler fiilen çalışmasalar da sigortalılık statüleri emekli oldukları güne kadar devam eder.

Serbest meslek sahibi kişiler ise 17. yaşlarının sona ermesini takip eden ilk 1 Ocak tarihinden başlamak suretiyle prim ödeme zorunluluğundadır. Emeklilik yasal yaş sınırı erkeklerde 65, kadınlarda ise 64'dür. 2024 yılından itibaren her ikisi de 65' tir.

Yasal emeklilik yaşına ulaştığı halde çalışmaya devam edenler de prim ödeme yükümlülükleri olsa da prim indiriminden yararlanırlar. Erkekler için yasal yaşlılık sınırı 65, kadınlar için ise 64'tür. Aylıktan kesilen toplam prim tutarları, prim bedelinin işçi ve işveren tarafından yarı yarıya paylaşılmasıyla ödenir.

9.3.1.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2022 yılı itibarıyla

	Aylık gelire göre	Yaşlılık ve geride kalan hak sahipleri Sigortası (AHV)	Maluliyet sigortası (IV)	İş kaybı /askerlik, hamilelik vb. (EO)	Aylıktan kesilen primler toplamı AHV/IV/EO	İşsizlik sigortası (ALV)
Çalışanlar	İşçi/İşveren yarı yarıya	%8,7	%1,4	%0,5	%10,6	%2,2*
Serbest çalışanlar	Aylık kazancın:	%8,1	%1,4	%0,5	%10	**

Kaynak: <https://www.ahv-iv.ch/p/2.01.d>

*: 148.200 Franka kadar yıllık geliri olanlar, 1 Yıllık 148.200'den fazla geliri olanlar

** : Serbest çalışanlara dair işsizlik sigortası yoktur

9.3.1.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı**2021* yılı itibarıyla**

Aylıklar	Yaşlılık Aylığı	İsviçre’de ödenen	İsviçreli	1.513.305
			Yabancı	173.371
		Yurt dışına ödenen	İsviçreli	122.660
			Yabancı	661.389
	Dul Aylığı	İsviçre’de ödenen	İsviçreli	38.623
			Yabancı	10.511
		Yurt dışına ödenen	İsviçreli	8.734
			Yabancı	117.977
	Yetim Aylığı	İsviçre’de ödenen	Schweiz	13.515
			Yabancı	2.269
		Yurt dışına ödenen	İsviçreli	1.860
			Yabancı	6.451

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu BFS

<https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/sozialversicherungen/ahv/statistik.html>

(*) 2022 rakamları rapor döneminde henüz açıklanmamıştır.

Aralık 2022 itibarıyla

Ödenen Aylık Sayısı		
İsviçre'de İkamet Edenler	Erkek	646.969
	Kadın	822.984
İsviçre Dışında İkamet Edenler	Erkek	86.634
	Kadın	80.191

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu BFS

İşsizlik Sigortası (AL) ödemelerinden yararlananların sayısı**2022 yılı itibarıyla**

Yıl	İşsizlik ödeneği alanlar (Erkek)	İşsizlik ödeneği alanlar (Kadın)	Toplam
2012	150.400	128.643	279.000
2013	162.900	133.300	296.200
2014	167.400	135.400	302.900
2015	176.700	140.200	316.900
2016	184.700	147.100	331.700
2017	182.900	147.600	350.507
2018	169.800	143.100	312.900
2019	162 100	136 500	298.600
2020	154.405	185.304	339.709
2021	14.2816	157.723	300.539
2022	131.468	153.606	285.074

Kaynak: Statistik der Arbeitslosenversicherung (admin.ch)

9.3.1.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri ve Prim Transferleri

2022 yılı itibarıyla

Yaşlılık Aylıkları		Dul ve Yetim Aylıkları		Maluliyet Aylıkları		2022 Yılında Yapılan Ödemeler Tutarı	
Kişi sayısı	CHF	Kişi sayısı	CHF	Kişi sayısı	CHF	Toplam Kişi	CHF
2.260	32.172.08	967	10.542.703	812	11.853.660	4.039	54.568.771

Kaynak: SAK İstatistik Birimi Cenevre

Sosyal Güvenlik Anlaşmasının 8. Maddesi Uyarınca 1-4 Yıl Arası Çalışmış Olanlara Yapılan Bir Keze Mahsus Toplu Ödemeler

2022 yılı itibarıyla

Yaşlılık Aylıkları		Dul ve Yetim Aylıkları		Maluliyet Aylıkları		2022 Yılında Yapılan Bir Defaya Mahsus Ödemeler Toplamı	
Kişi	CHF	Kişi	CHF	Kişi	CHF	Kişi	CHF
114	2.963.089	22	430.260	0	-	136	3.393.349

Kaynak: SAK İstatistik Birimi Cenevre

Türkiye’ye Yapılan Prim Transferleri

2022 yılı itibarıyla

Prim transferleri	
Kişi sayısı	2022 yılında yapılan transfer miktarı CHF
159	7.069.245

Kaynak: SAK İstatistik Birimi Cenevre 2022

9.3.1.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA) gerek mesleki kaza sigortası (BUVA) gerekse mesleki olmayan kazalara karşı sigortalama işlemlerini yerine getirir. Ayrıca, İsviçre’de özel firmalarca yürütülen zorunlu sağlık sigortası kapsamında sigortalılar ekstra olarak iş ya da iş dışı kaza ve iş hastalığı sigortası yaptırabilirler.

Kaza Sigortası Kurumu 3 kategoride hizmet vermektedir

- Kazaların önlenmesi için yapılan faaliyetler
- Sigortalama
- Kaza sonrası bakım ve iyileştirme

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

		2018	2019	2020	2021	2022
Sigorta Şirketi Sayısı		29	27	26	24	22
Sigortalı İşyeri Sayısı		618.424	626.833	639.621	645.577	
Tam gün Çalışanlar	1000x.	4 115	4.184	4.156	4.256	
İş Arayanlar	1000x.	191	182	230	229	
BUVA Ödemeler	Milyar CHF	314,8	323,0	325,9	332,9	
Prim Tahsilatı (UVAL Dâhil)	Milyon CHF	5.395,2	5.479,0	5.543,1	5.651,8	
Kayıtlı Yeni Vaka Başvuru Sayısı		855.140	868.159	802.601	831.511	910.904
BUV (Meslek Kazası)		273.675	278.736	264.311	276.886	293.132
NBUV (Diğer Kazalar)		565.017	573.955	522.006	536.208	600.715
UVAL (İşsizler Kaza Sigortası)		16.448	15.468	16.284	18.417	15.830
UV IV (Maluliyet Kasası)						1.227
Onaylanan Vaka Sayısı		819.149	830.667	762.440	787.874	
Meslek Hastalıkları		3.402	3.312	16.138	14.251	
Maluliyet Aylıkları		1.721	1.457	1.372	1.303	
Yeniden Uyum Giderleri		4.933	5.105	4.854	5.143	
Sigorta Kaps. Ölüm Sayıları		591	524	541	604	
Giderler Toplamı	Milyon CHF	4.915,8	5.031,9	8.455,6	4.969,1	
Tedavi Giderleri		1.955,8	2.032,5	1.923,9	1.912,9	
Sigortalılara Ödenen		2.021,1	2.097,9	2.071,2	2.093,3	
AHV Kapital Desteği		800,7	755,5	4 315,0	807,9	
Diğer Giderler		138,1	145,9	145,5	155,1	

Kaynak: <https://www.unfallstatistik.ch/d/publik/unfstat/pdf/Ts21.pdf>

9.3.2. Aile Yardımları

Çocuk parası/aile yardımları Federal Aile Yardımları Yasası ile düzenlenmiştir. Ailelerin çocuklarının bakımı için karşı karşıya kaldıkları giderlerin kısmen telafisi amaçlı olarak çalışanlar, serbest meslek sahipleri ve az gelirli serbest çalışanlar aile yardımı alma hakkına sahiptir. Tarım sektöründe çalışan ailelere yapılacak çocuk yardımları ayrı bir kanun ile düzenlenmiştir (Tarımda Çalışanlar için Aile Ödeneği Hakkında Federal Kanun). Hangi çocuklar için aile yardımı alınabileceği hususu yasada şu şekilde açıklanmaktadır:

- Ebeveynleri evli olsun olmasın ebeveynlerin öz çocukları ve evlat edinilmiş çocuklar,
- Üvey evlatlar (o aile içinde yaşayıp bakımları üstlenilmiş olanlar),
- Resmî kurumlarca aileye bakımı ve eğitimi için teslim edilmiş çocuklar (çeşitli nedenlerle öz ailelerinden alınıp bakım ve koruma altına alınmış ve bakıcı ailelere teslim edilmiş çocuklar),
- Ailenin bakımını üstlendiği torunlara yapılan yardımlar çocuk ödenekleri ve mesleki/eğitim ödeneklerinden oluşmaktadır. Buna ek olarak bazı kantonlar doğum ve evlat edinme ödenekleri de vermektedir.

“Aile Yardımı Ödeneklerine İlişkin Federal Kanun” kantonlarda çocuk başına ve ayda ödenecek minimum aile ödeneği tutarını öngörmektedir. Söz konusu yasaya göre minimum tutarlar aşağıdaki gibidir:

- ✓ Çocuk parası 200/220 CHF, (16 yaşına kadar olan çocuklar veya mesleki ödeneği hak edene kadar),
- ✓ Mesleki eğitim ödeneği 250/270* CHF (15-25 yaş arası zorunlu eğitiminden sonra eğitimine devam edene gençler),
- ✓ Bu rakamlar Kantonlar arasında farklılık göstermektedir. Bazı Kantonlarda özellikle eğitim gören çocuklara ödenen çocuk parası yukarıda belirtilen taban matrahların 2 katına kadar ulaşabilmektedir. Örneğin Bern kantonunda eğitim gören çocuklara ödenen çocuk parası 390 CHF iken Cenevre kantonunda 500 CHF’ye erişmektedir.

9.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

2022 yılı itibarıyla

Kanton		Çocuk Parası 1	Eğitim Yapan Çocuklar İçin Çocuk Parası	Doğum Parası	Evlatlık Edinme Yardımı
		Çocuk Başına Ayda Ödenecek Tutar			
Federal Düzey 2		200/220	250/270		
Aile Yasası Kantonal 3		200	250	—	—
ZH4		200/250	250	—	—
BE5		230	290	—	—
LU6		200/2.106	250	1.000	1.000
UR		200	250	1.000	1.000
SZ		210	260	1.000	—
OW		200	250	—	—
NW		240	270	—	—
GL		200	250	—	—

ZG7		300	300/3.507	—	—
FR8		245/265	305/325	1.500	1.500
SO		200	250	—	—
BS		200	250	—	—
BL		200	250	—	—
SH		200	250	—	—
AR		200	250	—	—
AI		200	250	—	—
SG		200	250	—	—
GR		220	270	—	—
AG		200	250	—	—
TG		200	250	—	—
TI		200	250	—	—
VD9		230/370	300/440	1.500	1.500
VS10		275/375	425/525	2.000/3.000	2.000/3.000
NE11		220/250	300/330	1200	1.200
GE12		300/400	400/500	2.000/3.000	2.000/3.000
JU		250	300	850	850

Kaynak: İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumu

<https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/sozialversicherungen/famz/statistik.html>

Açıklamalar:

1- Genel tablo.

2-Tutarlar İsviçre'nin tümü için geçerlidir. İlk tutar düzlük, ikinci tutar ise dağlık bölgelerde yaşayanlar içindir. Tarım sektöründe çalışan aillere bu tutara ek olarak ayda 100 Franklık fazladan ödeme yapılmaktadır.

3-Verilen tutarlar kanuni minimum değerleri belirlemekte olup Kantonlar münferiden daha yüksek tutarları ödemeyi üstlenebilirler.

4-İlk tutar 12 yaşa kadar, ikinci tutar 12 yaş sonrası için geçerlidir.

5-Kantonal Aile Kasası FAK bazı durumlarda tutarları yükseltebilir, evlatlık ve doğum yardımı yapmayı öngörebilir.

6- İlk tutar 12 yaşa kadar/İkinci tutar 12 yaş sonrası için geçerlidir.

7- İlk tutar 18 yaşa kadar/İkinci tutar 18 yaş sonrası içindir.

8-İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir.

9- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 - 20 yaş arası çalışmayan ve 16 yaş altı eğitim gören çocuklar 300 Frank, 3'üncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 440 Frank ödenecektir.

10-İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 Yaş altı eğitim gören çocuklar 425 Frank, 3'üncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 525 Frank ödenecektir.

11- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir.

12-- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 - 20 yaş arası çalışmayan ve 16 yaş altı eğitim gören çocuklar 400 Frank, 3ncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 500 Frank ödenecektir.

Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin Yardımlar

İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için aile yardımları (çocuk parası) 01.01.2009 tarihinden itibaren AB ve İsviçre'nin de üyesi bulunduğu EFTA (Norveç, İzlanda, Liechtenstein) ülkelerinin vatandaşlarının çocuklarının İsviçre dışında / AB ve EFTA ülkelerinde ikamet etmeleri durumunda yapılmaktadır.

Yukarıda anılan tarihte yürürlüğe giren Aile Yardımı Kanununun 4. maddesinin 3. Paragrafında, Hükümet yurt dışında yaşayan çocukların çocuk yardımı taleplerini düzene koymakta olup Aile Yardımı ile ilgili Yönetmelik (Madde7, paragraf 1) sadece, bu konuda hüküm içeren devletlerarası anlaşmaların yapıldığı ülkelerdeki çocuklara aile yardımı ödenmesini öngörmektedir.

Bu durum ödemelerin temel olarak sadece AB ve EFTA ülkelerine yapılmasına yol açmakta olup İsviçre'de çalışan vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocuklarına çocuk/aile yardımı ödemeleri buna istinaden durdurulmuştur. Türkiye – İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ne göre, sadece tarım iş kolunda çalışan Türk işçilerinin Türkiye'de bulunan çocukları için çocuk parası ödenmektedir. Bu konu Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Anlaşması tadiline ilişkin ikili görüşmelerde ele alınmıştır. AB/EFTA üyesi olmamalarına karşın, İsviçre dışında mukim Bosna-Hersek, Kosova, Karadağ, Sırbistan ve Slovenya vatandaşlarının aile yardımları bu ülkelerin İsviçre ile yapmış oldukları Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri kapsamında 01.01.2009 tarihinden sonra da sağlanmaktadır.

9.3.2.2. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar (Sosyal Yardımlar)

Tamamlayıcı Sosyal Sigorta Ödemeleri (EL)

Yaşlılık ve maluliyet aylığı alan kişilerin gelirleri İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), verilerinde belirtilen yoksulluk sınırı rakamlarının altında ise, bu kişilere sosyal yardım ödemesi yapılmaz. Ancak aradaki fark Yaşlılık/Geride Kalanlar ve Maluliyet Kasası (AHV/IV) tarafından emekli aylıklarının tamamlayıcı bölümünü oluşturan ödeme (Ergänzungsleistung) adı altındaki tamamlayıcı ek ödenek ile ihtiyaç sahiplerine ödenir.

Sosyal yardım olarak hak sahiplerine ödenen meblağlar bu kişilerin maddi durumlarının tekrar elvermesi durumunda geri talep edilebilir. Yaşlılık/Geride Kalanlar ve Maluliyet Kasası (AHV/IV) tarafından yapılan tamamlayıcı ödemeler ise sosyal yardım kategorisine girmedikleri için geri talep edilmez.

Yaşlılık, Geride Kalanlar (AHV) ve Maluliyet (IV) Sigortaları kapsamında uygulanan tamamlayıcı sosyal sigorta ödemeleri emekli aylığı tutarlarının asgari geçim endeksi rakamlarının altında kaldığı durumlarda aradaki açığı kapatırlar. Tamamlayıcı sosyal sigorta ödemesi yasal bir hak olup bakım ya da sosyal yardım ödeneği değildir. Tamamlayıcı Sosyal Sigorta Ödemeleri (EL) AHV ve IV ile birlikte İsviçre devletinin sosyal alandaki temel unsurlarının içinde yer almaktadır. Tamamlayıcı sosyal sigorta ödemeleri Kantonlar tarafından uygulanır ve iki kategoriye ayrılırlar:

- Yıllık olarak hesaplanıp tediyesi aylıklar halinde yapılan EL ödemeleri,
- Hastalık ve engellilik durumlarının giderlerine yapılan katkılar.

Emeklilik yaşına gelen, malul, dul veya yetim olanlar İsviçre Sigorta Kurumu'na hiç sigorta primi ödemedikleri veya emekli olmalarına yetecek sürede sigorta primi ödemedikleri için emekli olma hakkına sahip değillerse belirlenen şartlara bağlı olarak “Tamamlayıcı Sigorta Ödemeleri-EL” alabilmektedirler.

“Tamamlayıcı Sigorta Ödemeleri-Ergänzungsleistungen” Ödenmesi İçin Kabul Edilen Asgari Harcama (Gider) Düzeyleri (CHF):

2022 yılı itibarıyla

Ödemeler	Evde	Yaşlılar / Bakım Evinde
Yaşlılık aylığı alan, çocuksuz, tek başına yaşayanlar	983	3.073
Maluliyet aylığı alan, çocuksuz, tek başına yaşayanlar	1.197	3.687
Yıllık harcama sınırları	Yalnız yaşayanlar	Evliler
Yaşamsal gereksinimler	19.290	28.935
Azami brüt kira	13.200	15.000
Gelir muafiyeti	1.000	1.500
Varlık muafiyeti	37.500	60.000
İçinde oturan gayrimülk muafiyeti	112.500	112.500

Kaynak: www.skos.ch

Not: Bu rakamlar referans mahiyetinde olup kantondan kantona ve kişilerin özel durumlarına göre değişiklik arz edebilmektedir. Kira ve kiraya bağlı yan giderler de harcama giderlerine dâhil edilmektedir. Kendisine ait bir evde oturmayanların kira yan giderler toplamı için yıllık sınır 1.680 CHF olarak belirlenmektedir.

“Tamamlayıcı Sigorta Ödemeleri-Ergänzungsleistungen İçin Hastalık ve Engellilik Durumunda Yıllık Olarak Sağlanabilecek Ek Ödeme Miktarları:

2022 yılı itibarıyla

Yalnız yaşayan için	25.000 CHF
Evli çiftler için	50.000 CHF
Yaşlılar evinde kalanlar için	6.000 CHF

Kaynak: <https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/informationen-fuer/versicherte/el.html>

9.3.2.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşyeri emeklilik aylığı zorunlu, toplu işten çıkarma durumlarında işveren tarafından projelendirilen sosyal dayanışma programı kapsamında özellikle ileri yaşta, normal emeklilik yaşı yaklaşmış çalışanlara bu süreç içerisinde köprü aylığı (şirket destekli erken emeklilik) denilen bir ödeme şeklinde yapılmaktadır. Bu ödemeler çalışan kadın 64, erkek 65 yaşına geldiğinde sona erer.

İsviçre’de ikamet eden, 60 yaşını doldurmuş ve işsizlik sigortası ödenek alma süresi sona ermiş ve iş bulamamış kişilere normal yaşlılık aylığı alma süresine erişinceye kadar geçecek süre zarfında devlet tarafından (köprü) aylık bağlanmaktadır. Köprü aylık sisteminden yararlanmanın başlıca koşulları şunlardır:

- 60. Yaşını doldurmuş olmak ve işsizlik aylığı ödemelerinin sona ermiş olması,

- En az 20 yıl süre ile sigorta primi ödemiş olmak ve bunun en az 5 yılının 50 yaş sonrasında ödenmiş olması,
- Emekli ya da maluliyet aylığı almıyor olmak,
- Tek başına yaşayanlar için 50.000 Franklık, evli çiftler için 100.000 Franklık varlık sınırını aşmamak (ev sahibi olup kendi evlerinde oturanların gayrimenkul değerleri hesaba katılmamaktadır),
- 01 Ocak 2021 öncesinde işsizlik sigortası ödeneği sona ermiş kişiler geçici köprü aylık talebinde bulunamaz,
- Resmi emeklilik yaşına erişip yaşlılık aylığı bağlananların köprü aylığı kesilir.

Köprü emekli aylığı tek başına yaşayanlar için yıllık azami 44.123 Frank, çocuklu aileler için azami 66.184 Frank olarak belirlenmiştir.

9.3.3. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardım kişisel ihtiyaçlara göre yapılmaktadır. Yasa ile belirli bir miktar belirlenmemiştir. Sosyal yardım ödemeleri sosyal güvenlik kurumu tarafından değil, kantonlar ve belediyeler tarafından karşılanmaktadır.

Konfederasyon sadece iltica başvurusunda bulunanların sosyal yardım masraflarına iştirak etmektedir. Sosyal yardım kurallarını kantonların kendileri düzenledikleri için ilgili sosyal yardım yasası her kantonda farklıdır. Ancak, İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), uygun bir sosyal yardımın tespiti ile ilgili yönerge yayınlamakta olup uygulamada genel olarak bu yönergelere kantonlarca referans ölçüler olarak riayet edilmektedir.

Sosyal yardım ödemelerinde göz önüne alınan yardım kategorileri:

- Gıda, içecek, tütün
- Giyisi ve ayakkabı
- Elektrik su giderleri
- Genel ev masrafları
- Kişisel bakım
- Toplu ulaşım ile seyahat giderleri
- Gazete, radyo, televizyon, internet giderleri
- Eğitim, boş zamanları değerlendirme, spor harcamaları
- Diğer

İsviçre Sosyal Yardım Konferansı'nın tespitlerine göre, temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen miktarlar şöyledir:

2022 yılı itibarıyla

Hane Halkı Sayısı	Aylık Temel İhtiyaç (CHF)	Kişi Başı Aylık
1 kişi	1.031	1.031
2 kişi	1.577	789
3 kişi	1.918	639
4 kişi	2.206	552
5 kişi	2.495	499
Her bir fazlası için	+ 209	

Kaynak: SKOS https://rl.skos.ch/lexoverview-home/lex-RL_C_3_1?effective-from=20230101/2022/2023

Not: Bu miktarlara ev kirası, ev yan giderleri (ısıtma vs.) ve temel hastalık sigortası masrafları dâhil değildir.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Meslek Okulları

İsviçre’de mesleki öğretimin amacı, genel kültürle birlikte, teorik ve pratik olarak belirli bir mesleği kazandırmaktır. Takriben 270 mesleğin öğretimi yapılmaktadır.

15 yaşını bitiren gençler için veli ve işyeri arasında imzalanan mukavele üzerine öğrenime pratik olarak işyerinde, teorik olarak da genel kültürle birlikte meslek okulunda (Gewerbeschule, Kauffmännische Schule) haftada bir veya iki gün devam edilir.

Bu öğrenimin süresi, mesleğin özelliğine göre 2, 3 veya 4 yıldır. Bu öğrenimi bitirenlere verilen beceri belgesi “das Eidgenössische Fähigkeitszeugnis” olarak ifade edilir. Ayrıca aşağıda isimleri yazılı olan diğer başlıca meslek okulları, ülkemizdeki meslek okullarına benzer program uygulamaktadırlar.

9.4.1. Sayısal Veriler

9.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2022 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
İlkokul 1-2	181.082	129.474	51.507	1.557
İlkokul 3-8	530.230	383.854	146.028	4.760
Ortaokul	264.798	195.928	68.740	2.280
Lise	73.257	62.138	11.095	190
Meslek Lisesi	32.847	27.167	5.668	178
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitimi)	215.710	165.746	49.948	1.752
Yüksek Meslek Okulları	61.960	53.848	7.815	287
Diğer	42.196	23.173	18.960	509
Genel Toplam	1.402.080	1.041.321	359.761	11.513

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

9.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel	İsviçre	Yabancı	Türk
Meslek Lisesi	32.847	27.167	5.668	178
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitimi)	215.710	165.746	49.948	1.752
Yüksek Meslek Okulları	61.960	53.848	7.815	287

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

9.4.1.3. Yükseköğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Öğrenim Seviyesi	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Pedagoji Yüksekokulları dâhil)	334
Lisans	272
Master	353
Doktora	323
Diğer	105
Toplam	1.387

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

İsviçre Geneli Türk Öğrenci Sayısı (Yükseköğrenim Dâhil): 13.006
İsviçre’de Yükseköğrenim Gören Toplam Öğrenci Sayısı: 274.916

9.4.1.4. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2022 yılı itibarıyla

Türk Öğretmen Sayısı	29
Öğrenci Sayısı	2.002

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

İsviçre genelinde 24 kantonda ve bir de Lihtenştayn Prenslığı’nde olmak üzere 162 okulda toplam 2.002 öğrenciye 557 saat Türkçe dersi verilmiştir.

9.5. GÖÇ VE UYUM

2022 yılında 166.919 yabancı işçi İsviçre'ye göç etmiştir. 76.286 kişi (+%15) kısa süreli istihdam için gelirken, 90.633 kişi (+%26) uzun süreli istihdamda yer almıştır. Uzun süreli kalışlardaki artış, hizmet sektörü, sanayi ve inşaat sektörlerindeki şirketlerde işgücüne olan talepten kaynaklanmıştır.

Hizmet sektöründeki en güçlü göç tipik olarak planlama, danışmanlık ve bilişim, konaklama, ticaret ve sağlık gibi sektörlerde gerçekleşmiştir. İşgücüne olan yüksek talep, iç ve dış ekonomilerdeki dinamik toparlanmanın yanı sıra Korona pandemisi sonrasındaki telafi etkilerini yansıtmaktadır.

İsviçre gerek ülkedeki refah ve yaşam standartlarının iyi oluşu, gerekse çalışma ve sosyal faaliyet imkânlarının genişliği ve kişi başına düşen GSMH'nın yüksek olması gibi nedenlerle ekonomik amaçlı mülteciler ve nitelikli işgücü vasfındaki yabancılar için bir çekim merkezi niteliğine sahiptir. Ülke Schengen serbest dolaşım kapsamı içinde olduğundan, yurt dışından gelen nitelikli işgücünün yasal olarak çalıştırılması sorun teşkil etmemektedir. Buna göre; AB ve EFTA üyesi ülkelerin vatandaşları serbest dolaşım antlaşması gereğince, İsviçre sınırları içerisinde çalışma pazarına kolayca girebilmekte ve bürokratik engel ve zorluklarla karşılaşmaksızın istihdam edilmektedirler.

İsviçre, üyesi olmadığı Avrupa Birliği ve üyesi olduğu Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkeleri ile sürdürdüğü yüksek düzeydeki ekonomik ilişkileri, gelişmiş teknolojik araştırma kurumları ve dünya çapında derecelere sahip üniversiteleri, bankacılık ve finans sektöründe etkin global güçler arasında yer alması, kalifikasyonu yüksek işgücü yetiştiren ikili mesleki eğitim sistemi, yüksek milli geliri, ülkede kain Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar ve CERN gibi global bilimsel ve teknolojik araştırma kuruluşları, güçlü ve donanımlı devlet organizasyonu, uzlaşmacı siyasi koalisyonlarla sağlamakta olduğu istikrar ve toplumsal uyum, Avrupa Birliği Serbest Dolaşım Anlaşmasına ve Schengen Anlaşmasına taraf olması gibi nedenlerle, referandum yoluyla gerçekleşen milli irade ile Avrupa Birliği'ne tam üyeliği henüz kabul etmeyen bir ülke olarak Avrupa ülkeleri arasında olduğu kadar, dünyanın bir çok ülkesi için stratejik öneme sahiptir.

İsviçre bu nedenlerle, işgücü göçüne açık ve bir ölçüde kalifiye beyin göçü akımına maruz bir ülkedir. 2022 yılı itibarıyla ülkede ikamet etmekte olan göçmenlerin oranı %26 olup ayrıca İsviçre nüfusunun yaklaşık 1 milyondan fazla kısmını ise çifte vatandaşlık hakkına sahip yabancılar oluşturmaktadır. İsviçre'de sağlık ve bilişim gibi bazı sektörlerde yeterli sayıda kalifiye personel temin edilmesinde yaşanan sıkıntılar nedeniyle bu ihtiyacı karşılayacak kriterlere sahip yabancıların (AB/EFTA) ülkeye göçlerini teşvik edici uygulamalar mevcuttur.

İsviçre'ye Göç Eden Yabancılar İle Aynı Süreçte Ülkeden Göç Eden Yabancıların Sayıları

İç ve dış göç	2020 (bin)	2021 (bin)	2022 (bin)
İsviçre'ye göç edenler	163	165,6	190,5
İsviçreli	25,6	22,3	21,9
Yabancılar	137,4	143,3	168,5
İsviçre'yi terk edenler	106,5	114,6	120,4
İsviçreli	25,8	28,7	31,3
Yabancılar	80,7	85,9	89,1

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) tarafından açıklanan, AB/EFTA ülkeleri vatandaşları haricindeki diğer ülke vatandaşlarının İsviçre'de çalışma izni alabilmelerine ilişkin temel ilkeler şunlardır:

1. Öncelik Sistemi

Üçüncü ülkelerin vatandaşlarının çalışma izni alabilmeleri ancak öncelikli olan iç istihdam piyasasında ve AB/EFTA istihdam pazarında uygun kişinin bulunmaması halinde mümkündür. Öncelikten yararlananlar sırasıyla İsviçre vatandaşları, İsviçre'de süresiz ikamet iznine sahip yabancılar, çalışma hakkına sahip türde süreli ikamet iznine sahip yabancılar ve Serbest Dolaşım Anlaşması'na taraf ülke vatandaşları (AB/EFTA) şeklindedir. Öncelikli olmayan ülke vatandaşlarını istihdam etmek isteyen işverenler, kapsamlı çabalarına rağmen öncelikli kesimden kriterlerine uyan işgücü temin edemediklerini ispat etmek zorundadırlar.

2. Bölge ve Branşa Uygun Maaş ve Çalışma Koşulları

Yabancı işgücüne uygulanacak olan sosyal sigorta primleri, maaş ve diğer ödenekler çalışma bölgesinde genel olarak uygulanan prim ve maaşlarla eşdeğerde olmalıdır.

3. Çalışma İzni Koşullarında Uygulanan İstisnalar

Aşağıda gösterilen bazı durumlarda yabancılar için çalışma izni koşullarının bazı hükümleri uygulanmayabilir:

- Şirket birleşmeleri,
- Mal veya ürünlerin satın alındığı menşey ülkenin garanti ya da servis işlerinin sağlama alınmasını gerektiren durumlar,
- Merkezi İsviçre'de olan firmaların üstlendiği büyük projeler için yapılması gereken sınırlı süreli çalışmalar,
- Standart dışı ticari sözleşmelerin yerine getirilmesi gibi pozisyonlar.

4. Personelin Kişisel Koşulları

Şirketlerin yönetim kadrolarında istihdam edilecek kişiler öncelikle yükseköğretim ya da meslek yükseköğretim mezunu olmak kaydı ile uzmanlar, işinde uzman nitelikli işgücü ve mesleğine göre özel eğitim almış, özel yeteneklere, mesleki tecrübeye sahip kişiler olmalıdır.

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

a) İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı 31 Ocak 2022 tarihinde, 2021 yılında başlatılan pilot proje kapsamında, 2022 yılında da federal mülteci merkezlerinde bulunan müslüman mültecilere dini yardım ve danışma personelinin görevlendirileceğini açıklamıştır.

b) İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) 15 Şubat 2022 tarihinde bir basın açıklaması yayınlamış ve 2021 yılında İsviçre'ye iltica eden mültecilerin sayısının toplam 14.928 olduğunu duyurmuştur. 2021 yılında İsviçre'ye iltica eden Türk vatandaşlarının sayısı ise 1.455 olarak bildirilmiştir.

c) İsviçre Federal Hükümeti 04 Mart 2022 tarihli kabine toplantısında Ukrayna'daki savaş nedeniyle İsviçre'ye sığınan Ukrayna vatandaşlarına herhangi bir kovuşturma yapılmadan, doğrudan S tipi ikamet izni verilmesine karar vermiştir. Mart ayı sonu itibarıyla İsviçre'ye sığınan Ukraynalıların sayısı 22.000 dolayındadır.

g) İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) tarafından yapılan açıklamada, Hırvatistan vatandaşlarının 01 Ocak 2022 tarihinden itibaren İsviçre'de çalışmak üzere serbest dolaşım hakkından yararlanabilecekleri duyurulmuştur.

h) 2022 yılında İsviçre'ye 24.511 kişi iltica başvurusunda bulunmuş olup bu sayı 2021 yılına göre 9.583 kişi daha fazladır. İltica başvurularının bir önceki yıla göre %60'ın üzerinde artış göstermesinin başlıca sebepleri şunlardır:

Pandemiyle ilgili en kısıtlayıcı önlemlerin 2022 baharında sona ermesiyle seyahatler genel olarak yeniden kolaylaşmıştır. Pandemi, sığınmacıların geleneksel menşei ve transit ülkelerindeki birçok ekonomiyi zayıflatmıştır. Ukrayna savaşının bir sonucu olarak yükselen fiyatlar durumu daha da kötüleştirmiştir. Bu durum, etkilenen ülkelerdeki hem ülke vatandaşlarını hem de bazı durumlarda uzun süredir orada kalan göçmenler arasında göç baskısını artırmıştır. Son olarak, devletlerin liberal vize düzenlemeleri Avrupa'ya yolculuğunu kolaylaştırmıştır.

2022'de sığınmacıların en önemli menşei ülkesi 7.054 başvuru ile Afganistan olmuştur. Bunların 95'i aile birleşimi, 168'i doğum ve 73'ü çoklu başvurulardan kaynaklanmaktadır. Böylece, Afgan kökenli kişiler tarafından 6.718 yeni sığınma başvurusu kaydedilmiştir.

Diğer önemli menşei ülkeler ise Türkiye (3.788), Eritre (1.404), Cezayir (1.341) ve Suriye (725) olmuştur.

h) 2022 yılında, daimi yabancı ikamet eden nüfusta göç bir önceki yıla göre toplam 20.886 kişi (+%14,8) artmıştır. AB ve EFTA'dan İsviçre'ye 114.393 kişi göç etmiştir; bu rakam bir önceki yıla göre 19.523 kişi (+%20,6) daha fazladır. Üçüncü ülke vatandaşları ise 48.042 kişi ile bir önceki yıla göre 1.363 kişi (+%2,9) daha fazladır.

Bu artış, İsviçre'deki olumlu ekonomik gelişme ve istikrarlı ekonomik politika çerçevesinden kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda, daimi yabancı uyruklu nüfusun 73.736 kişisi İsviçre'yi terk etmiştir (2021'e kıyasla -656 kişi).

9.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

9.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

İsviçre'deki Türk dernek, Federasyon, spor klübü gibi oluşumların sayısı 100 civarındadır.

Ayrıca 152 Türk Okul aile birliği faaliyet göstermektedir.

İsviçre'deki Türk derneklerinin çatı federasyonu “İsviçre Türk Toplumu” (İTT) adı altında Zürih şehrinde konuşlanmıştır.

Başta din, kültür, sanat, müzik, folklor vb. temalı derneklerin 2021 yılı faaliyetleri bir önceki yılda da olduğu gibi pandemik koşullar nedeniyle alınan kısıtlamalar kapsamında büyük ölçüde azalma göstermiştir. Ancak 2022 yılı itibarıyla söz konusu etkinliklerin sayısında yeniden artma gözlenmiştir.

Derneklerin dağılımı şöyledir:

Faaliyet Alanı	Sayı
Kültürel ve sosyal faaliyette bulunanlar	30
Dini hizmet verenler	48
Kadın dernekleri	3
Yardımlaşma dernekleri	14
Spor dernekleri	3
Federasyon sayısı	1
Toplam	99

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

9.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsviçre’de yasal olarak ikamet eden yabancılar Federal Devlet Meclislerine (Ulusal Meclis ve Kantonlar Meclisi) seçme ve seçilme hakkına sahip değillerdir.

Yabancı nüfusa sadece mahalli düzeyle sınırlı siyasi katılım tanımakta, kanton düzeyinde ve federal düzeydeki siyasal katılım hakları sadece İsviçre vatandaşlarına hasredilmiş bulunmaktadır.

Ulusal ve Kanton Parlamentolarına seçilmiş çifte tabiiyete sahip vatandaşlarımızın genel nüfusa göre oranları çok düşüktür.

200 sandalyeli Ulusal Meclis ve 46 üyeli Kantonlar Meclisinden müteşekkil İsviçre Federal Parlamentosu'nun dört yılda bir düzenlenen olağan seçimleri 20 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

2015 yılında yapılan seçimlerle Federal Parlamento'ya tarihte ilk defa seçilen Ulusal Meclis üyesi Türk kökenli Sibel Arslan (Yeşiller, Basel), aldığı kişisel oylardan (yaklaşık 13 bin) ve kadın aday kontenjanının tanıdığı avantajlardan yararlanarak, 2019 yılında gerçekleştirilen seçimlerde de Ulusal Meclis'e seçilmiştir. Sibel Arslan ülkemiz vatandaşlığına sahiptir.

Ulusal Meclis seçimlerinde önde gelen siyasi partilerin elde ettikleri oy oranları ile anılan Meclis'te kazandıkları milletvekilliği sayılarına 2015 seçimleriyle karşılaştırmalı olarak yer veren bir tablo aşağıda sunulmaktadır.

Partiler	2019 Sonucu (%)	2015 Sonucu (%)	Kazanılan Milletvekili Sayısı (2019)	Milletvekili Sayısında Değişim
İsviçre Halk Partisi (SVP)	25,6	29,4	53	-12
Sosyal Demokrat Parti (SP)	16,8	18,8	39	-4
Hür Demokrat Parti (FDP)	15,1	16,4	29	-4
Hiristiyan Demokrat Parti (CVP)	11,4	11,6	25	-2
Yeşiller (GPS)	13,2	7,1	28	+17
Liberal Yeşiller (GLP)	7,8	4,6	16	+9
Muhafazakâr Demokratik Parti (BDP)	2,4	4,1	3	-4

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

2022 yılı itibarıyla Ulusal Meclis, Kanton Meclisi ve Belediye Meclislerinde görev yapan çifte tabiiyetli 49 Türk vatandaşı bulunmaktadır.

10. KUVEYT

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk*
Erkek	2.876.937	744.446	2.132.491	7.600
Kadın	1.859.941	773.065	1.086.876	1.400
Toplam	4.736.878	1.517.511	3.219.367	9.000

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri, Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşleri Genel Müdürlüğü Kayıtları

*Türk vatandaşlarının sayısı yabancı nüfus sayısı içinde bulunmaktadır

10.1.2. Kuveyt'deki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Kuveyt Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Kuveyt Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2022	-	10	9.000
2021	-	10	9.000
2020	-	10	9.000
2019	-	10	9.000
2018	-	10	9.000

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	350	-	250	-	600
16-25	2.200	-	340	-	2.540
26-50	4.595	-	700	10	5.305
51-64	450	-	100	-	550
65 +	5	-	-	-	5
Genel Toplam	7.600	-	1.390	10	9.000

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk şubesi kayıtları ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Kuveyt Şehri	600	-	400	5	1.005
Havalli	1.500	-	300	5	1.805
Ahmedi	500	-	250	-	750
Fervaniye	3.300	-	190	-	3.490
Cahra	850	-	100	-	950
Mubarek el Kebir	850	-	150	-	1.000
Genel Toplam	7.600	-	1.390	10	9.000

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.1.5. Kuveyt'teki Yabancıların Ülkelere Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	9.000
Hindistan	965.774
Mısır	655.234
Filipinler	274.777
Bangladeş	256.849
Suriye	162.310
S. Arabistan	135.950
Sri Lanka	120.147
Pakistan	93.967
Ürdün	81.577
Diğer	472.782

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri ve Konsolosluk Kayıtları

10.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2022	85	5	35

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları

10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- İşgücü Kurumu Halkla İlişkiler Dairesi, Kurumca çalışma izinlerinin iptal edilmesi esnasında çalışanın Kurumda fiziken mevcut olması yönünde genelge yayınlandığını açıklamıştır.
- Kuveyt Bakanlar Kurulu Korona vakalarındaki artış nedeniyle kamu kurumlarında çalışacak personel sayısının %50 azaltılmasına karar vermiştir.
- Kuveyt Üniversitesi Konseyi, Kuveytlileştirme politikasını 4 yıl erteleme kararı almıştır.
- İşgücü Kurumu 34/2022 Sayılı Karar'la 60 yaş ve üzeri düşük eğitimli yabancıların çalışma izinlerinin yenilenmesini aşağıdaki koşullar dâhilinde gerçekleştirecektir.

Madde 1:

1. Yıllık 250 KWD çalışma izni yenileme ücreti
2. Borsada kayıtlı sigorta şirketlerinden birinden yapılacak özel sağlık sigortası poliçesi

Madde 2:

Aşağıdaki katagoriler Karar kapsamı dışında tutulmuştur:

- a) Kuveytli kadınların eşleri ve çocukları
- b) Filistin Belgesine sahip olanlar

Madde 3:

Bu karar Resmi Gazete'de yayınlanmasından itibaren 1 yıl süre ile geçerlidir.

Temyiz Mahkemesi'nin İşgücü Kurumu'nun kararını iptal etmesinden sonra Kurum Yönetimi Mahkeme kararının resmi gazetede yayınlanmasının ardından çalışma izinlerinin düzenlenmesi için yeni mevzuatı onaylayıp yayınlamıştır.

Yeni düzenlemede çalışma izni olan 250 KWD kaldırılmazken özel sağlık sigorta poliçesi için Kuveyt Borsası'nda kayıtlı şirketlerden birinden taban 500 KWD'lik poliçe olması şartı iptal edilerek herhangi bir sigorta şirketinden taban ücret şartı olmadan, iptal edilemeyen sigorta poliçesi olarak değiştirilmiştir. Çalışma izni en fazla 1 yıllık verilebilmekte ve çalışanın işveren değiştirmesine olanak tanımaktadır.

İşgücü Kurumu yaptığı düzenlemeyle, oturum izni ihlali yapan veya işverence işten çıkarılan çalışanın kendi ülkesine dönüş masraflarının işverenin sorumluluğunda olması kuralı getirmiştir.

1. Çalışma izni düzenlenmesinde başvuru esnasında en az 2 yıllık geçerlilik süresi istenilen pasaport süresinin 1 yıla düşürülmesi,
2. Kuveyt'te bulunan yabancıların çalışma izni yenilenmesi için geçerli oturum izninin olması,
3. Çalışanın pasaportunun geçerli olması

şartları da yeni düzenlemede yer almaktadır.

İşgücü Kurumu Mesleki Güvenlik Dairesi işverenlerin meslek kazası ve hastalığı için çalışanlara mecburi sigorta poliçesi yapmalarını takip edeceklerini ve istatistik tutacaklarını açıklamıştır. Şirketlerden dosyalarını yenileme işlemleri esnasında, üç aylık dönemlerde, sigorta poliçesi, imza onayı ve meydana gelmiş mesleki kaza ve hastalıklarla ilgili rapor talep edilecektir. Uygulamanın amacı çalışanların meslek kazası ve hastalığı neticesinde sigorta kapsamında gerekli tedavilerinin yapılması ve tazminatlarının ödenmesinin garanti altına alınması olarak ifade edilmektedir.

Mülki İdare Komisyonu (Civil Service Comission) kamu personelinin kullanılmayan izinlerin karşılığını ücret olarak alabilmelerini onaylamıştır. Kullanılmayan izin ücreti alacak personelin 5 yıllık hizmet süresini tamamlamış olması gerekmektedir.

Kuveyt İşgücü Kurumu yeni çalışma izinlerinin düzenlenmesinde şirketleri 3 gruba ayırmıştır. İlk grupta kamu veya en az %25 kamu ortaklı şirketler ile sağlık kuruluşları, hastaneler, klinikler, bankalar, sigorta şirketleri, oteller, yatırım şirketleri ve gazeteler yer almakta ve bu gruptaki şirketler ihtiyaçları kadar yeni çalışma izni alabileceklerdir. İkinci grupta kamu ihale sistemine kayıtlı şirketler, borsada işlem gören şirketler, holdingler ile anonim şirketler yer almakta ve bu gruptaki şirketler toplam çalışan sayısının %25'i kadar yeni çalışma izni alabileceklerdir. Üçüncü grupta ilk iki gruba dâhil olmayan şirket veya işletmeler çalışan sayısının %25'ini geçmeyecek şekilde en fazla dört yeni çalışma izni alabileceklerdir.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	1.999.240	830.831	2.830.071
Kuveytli	222.151	233.113	455.264
Yabancı	1.777.089	597.718	2.374.807
Türk *	7.434	750	8.184

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği 2022 Yılı Raporu

*T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi Kayıtları İle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.329	200	1.529
26-50	5.900	500	6.400
51-64	200	50	250
65 +	5	-	5
Genel Toplam	7.434	750	8.184

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	900
Madencilik ve taş ocakları	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	-
Dokuma, hazır giyim ve deri	-
Ağaç ve kâğıt	-
İletişim	-
Basın, yayın ve gazetecilik	-
Banka, finans ve sigorta	31
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-
Çimento, toprak ve cam	-
Metal	-
İnşaat	5.000
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	220
Konaklama ve eğlence işleri	250

Savunma ve güvenlik	-
Genel işler	1.733
Toplam	8.184

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Yasal olarak Kuveyt'te yabancıların bağımsız olarak işyeri açma izinleri bulunmamaktadır. Vatandaşlarımız Kuveytli bir işverenin yanında çalışmış gibi görünüp işverene belli bir aylık ücret ödemek suretiyle kendi işlerini yapmaktadırlar. Bu şekilde berber, oto tamircisi ve lokanta türünde yaklaşık 400-500 arasında vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. İş hacimleri sınırlı olan bağımsız çalışan vatandaşlarımız ortalama 3 kişi istihdam etmektedir.

Bununla birlikte yabancılar Kuveyt'te firmalara en fazla %49 payla ortak olabilmektedir. Bu şekilde 3 vatandaşımızın yerel şirketlerde ortaklığı bulunmaktadır.

10.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler (Kuveyt Dinarı)

31.12.2022 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücret	Ortalama Aylık Ücret
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-	-	250
Gıda sanayi	-	-	250
Madencilik ve taş ocakları	-	-	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	75	-	750
Dokuma, hazır giyim ve deri	-	-	-
Ağaç ve kâğıt	-	-	-
İletişim	-	-	450
Basın, yayın ve gazetecilik	-	-	-
Banka, finans ve sigorta	-	-	-
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-	-	-
Çimento, toprak ve cam	-	-	-
Metal	-	-	-
İnşaat	-	-	450
Enerji	-	-	-
Taşımacılık	-	-	250
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-	-	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	-	-	450
Konaklama ve eğlence işleri	-	-	-
Savunma ve güvenlik	-	-	-
Kamu Sektörü Kuveytli	Bekâr: 250 Evli: 325	-	1.563
Kamu Sektörü Yabancı	90	-	744
Özel Sektör Kuveytli			1.294

Özel Sektör Yabancı			319
Ev İşçileri	75	-	150
Genel işler	-		250
Toplam			

Kaynak: Kuveyt istatistik kurumu, gazete haberleri, T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

10.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşılmamaktadır.

10.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kuveytli	13.831	-	12.259	-	26.090	-
Yabancı	3.256	-	434	-	3.690	-
Türk	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği

Not: Yabancılar Kuveyt'te çalıştıkları sürece veya kadın eşler ile yetişkin olmayan çocuklar aile vizesiyle kalabildiklerinden, işsiz yabancılar yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Vatandaşlarımız arasında neredeyse işsiz bulunmamaktadır.

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Konut Yardım Kurumu (Public Authority for Housing Welfare) 2022 yılının ilk yarısında 135.000 Kuveyt vatandaşına 121 milyon KWD kira yardımında bulunulduğunu açıklamıştır. Kira yardımı aylık 150 KWD olarak belirlenmiştir.

Kuveyt Hükümeti ve Meclisi emeklilere bir defaya mahsus 3.000 KWD ikramiye ve yıllık maaşlara 20 KWD zam verilmesini içeren yasayı onaylamıştır.

Sosyal İşler Bakanlığı Sosyal Bakımevleri Müdürlüğü yetim çocuklara vekil anne uygulamasına başlanıldığını, vekil anne olabilmek için 35 yaş ve üzerinde Kuveytli, KİK üyesi ülke vatandaşı veya Bedoun (Kuveyt'te yaşayan hiçbir ülke vatandaşı olmayan Arap asıllı kişiler) olma şartlarının arandığını, Mülki İdare Komisyonu'nca kadro verilmediğinden mali yükü Evkaf Bakanlığı'nın karşıladığını, hâlihazırda 6 vekil annenin istihdam edildiğini, mevcut yetim sayısının 22 olduğunu ve vekil anneliğinin çocukların gelişimi ve aile ortamında yetişmeleri için önemli bir araç olduğunu açıklamıştır.

Sağlık Bakanlığı yabancıların ilaç ücretlerine ödedikleri katkı parasını sağlık ocaklarında 2 KWD'den 5 KWD'ye hastanelerde ise 5 KWD'den 10 KWD'ye yükselttiğini açıklamıştır.

10.3.2. Sosyal Sigortalar

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde.

10.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	%27 Askeri personel: % 47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	% 18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14;5 Askeri Personel: %35	%45;5 Askeri Personel: % 66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu (Public Institution For Social Security).

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

10.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Kamu Kurumu Emeklisi	48.169	58.949	1.441	978
Petrol Sektörü Emeklisi	7.344	458	1.829	1.625
Özel Sektör Emeklisi	5.316	4.724	1.635	1.071
Toplam	60.829	64.131	1.505	989
Genel Toplam	124.960		1.240	
Kendi Namına Çalışıp Emekli Olanlar	641	4.379	1.190	629
Toplam	5.020		728	
Asker Emeklileri	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Savunma Bakanlığı	13.453	5	1.658	1.266
İçişleri Bakanlığı	13.708	4	1.577	933
Milli Muhafız	6.006	-	1.560	-
Toplam	33.167	9	1.607	1.118
Tüm Sektör ve Kurumların Genel toplamı			Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
	94.937	68.519	1.538	966
Genel Toplam	163.456		1.298	

Kaynak: Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu (Public Authority for Social Security)

10.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Vatandaşlarımız Sosyal Güvenlik Kanunu kapsamı dışındadır. Bununla beraber Kuveyt’te yabancılara herhangi bir sosyal yardım veya emekli maaşı ödemesi yapılmamaktadır.

10.3.2.4. Aile Yardımları

10.3.2.4.1. Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına 2022 yılında çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı, engelli her çocuk için aylık 75 KWD çocuk parası ödenmektedir.

10.3.2.4.2. Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere, kira ve ulaşım yardımları, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım yapılmakta 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine ise maaş bağlanmaktadır.

10.3.3. Sosyal Yardımlar*

31.12.2022 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Tutar (Kuveyt Dinarı)	Yararlanan Kişi Sayısı	Yararlanan Aile Sayısı
Yaşlı Yardımı	34.728.377	7.785	7.607
Öğrenci Ailesi	9.679.437	2.560	2.083
Yetim	2.107.050	1.354	748
Kadın Dul	2.939.319	1.261	894
Boşanmış Kadın	39.419.280	11.000	8.071
Hastalık	5.307.308	1.426	1.009
Mali Sıkıntı	6.921.631	2.415	1.615
Bekar Kızlar	14.659.527	3.862	3.862
Hükümlü Aile Yardımı	1.113.576	658	333
Pişmanlık Yardımı	737.903	228	177
Bebek bakım Yardımı	1.410.005	246	246
Yurt Dışı Öğrenci Yardımları	2.068.391	564	424
Ev Hanımı Yardımı	110.262.391	19.259	19.257
Tahliye Mahkum Yardımları	4.521.484	1.541	980
Yabancı Erkeklerle Evli Kuveytli Kadınlara Yapılan Yardım	5.337.018	1.000	1.000
Kanun kapsamı dışı yardım	1.022.865	1.401	926

Zor durum yardımı (Kanun kapsamı dışında)	625.009	523	523
Hasta /Pişman yardımı (Madde bağımlısı)	5.031	3	3
Toplam	242.864.601	57.086	49.758

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu Raporu

**Yabancılar sosyal yardımlardan faydalanamamaktadır*

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

10.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2022 Kuveyt Türk Okulu Eğitim İstatistikleri

Öğretmen Sayısı	23
Yönetici	3
Ücret Karşılığı Çalışan Öğretmen	0
Öğrenci Sayısı	304

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

10.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

		Kuveytli			Yabancı			Genel Toplam
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
Temel Eğitim	1.Dönem	4.706	1.3643	18.349	521	1.835	2.356	20.705
	2.Dönem	5.463	1.3821	19.284	547	1829	2376	2.1660
Ticari Çalışmalar	1.Dönem	2.959	4.463	7.422	595	839	1.434	8.856
	2.Dönem	2.563	3.582	6145	863	1.130	1.993	8.138
Sağlık Bilimleri	1.Dönem	381	831	1.212	403	445	848	2060
	2.Dönem	346	721	1.067	450	496	946	2.013
Teknoloji Çalışmaları	1.Dönem	6.011	875	6886	212	116	328	7.214
	2.Dönem	6.518	817	7.335	289	147	436	7.771
Hemşirelik	1.Dönem	226	335	561	391	355	746	1.307
	2.Dönem	211	337	548	515	405	820	1.368
Toplam	1.Dönem	14.283	20.147	34.430	2.122	3.590	5.712	40.142
	2.Dönem	15.101	19.278	34.379	2.564	4.007	6.571	40.950

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

10.5. GÖÇ VE UYUM

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Oturum İşleri Genel Müdürlüğü yaklaşık 2 yıldır durdurulmuş olan aile ziyaretçi vizelerine 09/05/2022 tarihinden itibaren başvuruların alınacağı açıklamıştır.

Pandemi nedeniyle yabancıların 6 aydan fazla Kuveyt dışında kalması halinde oturma izinleri iptal edilmeyordu. Pandeminin sona ermesiyle daha önce de uygulanan 6 aydan fazla Kuveyt dışında kalan yabancıların oturma izinlerinin iptali uygulaması tekrar yürürlüğe girmiştir. Buna göre 01/05/2022 tarihinden önce Kuveyt dışında olan yabancıların (Kamu ve özel sektör çalışanları) 31/10/2022 tarihine kadar ülkeye girmemeleri halinde oturma izinleri otomatik olarak iptal olacaktır. Aile birleşim oturma iznine sahip yabancılar (eş ve çocuklar) iptal uygulamasından hariç tutulmuşlardır.

Kuveyt İşleri Bakanlığı askıya aldığı aile birleşim vizelerini Kuveyt dışında kalan 5 yaş altındaki çocuklar için vermeye başlamıştır. 5 yaş altı çocuklara vize verilebilmesi için baba ve annenin Kuveyt'te oturma sahibi olması ve babanın çalışma izninde maaşının en az 500 KWD olması şartları bulunmaktadır. Annenin maaşı veya eşlerin toplam kazancı aile birleşim vizesi verilmesinde esas alınmamaktadır.

10.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Kuveyt'te yabancıların dernek kurmaları kanunen yasak olduğundan bu tür faaliyetlere girişilememektedir.

10.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

2022 yılı itibarıyla STFA: 2, KOLİN: 20, CENGİZ İNŞAAT: 20, LİMAK: 4.300, POLATYOL: 40 Türk çalışan istihdam etmektedir.

11. SUUDİ ARABİSTAN

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2021 yılı itibarıyla

Genel	Yabancı	Türk*
20.200.000	12.295.838	25.838

Kaynak: Suudi İstatistik Kurumu, 2021

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

11.1.2. Suudi Arabistan'daki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

2021 yılı itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	25.838
Bangladeş	2.116.200
Hindistan	1.884.500
Pakistan	1.814.700
Yemen	1.803.500
Mısır	1.471.400
Sudan	814.600
Filipinler	725.900
Suriye	449.300
Nepal	297.600
Diğer	892.300
Yabancı Toplamı	12.295.838

Kaynak: Suudi İstatistik Kurumu

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

11.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

-

11.2.2. Sayısal Veriler

11.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Genel	12.500.380
Yabancı	12.474.162
Türk	25.838

Kaynak: Suudi İstatistik Kurumu

11.2.2.2. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

2021 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Gıda sanayi	10.000
İnşaat	4.700
Konaklama ve eğlence işleri	800
Genel işler (Berberlik) / Tamircilik	10.338
Toplam	25.838

Kaynak: Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri

11.2.2.3. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

S. Arabistan İş Kanununun 39. maddesinin 2. fıkrası, yabancıların kendi hesaplarına çalışmasını yasaklamaktadır. Ancak S. Arabistan'da kefalet sistemi ile bağımsız çalışan vatandaşlarımızın çoğu berberlik, oto tamirciliği ve inşaat işlerinde çalışmaktadır. Yine birçok yabancıların yaptığı gibi vatandaşlarımız da kefilleri (işverenleri) ile anlaşmakta, kefile aylık hangi miktar üzerinde anlaşma sağlanmışsa o parayı verdikten sonra, kar veya zarar da etse işletmenin tüm sorumluluğunu üstlenmektedir. Bu durum genelde iyi işlese de özellikle karşılıklı hesaplarda bir anlaşmazlık durumunda sorunlar çıkmaktadır. Kanunen yasak olan bir fiil gerçekleştiğinden, bu tür anlaşmazlıklar genellikle yabancıların aleyhine sonuçlanmaktadır. S. Arabistan Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı çalışmalarda, bu tür işletmelerin ülke vatandaşları tarafından çalıştırılmasının teşvik edildiği gözlenmektedir.

11.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2021 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Ortalama Aylık Ücret Suudi Vatandaşı (SAR)	Ortalama Aylık Ücret Yabancılar (SAR)	Aylık Asgari Ücret Suudi Vatandaşı (SAR)	Aylık Asgari Ücret Yabancılar (SAR)
Avcılık, Balıkçılık, Tarım Ve Ormancılık	5.021	1.337	5.021	1.337
Gıda Sanayi	9.122	2.241	4.676	1.680
Madencilik Ve Taş Ocakları	11.483	4.894	11.483	4.894
Petrol, Kimya, Lastik Plastik Ve İlaç	6.731	2.711	6.731	2.711
Dokuma, Hazır Giyim Ve Deri	5.389	1.989	5.389	1.989
Ağaç Ve Kâğıt	5.975	3.304	5.975	3.304
İletişim	18.122	6.566	18.122	6.566
Basın, Yayın Ve Gazetecilik	7.301	3.861	7.301	3.861
Banka, Finans Ve Sigorta	13.626	12.493	13.626	12.493
Ticaret, Büro, Eğitim Ve Güzel Sanatlar	9.703	4.314	9.703	4.314
Çimento, Toprak Ve Cam	6.551	1.871	6.551	1.871
Metal	9.561	2.837	9.561	2.837
İnşaat	5.668	2.007	5.668	2.007
Enerji	11.056	4.751	11.056	4.751
Taşımacılık	4.847	1.878	4.847	1.878
Gemi Yapımı Ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye Ve Antrepoculuk	9.478	3.560	9.478	3.560
Sağlık Ve Sosyal Hizmetler	7.881	6.856	7.881	6.856
Konaklama Ve Eğlence İşleri	5.795	2.672	5.795	2.672
Savunma Ve Güvenlik	11.763	5.857	11.763	5.857
Genel İşler	4.030	2.190	4.030	2.190

Kaynak: S. Arabistan Sosyal Sigorta Kurumu, SAMA

11.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

S. Arabistan’da sendika ve meslek örgütü bulunmamaktadır. Sendika kurmak, grev, lokavt gibi eylemlerde bulunmak yasaktır ve bireysel iş sözleşmelerinin dışında toplu iş sözleşmesi yapılmamaktadır. Ancak işverenlerin örgütlendiği ticaret odaları vardır. Yöneticiler seçimle iş başına gelmektedir. İş uyuşmazlıkları önce ‘Mekteb al-Amel’ denilen çalışma bürolarına iletilmektedir. Burada uzlaşma sağlanamazsa, konu, sırasıyla ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin İptidai Komisyonlar’ ve ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin Yüksek Kurullar’a havale edilmektedir.

11.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2012 yılı itibarıyla

	Suudi	Yabancı	Toplam
Oran (%)	5,2	2,9	8,1
Sayı	1.050.400	349.450	1.399.850

Kaynak: Suudi Arabistan İstatistik Kurumu

2021 yılı itibarıyla

İşsizlik Yardımı Alanların Sayısı	Toplam
Suudi	58.213
Yabancı	-

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kurumu (GOSİ) 2021 Yıllık Raporu

11.2.2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın Sayısı

S. Arabistan’da uygulanmakta olan kefalet sistemi işsiz yabancıların ülkede kalmalarına imkân tanımamaktadır. Çalışması sona eren yabancıların ülkesine dönüş işlemleri işveren tarafından yaptırılmakta, dolayısıyla iş bitiminde ya da işveren tarafından işe son verilmesi durumunda yabancı kendi ülkesine dönmek zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca işverene/işyerlerine işin durumuna göre yabancı çalıştırma kotası verildiğinden, yabancıların ülkesine dönüşü sağlanmadığı sürece yerine yeni yabancı işçi istihdam edilememektedir. Bu nedenle yukarıdaki verilere göre değerlendirildiğinde, çalışan yabancı sayısının yerli sayısından fazla olmasına rağmen işsiz yabancı sayısının işsiz yerli sayısından az olduğu görülmektedir.

İşsiz sayısına dâhil olan yabancıların çoğunluğu, işvereni (kefili) ile sorunu olan, hukuki anlaşmazlıktan dolayı mahkeme süreci devam eden ya da işyerinden ayrılarak gününbirlik işlerde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda vatandaşlarımız arasında işsizlik yok denecek kadar azdır.

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

11.3.1. Sosyal Sigortalar

11.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2022 yılı itibarıyla

%	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Uzun Vadeli	9	9	-	18
Kısa Vadeli	-	2	-	2
Toplam Prim Oranı	9	11	-	20

11.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2021 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödeme
Yaşlılık	206.622	22.358.090,004
Maluliyet Yardımı	16.774	675.459,576
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	218.600	3.029.389,492
Evlilik Yardımı	3.694	68.316,048
Ölüm Yardımı	21.775	59.295,062
Bir Defalık Ödeme	82.117	953.207,457

Kaynak: Suudi Arabistan Sosyal Sigortalar Kanunu

11.3.1.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2021 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	28.021	-	28.021

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ

11.4.1. Sayısal Veriler

11.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Türk
Anasınıfı	80
İlkokul	737
Ortaokul	602
Lise	483
Meslek Lisesi	-
Genel Toplam	1.902

Kaynak: Riyad Eğitim Müşavirliği – Cidde Eğitim Ateşeliği

11.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2021/2022 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	-
Lisans	63
Yüksek Lisans	-
Doktora	-

Kaynak: Cidde Eğitim Ateşeliği

11.5. GÖÇ VE UYUM

11.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

S. Arabistan'da yabancılar için dernek, vakıf, forum vb. her türlü örgütlenme yasaktır.

11.5.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Suudi Arabistan'da vatandaşlarımızın yerel ya da genel yönetime katılma imkânları bulunmamaktadır.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

12. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen "Philadelphia Bildirisi" ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilimesi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan “üçlü yapı” ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise, ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO faaliyetleri son yıllarda dört stratejik hedefe yönelmiştir:

- Çalışmaya ilişkin temel ilke ve standartların teşviki ve uygulanması,
- Kadın ve erkeklere saygın istihdam ve gelir elde etmede daha büyük fırsatlar yaratılması,
- Herkese yönelik sosyal korumanın kapsam ve etkinliğinin geliştirilmesi,
- Üçlü yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan **Uluslararası Çalışma Konferansı**, yürütme organı niteliğindeki **Yönetim Kurulu** ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten **Uluslararası Çalışma Bürosu**'ndan oluşmaktadır. Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Direktör bulunmaktadır. Bu göreve, 1 Ekim 2022 tarihinde Gilbert F. Houngbo (Togo) seçilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, her bir üye ülkenin 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır. Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO Alan Ofisi (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) Şube Ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır. ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 190 Sözleşme, 6 Protokol ve 206 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise bu raporda yer alan ülkelerden bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma “özel paragraf” içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi'nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu'nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-1978, 1987-1990 ve 2002-2005 dönemlerinde ise "Yardımcı Üye" sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiş olup 2021 yılı Mart ayında yapılan Yönetim Kurulu Toplantısına bu sıfatla katılım sağlanmıştır. Ülkemiz bu dönemden sonra ILO Yönetim Kurulu'na “Gözlemci” statüsünde katılım sağlamaktadır.

Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 10 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir.

Bakanlığımız - ILO İlişkileri

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin bu sözleşmelere ilişkin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işveren ve çalışan örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir. Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Ana Sözleşmesi uyarınca işveren ve çalışan (işçi ve kamu görevlileri) sendikaları konfederasyonları ile de paylaşılmaktadır.

2022 yılında aşağıda belirtilen 10 ILO Sözleşmesi hakkında uygulama raporu gönderilmiştir:

Sözleşme No	Sözleşme Adı
87	Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme
88	İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Hakkında Sözleşme
94	Bir Âmme Makamı Tarafından Yapılan Mukavelelere Konulacak Çalışma Şartlarına Mütâallik Sözleşme
96	Ücretli İş Bulma Büroları Hakkında Sözleşme
98	Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkına İlişkin Sözleşme
122	İstihdam Politikasına İlişkin Sözleşme
142	İnsan Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Mesleki Eğitim ve Yönlendirmenin Yeri Hakkında Sözleşme
144	Üçlü Danışma Sözleşmesi
158	Hizmet İlişkisine İşveren Tarafından Son Verilmesi Hakkında Sözleşme
159	Sakatların Mesleki Rehabilitasyonu ve İstihdamına İlişkin Sözleşme

ILO Anayasasının 19. maddesi gereğince ülkelerin onaylamadıkları sözleşmeler ile tavsiye kararlarına ilişkin olarak da rapor gönderme yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, 111 Sayılı Ayrımcılık Sözleşmesi (İstihdam ve Meslek), 156 Sayılı Aile Sorumlulukları Olan İşçiler Sözleşmesi, 183 Sayılı Analığın Korunması Sözleşmesi, 111 Sayılı Ayrımcılık Tavsiye Kararı (İstihdam ve Meslek), 165 Sayılı Aile Sorumlulukları Olan İşçiler Tavsiye Kararı, 191 Sayılı Analığın Korunması Tavsiye Kararı kapsamında hazırlanan uygulama raporu, 2022 yılı Şubat ayında ILO'ya iletilmiştir. Benzer şekilde Ülkemiz tarafından onaylanmamış olan 150 Sayılı Çalışma Yönetimi Sözleşmesi ve 158 Sayılı Tavsiye Kararı ile ilgili Ülkemizdeki uygulamalar hakkında bir raporun hazırlıklarına 2022 yılının Kasım ayında başlanmıştır.

Konferansın Gündemi:

Standart maddeler

- I. ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve ILO Genel Direktörü'nün raporları,
- II. Program, Bütçe ve ilgili diğer hususlar,
- III. Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanmasına ilişkin bilgi ve raporlar, Yönetim Kurulu veya Konferans tarafından gündeme konulan maddeler,
- IV. Nitelikli Çıraklık (Standart Belirleme, İlk Görüşme),
- V. 2008 tarihli Adil Küreselleşme için Sosyal Adalet ILO Bildirgesi'nin izlenmesi çerçevesinde, istihdam stratejik hedefine ilişkin tekrarlanan görüşme,
- VI. İnsana Yakışır İş, Sosyal ve Dayanışma Ekonomisi (Genel Görüşme),
- VII. 1998 tarihli Çalışma Hayatında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesi'nin 2. paragrafında yapılan bir değişiklikle güvenli ve sağlıklı çalışma koşullarının ILO'nun temel ilke ve haklar çerçevesine dâhil edilmesi,
- VIII. 2006 Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nde yapılan değişikliklerin onaylanması (2022 yılı Mayıs ayı dördüncü toplantının ikinci bölümünde, 2006 Denizcilik Çalışma

Sözleşmesi'nin Özel Üçlü Komitesi tarafından herhangi bir değişikliğin kabul edilmesine bağlı olarak).

27 Mayıs-11 Haziran 2022 tarihleri arasında düzenlenen Uluslararası Çalışma Konferansının (UÇK) 110'uncu oturumuna katılım sağlanmıştır. 110. Uluslararası Çalışma Konferansı Genel Kurul oturumları, 6-9 Haziran 2022 tarihleri arasında Milletler Sarayı'nda (Palais des Nations) gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul oturumları, ILO Genel Direktörünün “En Az Gelişmiş Ülkeler: Kriz, Yapısal Dönüşüm ve İşin Geleceği” başlıklı raporu sunmasıyla başlamış olup Bakanlar ve ülke temsilcilerinin Genel Kurul hitapları bu rapor odağında gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul oturumlarında Bakanlar ve ülke temsilcileri, fiziki olarak, önceden kaydedilmiş video açıklaması şeklinde veya sanal ortamda katılarak Genel Kurul'a hitapta bulunmuştur.

110'uncu Uluslararası Çalışma Konferansı - Komiteler

Finans Komitesi

Finans Komitesi, ILO'nun 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait mali rapor ve denetlenmiş konsolide mali tablolarını, 2023 bütçesine yapılan katkıların değerlendirme ölçeğini, Uluslararası Çalışma Örgütü İdari Mahkemesinin oluşumunu ve ILO Personel Emeklilik Komitesi'ne (Birleşmiş Milletler Ortak Personel Emeklilik Kurulu) yapılan atamaları ele almak ve kabul etmek, Yönetim Kurulu tarafından tevdi edilen diğer mali ve idari konuları incelemek için bir araya gelmiştir.

1 Haziran 2022 tarihinde toplanan Finans Komitesinde, 2021 yılı bütçesi için 1 Haziran 2022 tarihine kadar 15 üye ülke tarafından 8.453,607 İsviçre Frangı (CHF) ödendiği, 2022 yılında ödenen 231.167,630 CHF'nin 138.168,116 CHF'lik kısmının 2022 yılını ve 92.998,514 CHF'lik kısmının ise gecikmiş katkı paylarını temsil ettiği ortaya konulmuştur.

Komitede ayrıca ILO'ya 2023 dönemi için öngörülen bütçe teklifi görüşülmüştür. BM Genel Kurulu çerçevesinde, 2022 yılı için Ülkemizin katkı payı ILO bütçesinin %1,372'sine tekabül etmekteydi. 2023 yılı için bu oran %0,846'ya düşmüş ve 2023 net katkı payımız 3.074.175 CHF olarak tespit edilmiştir.

Standartların Uygulanması Komitesi

Ülkemizde kısaca Aplikasyon Komitesi olarak bilinen Standartların Uygulanması Komitesi, uluslararası çalışma sözleşmelerinin üye ülkelerde uygulanması konusunda ILO Uzmanlar Komitesi'nin Konferansa sunduğu raporu görüşen üçlü yapıda (Hükümet, İşveren ve Çalışan) bir denetim organıdır. ILO Uzmanlar Komitesi her yıl Konferansa iki bölümden oluşan bir rapor sunmaktadır. Bu raporun bölümlerinden ilki onaylanmış sözleşmelerin ülkelerde uygulanmasına ilişkin Uzmanlar Komitesi gözlemlerini; ikincisi ise belirli bir konudaki sözleşmelerin ve varsa o konuya ilişkin tavsiye kararlarının genel uygulanma durumuna ve ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına ilişkin genel değerlendirmeyi içermektedir. Bu yılki konferansa sunulan genel değerlendirme raporu, “*Hasta Bakım Hizmetleri Personelinin İstihdamı, Çalışma Şartları ve Yaşamı, Ev Hizmetlerinde Çalışan İşçiler için İnsana Yakışır İş*”

konusuna odaklanmış olup bu kapsamda çalışma yaşamında meydana gelen dönüşümler çerçevesinde istihdam ve çalışma koşullarının geliştirilmesi, mesleki eğitimleri konularını ele almıştır.

Aplikasyon Komitesi her yıl olduğu gibi zamanının büyük bölümünü ve çalışmasının esasını ülke incelemelerine ayırmıştır. Komitenin hangi ülkeleri görüşeceği hususu, Uzmanlar Komitesinin raporunda ILO sözleşmelerinin taraf ülkelerde uygulanmasına ilişkin yer alan gözlemlere dayanarak işveren ve çalışan kesimlerince belirlenmektedir. Uzmanlar Komitesi'nin bu Konferansa sunduğu raporunda Ülkemizle ilgili olarak aşağıda belirtilen 9 sözleşme hakkında gözlem yer almıştır:

- 98 Sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanması Sözleşmesi,
- 115 Sayılı Radyasyondan Korunma Sözleşmesi,
- 119 Sayılı Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi,
- 127 Sayılı Tek İşçinin Taşıyabileceği Azami Ağırlık Hakkında Sözleşme,
- 155 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme,
- 161 Sayılı Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme,
- 167 Sayılı İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi,
- 176 Sayılı Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi,
- 187 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi.

İşçi ve işveren grupları tarafından belirlenerek, Aplikasyon Komitesinin gündemine alınan 40 ülkelik uzun liste 27 Nisan 2022 tarihinde yayımlanmıştır. Ülkemiz bu listede yer almamıştır. Ayrıca, Uzmanlar Komitesi'nin raporunda ILO'ya rapor verme yükümlülüklerini yerine getirmediği belirtilen ülkeler de Aplikasyon Komitesi'nde otomatik vak'alar olarak görülmektedir. Ülkemiz bu yükümlülükleri yerine getirdiği için bu bölümde de bilgi vermeye davet edilmemiştir.

Standart Belirleme Komitesi: Nitelikli Çıracılık (İlk Görüşme)

Uluslararası Çalışma Örgütü Yönetim Kurulu'nun 2018 yılının Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilen 334. Oturumunda, 110. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda çıracılık hakkında standart belirleme süreçlerinin başlatılması kararı alınmıştır. Bunun üzerine, Uluslararası Çalışma Ofisi tarafından hazırlanan ve farklı ülkelerdeki yasal durum ve uygulamalar hakkında bilgiler ile konu hakkında bir de sualname içeren ön rapor, 2019 yılının Aralık ayında Üye Ülkelere gönderilmiştir. Kovid-19 salgını nedeniyle bir süre uzatılan görüş toplama süreci, 31 Mart 2021 tarihinde sona ermiş olup toplamda 99 Üye Ülke, 16 işveren örgütü ve 41 çalışan sendikası görüşlerini ILO ile paylaşmıştır. Komite çalışmaları 30 Mayıs 2022 günü başlamış olup çalışmalarını toplam yirmi oturumda tamamlamış, ayrıca 6, 7 ve 8 Haziran 2022 tarihlerinde de toplantı düzenlenmiştir.

Genel Görüşme Komitesi (CDG): İnsana Yakışır İş ve Sosyal ve Dayanışma Ekonomisi (SDE)

İnsana Yakışır İş ve Sosyal ve Dayanışma Ekonomisi (SDE) Komitesinde gerçekleştirilen genel görüşme, Birleşmiş Milletler sisteminin herhangi bir program veya kuruluşunda SDE'nin gelişme potansiyeline ilişkin olarak yapılan ilk üst düzey müzakere olmuştur. Bahse konu Komite'nin yürüttüğü çalışmalar neticesinde bir Karar metni ortaya çıkmış ve söz konusu Karar, 10 Haziran 2022 tarihinde gerçekleşen Genel Kurul oturumunda Konferans Komitesi tarafından kabul edilmiştir. Komite çalışmaları dışında, Ülkemizin de aralarında bulunduğu Sanayileşmiş Piyasa Ekonomisi Ülkeleri (IMEC) grubu ve SDE Komitesine özgü alt grup toplantılarında da Ülkemiz temsil edilmiştir. Komite çalışmaları sonunda üzerinde uzlaşılan Karar metni, sosyal ve dayanışma ekonomisinin temel ilke ve değerlerini de içeren, evrensel olduğu kadar ülkelerin yasal mevzuat ve koşulları çerçevesinde değerlendirilen bir tanımının yapılması, SDE birimlerinin sürdürülebilir kalkınma ve kayıtlı ekonomiye katkılarının altının çizilmesi, üye ülkeler için politika önerilerinin sağlanması ve bu ekonomi biçiminin dünya çapında tanıtımı hususunda ILO'ya düşen görevlerin belirlenmesi gibi temel çıktıları içermesi bakımından önemli bir rehber niteliğindedir.

Genel İşler Komitesi: İş Sağlığı ve Güvenliğinin ILO'nun Temel İlke ve Haklar Çerçevesine Dâhil Edilmesi

30 Mayıs 2022 - 3 Haziran 2022 tarihleri arasında yürütülen Komite çalışmalarında sunulan taslak Karar metni üzerinde esas tartışmalar aşağıda yer alan iki başlık özelinde gerçekleşmiştir: 155, 161 ve 187 sayılı İSG ILO Sözleşmelerin hangisi veya hangilerinin temel sözleşme olarak kabul edileceği ve taslak Karar metninde iş sağlığı ve güvenliği metninin içeriği. Konferans sonucunda, 155 ve 187 sayılı Sözleşmeler temel Sözleşmeler olarak kabul edilmiştir. Ayrıca Komite kapsamında genel olarak kabul gören “güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı (a safe and healthy working environment)” ifadesi Karara eklenmiştir. 6331 sayılı Kanunda istisnalarımız olmasından dolayı Ülke olarak “tüm çalışanlar için” ifadesi desteklenmemiştir. Bu çerçevede kabul edilen son metin, Ülkemiz mevzuatı açısından herhangi bir sorun teşkil etmemektedir.

İstihdam Stratejik Hedefine ilişkin Tekrarlanan (Üçüncü) Görüşme

2008 tarihli Adil Küreselleşme için Sosyal Adalet ILO Bildirgesinin izlenmesi çerçevesinde istihdam hedefine yönelik olarak 2010 yılında yapılan ilk toplantı ve 2014 yılında yapılan ikinci toplantıyı takiben üçüncü toplantı ise, KOVİD-19 salgını gibi krizler nedeniyle duyulan ihtiyaç üzerine bu yıl 110. Uluslararası Çalışma Konferansı kapsamında düzenlenmiştir. Taslak Sonuç Belgesi ILO Ofisi tarafından hazırlanarak tüm Komite üyelerine 1 Haziran 2022 tarihinde gönderilmiştir. Komitedeki temsilcilerimiz taslak sonuç dokümanı üzerindeki önerilerini çevrim içi ortamda ILO Sekreteryasına sunmuştur. Sonuç Dokümanı, 6-9 Haziran 2022 tarihlerinde gerçekleşen tartışma oturumları sonunda nihai hale getirilmiştir.

Denizcilik Çalışma Sözleşmesinde (MLC 2006) Yapılan Değişikliklerin Onaylanması

ILO'nun 2006 tarihli Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nde (MLC 2006) daha önce gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde yapılan değişiklikler konusunda herhangi bir komite çalışması yapılmamıştır. MLC 2006 Kod bölümüne ilişkin Özel Üçlü Komite tarafından 5-13 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen toplantıda bazı Hükümetler ile Armatörler (Gemisahipleri) ve Gemiadamları tarafından ILO'ya iletilen bazı değişiklik önerileri bu yılki Konferans'ta üye ülkelerin onayına sunulmuştur. Denizcilik Çalışma Sözleşmesi'nde (MLC 2006) daha önce gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde oluşturulan ve Bakanlığımızın da katkı sunduğu değişiklik teklifleri, Konferans sırasında oylanarak kabul edilmiştir. Söz konusu değişiklikler, 2024 yılının sonunda yürürlüğe girecektir.

Çalışma Dünyası Zirvesi

“İklim Değişikliği ve Çalışma Dünyası” konulu Uluslararası Çalışma Konferansı “Çalışma Dünyası Zirvesi” (World of Work Summit) kapsamında 10 Haziran 2022 tarihinde üst düzeyli panelistler, hükümet, işçi ve işveren temsilcileri, sosyal adalet, üretken istihdam ve sürdürülebilir girişimler konusunda dayanıklılık oluşturmaya ve çözümler üretmeye nasıl yardımcı olunabileceğini ve herkes için adil bir geçişin nasıl sağlanabileceğini tartışmıştır.

Konferans Kapanış Töreni

Konferans kapanış töreni ise, 11 Haziran 2022 tarihinde fiziki katılım ile gerçekleştirilmiştir. Konferans komitelerinin başkanları, komite çalışmaları ve çıktıları konusunda Genel Kurula bilgi sunmuş ve sonuç raporları kabul edilmiştir.

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

ILO Yönetim Kurulu 344. Oturumu

Ülkemizin gözlemci statüsünde katıldığı ILO Yönetim Kurulu'nun 344. Oturumu 14-25 Mart 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politika ve uygulamaları ile uyumlu olduğu değerlendirilen AB ve Endüstrileşmiş Pazar Ekonomisi Ülkeleri (IMEC) Grubu beyanlarına katılım sağlanmıştır. Özellikle ILO'nun Cinsiyet Eşitliği Faaliyet Planı 2022-2025 program ve bütçe çalışmaları bağlamında yapılacak IMEC açıklamasında yer alan Ülke pozisyonumuza uygun olmayan bazı ifadelerin çıkarılması sağlanmış, Myanmar ile ilgili 109. ILO Genel Konferansı'nda alınan Karar'da atıf yapılması sağlanan Müslüman Rohinya halkının durumu ile ilgili gelişmelerin izlenmesi konusundaki kararda aynı ibarenin yeniden vurgusu gerçekleştirilmiştir.

ILO Yönetim Kurulu 345. Oturumu

Ülkemizin gözlemci statüsünde katıldığı ILO Yönetim Kurulu’nun 345. Oturumu, 13 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politika ve uygulamaları ile uyumlu olduğu değerlendirilen AB ve Endüstrileşmiş Pazar Ekonomisi Ülkeleri (IMEC) Grubu beyanlarına katılım sağlanmıştır.

ILO Yönetim Kurulu 346. Oturumu

Ülkemizin gözlemci statüsünde katıldığı ILO Yönetim Kurulu’nun 346. Oturumu, 31 Ekim-10 Kasım 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız politika ve uygulamaları ile uyumlu olduğu değerlendirilen AB ve Endüstrileşmiş Pazar Ekonomisi Ülkeleri (IMEC) Grubu beyanlarına katılım sağlanmıştır.

13. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan Avrupa Konseyi'ne üye 47 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek, ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde, çevre sorunlarına çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, sosyal haklar, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. 2022 yılı sonu itibarıyla AK tarafından hazırlanmış olan toplam 226 sözleşme/protokol bulunmaktadır. Türkiye söz konusu sözleşmelerin/protokollerin 151'i imzalamış, bunlardan 125'i ise onaylamıştır. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve uluslararası yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi, 47 üye ülkenin Dışişleri Bakanlarından veya Strazburg'daki Daimi Temsilcilerinden oluşur. Bakanlar düzeyinde yılda bir kez toplanmakta, Daimi Temsilciler ise her hafta bir araya gelmektedir. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından, parlamentolarındaki güç dengesini yansıtacak şekilde seçilen 324 asil, 324 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporların işlem bölümleri, bir başka deyişle karar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapılanmaların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Marija Pejčinović Burić, 2019 yılında 268 geçerli oyun 159'unu alarak Genel Sekreter seçilmiştir. Daha önce Hırvatistan Dışişleri Bakanı olarak da görev yapan Buric, 2024 yılına kadar görev yapacaktır. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dâhilinde başvurabileceği bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987'de ve AİHM'nin zorunlu yargı yetkisini 1990'da kabul etmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS), özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncellenmiş ve 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler). Bir ülkenin Sosyal Şartı onaylayabilmesi için 9'u çekirdek madde olmak üzere toplam 16 madde ve 63 fıkrayı kabul etmesi gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın aşağıda yer alan maddeleri, sosyo-ekonomik şartlar ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır:

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,
- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayrımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı).

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 4 gruba ayrılmıştır. 2014 yılından bu yana, her yıl bir tematik gruba ilişkin rapor verilmekte ve ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında bir gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır.

3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılan Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanmış, 27 Haziran 2007 tarihinde ise onaylamıştır. Sosyal Şart 31 maddeden oluşmakta olup maddeler dört konu grubuna ayrılmış ve her yıl bir konu grubu hakkında rapor verilmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 3. tematik grup olan "Çalışma Hakkı" konusunda yer alan maddelerine ilişkin hazırlanan 14. Rapor, Nisan 2022 tarihinde Avrupa Konseyi'ne iletilmiştir.

Madde	Madde Başlığı
2	Tüm çalışanların adil çalışma koşullarına sahip olma hakkı
4	Tüm çalışanların, kendileri ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlamak için yeterli adil bir ücret alma hakkı
21	Çalışanların, işletmede bilgilendirilme ve danışılma hakkı
22	Çalışanların işletmedeki çalışma koşullarının ve çalışma ortamının düzenlenmesine ve iyileştirilmesine katılma hakkı
26	Tüm çalışanların onurlu çalışma hakkı
28	İşletmelerde çalışanların temsilcileri kendilerine zarar veren eylemlere karşı korunma hakkına sahiptir ve görevlerini yerine getirmek için uygun imkânlarla desteklenmelidirler
29	Tüm çalışanların toplu işten çıkarma sürecinde bilgilendirilme ve danışılma hakkı

Ayrıca “İstihdam, Eğitim ve Eşit Haklar” 1. tematik konu grubunda yer alan 1/1, 1/4 (Çalışma Hakkı) ve 10/3. (Mesleki eğitim hakkı) maddelere yönelik olarak ek rapor hazırlanarak ASHK’ya sunulmuştur.

Tüm dünyada yaşanan Kovid-19 salgını nedeniyle, ulusal raporlara ek olarak ASHK tarafından yeni bir soru formu oluşturulmuştur. Pandeminin etkilerini ve ülkelerdeki uygulamaları öğrenmeye yönelik Kovid-19 soru formu rapor dönemine bağlı kalınmadan güncel bilgi vererek iletilmiştir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’nın “Çocuklar, Aileler ve Göçmenler” başlıklı 4. tematik konu grubunda yer alan maddeler hakkında hazırlanacak olan 15. Rapor ile 3, 11, 12 ve 14. maddelere yönelik ek raporun hazırlık çalışmalarına da 2022 yılı son çeyreğinde başlanmıştır.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli “Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu”, tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir. Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13.05.1964 tarihinde imzalanmış, 08.03.1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Sosyal Güvenlik Kodunun 76. Maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ülkelerin taraf olmadıkları maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor hazırlanmaktadır.

01.07.2022-30.06.2022 dönemini kapsayan Ülke Raporumuz hazırlanarak 3 Ağustos 2022 tarihinde iletilmiştir.

Bakanlığımız - Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlarının sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi'nin Bakanlığımız ilgi alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte, ülkemizi temsilen Komitelere katılım sağlanmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümetler Komitesi Toplantıları

Avrupa Sosyal Şartı'na (ASS) taraf ülkelerin temsilcilerinden oluşan Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Uzmanları Komitesi (HUK), Fransa'nın Strazburg şehrinde yılda iki kez toplanmaktadır. **Komitenin 144. toplantısı 30 Mayıs-3 Haziran 2022, 145. toplantısı ise 21-25 Kasım 2022 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.**

Komitenin 144. toplantısı kapsamında öncelikle Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu raporları görüşülmüştür. Daha sonra ASS'nin "İstihdam, Eğitim ve Eşit Fırsatlar" başlıklı 1. tematik grubuyla ilgili 2021 yılı HUK 143. toplantısında görüşülmesi tamamlanamayan ülke durumlarının incelenmesine geçilmiştir. Bu çerçevede Avrupa Sosyal Şartı'nın 24. (İşten çıkarılma durumunda korunma hakkı) ve 25. (İşverenin iflası durumunda işçilerin haklarını koruma altına alma hakkı) maddeleriyle ilgili olarak Ülkemizin durumu hakkında bilgi verilmiştir. Toplantıda daha sonra "Sağlık, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Koruma" başlıklı 2. tematik grubu maddeleri konusunda ülke durumları tartışılmıştır. Bu çerçevede Avrupa Sosyal Şartı'nın 3. maddesi (Güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkı) ile ilgili Türkiye'nin durumu hakkında bilgi verilmiştir.

Komitenin 145. toplantısında ise "Sağlık, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Koruma" başlıklı 2. tematik grubu maddelerine odaklanılmıştır. Bu çerçevede Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 13, 14, 23 ve 30. maddeleri görüşülmüştür. Bu arada ülke raporlarında uzun yıllardır eksik veya yeterli bilgi olmaması, Şart'ın ilgili maddesi ile uyumsuzluk bulunması sebebiyle bazı maddeler için ülkelere otomatik "Tavsiye Kararı" alınmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede Ülkemize de 13/4. ve 14/2. maddelerine yönelik Tavsiye Kararı verilmiştir.

Avrupa Sosyal Uyum Komitesi

Sosyal Uyum Platformu (PECS), Avrupa Sosyal Uyum, İnsan Onuru ve Eşitlik Komitesi'nin (CDDECS) yerine kurulmuş, 2016 yılında çalışmalarına başlamıştır. Amaçları, sosyal haklara eşit erişimin desteklenmesi, Konsey'in tüm çalışmalarında sosyal uyum perspektifinin gözetilmesi, sosyal uyum konusundaki gelişmelerin, eğilimlerin ve sorunların tespit edilerek incelenmesidir. Sosyal Uyum Platformu toplantılarına Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmaktadır. Bu kapsamda hem 17-18 Mayıs 2022 tarihlerinde çevrimiçi olarak düzenlenen hem de 23-24 Kasım 2022 tarihlerinde hibrit olarak düzenlenen PECS toplantılarına çevrimiçi olarak katılım sağlanmıştır.

14. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 38 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Anlaşma 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup OECD üye toplam 38 ülke bulunmaktadır.

OECD'nin amacı ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere; ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdıkları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir. Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekreterya'dır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 38 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 300'den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir.

Sekreterya: Yaklaşık 3.300 OECD görevlisi Paris'te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. Direktörlüklerde görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı, politika analisti, sosyolog, istatistikçi, iletişim uzmanı ve farklı meslekten uzmanlar, araştırma ve incelemeleri

gerçekleştirmektedir. Sekretaryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekretarya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. 2021 yılında OECD Genel Sekreterliğine, beş yıllık dönem için Mathias Cormann atanmıştır.

Bakanlığımız ile OECD İlişkileri

OECD'nin Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürüttüğü çalışmalar yakından izlenerek düzenlenen toplantılara katılım sağlanmakta, ülkemiz mevzuatı ve uygulamaları ile diğer ilgili konularda istenilen bilgi, belge ve görüşler hazırlanarak OECD'ye iletilmektedir.

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas komitelerinden “**İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler (ELSA) Komitesi**”nin ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur. Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün emek piyasasına etkileri gibi sosyal politikalardan sorumlu olup bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; **Göç Çalışma Grubu, İstihdam Çalışma Grubu, Sosyal Politika Çalışma Grubu**’dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB’in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)**”, MEB’in sorumluluğunda olan “**Eğitim Politikaları Komitesi**”, Sağlık Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Sağlık Komitesi**”, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “**Çevre Komitesi**”nde de ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede OECD nezdinde düzenlenen aşağıda sunulan toplantılara Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır:

- 4 Nisan 2022 tarihinde gerçekleştirilen ve özellikle Kovid-19 krizinde son işgücü piyasası gelişmelerine odaklanan OECD İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler Komitesi (ELSAC) bünyesindeki İstihdam Çalışma Grubu’nun 52. Toplantısı,
- OECD bünyesinde faaliyet göstermekte olan Ekonomik Gelişmeleri İnceleme Komitesinin (EDRC) her iki yılda bir üye ülkelere dair hazırladığı inceleme raporu kapsamında “EDRC 2022 Türkiye İnceleme Raporu” çalışmaları çerçevesinde Ülkemizi ziyaret eden EDRC heyeti ile 5-6 Nisan 2022 tarihlerinde düzenlenen EDRC toplantısı,
- Hazine ve Maliye Bakanlığı koordinasyonunda 7 Nisan 2022 tarihinde hibrit formatta gerçekleştirilen OECD Çalışmalarıyla İrtibatlı Kurumlar 18. Eşgüdüm Toplantısı;
- 8-9 Kasım 2022 tarihler/inde Paris’teki OECD Genel Merkezinde düzenlenen İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler (ELSA) Komitesi’nin 142. Toplantısı;
- 25 Kasım 2022 tarihinde “Observatory on Social Mobility and Equal Opportunity” adlı platformun lansmanı ve bu kapsamda hibrit formatta düzenlenen yuvarlak masa toplantısı;

- 5 Ekim 2022 tarihinde “EDRC 2022 Türkiye İnceleme Raporu”nun hazırlık çalışmaları kapsamında Ülkemizi ziyaret eden EDRC heyeti ile Bakan Yardımcımız Sayın Faruk ÖZÇELİK Başkanlığındaki Bakanlığımız heyeti arasında düzenlenen toplantı.

Ayrıca OECD ELSAC tarafından 7-8 Haziran 2022 tarihinde düzenlenen OECD İstihdam Bakanları Toplantısına Ülkemizi OECD Nezdinde Daimi Temsilcimizliğimizden katılım sağlanmış olup gerek söz konusu toplantı öncesinde hazırlanan Bildiriye gerekse de toplantı sırasındaki Ülke Beyanımıza ilişkin gerek hazırlıklar Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmüştür.

2022 yılında OECD kapsamında hazırlanan/katkı sunulan temel rapor, anket, karar ve belgeler ise şunlardır:

- EDRC 2022 Türkiye İnceleme Raporu,
- OECD 2022 İstihdam Görünümü Raporu,
- OECD 2022 Uluslararası Göç Görünümü,
- OECD 2022 Vergi Fayda Raporu,
- OECD İşler Stratejisi,
- OECD 2022 Önemli Riskler Araştırması,
- OECD ELSAC 2023-2024 Faaliyet ve Bütçe Programı,
- OECD 2022 Bakanlar Konseyi Toplantısı (MCM) Bildirisi ve Belgeleri,
- OECD İstihdam Bakanları Toplantısı Bildirisi,
- OECD Dijital Ekonomi Politikalarında Sorumlu Bakanlar Toplantısı Bildirisi,
- OECD Tarım Komitesi Bakanlar Toplantısı Bildirisi,
- Gençlere Daha İyi Fırsatlar Yaratılmasına İlişkin Tavsiye Kararı,
- OECD Yaşlanma ve İstihdam Politikaları Tavsiye Kararının Uygulanması Raporu,
- OECD Toplumsal Cinsiyet Tavsiye Kararlarının Uygulanması Raporu,
- OECD 2020-2021 İşgücü Piyasası Verileri,
- OECD Çelik Sektörü Destekleri Veri Tabanı,
- OECD Sığınmacı/Göçmenlerin Entegrasyonuna Dair Göstergeler,
- OECD Sosyal Harcama Veritabanı Anketi,
- OECD Sosyal ve Dayanışmacı Ekonomi Anketi,
- OECD Ücret Şeffaflığı Takip Anketi,
- OECD Sosyal İçerme Hizmetlerinin Entegrasyonuna İlişkin Anket,
- OECD 2022 Dijital Devlet Anketi,
- OECD Açık Devlet Verisi Anketi 5.0,
- OECD Ücret Şeffaflığı Takip Anketi,
- OECD Programı Uygulama Raporu Anketi,
- OECD Kamuda Dürüstlük Kıdemli Memurlar Çalışma Grubu Anketi,
- OECD 2022 Çocuk Refahı Anketi,
- OECD İşsizlik Yardımlarına Ulaşım Anketi

15. G20 PLATFORMU

Kuruluşu, Yapısı ve Amacı

Küresel ekonomik kararların alınması ve işbirliğinin sağlanması için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışveriş platformu olan G20'nin (20'ler Grubu) kuruluşu, 25 Eylül 1999 tarihinde Vaşington'da düzenlenen (o zamanki adıyla) G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir. G20, kurulduğu 1999 yılından 2008 yılına kadar sadece Merkez Bankası Başkanları ve bazı Bakanlıkların katılımıyla toplanan bir forum şeklinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 2008 yılından bu yana liderler düzeyinde de her sene düzenli olarak toplanmaya başlamıştır.

Küresel ekonomik çıktının %80'inden fazlasını, uluslararası ticaretin %75'ini, dünya nüfusunun %60'ını ve küresel yatırımların %80'ini temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın en büyük 19 ekonomisi olarak değerlendirilen ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye ile Avrupa Birliği (Avrupa Komisyonu tarafından temsil edilmektedir) G20 üyelerini oluşturmaktadır. Dönem başkanı olan üye, tercih ettiği farklı ülkeleri de toplantılara davet edebilmektedir. İspanya, G-20 üyesi olmamasına rağmen, G-20 Zirveleri ile diğer toplantılara "daimi konuk üye" statüsünde iştirak etmektedir. Son yıllarda Hollanda da G20 faaliyetlerinde İspanya'ya benzer bir statüde yer almaktadır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu "Finans Kanalı", ikinci kanal ise, genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu "Şerpa Kanalı"dır. 2017 yılına kadar Şerpa kanalı faaliyetleri Dışişleri Bakanlığımız tarafından yürütülmüş, 2017 yılında Türkiye Şerpa Kanalı koordinasyonu (mülga) Hazine Müsteşarlığı'na devredilmiştir. Hâlihazırda Şerpa yönetimi faaliyetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından koordine edilmektedir. Ayrıca tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek "Finans" gerekse "Şerpa" kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları kurulmuştur. Bakanlığımız bu çerçevede kurulmuş olan İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerinin ulusal koordinasyonunu sürdürmektedir.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir. Troyka, G20 gündeminin devamlılığını sağlamaktadır.

2022 yılında troykada bir önceki dönem başkanı olan İtalya, 2023 yılı için başkanlığı devralacak Hindistan ve 2022 yılı dönem başkanı olarak Endonezya yer almıştır. 1 Aralık 2021 itibarıyla G20 Dönem Başkanlığını İtalya'dan devralan Endonezya, faaliyetlerini 1 Aralık 2022 tarihine kadar sürdürmüş ve bu tarihten sonra Dönem Başkanlığını Hindistan'a devretmiştir.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanlarının da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını Liderlere sunması kararı alınmıştır.

Bu çerçevede 2010 yılından itibaren yılda bir kez toplanan G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları 2021 yılı Endonezya Dönem Başkanlığı sırasında 13-14 Eylül 2022 tarihlerinde Endonezya'nın Bali şehrinde 13. kez bir araya gelmişlerdir. Bakanlar Toplantısının ilk günü Çalışma ve İstihdam Bakanları ile B20 ve L20 temsilcilerinin ortak etkinliğine ayrılmıştır. G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ise 14 Eylül 2022 tarihinde aynı şehirde düzenlenmiştir. Yıl içinde yapılan hazırlıklar neticesinde üzerinde anlaşılan hususların geçmiş yıllarda alışlageldiği şekilde “Bakanlar Bildirgesi” olarak kabul edilmesi bu yıl mümkün olamamıştır. Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya askeri müdahalesinin kınanması hususunda G20 Ülkeleri arasında yaşanan anlaşmazlık nedeniyle ortaya çıkan bu kriz, yıl boyunca yapılan toplantılarda üzerinde anlaşmaya varılan hususların, Dönem Başkanı Endonezya tarafından “Başkanlık Özeti” olarak yayımlanarak gelecek yıllara taşınması yolu ile aşılmıştır. Söz konusu Başkanlık Özeti'nin taslak çalışmaları Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmüştür. Bakanlar Toplantısında Ülkemizi Sayın Bakanımız temsil etmiş olup anılan toplantıya Genel Müdürlüğümüzden de katılım sağlanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı için gerekli hazırlıkları yürütmekle görevli İstihdam Çalışma Grubu 2022 yılında dört öncelikli konu üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmıştır:

- Engelli kişilerin işgücü piyasalarına entegrasyonu için belirlenen G20 İlkelerinin takibi ve hızlandırılması,
- Ülkemizin 2015 yılındaki Dönem Başkanlığı sırasında hazırlanarak G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları tarafından kabul edilen G20 Beceriler Stratejisinin güncellenmesi ve bu çerçevede kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme için toplum temelli mesleki eğitim,
- Girişimciliğin desteklenmesi ve mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) aracılığıyla yeni iş imkânlarının oluşturulması,
- Tüm çalışanların dayanıklılıklarının artırılması amacıyla işgücü koruma önlemlerinin uyarlanması.

Endonezya Dönem Başkanlığı süresince G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısına hazırlık mahiyetinde fiziksel veya video konferans yöntemiyle düzenlenen ve Genel Müdürlüğümüzce katkı/katılım sağlanan G20 İstihdam Çalışma Grubu toplantıları aşağıda sunulmaktadır:

- 8-10 Mart 2022 - Birinci İstihdam Çalışma Grubu (İÇG) Toplantısı (video konferans)
- 10-12 Mayıs 2022 - İkinci İÇG Toplantısı (Fiziksel katılım, Yogyakarta)
- 14-15 Haziran 2022 - Üçüncü İÇG Toplantısı (Fiziksel katılım, Cenevre)

- 20-22 Temmuz 2022 - Dördüncü İÇG Toplantısı (Video konferans)
- 17-19 Ağustos 2022 - Beşinci İÇG Toplantısı (Video konferans)
- 12 Eylül 2022 - Altıncı İÇG Toplantısı (Fiziksel katılım, Bali)
- 7 Kasım 2022 - Gayriresmi İÇG (Başkanlık Devir Teslim) Toplantısı

G20 kapsamında 2022 yılında aşağıda belirtilen raporlar ilgili kurum ve kuruluşların katkılarıyla hazırlanarak Dönem Başkanlığına sunulmuştur:

- G20 İstihdam Planı Ülke Öz Değerlendirme Raporu,
- Brisbane %25-2025 Taahhüdüne İlişkin İzleme Raporu,

Öte yandan, başta Şerpa hattındaki çalışmalar olmak üzere, Kalkınma Çalışma Grubu, Dijital Ekonomi Görev Gücü, Büyüme Çerçevesi Çalışma Grubu ve Tarım Bakanları Toplantısı hazırlık çalışmaları gibi G20'nin diğer çalışmaları ile son olarak 15-16 Kasım 2022 tarihlerinde Endonezya'da düzenlenen G20 Liderler Zirvesi öncesinde mevcut doküman ve raporlara katkı verilmiş, bilgi ve konuşma notları hazırlanarak ilgili Bakanlıklar ile paylaşılmıştır.

Bunların dışında, eşbaşkanlığını yürütmekte olduğumuz G20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlar Ağı'nın 12 Eylül 2022 tarihinde gerçekleştirilen yıllık değerlendirme toplantısı ile Çin tarafından öncülük edilen G20 Ekonomileri Girişimcilik Araştırma Merkezi ve Suudi Arabistan tarafından yürütülen G20 Davranışsal Yaklaşım Ağı'nın çalışmalarına da aktif şekilde iştirak edilmiştir.

16. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

İslam İşbirliği Teşkilatı'na İlişkin Genel Bilgiler

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki, Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22-25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirilmiştir.

1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekretaryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır. 56 üyesi bulunan İİT'ye ülkemiz kurucu üye sıfatıyla katılmıştır.

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) yeni Genel Sekreteri Hissein Brahim Taha (Çad), 17 Kasım 2021 tarihinde görevi Yousef bin Ahmad Al-Othaimeen'den (Suudi Arabistan) devralmış olup ilk yurt dışı ziyaretini 24-25 Kasım 2021 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen İİT Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) 37. Bakanlar Oturumu vesilesiyle ülkemize yapmış ve bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir. İSEDAK 38. Bakanlar Oturumu ise 26-29 Kasım 2022'de İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Teşkilatın Amaçları

- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletlerarasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,
- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

İslam Zirvesi

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan İslam Zirvesi, üye ülkelerin kralları ile devlet ve hükümet başkanlarından oluşmakta; her üç yılda bir üye ülkelerin birinde toplanmakta; İİT Şartı'nda kayıtlı hedeflerin hayata geçirilmesi konusunda istişareler yapmakta ve bu konularda izlenecek siyasete ilişkin kararlar almaktadır. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) temelinde dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 14 Zirve, 7 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Ülkemiz 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul’da gerçekleştirdiği Zirve ile üç yıl boyunca İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiş olup, bu görevi 31 Mayıs 2019 tarihinde Mekke’de düzenlenen 14. Zirve’yle Suudi Arabistan’a devretmiştir.

Öte yandan, İslam Âlemi’nin çıkarlarının gerektirdiği durumlarda, İslam dünyası için hayati öneme sahip konuları değerlendirmek ve Teşkilat’ın takip edeceği politikaları belirlemek amacıyla olağanüstü zirve toplantıları da düzenlenebilmektedir. Bu çerçevede, Kudüs ve Filistin’de yaşanan gelişmeler üzerine, Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla 6. Olağanüstü Zirve 13 Aralık 2017, 7. Olağanüstü Zirve ise 18 Mayıs 2018 tarihinde İstanbul’da düzenlenmiştir.

Dışişleri Bakanları Konseyi

Zirve’den sonraki karar alma organı olan Dışişleri Bakanları Konseyi (DBK), yılda bir defa üye ülkelerden birinde düzenlenmektedir. Zirve toplantılarında olduğu gibi, İslam dünyasını ilgilendiren hayati konularda gerektiğinde olağanüstü DBK oturumu düzenlenebilmektedir.

DBK, Teşkilat’ın amaçlarının ve genel politikalarının uygulanmasıyla ilgili konularda kararlar almakta, önceki zirve ve DBK toplantılarında alınan kararların uygulanmasında kaydedilen gelişmeleri takip etmekte, Genel Sekreterlik ve alt kuruluşların bütçelerini değerlendirmekte ve onaylamakta, Genel Sekreteri seçmektedir.

Ülkemiz, 1976 (7. DBK), 1991 (12. DBK) ve 2004 (31. DBK) yıllarında olmak üzere üç kez DBK toplantılarına ev sahipliği yapmıştır. 47. DBK 27-28 Kasım 2020 tarihinde Nijer’in ev sahipliğinde düzenlenmiş olup, 48. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı Pakistan’ın ev sahipliğinde 22-23 Mart 2022 tarihlerinde İslamabad’da düzenlenmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Bakanları Konferansı

IV. İİT Çalışma Bakanları Konferansı, 21-22 Şubat 2018 tarihlerinde Suudi Arabistan’ın Cidde şehrinde düzenlenmiştir. V. İİT Çalışma Bakanları Konferansı 2020, 2021 ve 2022 yıllarında düzenlenememiş olmakla birlikte, Konferansın 2023 yılında düzenlenmesi öngörülmektedir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Çalışma Merkezi

İİT Çalışma Merkezi Tüzüğü 13 Nisan 2021 tarihinde Bahreyn tarafından onaylanmış ve 29 Nisan 2021 tarihinde ise Togo tarafından imzalanmıştır. Böylelikle Tüzüğü onaylayan üye devletlerin sayısının ikiye (Azerbaycan, Bahreyn), imzalayan üye devletlerin sayısının ise yediye (Türkiye, Bahreyn, Benin, Moritanya, Suudi Arabistan, Sudan, Togo) yükselmiştir. Söz konusu tüzüğe ilişkin iç hukuk onay süreci başlatılmış olup, TBMM'ye sevk edilmesini teminen 5 Mart 2021 tarihinde Cumhurbaşkanlığı'na iletilmiştir.

İdari merkezi Azerbaycan Cumhuriyeti'nde bulunan Çalışma Merkezi, İİT Üye Devletlerinin sosyal kalkınma çabalarını güçlendirmeyi ve etkinleştirmeyi ve üye devletlerdeki ilgili kuruluşlar ile çalışma, istihdam, sosyal koruma ve beşeri sermayenin geliştirilmesi ile ilgili alanlarda faaliyet gösteren diğer İİT enstitüleri arasında koordinasyon sağlamayı amaçlamaktadır.

İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İş Birliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Başkanlığı Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından deruhte edilmekte ve her yıl ülkemizde bir kez Bakanlar düzeyinde, bir kez de teknik düzeyde İzleme Komitesi toplantısı düzenlenmektedir. İSEDAK'ın yeni Stratejisi ve gözden geçirilmiş tüzüğü 2012 yılında Mekke'de yapılan 4. Olağanüstü İslam Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Yeni İSEDAK Stratejisi İstanbul'da düzenlenen 13. İslam Zirvesi Nihai Bildirisi'nde teyit edilmiştir.

Strateji ile birlikte hayata geçirilen Çalışma Grupları ve İSEDAK Proje Finansmanı enstrümanları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bir İİT Tahkim Merkezi kurulması ve İİT Tercihli Ticaret Sistemi'ne biran önce işlerlik kazandırılması, ülkemizin İSEDAK kapsamındaki öncelikleri arasında bulunmaktadır. İSEDAK 38. Bakanlar Toplantısı 28-29 Kasım 2022 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiş olup toplantıda üye ülkeler arasında deneyimlerin paylaşılması ve işbirliği olanaklarının tartışılması amacıyla "Kovid-19 Pandemisinin Etkilerine Uygun Olarak Sosyal Yardımların ve Sosyoekonomik Güçlendirmenin Etkin Biçimde Temin Edilmesi" konusuna odaklanılmıştır. Toplantıda, ayrıca İSEDAK'ın üye ülkeler arasında, ticaret, mali işbirliği, ulaştırma ve iletişim, tarım, turizm ve yoksulluğun azaltılması alanlarında işbirliğini geliştirmeye yönelik çabalarına ilişkin son gelişmeler ele alınmış ve hazırlık çalışmalarına 2021 yılında başlatılmasına karar verilen İSEDAK Yüksek Düzeyli Dijital Dönüşüm Programının lansmanı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya Genel Müdürlüğümüzden de katılım sağlanmıştır.

Diğer Toplantılar

İİT kapsamında 2022 yılında gerçekleştirilen temel toplantılar aşağıda sunulmaktadır:

- İİT 48. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısının hazırlıkları çerçevesinde, 44. İslam Ekonomik, Kültürel ve Sosyal İşler Komisyonu (ICECS) 11-13 Ocak 2022 tarihlerinde Cidde'de gerçekleştirilmiştir.

- 48. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı Pakistan’ın ev sahipliğinde 22-23 Mart 2022 tarihlerinde İslamabad’da düzenlenmiştir.
- İİT Kamu İstihdam Kurumları başkanlığını yürüten Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından 3 Ağustos 2022 tarihinde "Development of Entrepreneurial Skills of Disabled People" konulu çevrimiçi eğitim kursu düzenlenmiştir.
- 14-15 Eylül 2022 tarihlerinde Malezya Sosyal Güvenlik Kurumu, Endonezya İşgücü Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işbirliği halinde “İİT Ülkelerde Kamu İstihdam Hizmetlerinin Etkin Sunumu İçin Dijital Çözümlerin Rolü” konulu çevrimiçi çalıştay düzenlenmiştir.
- İİT Kamu İstihdam Hizmetleri Ağının Ulusal Odak Noktalarına ilişkin yıllık toplantısı, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ile işbirliği halinde 17 Kasım 2022 tarihinde video konferans usulüyle gerçekleştirilmiştir.
- İİT İş Sağlığı ve Güvenliği Ağı (OIC-OSHNET) Sekreteryası görevini de üstlenen Bakanlığımız tarafından 25-26 Ekim 2022 tarihlerinde “Developing Strategies on Mainstreaming OSH into Education Systems” konulu çevrimiçi eğitim düzenlenmiştir.
- 22-24 Kasım 2022 tarihlerinde Cidde’de hibrit formatta, İİT 2025 Eylem Programına yönelik orta vadeli gözden geçirme belgesinin ele alınacağı 2. Hükümetlerarası Uzmanlar Grubu Toplantısı düzenlenmiştir.

17. AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AİB)

13 Temmuz 2008 tarihinde kurulmuş olan Akdeniz için Birlik (AİB), Akdeniz’de işbirliğinin güçlendirilmesini amaçlayan hükümetler arası bölgesel bir örgüttür. AİB, siyasi platformu, bölgesel, alt bölgesel ve sınırötesi projeler yoluyla Akdeniz’de işbirliğinin artırılmasına katkı yapacak bir oluşum olarak tasarlanmıştır. AİB, siyasi diyalog ve ekonomiden, sosyal ve kültürel alanlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan bir işbirliği platformudur. 43 üyesi bulunan AİB’ye Türkiye, kurulduğu 2008 yılından bu yana üyedir.

Birliğin Sekreteryası 2010 yılında faaliyete geçmiştir ve Barselona’da bulunmaktadır. AİB Genel Sekreterliğini Haziran 2018’den bu yana Mısır uyruklu Nasser KAMAL yürütmektedir.

Bakanlığımız AİB İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu toplantılarına katılım sağlamaktadır. AİB 2022 çalışma planı gereğince 5. İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında kabul edilen Bakanlar Bildirgesi’nde öncelik atfedilen hususlarda üye ülkelerdeki gelişmelerin izlenmesi, bilgi, tecrübe ve iyi uygulamalar ile alınan derslerin ve önerilerin paylaşılması için bir ulusal izleme mekanizması oluşturulması öngörülmüştür.

Bu çerçevede AİB Sekreteryası ve Ürdün Haşemi Krallığı tarafından Mayıs 2022 tarihinde arasında Fas’ın Marakeş kentinde gerçekleştirilen 5. AİB İstihdam ve Çalışma Bakanları Konferansında Ülkemizi Rabat Büyükelçimiz temsil etmiş ve Genel Müdürlüğümüzden de söz konusu toplantıya katılım sağlanmıştır. Söz konusu toplantıda kabul edilen Bakanlar Bildirgesinin izlenmesi ve 2022-2025 AİB yol haritasının görüşülmesi amacıyla 18-19 Ekim 2022 tarihleri arasında Belçika’da (Brüksel) “13. İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu” toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya da Genel Müdürlüğümüzden aktif katılım sağlanmıştır.

AİB Sekreteryası tarafından oluşturulan izleme mekanizması çerçevesinde aralarında Ülkemizin de bulunduğu üye ülkelere gönüllülük esasına dayalı olarak hazırlanan ülke raporları Sekreteryaya iletilmiştir. Raporlar çerçevesinde genç istihdamı, sosyal diyalog ve izleme mekanizması hususlarına ilişkin görüş ve önerilerimiz Sekreteryaya tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

III. ANLAŞMALAR

18. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Uluslararası anlaşmalar, bir devlet ile başka bir devlet veya uluslararası kuruluş arasındaki birtakım ilişkileri düzenlemek için imzalanan hukuki belgelerdir. 22 Mayıs 1969 tarihli Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi’nde anlaşmalar şu şekilde tanımlanmıştır: “‘anlaşma’; ister tek bir belgede, isterse iki veya daha fazla ilgili belgede yer alsın ve (kendine) mahsus ismi ne olursa olsun, Devletlerarasında yazılı şekilde akdedilmiş ve milletlerarası hukuka tabi olan milletlerarası anlaşma (mutabakat) demektir”.

Uluslararası anlaşmalar devletler arasındaki münasebetleri düzenlemekle kalmamakta, ayrıca anlaşmaya taraf olan devletlerin iç hukuklarına da sirayet etmektedir. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir*” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasa hükmü ile uluslararası anlaşmalara kanun gücü kazandırılmaktadır. Ayrıca aynı fıkranın devamında yer alan “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır*” hükmü ile de bu anlaşmaların temel hak ve özgürlüklere ilişkin olması halinde söz konusu anlaşmaların normlar hiyerarşisindeki yeri, kanunların üzerine çıkarılmaktadır. Ayrıca Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 27 nci maddesinde yer alan “*Bir taraf, bir andlaşmayı icra etmeme gerekçesi olarak iç hukukunun hükümlerine başvuramaz*” şeklindeki hüküm çerçevesinde de uluslararası hukukta anlaşmalar, kanunlara hatta anayasalara göre bir öncelik kazanmaktadır.

Uluslararası alanda akdedilen herhangi bir belgenin, Ülkemiz bakımından kanun gücünde olabilmesi için usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Ülkemiz bakımından bu usul, Anayasa’nın 90 ıncı maddesinde izah edilmiştir. Bu çerçevede, bir anlaşmanın kanun hükmünde olabilmesi için söz konusu belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından “onaylanmasının uygun bulunması” ve Cumhurbaşkanı tarafından “onaylanması” gerekmektedir. Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar ile süresi bir yılı aşmakla birlikte bir milletlerarası anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması kâfidir. Bu tür anlaşmaların TBMM tarafından “onaylamanın uygun bulunmasına” ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, eğer bir anlaşma iç hukukumuzda yer alan bir kanunda değişiklik öngörüyor ise, bu anlaşmanın usulüne uygun olarak yürürlüğe girebilmesi için mutlak suretle TBMM’nin “onaylamayı uygun bulması” gerekmektedir.

Uluslararası anlaşmalar, anlaşmaya taraf olan devlet veya uluslararası kuruluş sayısına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, iki devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşma iki taraflı uluslararası anlaşma olarak anılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, ikiden daha fazla sayıda devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşmalar, çok taraflı anlaşmalar olarak anılmaktadır.

Uluslararası hukukta ayrıca, ilgili belgeyi imzalayan makamların devletlerini bağlamamakla birlikte, taraf makamlar arasındaki belirli bir takım konulardaki davranışların nasıl olacağını bildiren ve bu makamlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik metinler de mevcuttur. Bu tür metinlerin bir devlet kurumu ile başka bir devlet muhatap kurumu veya uluslararası kuruluş arasında imzalanması da mümkündür. Bunların en önemli özelliği, siyasi ve etik anlamda hüküm ifade eden bir takım davranış biçimlerini öngörmeleri dışında hukuksal herhangi bir yükümlülük içermemeleridir. Taraflar arasında içerik itibarıyla hak ve yükümlülük doğurmayan ve iki devlet muhatap makamları arasında imzalanan bu metinler, uluslararası anlaşma niteliğinde değerlendirilmemektedir.

Ülkemiz Bakanlıkları ile Kamu Kurum ve Kuruluşları da, yabancı ülkelerdeki muhataplarıyla veya uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek maksadıyla, kanun gücünde olmayan uluslararası metinler imzalayabilmektedir. Uluslararası ilişkilerde bu metinlere, genel olarak centilmenler anlaşması, protokol, anlaşma, sözleşme, mutabakat zaptı, niyet beyanı, vb. isimler verilebilmektedir.

Geçmişten günümüze Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu pek çok uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı da, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası kuruluşlara üye devletlerin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalar olmakla birlikte, bir kısmı ise diğer ülkelerle imzalanmış sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarıdır. Ayrıca Bakanlığımız ile diğer ülkelerdeki muhatap bakanlıklar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası anlaşma niteliği taşımayan pek çok bakanlıklar arası işbirliği anlaşması (mutabakat zaptı, niyet beyanı vb.) da bulunmaktadır.

Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanı dikkate alındığında, Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili işlemler, birden fazla Bakanlığımızın merkez teşkilatı birimleri ve/veya bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların görev alanına girebilmektedir. Bu durum, söz konusu anlaşmaların akdedilmesiyle ilgili olarak yapılması gereken işlemlerin Bakanlığımız ilgili hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Söz konusu koordinasyon görevi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 75 inci maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir. Anılan koordinasyon görevi çerçevesinde, Bakanlığımız hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların akdedilmesi sürecinde gerekli işlemler Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, akdedilmesiyle ilgili işlemler diğer Bakanlıklar tarafından yürütülmekle birlikte Bakanlığımız görev alanına giren konularda da bazı maddeler içeren anlaşmalar da bulunmaktadır. Bu tür anlaşmaların müzakerelerinin yürütülmesi aşamasında Bakanlığımız görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu anlaşmalarda Bakanlığımız görev alanına giren konulardaki maddelere ilişkin olarak Bakanlığımız ilgili merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin de dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün oluşturulması işlemleri de yine Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Bu bölümde, 2022 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımız görev altına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmalara yer verilmiştir.

18.1. ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK)'ye üyeliği kapsamında taraf olduğu çok taraflı uluslararası anlaşmalara yer verilmiştir

18.1.1. BM'YE ÜYELİK KAPSAMINDA İMZALANAN SÖZLEŞMELER

1945 yılında kurulan BM, dünyada güvenliğin korunması, barışın sağlanması ve temel hak ve özgürlüklerin kodifiye edilmesi konusunda önemli rol oynamaktadır. Ülkemiz, kurulduğu günden bugüne kadar BM'nin temel hak ve özgürlüklere dair sözleşmelerine taraf olmuş ve taraf olmaya devam etmektedir. Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden iki temel sözleşme Bakanlığımız görev ve yetki alanı içerisinde yer almaktadır.

Tablo-1: BM'ye Üyelik Kapsamında İmzalanan Sözleşmeler

No	Sözleşme Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	16.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
2	Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	18.12.1990	13.01.1999	27.09.2004

18.1.1.1. ILO SÖZLEŞMELERİ

Ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada çalışma standartlarının belirlenmesinde en yetkin uluslararası kuruluş olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma standartları, ILO Sözleşmeleri veya ILO Tavsiye Kararları şeklinde hayat bulmaktadır. ILO tarafından 2022 yılı sonuna kadar 190 Sözleşme, 6 Protokol ve 206 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Ülkemiz; 10 temel sözleşmenin tamamı, 4 yönetim sözleşmesinin (öncelikli) 3'ü ve 177 teknik sözleşmenin 48'i olmak üzere, toplam 59 ILO sözleşmesine taraf olmuştur. Ülkemizin taraf olduğu bu 59 sözleşmeden 4'ü, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından veya diğer ILO sözleşmeleri vasıtasıyla feshedilmiştir. Bu çerçevede, Ülkemizin taraf olduğu ve halen yürürlükte bulunan 55 ILO sözleşmesi bulunmaktadır.

Tablo-2: Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri

No	Sözleşmenin Adı	ILO Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayımlı Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi	28.11.1919	18.02.1950	14.07.1950
2	11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	25.10.1921	28.10.1960	29.03.1961
3	14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi	17.11.1921	16.02.1946	27.12.1946
4	26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi	16.06.1928	03.07.1973	29.01.1975
5	29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi*	28.06.1930	27.01.1998	30.10.1998
6	42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)	21.06.1934	16.02.1946	27.12.1946
7	45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi	21.06.1935	23.06.1937	21.04.1938
8	53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin İcralarına İlişkin Sözleşme	24.10.1936	01.07.2003	22.04.2005
9	55 No'lu Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme	24.10.1936	22.07.2003	17.03.2005
10	68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
11	69 No'lu Gemi Aşçıları Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
12	73 No'lu Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme	29.06.1946	01.07.2003	17.03.2005
13	77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi	09.10.1946	18.08.1983	02.11.1984
14	80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	09.10.1946	28.05.1949	13.07.1949

15	81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**	11.07.1947	22.12.1950	05.03.1951
16	87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi*	09.07.1948	22.12.1992	12.07.1993
17	88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi	09.07.1948	07.12.1949	14.07.1950
18	92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme	18.06.1949	01.07.2003	17.03.2005
19	94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	29.06.1949	21.12.1960	29.03.1961
20	95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi	01.07.1949	28.10.1960	29.03.1961
21	96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
22	98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi*	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
23	99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi	28.06.1951	09.05.1969	23.06.1970
24	100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi*	29.06.1951	22.12.1966	19.07.1967
25	102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi	28.06.1952	10.08.1971	29.01.1975
26	105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi*	25.06.1957	21.12.1960	29.03.1961
27	108 No'lu Gemi Adamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme	13.05.1958	22.07.2003	07.02.2005
28	111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi*	25.06.1958	22.12.1966	19.07.1967
29	115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi	22.06.1960	23.03.1968	15.11.1968
30	116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	26.06.1961	13.05.1967	02.11.1968
31	118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi	28.06.1962	10.08.1971	25.06.1974
32	119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi	25.06.1963	02.06.1967	13.11.1967
33	122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi**	09.07.1964	20.11.1976	13.12.1977
34	123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi	22.06.1965	21.05.1991	08.12.1992
35	127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi	28.06.1967	07.12.1972	13.11.1975
36	133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)	30.10.1970	09.10.2003	17.03.2005
37	134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme	30.10.1970	22.07.2003	17.03.2005
38	135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi	23.06.1971	11.12.1992	12.07.1993
39	138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi*	26.06.1973	27.01.1998	30.10.1998
40	142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi	23.06.1975	12.12.1992	12.07.1993
41	144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi**	21.06.1976	12.12.1992	12.07.1993

42	146 No'lu Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme	29.10.1976	22.07.2003	28.07.2005
43	151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	27.06.1978	11.12.1992	12.07.1993
44	152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme	25.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
45	153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme	27.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
46	155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme	22.06.1981	13.01.2004	22.04.2005
47	158 No'lu Hizmet İlişisine Son Verilmesi Sözleşmesi	22.06.1982	18.06.1994	04.01.1995
48	159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Engelliler) Sözleşmesi	20.06.1983	10.07.1999	26.06.2000
49	161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	25.06.1985	13.01.2004	22.04.2005
50	164 No'lu Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme	08.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
51	166 No'lu Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme	09.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
52	167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988	20.06.1988	29.11.2014	23.03.2015
53	176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi	22.06.1995	12.12.2014	23.03.2015
54	182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi*	17.06.1999	03.02.2001	02.08.2001
55	187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi	15.06.2006	29.05.2013	16.01.2014

* Temel ILO Sözleşmeleri

** Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli)

18.1.1.2. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

2022 yılı sonu itibarıyla AK'a üyelik kapsamında Bakanlığımız görev alanında yer alan 13 AK sözleşmesi onaylanmıştır. 2011 yılında imzalanmış olan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)” 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi'ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

Tablo-3: Avrupa Konseyi'ne Üyelik Kapsamında Onaylanan Sözleşmeler

No	Anlaşma Adı	Avrupa Konseyi Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
2	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Hallerine Mütteallik Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
3	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
4	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	14.04.1967	01.05.1967
5	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
6	Tıbbî ve Sosyal Yardıma Dair Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	02.12.1976	01.01.1977
7	Avrupa Sosyal Şartı	18.10.1961	07.08.1989	14.10.1989
8	Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu	16.04.1964	07.03.1980	08.03.1981
9	Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi	28.05.1970	02.12.1976	28.07.2015
10	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
11	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
12	Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne Dair Avrupa Sözleşmesi	24.11.1977	19.05.1981	01.05.1983
13	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	03.05.1996	27.06.2007	01.08.2007

18.2. İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına tek bir ülke ile akdedilmiş uluslararası belgeler bu kısımda tasnif edilmiştir. Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına taraf olunan iki taraflı uluslararası anlaşmaları; sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde, 2022 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu ikili sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir.

18.2.1. SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülke vatandaşlarının ve çalışanlarının veya iki tarafa tabi hizmeti bulunan sigortalıların, duruma göre üçüncü ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Ülkemizin taraf olduğu Sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsamı, ülkeden ülkeye farklılıklar arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın kapsamına göre değişmekle birlikte sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde vatandaşlarımıza aşağıdaki haklardan bazıları sağlanmaktadır:

- ✓ Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri sağlanır.
- ✓ Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalısının geçici olarak diğer akit tarafta çalışması sırasında hangi taraf sosyal güvenlik mevzuatına tabi olacağı belirlenir. Böylece aynı çalışmadan dolayı mükerrer sigortalılık önlenir. Ayrıca diplomatik misyon mensupları ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler çerçevesinde yine mükerrer sigortalılık önlenir.
- ✓ Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesine imkân sağlanır.
- ✓ Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- ✓ Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, aylığı veren akit taraf adına ikamet yerinin bulunduğu diğer akit taraf sosyal güvenlik kuruluşu tarafından da yapılması mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalılarının ve aile fertlerinin diğer ülkede bulunmaları halinde ihtiyaç duydukları sağlık yardımlarının sigortalı bulunulan akit taraf adına ikamet edilen veya bulunulan diğer akit tarafta da sağlanmasına imkân getirilir.

Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama esaslarını belirlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşması imzalanan ülkelerle ayrıca sosyal güvenlik idari anlaşması da imzalanmaktadır. Sosyal güvenlik idari anlaşmaları, sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulaması ve pratik olarak hayata geçirilmesi için imzalanan uluslararası anlaşmalardır. Sosyal güvenlik anlaşması

kapsamındaki hak ve menfaatleri sağlayacak olan irtibat kurumlarının belirlenmesi, anlaşma kapsamında yer alan hak ve yükümlölüklerin nasıl kullanılacağına dair usul ve esasların tespit edilmesi ve irtibat kurumları arasındaki özel iletişim aracı olan formların (formölerler) belirlenmesi, bu anlaşmaların başlıca özellikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmalar, yürürlük durumlarına göre Tablo-4 ve Tablo-5’de tasnif edilmiştir. Tablo-4, yürürlükte bulunan sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmaları gösterirken Tablo-5, imzalanmış; ancak ölkelerin iç onay süreçlerinin devam etmesi nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiş sosyal güvenlik anlaşmalarını göstermektedir. 2022 yılı sonu itibari ile imzalanmış bulunan toplam sosyal güvenlik anlaşma sayısı 35’dir. Bunların 34’ü yürürlükte dir.

Tablo-4: Yürürlükte Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Yapılan Sözleşme	30.04.1964	01.11.1965
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadili Hakkında Ek Sözleşme	28.05.1969	01.08.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında 25 Ekim 1974 Tarihinde Bonn'da İmzalanmış Bulunan 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ni Değiştiren Ara Sözleşme	25.10.1974	01.05.1975
		28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin Ek Sözleşme	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasındaki 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanması (ile ilgili 2 Kasım 1984 tarihli ekli İdari Anlaşma)	02.11.1984	01.04.1987
2	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavut Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	15.07.1998	01.02.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Genel İdari Anlaşma	10.09.1998	01.02.2005
3	Avusturya *	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşma	28.10.1999	01.12.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mevcut Sosyal	15.11.2000	01.12.2000

		Güvenlik Anlaşmasının Uygulanması Hakkında Anlaşma		
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	17.07.1998	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma	06.05.2004	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Ek İdari Anlaşma	18.09.2006	14.12.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ek İdari Anlaşma	19.05.2022	1.09.2022
5	Belçika*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	11.04.2014	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	02.03.2016	01.09.2018
6		Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	27.05.2003	01.09.2004

	Bosna-Hersek	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	27.05.2003	01.09.2004
7	Çekya	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	02.10.2003	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.06.2004	30.06.2004
8	Danimarka*	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.12.1999	01.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Aktedilmiş Olan 13/12/1999 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair İdari Anlaşma	13.12.1999	01.11.2003
9	Fransa	Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme	20.01.1972	01.08.1973
		Türkiye ile Fransa Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihli Genel Sözleşmenin Uygulama Şekillerine Dair Genel İdarî Anlaşma	16.05.1973	01.08.1973
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 37 nci Maddesinin Son Paragrafının Sözleşme Metninden Çıkarılmasına İlişkin Sözleşme	10.09.1976	
		20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Usullerine Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmanın Uygulanmasında Kullanılacak Formüler Örneklerini Tespit Eden 16 Mayıs 1973 Tarih, 1 Sayılı ve 22 Eylül 1978 Tarih, 2 Sayılı Ek idari Anlaşmaları Değiştiren 3 Nolu Ek idari Anlaşma	10.06.1983	
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında 20 Ocak 1972	03.02.1984	

		Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesine Ek Sözleşme		
		22 Eylül 1978 Tarihli Ek İdari Anlaşma ile 20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmayı Değiştiren 4 Numaralı Ek İdari Anlaşma	28.09.1984	
		Türkiye Cumhuriyeti İle Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Genel Sözleşmeye Ek Sözleşme - II	17.04.1990	
10	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	11.12.1998	20.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	11.11.1998	20.11.2003
11	Hrvatistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	12.06.2006	01.06.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda	Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	05.04.1966	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdarî Anlaşma	14.06.1967	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasındaki 5 Nisan 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadilini Amaçlayan Sözleşme	04.09.1980	01.05.1983
13	İngiltere**	Türkiye Cumhuriyeti ile İngiltere Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	09.09.1959	01.06.1961
		Türk-İngiliz Sosyal Sigorta Sözleşmesinin Tatbikatına Müteallik Anlaşma	09.09.1959	01.06.1961

14	İsveç	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tatbikatı ile İlgili İdari Anlaşma	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	03.06.1997	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki 30/6/1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	18.10.2002	
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşme	26.08.2004	01.08.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30.06.1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	17.05.2013	
15	İsviçre	Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	01.05.1969	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında 1 Mayıs 1969 Tarihinde Akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşme sınır Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma	14.01.1970	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşme	25.05.1979	
16	İtalya	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	08.05.2012	01.08.2015
17	Kanada	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	19.06.1998	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 19 Haziran 1998 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	19.06.1998	01.01.2005

18	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	01.12.2015
		Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	18.05.2015	01.12.2015
19	Kebek	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Mutabakat	21.11.2000	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlikle İlgili Mutabakatın Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	21.11.2000	01.01.2005
20	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.04.2018	01.11.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.04.2018	01.11.2020
21	KKTC*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	23.02.2017	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	23.02.2017	01.10.2020
22	Kore Cum.	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	01.08.2012	01.06.2015
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kore Cumhuriyeti Hükümeti arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	24.06.2013	01.06.2015
23	Libya*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.09.1984	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma	09.08.1985	01.09.1985
24	Lüksemburg	Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.11.2003	01.06.2006

		Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Usullerine İlişkin İdari Anlaşma	08.12.2004	01.06.2006
25	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	24.02.2015	01.04.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	24.02.2015	01.04.2018
26	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	01.07.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	21.08.1998	01.07.2000
27	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	07.03.2018	01.03.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	07.03.2018	01.03.2021
28	Moldova	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	05.05.2017	01.06.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.05.2017	01.06.2020
29	Norveç	Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.07.1978	01.06.1981
		Türkiye ile Norveç Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.02.1981	01.06.1981
30	Polonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021
		Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	17.10.2017	01.06.2021

31	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1999	01.03.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında 6 Temmuz 1999 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.05.2003	22.01.2004
32	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	26.10.2009	01.12.2013
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	26.10.2009	01.12.2013
33	Slovakya	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	25.01.2007	01.07.2013
		Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	25.01.2007	01.07.2013
34	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	28.05.2013	01.04.2018

* Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup yenilenen anlaşmalar yürürlüğe girmişlerdir.

** Söz konusu ülke ile yapılan anlaşma yenilenmiş olup onay süreci devam etmektedir.

2022 yılı sonu itibarıyla Ülkemizin taraf olduğu 34 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemde Ülkemiz adına imzalanmış ancak henüz ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmemiş 2 sosyal güvenlik anlaşması ve bir idari anlaşmayla beraber toplamda 3 anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmalara ait bilgilere Tablo-5’te yer verilmiştir.

Tablo-5: İmzalanmış Ancak Yürürlüğe Girmemiş Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi
1	İngiltere	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.12.1999
2	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	16.04.2016
3	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	19.07.2022

18.2.2. İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM ANLAŞMALARI

İşgücü anlaşmaları, ülkeler arasındaki istihdam ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla akdedilen uluslararası anlaşmalardır. Özellikle ülkemiz işgücünün yabancı ülkelerde ve yabancıların ülkemizde çalışma usul ve esaslarının ana çerçevesini belirleyen metinlerdir.

Ülkemiz ile işgücü anlaşması imzalanan ülkeler arasında işgücü göçü bu anlaşmalar esas alınarak ve bu anlaşmalarda belirlenen kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir. İstisna Akdi (Eser Sözleşmesi) borçlar hukukumuzda “*yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*” şeklinde tanımlanmaktadır. İstisna Akdi, müteahhitlik sözleşmelerinin hukuki dayanağı olup her türlü iş üstlenmelerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Ülkemiz işverenleri (müteahhitler), Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de iş taahhüdünde bulunmaktadırlar. İşverenlerin (müteahhitlerinin) Ülkemizde istihdam ettikleri işçilerini Almanya Federal Cumhuriyeti’nde üstlendikleri işlerde çalışmak üzere söz konusu ülkeye götürmelerinde kolaylık sağlanması gayesiyle “*Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma*” akdedilmiştir. Kısaca İstisna Akdi olarak anılan bu anlaşma kapsamında Türkiye’den geçici olarak Almanya’ya götürülecek Türk işçilere, ikamet ve çalışma vizelerinin verilmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Ayrıca Almanya’da çalıştırılabilecek Türk işçi sayısı ile ilgili olarak getirilen yıllık kotalar özel olarak belirlenmektedir.

2022 yılı sonu itibarıyla işgücü ve istihdam alanlarında ülkemiz tarafından imzalanan anlaşma sayısı 14’tür.

Tablo-6: İşgücü/İstisna Akdi Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşçilerinin Almanya'da İşe Yerleştirilmelerine Dair Anlaşma	30.10.1961	01.09.1961
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma	18.11.1991	18.11.1991
3	Avustralya	Türklerin Avustralya'da İkamet ve Çalışmaları Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avustralya Milletler Topluluğu Hükümeti Arasında Anlaşma	05.10.1967	05.10.1967
4	Avusturya	Avusturya'ya Türk İşgücü Gelbi ve Türk İşçilerinin Avusturya'da İstihdamına Dair Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Anlaşma	15.05.1964	15.05.1964
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşma	13.11.2013	18.06.2014
6	Belçika	Türkiye ile Belçika Arasında Türk İşçilerinin Belçika'da İstihdamına dair Anlaşma	16.07.1964	16.07.1964
7	Fransa	Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması	08.04.1965	08.04.1965
8	Fransa	Türkiye'ye ve Fransa'ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma	22.12.1950	
9	Hollanda	Türk İşçilerinin Toplanması, Hollanda'ya Yollanması ve Orada İşe Yerleştirilmesi Hakkında Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Anlaşma	19.08.1964	19.08.1964
10	Katar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Anlaşma	01.04.1986	20.12.1990
11	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması	23.02.2017	(onay aşamasında)

12	Kuveyt	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma	30.03.2008	13.04.2010
13	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşması	05.01.1975	13.05.1975
14	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması	08.07.1982	12.10.1982

18.2.3. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

İşbirliği anlaşmaları, genel olarak Bakanlığımız ile Ülkemizin iyi ilişkiler içerisinde olduğu ülkelerin ilgili Bakanlıkları arasındaki işbirliğinin pekişmesi ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayan metinlerdir. İşbirliği anlaşmaları kapsamında uzman değişimi, tecrübe, iyi uygulama örnekleri, bilgi ve belge paylaşılması ve çalışma ziyaretleri, konferanslar, eğitim programları gibi ortak işbirliği faaliyetleri gerçekleştirilebilmektedir. Bununla birlikte diğer Ülkelerle istihdam alanındaki bazı konularda işbirliği yapılmasını öngören işbirliği anlaşmaları da bulunmaktadır. Bakanlığımız ile yabancı ülke bakanlıkları arasında çalışma, istihdam ve sosyal güvenlik alanlarında hâlihazırda yürürlükte olan birçok işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı, uluslararası anlaşma şeklinde Ülkemiz adına akdedilmiş olmakla birlikte bir kısmı, bakanlıklar arası niyet beyanı şeklinde Bakanlığımız adına akdedilmiştir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir. 2022 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanında 30 ülke/kuruluş ile imzalamış olduğu 42 işbirliği anlaşması bulunmaktadır.

Tablo-7: İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Afganistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve Sosyal İşler Alanlarında İşbirliği Anlaşması	09.12.2019	(onay aşamasında)
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Almanya Federal Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Çalışma ve Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Dair Ortak İrade Beyanı	18.01.2007	18.01.2007
3	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Kadın Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik ve İşbirliği Protokolü	12.03.1998	12.03.1998
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	13.11.2013	11.06.2014
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997
5	Bahreyn	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bahreyn Krallığı Çalışma Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	29.09.2010	31.05.2011
6	Bulgaristan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bulgaristan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Niyet Mektubu	11.09.2006	11.09.2006
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bulgaristan Emekli Aylıklarının Türkiye'de Ödenmesine İlişkin Anlaşma	4.11.1998	01.03.1999
7	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti	29.06.2010	28.09.2017

		Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı		
		Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumu ile Endonezya Cumhuriyeti Sağlık Sosyal Güvenlik Kurumu Arasında Sağlık Sigortası Sistemi Alanında İşbirliği Üzerine Mutabakat Zaptı	22.07.2019	22.07.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019
8	Filistin	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı	09.12.2019	30.10.2020
9	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Gürcistan Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Çalışma ve İstihdam Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik Alanında Karşılıklı Yardımlaşma ve İşbirliği Protokolü	29.09.1998	29.09.1998
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	19.07.2016	05.01.2017
10	İspanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İspanya Krallığı Hükümet İkinci Başkan Yardımcılığı ve Çalışma ve Sosyal Ekonomi Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	17.11.2021	17.11.2021
11	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019
12	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014

13	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	19.10.2000	19.10.2000
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	05.07.2011
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma Nüfusun Sosyal Korunması Bakanlığı, İş Güvenliği İlmi Araştırmalar Enstitüsü Arasında İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Karşılıklı İşbirliği Mutabakat Zaptı	04.03.2019	04.03.2019
14	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Sosyal Fonu Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005
15	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	30.06.1999	28.03.2000
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında Genel Sağlık Sigortası Alanında Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında K.K.T.C.'nde Bulunan Türk Vatandaşlarının İkamet, Çalışma ve	12.10.2004	05.12.2004

		Sosyal Güvenlik Haklarını Düzenlemeye İlişkin Protokol		
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018
16	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.09.2013	13.02.2014
17	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	12.06.2013
18	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Moğolistan Sosyal Refah ve Çalışma Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	09.09.2005	09.09.2005
19	Özbekistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma	30.04.2018	(onay aşamasında)
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti İstihdam ve Çalışma İlişkileri Bakanlığı Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	29.03.2022	29.03.2022
20	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Romanya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Protokolü	06.07.1999	04.05.2000
21	Rusya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	01.12.2014	01.12.2014
22	S. Arabistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Çalışma Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	29.09.2016	21.08.2017

23	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	15.02.2011
24	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	17.03.1997	17.03.1997
25	Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çalışma, İstihdam ve İşgücünün Gelişimi Alanlarında Mutabakat Zaptı	03.06.2016	(onay aşamasında)
26	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010
27	Tacikistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Koruması Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	11.10.2002	11.10.2002
28	Türkmenistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkmenistan Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	3.03.2015	23.07.2015
29	Uganda	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Uganda Cumhuriyeti Toplumsal Cinsiyet, Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019
30	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	27.03.2016	(onay aşamasında)

19. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Bu kısımda; zaman içerisinde yeni bir anlaşma yapma arzusuyla veya siyasi sebeplerden dolayı feshedilen, yürürlükten kaldırılan veya uygulaması sona erdirilen anlaşmalara yer almaktadır. Bu anlaşmalar ileriye dönük olarak hukuk dünyasından kaldırılmıştır.

19.1. MÜLGA ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-8: Mülga Çok Taraflı Anlaşmalar

No	Sözleşmenin Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayın Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi ¹	25.10.1921	02.06.1959	29.09.1959
2	34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi ²	08.06.1933	16.02.1946	27.12.1946
3	58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize) ³	22.10.1936	02.06.1959	29.09.1959
4	59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize) ³	03.06.1937	12.12.1992	12.07.1993
5	Avrupa Sosyal Şartı ⁴	18.10.1961	24.11.1989	24.12.1989
6	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) ⁵	11.05.2011	24.11.2011	01.08.2014

¹ Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 106. oturumunda feshedilmiştir.

² 22.01.1953 tarihinde 96 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

³ 30.10.1999 tarihinde 138 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

⁴ Ülkemiz bakımından Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 01.08.2007 yürürlüğe girmesiyle uygulaması sona ermiştir.

⁵ 22 Mart 2021 tarihinde fesih bildirimi Avrupa Konseyi'ne yapılmış olup 1 Temmuz 2021 tarihi itibarı ile Türkiye adına yürürlükten kalkmıştır.

19.2. MÜLGA İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-9: Mülga Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	12.10.1966	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12/10/1966 Tarihinde İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına ait İdarî Anlaşma	03.02.1967	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına Ait Anlaşma	24.02.1977	01.04.1977	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının idarî tatbikatına dair 3 Şubat 1967 tarihli Anlaşmaya Ek Anlaşma	28.06.1973	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasına Ek Anlaşma	06.08.1974		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin ikinci Ek Anlaşma	30.11.1979		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	02.12.1982	01.04.1985	01.02.1996
2	Belçika	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşme	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018

		Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekillerine Dair İdarî Anlaşma			
3	Danimarka	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşme	22.01.1976	01.02.1978	01.12.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 22 Ocak 1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanma Şekline Dair İdari Anlaşma	24.01.1984	01.02.1978	01.12.2020
4	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşma	08.01.1998	01.01.2000	01.10.2020
5	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985

Tablo 10: Mülga İşgücü Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	İsveç	Türkiye - İsveç İşgücü Anlaşması	10.03.1967	10.03.1967	1983

20. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal Güvenlik Anlaşmaları, genel itibariyle Kısa Vadeli Sigorta Kolları (KVSK), Uzun Vadeli Sigorta Kolları (UVSK) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) sigorta kolunu kapsam altına almaktadır. Kısa Vadeli Sigorta Kolları; hastalık, analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarında oluşurken; Uzun Vadeli Sigorta Kolları ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından oluşmaktadır. Genel Sağlık Sigortası kimi zaman hastalık sigortasının içine dâhil edilmiş iken son zamanlarda yapılan anlaşmalarda münferit olarak kapsama alınmıştır.

Ülkemizin imzalamış olduğu sosyal güvenlik anlaşmalarındaki sigorta kolları ülkeler ile olan siyasi ilişkiler, ilgili ülkede yaşayan vatandaşlarımızın sayısı ve ilgili sigorta kolunun muhatap ülkede mevcut olup olmama durumuna göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte olan sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsadıkları sigorta kollarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-11’de yer alan 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c ifadeleri, kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4 üncü maddesinde hangi sigortalılık statüsünde sigortalı olacaklarını göstermektedir. Bu bakımdan söz konusu ifadeler, 5510 Sayılı Kanunda kapsam bakımından tanımlandıkları madde fıkra ve bentleri ifade etmektedir. Buna göre “4/1-a”, hizmet akdine tabi olarak çalışan kişilerin tabi oldukları sigortalılık statüsünü; “4/1-b”, şirket ortakları veya esnaflar gibi kendi nam ve hesabına çalışanların tabi oldukları sigortalılık statüsünü ve “4/1-c” ise devlet memurlarının tabi oldukları sigortalılık statüsünü göstermektedir.

Tablo-11: Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı

Ülke	KAPSAM		KAPSAM (GSS)			KAPSAM (UVSK)		
	MYÖ (Uzun Vade)	GSS (Kısa Vade)	4/1-a	4/1-b	4/1-c	4/1-a	4/1-b	4/1-c
İngiltere	Evet	-	-	-	-	√	-	-
Almanya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Hollanda	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Belçika	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Avusturya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İsviçre	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Fransa	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
Danimarka	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Libya*	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
İsveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Norveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
KKTC	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kanada	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Makedonya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Arnavutluk	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Azerbaycan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Gürcistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Romanya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kebek	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Bosna-Hersek	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Çekya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Lüksemburg	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Hırvatistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Slovakya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Sırbistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İtalya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kore Cumhuriyeti	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Karadağ	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Tunus	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Macaristan	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
İran	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moldova	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Polonya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moğolistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Kırgızistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
İspanya**	Evet	-	-	-	-	√	√	-
Portekiz**	Evet	-	-	-	-	√	√	-

*Söz konusu anlaşmada, sigorta kollarına dair kapsamdan daha ziyade çalışanların tabi olacağı ülke ve prim transferi konuları belirlenmiştir.

**Söz konusu ülkelerde çalışmış olan vatandaşlarımız Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında yardımlardan yararlanabilmektedir.

IV. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İLE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
Emek Mahallesi Naci AYVALIOĞLU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12
E-posta: disiliskiler@csgb.gov.tr

2. YURT DIŞI BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tiergartenstr 19-21 19785 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 855
E-posta: berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04
E-posta: berlinats@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf -F. ALMANYA
Tel: 0049/211/53818853
E-posta: dusseldorf@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen -F. ALMANYA
Tel: 0049/201/ 842 16 33-34 Faks: 0049/201/78 47 79
E-posta: essen@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main -F.ALMANYA
Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41
E-posta: frankfurt@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg -F. ALMANYA
Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355
E-posta: hamburg@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover -F. ALMANYA
Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04
E-posta: hannover@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe -F. ALMANYA
Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719
E-posta: karlsruhe@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth -F. ALMANYA
Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/76732
E-posta: koln@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz -F. ALMANYA
Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365
E-posta: mainz@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München -F. ALMANYA
Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49
E-posta: munih@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48157 Münster -F. ALMANYA
Tel: 0049/251/414 70 52 Faks: 0049/251/287 99 201
E-posta: munster@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg -F. ALMANYA
Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93
E-posta: nurnberg@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart -F. ALMANYA
Tel: 0049/711/166 67 510 Faks: 0049/711/887 86 299
E-posta: stuttgart@csgb.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 -ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@csgb.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205-AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 184 Faks: 0061/3/968 22 184

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana –AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt –AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg –AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@csgb.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Pk: AZ 1022 Bakü –AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@csgb.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, Rue Montoyer, 1000 Bruxelles -BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28-32 28 Faks: 0032/2/513 31 28

E-posta: bruksel@csgb.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brxselles –BELÇİKA
Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50
E-posta: abmus@csgb.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi –UAE
Tel: 00971/2/441 32 11; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12
E-posta: abudabi@csgb.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Ambassade de Turquie á Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.
Col. Bougara Alger-16000 -CEZAYİR
Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12
E-posta: cezayir@csgb.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kabenhavn –DANİMARKA
Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017
E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 44, Rue de Sevres, 92100 Boulogne -Billancourt –FRANSA
Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76
E-posta: paris@csgb.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 3, Rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg –FRANSA
Tel: 0033-3-88 /37 14 27 Faks: 0033/3/957 19 47 48
E-posta: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 87, Rue De Seze, 69006 Lyon –FRANSA
Tel: 0033/4/782 63 003-728 39 857 Faks: 0033/4/782 63 003
E-posta: lyon@csgb.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris –FRANSA
Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24
E-posta: oeedmus@csgb.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag –HOLLANDA
Tel: 0031/70/362 02 82-361 76 81 Faks: 0031/70/362 01 17
E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam –HOLLANDA
Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52
E-posta: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer –HOLLANDA
Tel: 0031/570/619 554 Faks: 0031/570/61 95 54
E-posta: deventer@csgb.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra -İNGİLTERE
Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11
E-posta: londra@csgb.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Dag Hammarskjölds Vag 20, 11527 Stokholm –İSVEÇ
Tel: 0046/8/450 51 03 Faks: 0046/8/663 55 14
E-posta: stokholm@csgb.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern -İSVİÇRE
Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19
E-posta: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Weinbergstr. 65, CH-8006 Zürich –İSVİÇRE
Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47 (iptal edilmiş)
E-posta: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve -İSVİÇRE
Tel: 0041/22/918 50 82-09 76Faks: 0041/22/733 27 97
E-posta: cenevre@csgb.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA
Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465
E-posta : ottava@csgb.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977
Doha –KATAR
Tel: 00974/449 51 317Faks: 00974/ 449 51 320
E-posta: doha@csgb.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Nur-Sultan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tashenov St. 3, 010002 Astana -KAZAKİSTAN
Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/425 605
E-posta: nursultan@csgb.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Block: 5 Yemen Street Plot No: I6 Al Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 -KUVEYT
Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49
E-posta: kuveyt@csgb.gov.tr

2.19. KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşa -K.K.T.C.
Tel: 0392/600 31 19 Faks: 0392/227 37 17
E-posta: lefkosa@csgb.gov.tr

2.20. RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova –RUSYA

Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97

E-posta: moskova@csgb.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 -S. ARABİSTAN

Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54

E-posta: riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411-S. ARABİSTAN

Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80

E-posta: cidde@csgb.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşgabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Göroğlu Köçesi No: 9 Ashgabat –TÜRKMENİSTAN

Tel: 0099/312/ 37 91 69 Faks: 0099/312/ 94 23 26

E-posta: askabat@csgb.gov.tr